

Ellen G. White Estate

ISTORIJA OTKUPLJENJA

ELEN G. VAJT

Istorija Otkupljenja

Ellen G. White

2018

**Copyright © 2021
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby. (See [EGW Writings End User License Agreement](#).)

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate

at mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Contents

Information about this Book	i
Predgovor	xi
Prvo poglavlje—Pad Lucifera	13
Rat na Nebu	16
Drugo poglavlje—Stvarante	18
Adam i Eva u Edenu	19
Treće poglavlje—Posljedice Pobune	21
Sotona traži da bude vraćen na stari položaj	22
Zavjera protiv ljudskog roda	23
Adam i Eva opomenuti	25
Četvrto poglavlje—Kušante I Pad U Griteh	27
Eva postaje kušač	29
Čovjekova sloboda izbora	30
Prokletstvo	32
Peto poglavlje—Plan Spasenta	34
Jedini mogući put spasenja	35
Božji nepromjenjivi zakon	37
Pogled u budućnost	38
Žrtveni prinos	39
Šesto poglavlje—Katin I Avelj I Njihove Žrtve	41
Počeci smrti	42
Sedmo poglavlje—Sit I Enoh	45
Enoh prenesen na Nebo	46
Osmo poglavlje—Potop	49
Građenje barke	50
Životinje ulaze u barku	51
Oluja počinje	52
Nojeva žrtva i Božje obećanje	54
Deveto poglavlje—Kula Vavilonska	56
Deseto poglavlje—Abraam I Obećano Potomstvo	58
Sumnja u Božja obećanja	59
Agarina bahatost	60
Obećani sin	61
Najviša proba vjere	62

Anđelova poruka	63
Jedanaesto poglavlje—Isaakovo Vtenčante	65
Primjer sinovske poslušnosti	66
Dvanaesto poglavlje—Takov I Isav	67
Jakovljeve godine u izgnanstvu	68
Povratak u Hanaan	69
Trinaesto poglavlje—Takov I Anđeo	72
Pobjedonosna vjera	73
Prigodna pouka	74
Četrnaesto poglavlje—Sinovi Izraelovi	77
Josif u Egiptu	77
Dani blagostanja	79
Tlačenje	80
Mojsije	81
Posebna priprema za starješinstvo	83
Petnaesto poglavlje—Pokazana Božta Moć	86
Izrael pod uticajem svoje okoline	87
Deset zala	88
Šesnaesto poglavlje—Izraelci Se Oslobađaju Iz Ropstva	91
Stub od ognja	92
Izavljenje na Crvenom moru	93
Sedamnaesto poglavlje—Putovanta Izraelaca	96
Pouka za naše dane	97
Mana	98
Voda iz stijene	99
Izavljenje od Amaleka	100
Jetrova posjeta	101
Osamnaesto poglavlje—Božji Zakon	104
Pripremanje za susret sa Bogom	104
Objavljivanje Božjeg zakona	106
Opasnost od idolopoklonstva	107
Božji vječni zakon	109
Napisan na kamenim pločama	111
Odluke i uredbe	112
Devetnaesto poglavlje—Svetilište	114
Zapisano za buduće naraštaje	115
U skladu sa planom	115
Odjeljenja u Svetilištu	116

Oblak koji ih je vodio	118
Dvadeseto poglavlje—Uhode I Njihov Izvteštat	119
Sinovi Izraelovi ponovo gundaju	120
Mojsijevo uporno posredovanje	121
Natrag u pustinju	122
Dvadeset i prvo poglavlje—Motsitev Griteh	124
Mojsije popušta nestrpljenju	124
Teška kazna	126
Dvadeset i drugo poglavlje—Motsiteva Smrt	128
Završne pouke Izraelu	128
Mojsijeva smrt i njegovo uskrsnuće	129
Dvadeset i treće poglavlje—Ulazak U Obećanu Zemlju	132
Prelaz preko Jordana	133
Zapovjednik vojske Gospodnje	134
Zauzimanje Jerihona	134
Isus kao mudar i posvećen starješina	136
Dvadeset i četvrto poglavlje—Božji Kovčeg I Blagostanje	
Izraela	138
Posledice Elijeve nemarnosti	139
Zarobljen kovčeg Božji	140
Kovčeg Božji u zemlji Filistejskoj	141
Kovčeg se vraća u Izrael	142
Drskost kažnjena	143
U Salamunovom hramu	145
Robovanje Izraela	146
Dvadeset i peto poglavlje—Prvi Hristov Dolazak	148
Isusovo krštenje	148
Služba Jovana Krstitelja	148
Kušanja	149
Kušač dobija ukor	151
Dvadeset i šesto poglavlje—Služba Isusa Hrista	153
Ublažavanje patnji	154
Neuspješni protivnici	155
Preobraženje	156
Dvadeset i sedmo poglavlje—Tuda Izdate Isusa	158
U Vrtu	159
Juda izdaje Isusa	160
Dvadeset i osmo poglavlje—Suđente Isusu Hristu	162

Petrovo odricanje	162
U sudnici	162
Judino priznanje	164
Isus pred Pilatom	165
Isus poslan Herodu	165
Dvadeset i deveto poglavlje—Hristovo Raspeće	168
Prikovan na krst	169
Pouka o sinovskoj ljubavi	171
Svrši se!	172
Isusova sahrana	173
Trideseto poglavlje—Hristovo Uskrsenje	175
„Otac te tvoj zove!”	175
Izvjestaj rimske straže	176
Prvi plodovi otkupljenja	177
Žene na grobu	178
„Nemoj me dodirnuti!”	179
Sumnjičavi učenik Toma	179
Poraz Isusovog ubice	180
Četrdeset dana s učenicima	180
Trideset i prvo poglavlje—Hristovo Uznesente	182
Obećanje o povratku	182
Sotonin gnjev	183
Trideset i drugo poglavlje—Dan Pedesetnice	184
Spuštanje Svetoga Duha	184
U sili Pedesetnice	185
Petrova propovijed	186
Pouka za naše dane	188
Trideset i treće poglavlje—Izltečente Uzetoga	189
Hvatanje apostola i njihovo suđenje	190
Petrova smjela odbrana	191
Trideset i četvrto poglavlje—Odanost Bogu U Progonstvu	193
Izbavljeni rukom anđela	193
Drugo suđenje	194
Trideset i peto poglavlje—Evanđeoski Red	197
Trideset i šesto poglavlje—Stefanova Smrt	199
Stefanova odbrana	200
Smrt mučenika	201
Trideset i sedmo poglavlje—Saulovo Obraćente	204

Viđenje o Hristu	205
Usmjeren prema crkvi	206
Od progonitelja do apostola	208
Priprema za službu	208
Trideset i osmo poglavlje—Pavlova Rana Služba	210
Susret sa Petrom i Jakovom	211
Odlazak iz Jerusalima	212
Trideset i deveto poglavlje—Petrova Služba	213
Centurion	213
Anđeo posjećuje Konnelija	214
Petrovo viđenje	215
Posjeta Korneliju	217
Neznabošci dobijaju Svetoga Duha	218
Viđenje o širenju Crkve	219
Četrdeseto poglavlje—Petrovo Oslobođenje Iz Tamnice	221
Anđeo oslobađa Petra	223
Odgovor na molitvu	224
Herodova osveta	225
Četrdeset i prvo poglavlje—U Dalekim Područtima	228
Rukopoloženje Pavla i Barnabe	229
Prva Generalna konferencija	230
Dokazi na temelju Kornelijeovog iskustva	232
Odluka	232
Četrdeset i drugo poglavlje—Godine Pavlove Službe	235
Pavle razmatra svoje iskustvo	236
Prilagodljiv radnik	236
Služba u okovima	237
Četrdeset i treće poglavlje—Mučeništvo Pavla I Petra	239
Pavlovo završno svjedočanstvo	240
Četrdeset i četvrto poglavlje—Veliki Otpad	243
Nagodba sa neznaboštvom	244
Povlačenje vjernih	246
Četrdeset i peto poglavlje—Misterita Bezakonta	247
Promjena vremena i zakona	248
Mračna vremena	251
Dani opasnosti	251
Četrdeset i šesto poglavlje—Rani Reformatori	254
Jutarnja zvijezda Reformacije	255

Reformacija se širi	256
Četrdeset i sedmo poglavlje—Luter I Velika Reformacija . . .	258
Predvodnik u reformama	259
Luterov raskid sa Rimom	260
Četrdeset i osmo poglavlje—Napredovante Reformacije	262
Luter pred Saborom	262
Prosvjetljenje Engleske i Škotske	265
Četrdeset i deveto poglavlje—Zastot U Napredovantu	267
Pedeset poglavlje—Vitest Prvog Anđela	269
Veliko vjersko buđenje	270
Protivljenje	272
Pripremi se da sretnoš Gospoda	273
Pedeset i prvo poglavlje—Vijest Drugog Anđela	275
Vrijeme odlaganja	276
Pedeset i drugo poglavlje—Ponoćna Vika	279
Razočarani, ali ne i odbačeni	281
Pedeset i treće poglavlje—Nebesko Svetilište	284
Zemaljsko i nebesko svetište	285
Čišćenje svetilišta	286
Pedeset i četvrto poglavlje—Poruka Trećeg Anđela	287
Zvijer i njezina slika	288
Svečana poruka	290
Pedeset i peto poglavlje—Čvrsta Platforma	291
Pedeset i šesto poglavlje—Sotonine Pritevare	293
Biblija kao zaštita	294
Pedeset i sedmo poglavlje—Spiritizam	297
Čaranje u savremenom obliku	298
Niko ne mora da bude prevaren	299
Pedeset i osmo poglavlje—Glasna Vika	302
Pedeset i deveto poglavlje—Kraj Vremena Probe	304
Suviše kasno! Suviše kasno!	305
Šezdeset poglavlje—Vriteme Muke Takovlteve	307
Molbe za izbavljenje	308
Šezdeset i prvo poglavlje—Izbavltente Svetih	310
Drugi Hristov dolazak	311
Prvo uskrsnuće	311
Šezdeset i drugo poglavlje—Nagrada Spasenih	313
Šezdeset i treće poglavlje—Milenitum	315

Šezdeset i četvrto poglavlje—Drugo Uskrsnuće	317
Šezdeset i peto poglavlje—Hristovo Krunisante	319
Panorama velikog sukoba	320
Za sudijskim stolom	322
Šezdeset i šesto poglavlje—Druga Smrt	323
Oganj se Neba	324
Šezdeset i sedmo poglavlje—Nova Zemlta	325
Novi Jerusalim	326

Predgovor

Ima mnogo tema o kojima je Elen G. Vajt, Božji izabrani vjesnik čekaocima drugog Hristovog dolaska, primila prosvjetljenje još u ranim danima, još u početku svoga rada. Najistaknutija među tim temama bila je ona o vjekovnom sukobu između dobra i zla, od pada Lucifera na Nebu i pada čovjeka na Zemlji, preko stoljeća kušanja pa sve do drugog Hristovog dolaska i uspostavljanja Božjeg carstva na obnovljenoj Zemlji.

Godine 1858. Džeims i Elen Vajt prisustvovali su sastanku vjernika u Lovets Grouvu, u blizini Bouling Grina, država Ohajo. Tu je Elen Vajt ponovo dobila viđenje o mnogim istinama koje su bile važne za Crkvu ostatka. O tome je sama napisala: “U Lovets Grouvu, veliki dio onoga što sam vidjela deset godina prije toga o velikom vjekovnom sukobu između Hrista i Sotone bilo mi je ponovljeno, i ja sam dobila nalog da to zapišem.” (LS, 162) U svoje vrijeme, ovo otkrivenje o velikom sukobu između Hrista i Njegovih anđela i Sotone i njegovih anđela bilo je objavljeno u obliku niza od tri manje knjige pod opštim naslovom *Spiritual Gifts* (Duhovni darovi).

U toku godina koje su slijedile, ova tema je bila objavljena sestri Vajt mnogo detaljnije, tako da je 1870. godine počela da objavljuje prošireno izdanje te prekrasne istorije otkupljenja, u četiri knjige, pod opštim naslovom *The Spirit of Prophecy* (Duh proroštva).

Kako je vrijeme prolazilo i dodatna svjetlost bila data o ovoj velikoj temi, i kako su se pružale prilike da se ova djela šire po svijetu i Crkvi, sestra Vajt je još jednom proširila seriju, popunjavajući (9) neke praznine u istoriji i objavljujući dodatni materijal o toj temi. I tako u sadašnjem vremenu imamo pet velikih knjiga poznatih pod zajedničkim imenom “Serija o velikoj borbi” - Patrijarsi i proroci, Proroci i carevi, Čežnja vjekova, Djela apostola i Velika borba, ukupno više od 3500 stranica. Ove knjige obavljaju prekrasno djelo, pružajući Crkvi i svijetu znanje o velikom planu otkupljenja ljudskog roda i o Božjoj namjeri da ostvari svoj prvobitni plan koji je imao

[4]

prilikom stvaranja čovjeka.

Već neko vrijeme osjećala se potreba, i u Americi i u svijetu, da se načini jedan skraćeni, ali sveobuhvatni prikaz ove velike teme, koji će u jednoj knjizi iznijeti najvažnije trenutke u cjelokupnoj istoriji vjekovnog sukoba, onako kao što je bio pokazan Elen G. Vajt. Ova potreba je sada zadovoljena ovom knjigom, Istorijom otkupljenja, koja predstavlja izbor tekstova koji su objavljeni u njenim prethodnim djelima i koji su poredani po svom prirodnom redoslijedu. Kao što se vidi iz sadržaja, ovaj tekst je sačinjen od tekstova objavljenih u knjigama kao što su Duhovni darovi, prva, druga i četvrta knjiga, u časopisu *Signs of the Times*, i u knjizi *Early Writings* (*Spiritual Gifts*, vol. 1).

Skraćivanja teksta, neophodna da bi se istorija predstavila na što manjem prostoru, nisu posebno naznačena u knjizi. Neka mala prilagođavanja teksta su također bila neophodna da bi se zastarijele reči zamijenile novijima, da bi se nekadašnja građa rečenice, interpukcije i gramatike prilagodile današnjima. Osim ovih malih promjena koje nisu izmijenile značenje, ništa drugo nije mijenjano. Originalni tekst je ostao nepromijenjen, kao i stil i način izražavanja pisca. (10)

Da bi ovo izdanje istorije otkupljenja izgubljenih ljudi i obnovenja izgubljenog svijeta zaslugom našeg Gospoda i Spasitelja Isusa Hrista donijelo prosvjetljenje mnogima po cijelome svijetu, da bi u njihovim srcima zapalilo živu nadu u skori dolazak Isusa Hrista, iskrena je želja i očekivanje Izdavača. (11)

Iako je od prvog izdanja ovog djela na originalnom jeziku prošlo više od 60 godina, ono se sada prvi put pojavljuje na našem jeziku u neskrćenom i nepromijenjenom obliku. Čak su i biblijski tekstovi objavljeni prema engleskom prevodu kojim se služila Elen G. Vajt i prema kojemu je u knjizi davala svoje tumačenje biblijskih istina. Imena nekih biblijskih ličnosti su u ovom izdanju prilagođena savremenom izgovoru, koji je bliži jevrejskom i grčkom originalu, izgovoru koji je uobičajen u protestantskom svijetu i koji tačnije odražava njihovo originalno značenje, pa pozivamo čitaoce da to uzmu u obzir.

Prvo poglavlje—Pad Lucifera

[5]

Lucifer je na Nebu, prije svoga pada, bio moćan i uzvišen anđeo, u časti odmah do Božjeg milog Sina. Njegovo lice, kao i lice ostalih anđela, bilo je blago i blistalo je srećom. Njegovo čelo, visoko i široko, pokazivalo je snažan intelekt. Njegov lik je bio savršen; držanje plemenito i veličanstveno. Posebna svjetlost obasjavala je njegovo lice i njegovu okolinu sjajnije i ljepše od svjetlosti drugih anđela; iako je Hrist, Božji dragi Sin, nadmašivao sjajem sve anđeoske čete i bio jedno s Ocem prije stvaranja anđela. Lucifer je zavidio Hristu i postepeno je prisvajao vlast koja je pripadala jedino Hristu.

Veliki Stvoritelj je sazvaio nebesku vojsku da bi u prisutnosti svih anđela odao posebnu čast svome Sinu. Sin je sjedio na prijestolju zajedno s Ocem, a nebesko mnoštvo svetih anđela bilo je okupljeno oko njih. Otac je onda objavio da je sam odredio da Hrist, Njegov Sin, bude jednak Njemu; tako da gdje god je Sin prisutan, kao da je i Otac prisutan. Riječ Sina treba da bude poštovana kao i riječ samoga Oca. On je svome Sinu dao vlast da zapovijeda nebeskoj vojsci. Sin će posebno djelovati zajedno s Ocem prilikom očekivanog stvaranja Zemlje (13) i svih živih stvorenja koja će postojati na njoj. On će ostvarivati Njegovu volju i Njegove namjere, ali ništa neće činiti sam od sebe. Očeva volja će se ispunjavati u Njemu.

Lucifer je bio zavidan i ljubomorani na Isusa Hrista. Međutim, kada su se svi anđeli poklonili Isusu u znak priznanja Njegovog vrhovništva, visoke vlasti i zakonite vladavine, i on se poklonio zajedno s njima; ali je njegovo srce bilo puno zavisti i mržnje. Hrist je bio uključen u posebne savjete Božje i znao je sve Božje planove, dok je Luciferu to znanje bilo uskraćeno. On nije znao, niti mu je bilo dozvoljeno da zna, Božje namjere. Međutim, Hrist je bio priznati vladar Neba, Njegova moć i Njegova vlast bile su iste kao i samoga Boga. Lucifer je mislio da je miljenik Neba među anđelima. Bio je visoko uzdignut, ali to nije doprinijelo da izrazi zahvalnost i slavu svom Stvoritelju. Čeznuo je za položajem samoga Boga. Pono-

[6]

sio se svojim dostojanstvom. Znao je da uživa poštovanje anđela. Bio mu je povjeren i poseban zadatak. Nalazio se u neposrednoj blizini velikog Stvoritelja, i neprekidni zraci slavne svjetlosti koja je okruživala vječnoga Boga i njega su posebno obasjavali. Sjećao se kako su anđeli slušali njegove zapovijesti s radosnom hitrinom. Zar nije i njegova odjeća bila svijetla i prekrasna? Zašto bi, onda, Hrist bio poštovan više od njega?

Otišao je iz neposredne blizine Oca, nezadovoljan i pun zavisti prema Isusu Hristu. Prikrivajući svoje prave namjere, okupio je oko sebe anđeoske čete. Iznio je svoju temu, u stvari govorio je o sebi. Kao onaj koji je ožalošćen, pričao je o prednosti koju Bog daje Isusu, zanemarujući njega. Rekao im je da će od toga trenutka na dalje biti ukinute sve slatke slobode koje su anđeli uživali. Pa, zar nije postavljen (14) vladar nad njima, kojemu će od toga časa morati da ukazuju podaničku čast? Rekao im je da ih je sazvaio da ih uvjeri da se više nikada neće pokoravati tom ugrožavanju njihovih i svojih prava; da se više nikada neće pokloniti Hristu; da će uzeti čast koja je trebalo da mu bude data i da će postati zapovjednik svih onih koji odluče da ga slijede i da slušaju njegov glas.

I došlo je do prepirke među anđelima. Lucifer i njegovi podržavatelji željeli su da preinače Božju vladavinu. Bili su nezadovoljni i nesrećni zato što nisu mogli da sagledaju Njegovu neispitljivu mudrost i da ustanove s kakvim namjerama je Bog uzdigao svoga Sina i zašto mu je povjerio tako neograničenu moć i zapovjedništvo. Pobunili su se protiv vlasti Sina.

Anđeli koji su ostali vjerni i istiniti pokušali su da usaglase ovog moćnog, buntovnog anđela s voljom Stvoritelja. Opravdavali su božansku odluku da prenese čast na Hrista, i snažnim razlozima pokušavali da osvjedoče Lucifera da sada nema ništa manje časti nego što ju je imao prije nego što je Otac objavio koje je časti povjerio svome Sinu. Oni su jasno naglasili da je Hrist Božji Sin, da je postojao zajedno s Ocem prije nego što su anđeli stvoreni, da je On uvijek stajao s desne strane Oca i da Njegova blaga, na ljubavi utemeljena vlast nikada do tada nije bila osporavana; da nije izricao nikakve zapovijesti osim onih koje su nebeske čete radosno izvršavale. Govorili su da Hrist, primivši posebnu čast od Oca u prisutnosti anđela, nije ništa oduzeo od časti koju je Lucifer do tada uživao. Anđeli su plakali. Svim srcem su se trudili da ga

nagovore da odbaci svoje pokvarene planove i da se pokori svome (15) Stvoritelju; jer je do tog trenutka sve bilo u miru i skladu, a do čega bi mogao dovesti taj otpadnički, buntovnički glas?

Lucifer je odbio da ih sluša. A onda se okrenuo od vjernih i istinitih anđela, optužujući ih da su robovi. Ovi anđeli, vjerni Bogu, bili su zaprepašteni kada su vidjeli da je Lucifer postigao uspjeh u svom nastojanju da podigne pobunu. Obećavao im je novu i bolju vlast od one koju su imali, vlast koja će svima osigurati slobodu. Veliko mnoštvo anđela je izrazilo svoju namjeru da ga prihvati kao vođu i svog vrhovnog zapovjednika. Kada je vidio da su njegovi naponi postigli uspjeh, polaskao je sebi da će sada imati na svojoj strani sve anđele, da će sada biti jednak samome Bogu, i da će se njegov moćni glas čuti kako zapovijeda svim nebeskim četama. I ponovo su ga vjerni anđeli opomenuli i govorili mu kakve će posljedice imati njegovo ponašanje ukoliko bude ostao uporan, i da će Onaj koji je mogao da stvori anđele moći svojom snagom da obori svaku njihovu vlast i da na neki značajan način kazni njihovu drskost i strašnu pobunu. Kako bi samo mogli i pomisliti da se neki anđeo može usprotiviti Božjem zakonu koji je svet kao što je sam Bog svet! Opomenuli su buntovnike da zatvore svoje uši za Luciferove prijetvorne riječi i posavjetovali su njemu i svima koji su stali uz njega da se vrate Bogu, da priznaju svoj zločin koji su učinili već i samim pomišljanjem da posumnjaju u Njegovu moć.

Mnogi od Luciferovih sljedbenika bili su skloni da prihvate savjet vjernih anđela, da se pokaju zbog svog nezadovoljstva i da ponovo steknu povjerenje Oca i Njegovog dragog Sina. Moćni buntovnik je onda izjavio da poznaje Božji zakon i da će mu, ukoliko prihvati da bude ropski poslušan, biti oduzete sve časti koje je imao. Neće mu više biti povjerena njegova uzvišena misija. Kazao im je da (16) je on, zajedno s njima, otišao već suviše daleko da bi se mogao vratiti, i da će zato hrabro snositi sve posljedice, jer se nikada ne bi mogao prikloniti ropskoj poslušnosti Božjemu Sinu; da im Bog nikada neće oprostiti i da se sada moraju izboriti za svoju slobodu i silom steći položaj i vlast koja im nije bila dragovoljno dodijeljena.

Vjerni anđeli su brzo požurili Božjemu Sinu i upoznali ga sa onim što se događa među anđelima. Zatekli su Oca u razgovoru s njegovim voljenim Sinom, u traženju načina kojim će se, radi najboljeg dobra vjernih anđela, zauvijek onemogućiti uticaj koji je

Sotona želio da stekne. Veliki Bog bi mogao smjesta izbaciti velikog varalicu sa Neba, ali to nije bila Njegova namjera. On će buntovnicima dati poštenu priliku da odmjere svoje snage i svoju moć s Njegovim Sinom i Njegovim vjernim anđelima. U tom sukobu će svaki anđeo izabrati stranu na kojoj će se boriti i to će biti objavljeno svima. I zato ne bi bilo sigurno dozvoliti bilo kome ko se sjedinio sa Sotonom i njegovom pobunom da i dalje ostane na Nebu. Takvi su stekli naviku da se ogorčeno bune protiv nepromjenljivog Božjeg zakona, i zato su nepopravljivi. Da je Bog iskoristio svoju moć da kazni starješinu buntovnika, nezadovoljni anđeli se ne bi izjasnili; i zato je Bog izabrao drugi put, naime, da svim nebeskim četama jasno pokaže svoju pravednost i svoj sud.

Rat na Nebu

Pobuna protiv Božje vladavine predstavljala je najteži zločin. Cijelo Nebo se našlo u pokretu. Anđeli su bili podijeljeni u čete, i svaka četa je imala na čelu svog anđeoskog zapovjednika. Sotona (17) je zaratio protiv Božjeg zakona, jer ga je na to navelo častoljublje da uzdigne sebe i nespремnost da se pokori autoritetu Božjega Sina, najvišeg nebeskog zapovjednika.

Sve nebeske čete su bile pozvane da se pojave pred Ocem, da bi se razriješio svaki pojedinačni slučaj. Sotona je besramno objavio svoje nezadovoljstvo što je Hristu dato prvenstvo nad njime. Ustao je oholo i zatražio da bude izjednačen s Bogom, da bude primljen u zajedništvo s Ocem i da mu budu otkrivene Njegove namjere. Bog je obavijestio Sotonu da će samo svojemu Sinu otkrivati svoje tajne namjere i onda je zatražio od svih pripadnika nebeske porodice, pa i od Sotone, da pokažu sveobuhvatnu, bezuslovnu poslušnost; ali se Sotona pokazao nedostojan mjesta na Nebu. Onda je Sotona hvalisavo pokazao na svoje sljedbenike, na skoro jednu polovinu svih anđela, i uzviknuo: "Ovi su sa mnom! Hoćeš li i njih izbaciti i načiniti takvu prazninu na Nebu?" Objavio je onda da je spreman da se odupre Hristovom autoritetu i da brani svoje mjesto silom svoje moći, da snagu suprotstavi snazi.

[9]

Dobri anđeli su zaplakali kada su čuli Sotonine riječi i njegovo oholo hvalisanje. Bog je onda objavio da buntovnici više ne mogu ostati na Nebu. Njihov uzvišeni i srećni položaj bio im je osiguran

pod uslovom da budu poslušni zakonu koji je Bog proglasio da upravlja ponašanjem stvorenja koja raspolažu višom inteligencijom. Međutim, ništa nije bilo predviđeno da spasava one koji će se usuditi da prekrše Njegov zakon. Sotona je postao još smjeliji u svojoj pobuni pa je izjavio da prezire Stvoriteljev zakon, da ga jednostavno ne podnosi. Tvrđio je da anđelima nije potreban nikakav zakon, da im treba dozvoliti da slijede svoju volju, koja će ih uvijek voditi u pravom smjeru; da je zakon samo ograničenje njihove slobode; i da je ukidanje zakona (18) jedan od velikih ciljeva za koje se bori. Položaj anđela, rekao je, mora se popraviti. Međutim, s time se nije složio Bog, koji je objavio zakone i uzdigao ih da postanu ravni Njemu. Sreća anđeoskih četa sastojala se u njihovoj savršenoj poslušnosti zakonu. Svaki od njih je imao poseban zadatak koji mu je bio dodijeljen i sve dok se Sotona nije pobunio, na Nebu je vladao savršeni red i sklad.

A onda je došlo do rata na Nebu. Božji Sin, Knez Neba, i Njegovi vjerni anđeli došli su u sukob s velikim buntovnikom i onima koji su se sjedinili s njime. Božji Sin i istinoljubivi, vjerni anđeli su pobijedili; i Sotona i njegovi sljedbenici su istjerani s Neba. Sve nebeske čete priznale su i obožavale pravednog Boga. Ni traga pobune nije ostalo na Nebu. I sve je ponovo bilo miroljubivo i skladno kao i prije toga. Anđeli na Nebu su ožalili sudbinu onih koji su bili njihovi drugovi u sreći i blagoslovu. Njihov gubitak se osjetio na Nebu.

Otac se posavjetovao sa svojim Sinom o tome da se smjesta ostvari njihova namjera da načine čovjeka koji će živjeti na Zemlji. On će staviti čovjeka na probu da se okuša njegova vjernost prije nego što mu se dodijeli vječna sigurnost. Ukoliko položi ispit na koji je Bog odlučio da ga stavi, na kraju će postati jednak anđelima. Uživat će Božju naklonost, razgovarat će s anđelima i oni s njime. Međutim, Bog nije našao za dobro da ga postavi izvan domašaja neposlušnosti.

Drugo poglavlje—Stvarante

Otac i Sin upustili su se u veličanstveno, čudesno djelo o kojemu su razmišljali - u stvaranje svijeta. Zemlja je izašla iz ruke Stvoritelja izuzetno lijepa. Bilo je tu planina i brežuljaka i ravnica; porazmještene između njih bile su rijeke i vodene površine. Zemlja nije bila jedna jedina nepregledna ravnica, već je jednoličnost prizora bila prekidana bregovima i planinama, ne tako visokim i nazubljenim kao što su danas, već pravilnog i prekrasnog oblika. Gole, visoke stijene nigde se nisu mogle vidjeti, jer su ležale ispod površine kao neki kostur Zemlje. Vode su bile ravnomjerno raspoređene. Bregovi, planine i prekrasne ravnice bile su ukrašene biljkama i cvijećem, visokim, veličanstvenim drvećem svih vrsta, koje je bilo mnogo puta veće i mnogo ljepše od današnjeg drveća. Vazduh je bio čist i zdrav, i Zemlja je izgledala kao sjajna palača. Anđeli su posmatrali čudesna i prekrasna Božja djela i uzvikivali od radosti.

I pošto je Zemlja bila stvorena i zviјeri na njoj, Otac i Sin su ostvarili svoju namjeru koja je bila zamišljena prije pada Sotone, da načine čovjeka po svome liku. Radili su zajednički prilikom stvaranja Zemlje i svakog živog stvorenja na njoj. A onda je Bog rekao svome Sinu: “Hajde na načinimo čovjeka (20) po svome liku!” Kada je izašao iz ruke svoga Stvoritelja, Adam je bio plemenita rasta i prekrasne simetrije. Bio je više nego dva puta viši od ljudi koji sada žive na Zemlji i skladnih proporcija. Njegove karakteristike su bile savršene i prekrasne. Boja njegovog lica nije bila ni bijela ni žućkasta, već ružičasta, blistajući bogatim sjajem zdravlja. Eva nije bila tako visoka kao Adam. Njena glava mu je dosegala malo iznad grudi. I ona je bila savršeno skladna i vrlo lijepa.

Ovaj bezgrešni par nije nosio nikakvu vještačku odjeću. Bili su pokriveni ogrtačem svjetlosti i slave, onakvim kakvoga nose anđeli. Dok su živjeli u poslušnosti Bogu, bili su okruženi svjetlosnim krugom. Iako je sve što je stvorio bilo savršeno lijepo, iako je izgledalo da ništa ne nedostaje Zemlji koju je Bog stvorio da usreći Adama i Evu, ipak je Bog pokazao svoju veliku ljubav prema njima

zasadivši vrt posebno za njih. Trebalo je da dio svoga vremena srećno provode u obrađivanju vrta, dio u primanju posjeta anđela, u slušanju njihovih uputstava i u zadovoljnom razmišljanju. Njihov posao nije bio zamoran, već ugodan i osvježavajući. Ovaj prekrasni vrt trebalo je da bude njihov dom.

U ovaj vrt Gospod je stavio drveće svih vrsta, korisno i lijepo. Bilo je stabala punih raskošnog voća, bogatog mirisa, prekrasnog izgleda, ugodnog ukusa, koje je Bog odredio za hranu svetom paru. Bilo je tu krasnih loza koje su rasle u visinu, otežale od tereta grozdova, kakvi se više nigdje nisu mogli vidjeti poslije pada u grijeh. Grozdovi su bilo vrlo veliki i različitih boja; neki su bili skoro crni, neki purpurni, crveni, ružičasti, ili svijetlo zeleni. Ovaj prekrasni i bogati teret grozdova na (21) grančicama loze dobio je ime grožđe. Loze se nisu vukle po tlu, iako nisu bile naslonjene na letvice, ali ih je teret roda ipak vukao prema zemlji. Adam i Eva su dobili ugodan zadatak da oblikuju prekrasne sjenice od grana loze, da ih usmjeravaju tako da postanu boravišta od prirodnog, prekrasnog, živog drveća i lišća, opterećenih mirisnim rodnom.

Zemlja je bila odjevena prekrasnim zelenim pokrivačem, dok su milijarde mirisnih cvjetova svih vrsta i veličina provirivale iz njega u bogatom preobilju. Sve je bilo ukusno i slavno raspoređeno. Usred vrta stajalo je drvo života, čija je slava nadmašivala slavu sveg ostalog drveća. Njegov rod je ličio na jabuke od zlata i srebra, i trebalo je da ovjekoveći besmrtnost. Njegovo lišće je imalo ljekovita svojstva.

Adam i Eva u Edenu

Sveti par je bio vrlo srećan u Edenu. Neograničena vlast im je bila povjerena nad svim živim stvorenjima. Lav i jagnje šetali su se mirno i bezazleno oko njih, ili su ležali kraj njihovih nogu. Svakovrsne ptice svih boja i perja letele su oko drveća i cvijeća i oko Adama i Eve, dok je njihova ugodna pjesma odjekivala kroz drveće u ugodnim akordima slavljenja Stvoritelja.

Adam i Eva su bili zadivljeni ljepotom svoga edenskog doma. Bili su oduševljeni malim pjevačima oko sebe, sjajnog i privlačnog perja, koji su cvrkutali svoje srećne, radosne pjesmice. Sveti par im se pridruživao i uzdizao svoj glas u skladnim pesmama ljubavi, hvale [12]

i obožavanja Oca i Njegovog dragog Sina, zahvaljujući se tako na dokazima ljubavi koji su ga okružavali. Prepoznavali su red i sklad u svemu što je stvoreno, red i sklad koji su govorili o beskrajnoj mudrosti i znanju. Neprestano (22) su otkrivali neku novu ljepotu i dodatnu slavu u svom edenskom domu, i sve je to ispunjavalo njihova srca još dubljom ljubavlju i doprinosilo da se sa njihovih usana čuju izrazi zahvalnosti i poštovanja upućeni Stvoritelju. (23)

Treće poglavlje—Posljedice Pobune

[13]

Usred vrta, u blizini drveta života, stajalo je drvo poznanja dobra i zla. Ovo drvo je Bog posebno odredio da bude zalag njihove poslušnosti, vjere, i ljubavi prema Njemu. Gospod je zapovjedio našim praroditeljima da ne jedu roda sa ovog drveta, i da ga ne diraju, da ne bi umrli. Kazao im je da mogu slobodno jesti sa svakoga drveta u vrtu osim s jednoga, ali, ako budu jeli ploda s tog drveta, sigurno će umrijeti.

Kada su Adam i Eva bili stavljeni u taj prekrasni vrt imali su sve što bi mogli poželjeti da budu srećni. Međutim, Bog je odlučio, po svojoj sveznajućoj volji, da ispita njihovu vjernost prije nego što im bude poklonjena vječna sigurnost. Trebalo je da uživaju Njegovu naklonost, i da razgovaraju s Njime i On s njima. Ipak, nije stavio zlo izvan njihovog domašaja. Sotoni je bilo dozvoljeno da ih kuša. Ako budu izdržali ovu probu, trebalo je da steknu trajnu naklonost Boga i nebeskih anđela.

Sotona je stajao iznenađen svojim novim položajem. Njegove sreće je nestalo. Pogledao je anđele koji su, zajedno s njime, nekada bili srećni i koji su, zajedno s njime, bili protjerani s Neba. Prije njihovog pada ni trag nezadovoljstva nije kvario njihov savršeni sjaj. Sada je sve izgledalo drukčije. Lica koja su nekada odražavala lik svoga Stvoritelja bila su tužna (24) i očajna. Sukobi, nesloga, gorko optuživanje širili su se u njihovim redovima. Prije njihove pobune ništa od toga nije bilo poznato na Nebu. Sotona je sada posmatrao strašne posljedice svoje pobune. Zadrhtao je, plašio se da pogleda u budućnost i da razmišlja o konačnom ishodu svega.

Trenutak za radosne, srećne pjesme hvale u slavu Boga i Njegovog dragog Sina je kucnuo. Sotona je vodio nebeske horove. On je prvi podizao svoj glas; a onda bi se sve anđeoske čete sjedinjavale s njime i slavne melodije pjesama bi odjekivale Nebom u čast Boga i Njegovog dragog Sina. A sada, umjesto melodija najdivnije muzike, nesloga i ljutite riječi dopirale su do ušiju velikog starješine pobunjenika. Gdje je on? Da nije sve to samo strašni san?

[14]

Zar je zaista izbačen s Neba? Zar se vrata Neba nikada više neće otvoriti da ga propuste? Čas bogoslužjenja se približavao kada će se svi blistavi i sveti anđeli pokloniti pred Ocem. Nikada se više neće pridružiti nebeskoj pjesmi. Nikada se više neće pokloniti iz poštovanja i svetog strahopoštovanja u prisutnosti vječnog Boga.

Kada bi opet mogao da bude kao što je nekada bio, neporočan, vjeran i odan, radosno bi se odrekao svih svojih zahtjeva za vlašću. Međutim, bio je izgubljen! Bez mogućnosti spasenja, zbog svoje drske pobune! I to još i nije bilo sve; i druge je naveo na pobunu i doveo u isto stanje izgubljenosti kao i sebe - anđele koji nikada nisu ni pomišljali da posumnjaju u volju Neba ili da odbiju poslušnost Božjem zakonu sve dok im on nije stavio takve misli u njihov um, objavljujući im da mogu uživati i u većem dobru, u uzvišenijoj i mnogo slavnijoj slobodi. To je bilo lukavstvo kojim ih je prevario. Sada je na njemu počivala odgovornost od koje nikada neće biti oslobođen.

Ovi duhovi su postali nemirni zbog iznevjerenih nada. Umjesto većeg dobra, osjetili su (25) žalosne posljedice neposlušnosti i nepoštovanja zakona. Nikada više neće ova nesrećna bića osjećati uticaj blage vladavine Isusa Hrista. Nikada više neće njihov duh biti izložen djelovanju duboke, iskrene ljubavi, mira i radosti koju je Njegova prisutnost uvijek širila među njima, i koju su mu uzvraćali radosnom poslušnošću i izrazima poštovanja i odavanja počasti.

Sotona traži da bude vraćen na stari položaj

Sotona je zadrhtao dok je razmatrao svoje djelo. Bio je sam i zadubljen u razmišljenje o prošlim, sadašnjim i budućim svojim planovima. Njegovo moćno tijelo je drhtalo kao da ga oluja potresa. Neki anđeo sa Neba je upravo prolazio. Pozvao ga je i zatražio da razgovara sa Hristom. To mu je bilo odobreno. Objavio je onda Božjemu Sinu da se pokajao zbog svoje pobune i da ponovo želi da stekne Božju naklonost. Bio je spreman da ponovo zauzme mjesto koje mu je Bog nekada odredio i da se pokori Njegovoj mudroj zapovijesti. Hrist je zaplakao nad Sotoninom nevoljom, ali je morao

[15] da mu prenese kao Božju odluku da više nikada neće moći da bude primljen u Nebo. Nebo ne smije više da bude ugroženo. Cijelo Nebo bi bilo okaljano kada bi on bio ponovo primljen, jer grijeh i

pobuna imaju svoj izvor u njemu. Sjeme pobune se i dalje krije u njemu. Zaista nije imao nikakvog razloga da podigne pobunu, i zato je beznadežno upropastio ne samo sebe, već i čete anđela koje bi inače bile srećne na Nebu da je on ostao postojan. Božji zakon je mogao da ga osudi, ali nije mogao da ga pomiluje.

Nije se pokajao zbog svoje pobune zato što je postao svjestan Božje dobrote koju je zloupotrijebio. Nije bilo moguće da se njegova ljubav prema Bogu toliko povećala poslije njegovog pada da bi ga navela na radosnu pokornost i dragovoljnu poslušnost Njegovom zakonu kojega je toliko prezirao. Očajanje koje ga je obuzelo kada je shvatio da je izgubio blistavu svjetlost (26) Neba, osjećanje krivice koje mu se nametalo, razočaranje koje je osjetio kada mu se očekivanja nisu ispunila, sve je to bilo razlog njegove žalosti. Biti zapovjednik izvan Neba bilo je potpuno različito nego uživati tu čast na Nebu. Gubitak koji je pretrpio kada je izgubio sve prednosti Neba bio je suviše veliki da bi ga mogao podnijeti. Zato je i poželio da sve to ponovo stekne.

Ova velika promjena u položaju nije povećala njegovu ljubav prema Bogu, niti prema Njegovom mudrom i pravednom zakonu. Kada se potpuno uvjerio da nema nikakve mogućnosti da ponovo stekne Božju naklonost, Sotona je pokazao svoju zloću još većom mržnjom i strastvenom odbojnošću.

Bog je znao da ovakva odlučna pobuna ne može ostati neaktivna. Sotona će već pronaći neki način da uznemirava nebeske anđele i da pokaže svoj prezir prema božanskoj vlasti. Pošto nije mogao da dobije pristup u nebeske prostore, on će čekati na samom ulazu da se naruga anđelima i da pokuša da se prepire s njima dok budu ulazili i izlazili. Pokušaće da uništi sreću Adama i Eve. Potrudiće se da i njih navede na pobunu, znajući da će to izazvati žalost na Nebu.

Zavjera protiv ljudskog roda

[16]

Njegovi sljedbenici su ga potražili i on se podigao i zauzevši prkosno držanje objavio im svoj plan da preotme od Boga plemeni-tog Adama i njegovu pratilju Evu. Ako bi na bilo koji način uspio da ih navede na neposlušnost, Bog bi morao da donese neku odluku kojom bi im osigurao oproštenje, pa bi tada i on sam i svi njegovi pali anđeli imali priliku da zajedno s njima učestvuju u blagoslovu

Božje milosti. Ako bi, opet, ta prilika propala, mogli bi se ujediniti s Adamom i Evom, jer kada (27) jednom budu prekršili Božji zakon biće, kao i on, izloženi Božjem gnjevu. Njihov prijestup će ih također dovesti u stanje pobune, pa će se moći ujediniti s Adamom i Evom preuzeti Eden i zadržati ga kao svoj dom. Osim toga, ako budu dobili pristup drvetu života usred vrta, njihova snaga će biti, tako su bar mislili, jednaka snazi svetih anđela, pa ih ni sam Bog neće moći istjerati.

Sotona je održao savjetovanje sa svojim zlim anđelima. Nisu se svi odmah složili da učestvuju u ovom opasnom i strašnom poduhvatu. Rekao im je nijednome od njih neće povjeriti da obavi ovo djelo, jer da misli da jedino on ima dovoljno mudrosti da obavi tako važan zadatak. Zatražio je od njih da razmisle o tom planu, dok se bude povukao iz njihove sredine da potraži malo počinka, i da ga usavrše. Potrudio se da ih uvjeri da je to njihova posljednja i jedina nada. Ako u tome budu doživjeli poraz, sve mogućnosti da ponovo zadobiju upravu nad Nebom ili bilo kojim dijelom Božjega stvaranja, postaće beznadežne.

Sotona se povukao da sam usavrši plan kojim će svakako osigurati pad Adama i Eve. Plašio se da njegove namjere mogu da budu onemogućene. I ponovo, čak i ako bude uspješan u navođenju Adama i Eve da prekrše Božju zapovijest i tako postanu prijestupnici Njegovog zakona, i da sebi ne donesu nikakvog dobra, plašio se da time neće popraviti svoj položaj i da se njegova krivica samo još povećati.

[17] Zadrhtao je na pomisao da sveti, srećni par uvuče u bijedu i žaljenje koje je sam trpio. Izgledalo je da se nalazi u stanju neodlučnosti; u jednom trenutku čvrst i odlučan, a onda u sljedećem pun oklijevanja i kolebanja. Njegovi anđeli su potražili njega, svoga zapovjednika, da ga upoznaju sa svojom odlukom. Podržaće (28) Sotonu i njegove planove, zajedno s njime podijeliti odgovornost i učestvovati u posljedicama.

Sotona je odbacio svoja osjećanja očajanja i slabosti, i, kao njihov vođa, učvrstio se u odluci da smjelo krene na posao i da učini sve što je u njegovoj moći da potkopa autoritet Boga i Njegovog Sina. Upoznao ih je sa svojim planovima. Ukoliko se bude u svom pravom obliku približio Adamu i Evi i počeo se tužiti na Božjeg jedinog Sina, oni ga neće slušati ni trenutka, jer su se već pripremili

za neki takav napad. Ukoliko bude pokušao da ih uplaši služeći se svojom silom, kao anđeo koji je sve do nedavno uživao visoki položaj, ništa neće postići. Odlučio je da će lukavstvom i prevarom učiniti ono što moći ili silom ne bi mogao.

Adam i Eva opomenuti

Bog je okupio anđeoske čete da preuzme mjere kojima bi spriječio prijeteće zlo. Na nebeskom savjetovanju bilo je zaključeno da anđeli posjete Eden i da opomenu Adama da se nalazi u opasnosti od neprijateljeve lukavosti. Dva anđela su brzo krenula na put da posjete naše praroditelje. Sveti par ih je dočekaao u radosnoj nevinosti, izražavajući svoju zahvalnost Stvoritelju što ih je okružio s takvim obiljem svojih darova. Mogli su da uživaju u svemu što je bilo lijepo i privlačno, i sve im je izgledalo mudro prilagođeno njihovim potrebama; a ono što su cijenili više od svih drugih blagoslova bilo je druženje sa Božjim Sinom i nebeskim anđelima, jer su imali tako mnogo da im pričaju u toku svake posjete, o svojim novim otkrićima na području prirodnih ljepota u svom ugodnom edenskom domu, ali su imali i mnoštvo pitanja da im postave o mnogo čemu što su uspijevali samo nejasno da shvate i razumiju.

Anđeli su im ljubazno i s ljubavlju davali podatke koje su tražili. Pričali su im (29) i o žalosnoj istoriji Sotonine pobune i pada. Onda su im jasno kazali da je drvo poznanja dobra i zla stavljeno u vrt da bude zalog njihove poslušnosti i ljubavi prema Bogu; da su i sveti anđeli svoj visoki i srećni položaj mogli zadržati jedino ako ispune uslov poslušnosti, pa se, prema tome, nalaze u istom položaju; da imaju mogućnost da poslušaju Božji zakon i da budu neizrecivo srećni, ili da ga prekrše i da izgube svoj visoki položaj i da budu bačeni u beznadežnost i u očajanje. [18]

Kazali su Adamu i Evi da ih Bog neće silom natjerati na poslušnost - da im nije uskratio priliku da se ponašaju protivno Njegovoj volji; da su moralna bića, slobodna da poslušaju ili da ne poslušaju. Postojala je samo jedna jedina zabrana za koju je Bog do tada našao za dobro da im postavi. Ukoliko budu prekršili Božju volju sigurno će umrijeti! Kazali su Adamu i Evi da je najuzvišeniji anđeo, po položaju odmah iza Hrista, odbio poslušnost Božjem zakonu koji je Bog postavio da upravlja ponašanjem nebeskih bića; da

je ta pobuna izazvala rat na Nebu, koji je doveo do toga da buntovnik bude istjeran sa Neba, da je sa Neba bio izbačen i svaki anđeo koji se ujedinio s njime u odbacivanju autoriteta velikog Gospoda Boga; da je taj pali neprijatelj sada postao neprijatelj svemu što predstavlja interese Boga i Njegovog dragog Sina.

Kazali su im da Sotona namjerava da im naškodi i da je zato neophodno da budu oprezni, jer se može dogoditi da se sretnu s palim neprijateljem; i da im on neće moći naškoditi sve dok budu držali Božje zapovijesti i da će im u slučaju potrebe doći u pomoć svi anđeli na Nebu radije nego da dozvole da im naudi na bilo koji način. Međutim, ukoliko budu neposlušni Božjim zapovijestima, Sotona će dobiti vlast da ih stalno muči, da ih zbunjuje i uvaljuje u nevolje. Ukoliko ostanu čvrsti prilikom prvih (30) Sotoninih pokušaja kušanja, biće isto tako sigurni kao i nebeski anđeli. Ali, ako popuste kušaču, Onaj koji nije poštedio uzvišene anđele neće poštediti ni njih. Moraće da pretrpe kaznu za svoje prijestupe, jer je Božji zakon svet kao što je svet i sam Bog, koji zahtijeva безусловnu poslušnost svih bića i na Nebu i na Zemlji.

[19] Anđeli su savjetovali Evi da se prilikom svojih poslova ne odvaja od svoga muža, jer bi se mogla sresti s ovim palim neprijateljem. Ukoliko se budu odvojili jedno od drugoga, biće u većoj opasnosti nego da ostanu zajedno. Anđeli su im naložili da tačno slijede uputstva koja im je Bog dao o postupanju s drvetom poznavanja dobra i zla, jer će u biti sigurni samo u savršenoj poslušnosti, i pali neprijatelj neće imati snage da ih prevari. Bog neće dozvoliti Sotoni da slijedi sveti par i da ih izlaže trajnim kušanjima. Imaće pristup k njima samo kod drveta poznanja dobra i zla.

Adam i Eva su uvjerali anđele da nikada neće prekršiti jasnu Božju zapovijest, jer da u izvršavanju Njegove volje nalaze svoje najviše zadovoljstvo. Anđeli su se pridružili Adamu i Evi u svetim zvucima skladne muzike, i dok su se njihove uzdizale iz sjajnog Edena, Sotona je slušao zvuke pjesama radosnog obožavanja Oca i Sina. I dok ih je slušao, njegova zavist, mržnja i zloćudnost su rasli, pa je svojim sljedbenicima izrazio svoju zabrinutost da li će uspjeti da navede Adama i Evu na neposlušnost i da tako postigne da se Božji gnev izlije na njih i da njihove pjesme slavljenja izmijeni u pjesme mržnje i proklinjanja njihovog Stvoritelja.

Četvrto poglavlje—Kušante I Pad U Griteh

[20]

Sotona je uzeo oblik zmije i tako ušao u Eden. Zmija je bila prekrasno stvorenje s krilima i dok je letjela kroz vazduh izgledala je blistavo, podsjećajući na uglačano zlato. Nije se kretala po tlu s mjesta na mjesto, već je letjela i jela voće kao čovjek. Sotona je ušao u zmiju, zauzeo mjesto na drvetu poznanja dobra i zla i počeo da opušteno jede roda s njega.

Baveći se svojim poslovima, Eva se neprimjetno odvojila se od svoga muža. Kada je postala toga svjesna, osjetila je opasnost, ali je uvjeravala sebe da je sigurna iako nije ostala u blizini svoga muža. Mislila je da ima dovoljno mudrosti i snage da osjeti približavanje opasnosti i da joj se odupre. A upravo to su joj anđeli govorili da ne čini. Našla je sebe kako i radoznalo i s divljenjem posmatra plodove zabranjenog drveta. Vidjela je da izgledaju vrlo privlačno pa je počela razmišljati zašto im je Bog tako izričito zabranio da ih jedu ili čak dodirnu. I sada se Sotoni pružila prilika. Obratio joj se kao da je u stanju da čita njene misli: „Zar vam nije Bog rekao da ne jedete sa svakoga drveta u vrtu?” I tako se ugodnim i ljubaznim riječima, muzikalnim glasom, obratio (32) začuđenoj Evi. Bila je zaprepašćena kada je čula da zmija govori. Sotona je hvalio njenu ljepotu i uzuzetnu privlačnost, što Evi nije bilo neugodno. Međutim, bila je začuđena, jer je znala Bog zmijama nije udijelio dar govora.

Probudila se i Evina radoznalost. Umjesto da pobjegne s toga mjesta, ostala je da sluša kako zmija govori. Nije joj palo na um da bi to mogao biti onaj pali neprijatelj, koji se zmijom samo poslužio kao posrednikom. Ustvari, govorio je Sotona, a ne zmija. Eva je bila očarana, polaskana, zaslijepljena. Da se sreća s nekom zapovjedničkom ličnošću, koja bi se pojavila u obliku anđela ili bi bar podsjećala na njih, bila bi oprezna. Trebalo je da je ovaj čudni glas nagna da se vrati svome mužu i da ga upita zašto je neko uzeo sebi toliku slobodu da joj se obrati. Međutim, umjesto toga upustila se u prepirku sa zmijom. Odgovorila je na njeno pitanje: „Mi možemo da jedemo ploda sa svakog drveta u vrtu. Samo ploda s drveta koje

[21]

je usred vrta, Bog je rekao da ne jedemo niti da ga diramo da ne umremo!” Zmija je odgovorila: „Sigurno je da nećete umrijeti: jer Bog zaista zna da će vam se u dan kada jedete s njega otvoriti oči i da ćete postati kao bogovi - znajući šta je dobro i šta je zlo!”

Sotona je pokušavao da naglasi misao da će jedući ploda sa zabranjenog drveta primiti novo i mnogo plemenitije znanje od onoga koje su do tada stekli. To je bilo njegovo posebno djelo, djelo koje je s velikim uspjehom obavljao poslije pada - da navede ljude da istražuju tajne Svemogućega, da ne budu zadovoljni onim što im je Bog otkrio, i da ne budu pažljivi u slušanju onoga što im je zapovjedio. Želio je da ih navede da budu neposlušni Njegovim zapovijestima, i da im istovremeno usadi misao da time stupaju na neko prekrasno područje znanja. Bila je to čista izmišljotina, bijedna prevara. Propustili su da shvate ono što im je Bog otkrio, prekršili Njegovu izričitu zapovijest, težili da steknu mudrost nezavisno od Njega, da razumiju ono što je Njemu bilo ugodno da uskrati smrtnicima. Bili su oduševljeni pomišlju da napreduju, očarani svojom vlastitom praznom filozofijom, iako obavijeni ponoćnom tamom u odnosu na poznavanje istine.

Bogu nije bilo po volji da ovaj bezgrešni par stekne bilo kakvo znanje o zlu. On im je u obilnoj mjeri ponudio dobro, ali im je uskratio zlo. Eva je pomislila da su riječi zmije zaista mudre, i odmah je dobila sveobuhvatno uvjeravanje: „Sigurno je da nećete umrijeti; jer Bog zaista zna da će vam se u dan kada jedete s njega otvoriti oči, pa ćete postati kao bogovi - znajući šta je dobro i šta je zlo!” I time je Boga proglasio lažovom. Sotona je smjelo nagovijestio da ih je Bog prevario da bi ih spriječio da se po znanju izjednače s Njime. Bog je rekao: Ukoliko budete jeli sigurno ćete umrijeti! Zmija je kazala: Ukoliko budete jeli, sigurno je da nećete umrijeti!

Kušač je uvjeravao Evu da će čim bude jela ploda primiti novo i uzvišenije znanje koje će je izjednačiti s Bogom. Obratio je njenu pažnju na sebe. On sam je u obilnoj mjeri jeo ploda i ustanovio da je ne samo savršeno neškodljiv, već i ukusan i da podiže raspoloženje. Govorio je da je Bog upravo zbog tog njegovog prekrasnog svojstva da razvija mudrost i daje snagu zabranio ljudima da ga okuse ili čak dodirnu, jer je dobro znao njegove čudesne osobine. Naglasio je da je jedenje ploda zabranjenog drveta razlog što je stekao sposobnost

govora. Nagovijestio joj je da Bog neće izvršiti svoju riječ. Bila je to samo prijatna, pokušaj da ih zaplaši (34) i da im uskrati veliko dobro. Naglasio je osim toga da oni i ne mogu umrijeti. Zar nisu jeli ploda s drveta života koje produžava život? Tvrdio je da ih je Bog prevario da bi im uskratio uzvišenije stanje blaženstva i još savršenije sreće. Kušač je uzabrao plod i predao ga Evi. Ona ga je uzela u ruku. Eto, kazao je kušač, bilo vam je zabranjeno da samo taknete plod da ne biste umrli! Dodao je da neće osjetiti ništa više zla i smrti kada ga budu jeli nego što su osjetili dok su dodirnuti ili držali. Eva se ohrabrila, jer zaista nije osjetila nikakvog neposrednog znaka božanskog nezadovoljstva. Pomislila je da su kušačeve riječi pune mudrosti i da su vjerodostojne. Zagrizla je i bila oduševljena plodom. Izgledao je ugodan po ukusu, pa je sebi umislila da već osjeća njegov prekrasan uticaj.

Eva postaje kušač

Onda je i sama uzabrala roda za sebe i jela, zamišljajući da osjeća oživljavajući snagu nekog novog i uzvišenijeg postojanja kao posljedicu osvježavajućeg uticaja zabranjenog ploda. Nalazila se u stanju nekog čudnog i neprirodnog uzbuđenja dok je prilazila svome mužu s naručjem punim zabranjenoga ploda. Prenijela mu je mudro objašnjenje zmije i poželjela da ga odmah odvede do drveta poznanja dobra i zla. Kazala mu je da je već okusila ploda i da je, umjesto svijesti o ikakvom približavanju smrti, osjetila samo ugodno, radosno uzbuđenje. Čim je postala neposlušna, Eva se pretvorila u moćnog medija pozvanog da izazove pad svoga muža.

Vidjela sam žalost koja se pokazala na Adamovom licu. Izgledao mi je uplašen i zaprepašćen, kao da se neka velika borba vodi u njegovim mislima. Kazao je Evi (35) da je skoro potpuno siguran da se srela s neprijateljem na kojega su bili upozoreni, i da će, ukoliko je to istina, ona morati da umre. Ona ga je počela uvjeravati da ne osjeća nikakve zle posljedice, već neki ugodan uticaj, pa ga je pozvala da i sam uzme i jede.

Adam je dobro shvatio da je njegova pratilja prekršila jedinu zabranu koja im je bila postavljena kao proba njihove vjernosti i ljubavi. Eva je ponovila da je zmija kazala da oni sigurno neće umrijeti, i da su te riječi sigurno vjerodostojne, jer ona ne osjeća

[23]

nikakav znak Božjeg nezadovoljstva, već samo neki ugodan uticaj, kakav su po njenom mišljenju osjećali i anđeli.

Adam se požalio što je Eva otišla iz njegove blizine, ali je djelo već bilo učinjeno. Morao se odvojiti od one u čijem je društvu toliko uživao. Kako da to dozvoli? Njegova ljubav prema Evi je bila snažna. Krajnje obeshrabren, odlučio je da podijeli njenu sudbinu. Smatrao je Evu dijelom sebe, i ako ona mora da umre, i on će umrijeti s njome, jer ne može podnijeti pomisao da bude odvojen od nje. Nedotajalo mu je vjere u milostivog i dobrodušnog Stvoritelja. Nije pomislio da bi Bog, koji ga je stvorio od praha zemaljskoga i dao mu živ, prekrasan oblik, koji je stvorio i Evu da bude njegova pratilja, mogao nadomjestiti njezin gubitak. Osim toga, zar riječi te premudre zmijske ne bi mogle da budu tačne? Eva je stajala pred njime, isto onako privlačna i prekrasna, i naizgled isto tako bezazlena, kao i prije svog djela neposlušnosti. Izražavala je veću, uzvišeniju ljubav prema njemu nego prije svoje neposlušnosti, i sve je to bilo posljedica ploda koji je pojela! Nije vidio na njoj nikakvog znaka smrti. Ona mu je govorila o ugodnom djelovanju ploda, o svojoj vatrenoj ljubavi prema njemu, i on je odlučio da pretrpi posljedice. Uhvatio je plod i brzo ga pojeo i slično Evi nije osjetio nikakve neposredne neugodne posljedice.

Eva je smatrala sebe sposobnom da vidi razliku između onoga što je pravo i onoga što je zlo. Laskava nada u postizanje višeg nivoa znanja navelo ju je da pomisli da je zmijska njezin posebni prijatelj, prijatelj koji se veoma trudi oko njezinog dobra. Da je potražila svoga muža, da su zajedno prenijeli Stvoritelju riječi zmijske, odmah bi bili izbačeni od njegovog lukavog kušanja. Gospod ne bi dozvolio da ispituju plod drveta poznanja dobra i zla, jer bi tada bili izloženi lukavstvu prerusenog Sotone. Znao je da bu bili savršeno sigurni da nisu dirali plod.

[24]

Čovjekova sloboda izbora

Bog je obavijestio naše praroditelje o svemu što je bilo povezano s drvetom poznanja dobra i zla; bili su potpuno obaviješteni i o padu Sotone, i o opasnosti koja im prijete od njegovih prijedloga. Bog im nije uskratio mogućnost da jedu zabranjeni plod. Prepustio im je da kao slobodna moralna bića povjeruju Njegovoj riječi, da poslušaju

Njegovu zapovijest i da ostanu živi, ili da povjeruju kušaču, da budu neposlušni i da propadnu. Oni su oboje jeli, a velika mudrost koju su stekli bila je znanje o grijehu i o osjećanju krivice. Omotač svjetlosti oko njih uskoro je nestao, i mučeni sviješću o krivici i gubljenju svog božanskog omotača, zadrhtali su cijelim tijelom, pa su pokušali da pokriju svoje izložene oblike.

Naši praroditelji su odlučili da povjeruju riječima, bar su tako mislili, zmije; iako im ona nije dala nikakve dokaze svoje ljubavi. Sotona nije učinio ništa za njihovu sreću ili blagostanje, dok im je Bog dao sve što je bilo dobro za hranu i ugodno oku. Sve na čemu se oko moglo zaustaviti pokazivalo je obilje i ljepotu; ali je zmija ipak prevarila Evu da pomisli da joj je uskraćeno nešto što će je učiniti mudrom, mudrom kao što je i sam Bog mudar. Umjesto da vjeruje (37) Bogu i da ima povjerenja u Njega, ona je pokazala sebično nepovjerenje u Njegovu dobrotu i prihvatila Sotonine riječi.

Poslije svog prijestupa, Adam je u prvi mah pomislio da osjeća pojavljivanje nekog novog i uzvišenijeg postojanja. Međutim, ubrzo ga je uplašila pomisao na njegov prijestup. Vazduh, koji je do tada bio ugodan i jednolično topao, postao je hladan. Krivi par je postao svjestan svoga grijeha. Osjetili su užas pred budućnošću, svijest o gubitku, duhovnoj golotinji. Radosna ljubav, i mir, i srećno i zadovoljno blaženstvo kao da su nestali iz njihovog života, i umjesto svega toga pojavila se praznina, nešto što nikada do tada nisu iskusili. I tada su po prvi put obratili pažnju na svoju spoljašnjost. Ni do tada nisu bili odjeveni, ali su bili prekriveni svjetlošću kao nebeski anđeli. Sada je nestalo i te svjetlosti koja ih je obavijala. Da bi se oslobodili svijesti o gubitku i golotinji koje su sada postali svjesni, potražili su nešto čime bi pokrili svoje tijelo, jer nisu mogli ni zamisliti da se neodjeveni izlože pogledu Boga i anđela.

Njihov zločin pokazao im se sada u pravoj svjetlosti. Prijestup Božje izričite zapovijesti pojavio se u svom pravom obliku. Adam je osudio Evinu lakomislenost kada je otišla od njega i dozvolila da je zmija prevari. Oboje su laskali sebi da će Bog, koji im je dao sve da bi ih usrećio, opravdati na neki način njihovu neposlušnost na temelju svoje velike ljubavi prema njima i da njihova kazna i neće biti tako strašna na kraju krajeva.

Sotona je likovao zbog svog uspjeha. Uspio je da iskuša ženu da pokaže nepovjerenje prema Bogu, da posumnja u Njegovu mudrost

[25]

i da pokuša da prodre u Njegove premudre planove. Preko nje je uspio da obori i Adama, koji je, iz ljubavi prema Evi, prekršio Božju zapovijest i pao zajedno s njome. (38)

Vijest o čovjekovom padu proširila se po Nebu - začutala je svaka harfa. Anđeli su od žalosti poskidali sa svojih glava svoje krune. Cijelo Nebo je bilo uskomešano. Anđeli su bili žalosni zbog sebične nezahvalnosti čovjeka na bogatom obilju koje mu je Bog osigurao. Održano je i savjetovanje da se vidi šta se mora učiniti s krivim parom. Anđeli su se pobojali da bi mogli pružiti svoju ruku i jesti sa drveta života i na taj način ovjekovječiti svoj grešni život.

Gospod je posjetio Adama i Evu i objavio im posljedice njihove neposlušnosti. Kada su čuli Božje veličanstveno približavanje, pokušali su da se sakriju od Njegovog pogleda, kojemu su se radovali dok su još bili sveti i bezazleni. „I Gospod Bog pozva Adama i reče mu: gdje si? I on reče: začuh glas Tvoj u vrtu i uplaših se, jer sam go; pa se sakrih! A On mu reče: ko ti kaza da si potpuno go? Da nisi jeo s drveta za koje ti rekoh da ne jedeš s njega?” Ovo pitanje mu je postavio Gospod, ne zato što mu je bilo potrebno obavještenje, već da bi se krivi par osvijestio. Na koji način si postao posramljen i uplašen? Adam je priznao svoj prijestup, ne zato što je bio pokajnički raspoložen zbog svoje velike neposlušnosti, već da bi krivicu prebacio na Boga. „Žena koju si mi dao da bude sa mnom, ona mi dade sa drveta, te pojedoh!” A onda je pitanje bilo upućeno i ženi: „Šta je to što si učinila?” Eva je odgovorila: „Zmija me prevari, te jedoh!”

[26]

Prokletstvo

Onda se Gospod obratio i zmiji: „Zato što si to učinila, bićeš prokleta više od sve stoke, i više od svake zvijeri u polju: na stomaku (39) ćeš se vući, i gutaćeš prašinu u sve dane života svojega!” Kao što je zmija bila uzdignuta iznad svih zvijeri u polju, tako će sada biti ponižena i stavljena ispod svih njih, prezrena od čovjeka, s obzirom na to da je poslužila kao posrednik preko kojega je Sotona djelovao. „A Adamu reče: zato što si poslušao glas žene svoje i što si jeo sa drveta, za koje sam ti zapovjedio, govoreći: da ne jedeš s njega: zemlja nek je prokleta tebe radi, u žalosti ćeš se od nje hraniti u sve dane života svojega, trnje i čičak će ti rađati, a ti ćeš jesti bilje

poljsko; u znoju lica svojega ješćeš hljeb svoj, dok se ne vratiš u zemlju.”

Bog je prokleo zemlju zbog njihovog grijeha kada su jeli ploda sa drveta poznanja dobra i zla; i objavio: „U žalosti ćeš se od nje hraniti u sve dane života svojega.” Bog im je darovao dobro, a uskratio im je zlo. Sada je objavio da će jesti od njega, što znači, biće upoznati sa zlom u sve dane života svojega.

Ljudski rod je od toga vremena bio proganjan Sotoninim iskušenjima. Život stalnog teškog rada i briga bio je dodijeljen Adamu umjesto srećnog, radosnog rada u kojemu je do tada uživao. Trebalo je da bude podložen razočaranju, boli, i patnji i da se konačno raspadne. Bili su načinjeni od praha zemaljskoga, i u prah treba da se vrate!

Bili su obaviješteni da će morati da izgube svoj edenski rod. Priklonili su se Sotoninoj prevari, vjerovali Sotoninim riječima da će se Bog poslužiti lažima. Svojim prijestupom su prokrčili put Sotoni da mnogo lakše dobije pristup k njima i zato više nije bilo sigurno za njih da ostanu u Edenskom vrtu, da ne bi u svom grešnom stanju imali pristup drvetu (40) života i tako ovjekovječili svoj grešni život. Preklinjali su Boga da im dozvoli da ostanu iako su priznavali da su proigrali svako pravo na blistavi Eden. Obećavali su da će u budućnosti biti bezuslovno poslušni Bogu. Bili su obaviješteni da prilikom pada iz stanja bezazlenosti u stanje krivice nisu stekli snagu, već velike slabosti. Nisu sačuvali svoje poštenje iako su bili u stanju svete, srećne bezazlenosti, pa će imati daleko manje snage da ostanu istiniti i vjerni u stanju svjesne krivice. Bili su ispunjeni do najiskrenije zabrinutosti i kajanja. Sada su shvatali da je plata za grijeh smrt. [27]

Anđeli su dobili zadatak da smjesta počnu da čuvaju put drvetu života. Po Sotoninom promišljenom planu trebalo je da Adam i Eva budu neposlušni Bogu, da prime znak Njegovog neodobravanja, i da onda uzmu dio u drvetu života i da tako ovjekovječe život u grijehu. Međutim, sveti anđeli su bili poslani da im prepriječe put drvetu života. Oko tih anđela svjetlucali su zraci svjetlosti sa svih strana, zraci koji su izgledali kao blistavi mačevi. (41)

Peto poglavlje—Plan Spasenta

Žalost je ispunila Nebo, kada su njegovi stanovnici shvatili da je čovek izgubljen i da je svijet koji je Bog stvorio nastanjen smrtnicima osuđenima na bijedu, bolest i smrt, i da prestupnicima nije ponuđen nikakav izlaz. Cjelokupna Adamova porodica je morala da umre. Vidjela sam ljubaznog Isusa i primijetila izraz saučešća i tuge na Njegovom licu. Uskoro sam ga ugledala kako se približava izuzetno blistavoj svjetlosti koja je obavijala Oca. Moj anđeo pratilac mi je rekao: “On vodi povjerljive razgovore sa Ocem!” Izgleda da se zabrinutost anđela povećala dok je Isus razgovarao s Ocem. Tri puta je bivao obavijan slavnim svjetlošću oko Oca, i kada je treći put izašao od Oca, mogao se jasno razaznati Njegov lik. Njegovo lice je bilo smireno, oslobođeno svake zbunjenosti i sumnje, blistalo je dobrotom i ljubavlju, kakve se riječima ne mogu izraziti.

Objavio je onda anđeoskim četama da je pripravljen put spasenja izgubljenom čovjeku. Kazao im je da je preklinjao Oca, da je ponudio svoj život kao otkupninu, da se ponudio da preuzme smrtnu presudu na sebe, tako da preko Njega čovjek dobije pomilovanje; da zaslugama Njegove krvi i poslušnosti Božjem zakonu, čovjek ponovo stekne (42) Božju naklonost, da ponovo bude stavljen u prekrasni Vrt i da dobije mogućnost da jede ploda s drveta života.

Isprva anđeli nisu mogli ni da se raduju što njihov Zapovjednik ništa ne sakriva od njih, već im objavljuje plan spasenja. Isus im je rekao da će stajati između gnjeva svoga Oca i krivog čovjeka, da će nositi bezakonje i prezir, i da će ga samo neki prihvatiti kao Božjega Sina. Skoro svi će ga mrziti i odbaciti. Da će ostaviti svu svoju slavu na Nebu, da će se pojaviti na Zemlji kao čovjek, poniziti kao čovjek, upoznati se preko svog iskustva sa raznim iskušenjima kojima će čovjek biti izložen, da bi saznao kako da podrži one koji će biti kušani, i da će, konačno, kada bude obavio svoju misiju kao učitelj, biti predan u ruke ljudima i izdržati skoro svaku surovost i svaku patnju na koju će Sotona zajedno sa svojim anđelima uspjeti

smrti, obješen između neba i zemlje kao neki krivi grešnik; da će proći kroz užasne sate agonije, koju ni anđeli neće moći da gledaju već će sakrivati svoja lica od nje. Neće trpjeti samo agoniju tijela, već i mentalnu agoniju, s kojom se tjelesna agonija uopšte ne može uporediti. Teret grijeha cjelokupnog svijeta počivaće na Njemu. Kazao im je da će umrijeti i ponovo ustati treći dan, da će se uznijeti svome Ocu da posreduje za zalutalog, krivog čovjeka.

Jedini mogući put spasenja

Anđeli su se bacili na lica svoja pred Njime. Ponudili su svoj život. Isus im je rekao da će svojom smrću spasti mnoge i da život anđela ne bi mogao na plati dug. Otac bi mogao da prihvati (43) samo Njegov život kao otkupninu za čovjeka.

Isus je zatim dodao da će i oni imati svoj udio u svemu, da budu s Njime u raznim trenucima da bi ga hrabрили; da će morati da preuzme čovjekovu palu prirodu i da Njegova snaga neće biti jednaka njihovoj, da će biti svjedoci Njegovih poniženja i velikih stradanja; i da će, dok budu gledali Njegovo poniženje i mržnju ljudi prema Njemu, biti ispunjeni dubokim osjećanjima i da će, pokrenuti svojom ljubavlju prema Njemu, poželjeti da ga izbave i spasu iz ruku Njegovih ubica; ali da ne smiju da se miješaju da spriječe bilo šta od onoga što će vidjeti; i da treba da imaju udjela u Njegovom uskrsnuću; da je plan spasenja sačinjen i da je Otac prihvatio plan.

Ispunjen svetom žalošću Isus je tješio i razvedriao anđele i obavijestio ih da će u vječnosti oni koje bude izbavio biti s Njime, da će svojom smrću otkupiti mnoge i uništiti onoga koji ima državu smrti. Njegov Otac će mu dati carstvo i veličinu carsku pod cijelim nebom i On će ga držati uvijek i do vijeka. Sotona i grešnici biće uništeni da više nikada ne uznemiravaju Nebo ni očišćenu novu Zemlju. Isus je pozvao nebeske vojske da se slože s planom koji je prihvatio Njegov Otac i da se raduju što će Njegovom smrću pali čovjek ponovo moći da bude uzdignut, da uživa naklonost Boga i da uživa u Nebu.

A onda je radost, neizreciva radost, ispunila Nebo. Nebeske vojske su zapjevale pjesmu hvale i obožavanja. Udarali su u svoje harfe i zapjevali melodije uzvišenije od onih koje su ikada do tada pjevali, u slavu velike milosti i ljubaznosti Božje kada je dao svoga duboko

ljubljenoga Sina da umre za buntovnički rod. Hvalu i obožavanje izrazili su i Isusu zbog samoodricanja i žrtve, (44) što je pristao da napusti zagrljaj svoga Oca i da izabere život patnji i briga, da umre sramnom smrću da bi darovao život drugima.

Anđeo je rekao: “Mislite li da je Otac dao svoga duboko ljubljenoga Sina bez borbe? Ne, ne! Bilo je borbe i u samome Bogu nebeskome, da li da ostavi čovjeka da propadne ili da dozvoli da Njegov voljeni Sin umre za njega!” Anđeli su bili toliko zainteresovani za čovjekovo spasenje da se i među njima moglo naći onih koji bi se odrekli svoje slave i dali život za grešnog čovjeka. “Međutim,” - rekao mi je moj anđeo pratilac. “time se ništa ne bi postiglo. Prijestup je bio tako veliki da život anđela ne bi mogao da plati dug. Ništa osim smrti i posredovanja Božjeg Sina ne bi platilo dug i spasilo izgubljenog čovjeka od beznadežne žalosti i bijede”

Međutim, i anđelima je bio dodijeljen njihov zadatak da se uzdižu i spuštaju iz slave sa ojačavajućim balzomom da bi ublažili patnje Božjega Sina i da bi mu poslužili. Osim toga, njihov posao će biti da čuvaju i štite korisnike blagodati od zlih anđela i od tame koju Sotona neprestano rasprostire oko njih. Vidjela sam da je Bogu nemoguće da promijeni svoj zakon da bi spasao izgubljenog čovjeka koji propada, pa je zato i pristao da Njegov ljubljeni Sin umre zbog čovjekovog prijestupa.

I ponovo se Sotona radovao zajedno sa svojim anđelima što je uspio, izazvavši čovjekov pad, da skine Božjega Sina sa Njegovog uzvišenog položaja. Rekao je svojim anđelima da će uspjeti, kada Isus bude uzeo prirodu paloga čovjeka, da ga pobijedi i da spriječi ostvarenje plana spasenja.

Meni je bio pokazan Sotona onakav kakav je nekada bio, kao srećni, uzvišeni anđeo. A onda mi je pokazan kakav je sada. On i dalje ima carski oblik. Njegov crte su i dalje plemenite, jer je (45) pali anđeo. Međutim, izraz na njegovom licu je pun strahovanja, zabrinutosti, nezadovoljstva, zlobe, mržnje, inata, prevare, i svakog zla. Ono čelo koje je nekada bilo tako plemenito, posebno sam zapazila. Ono je nagnuto unazad već od očiju. Vidjela sam da se tako dugo posvećivao zlu da je svaka dobra osobina u njemu bila pokvarena i da se razvila svaka mana. Njegove oči su bile lukave, prepredene, veoma prodorne. Građa njegovog tijela bila je snažna, ali mu meso visi labavo oko ruku i na licu. Dok sam ga gledala,

brada mu je počivala na lijevoj ruci. Izgledao je duboko zamišljen. Na njegovom licu pojavio se osmijeh koji me je natjerao da zadrhtim; bio je tako pun zloće i sotonskog lukavstva. To je osmijeh koji se pojavljuje na njegovom licu kada postane siguran u svoj plijen, a kada uhvati svoju žrtvu u svoju mrežu, ovaj osmijeh postaje užasan.

U poniznosti i sa neizrecivom žalošću Adam i Eva su napustili prekrasni vrt u kojemu su bili tako srećni sve dok nisu postali neposlušni Božjoj zapovijesti. I atmosfera se promijenila. Nije više bila tako nepromjenljiva kao prije prijestupa. Bog ih je odjenio u ogrtače od kože da ih zaštiti od hladnoće ili od vrućine kojoj će biti izloženi.

Božji nepromjenjivi zakon

Cijelo Nebo je tugovalo zbog neposlušnosti i pada Adama i Eve, koji su time navukli Božji gnjev na cijeli ljudski rod. Bio im je uskraćen razgovor s Bogom, bačeni su u beznadežnu bijedu. Božji zakon se nije mogao promijeniti da bi se zadovoljile čovjekove potrebe, jer po Božjem određenju nikada nije smio da izgubi svoju snagu ili da se odrekne i najmanjeg djela svojih zahtjeva.

Božji anđeli su dobili zadatak da posjete pali par i da ga obavijeste da iako više (46) neće moći da zadrži svoje sveto imanje, svoj edenski dom, zbog prijestupa Božjeg zakona, njegov položaj nije potpuno beznadežan. Obavijestili su ih zatim da je Božji Sin, s kojim su se susretali u Edenu, bio pokrenut saučešćem dok je razmatrao njihovo beznadežno stanje i da se dobrovoljno prijavio da preuzme na sebe kaznu koju su dobili, da umre da bi čovjek ipak mogao da živi vjerom u pomirenje koje je Hrist ponudio da učini za njih. Vrata nade su bila otvorena preko Hrista, tako da čovjek, uprkos svom velikom grijehu, ne bude pod potpunom Sotoninom vlašću. Vjera u zasluge Božjega Sina tako će uzdići čovjeka da će uspjevati da se odupre Sotoninim zamkama. Vrijeme probe će mu biti odobreno, tako da životom pokajanja i vjere u pomirenje koje nudi Božji Sin bude izbavljen od svog prijestupa Očevog zakona, i tako ponovo bude uzdignut na položaj na kojemu će njegovi napori da održi Njegov zakon biti prihvaćeni. [32]

Anđeli su im govorili i o žalosti koja se osjetila na Nebu kada je bilo objavljeno da su prestupili Božji zakon, što je učinilo da Hrist

odluči da prinese svoju veliku žrtvu, da žrtvuje svoj dragocijeni život.

Kada su Adam i Eva shvatili koliko je Božji zakon uzvišen i svet, i da je njegovo kršenje učinilo da tako skupocjena žrtva postane neophodna da spase njih i njihovo potomstvo od potpune propasti, zatražili su da oni sami umru ili da se dozvoli njima i njihovom potomstvu da izdrže kaznu za svoj prijestup, umjesto da ljubljani Božji Sin prinese tako veliku žrtvu. Adamova zabrinutost se povećala. Vidio je da je njegov grijeh tako veliki i sveobuhvatan da izaziva strašne posljedice. Zar zaista treba da nebeski poštovani (47) Zapovjednik, koji je šetao s njime i razgovarao s njime dok je još bio u stanju svete bezazlenosti, kojega i anđeli poštuju i obožavaju, bude lišen svoga izvišenog položaja i da umre zbog njegovog prijestupa?

Adamu je rečeno da život anđela ne može da plati njegov dug. Gospodnji zakon, temelj Njegove vladavine i na Nebu i na Zemlji, isto je tako svet kao što je sam Bog svet; i da upravo zato Bog ne može da prihvati život jednog anđela kao žrtvu kojom će se iskupiti njegovo kršenje. Njegov zakon je daleko važniji u Njegovim očima od svetih anđela oko Njegovog prijestolja. Otac ne može da ukine ili da promijeni ni jedno jedino pravilo svoga zakona da bi se približio čovjeku u njegovom grešnom stanju. Međutim, Božji Sin, koji je u zajedništvu s Ocem stvorio čovjeka, može da obavi pomirenje za čovjeka, pomirenje koje će biti prihvatljivo Bogu, i to dajući svoj život kao žrtvu i podnoseći gnjev svoga Oca. Anđeli su kazali Adamu da isto onako kao što je njegov prijestup izazvao smrt i bijedu, da će i žrtva Isusa Hrista vratiti život i besmrtnost.

Pogled u budućnost

[33] Adamu su bili otkriveni važni budući događaji, od njegovog izgnanstva iz Edena do Potopa, i dalje do prvog Hristovog dolaska na Zemlju; ljubav prema Adamu i njegovom potomstvu navešće Božjeg Sina da pristane da uzme ljudsku prirodu i da tako uzdigne, svojim poniženjem, sve koji budu povjerovali u Njega. Takva žrtva biće dovoljno dragocijena da spase cijeli svijet, ali će samo neki iskoristiti priliku da steknu spasenje omogućeno takvom prekrasnom žrtvom. Mnogi se neće usaglasiti s uslovima koji su im postavljeni da bi mogli učestvovati u tako velikom spasenju. Oni će više voleti

grijev i prijestup Božjeg zakona nego (48) pokajanje i poslušnost, nego da se u vjeri oslone na zasluge prinesene žrtve. Ova žrtva će biti tako beskrajno dragocijena da će čovjeka koji je prihvati učiniti dragocijenijim od čistoga zlata, vrednijim od zlatne šipke iz Ofira.

Adam je bio prenesen kroz mnoge uzastopne naraštaje, pa je vidio umnožavanje zločina, krivice i zagađenja, jer će se ljudi prepuštiti svojim prirodno snažnim sklonostima da krše Božji sveti zakon. Bilo mu je pokazano kako će Božje prokletstvo sve jače i jače počivati na ljudskom rodu, na stoci, i na zemlji, zbog čovjekovog stalnog kršenja Božjeg zakona. Bilo mu je pokazano da će se i bezakonje i nasilje stalno povećavati; ali ipak, usred sve plime ljudske bijede i muke, uvijek će postojati manjina onih koji će čuvati znanje 0 Bogu i koji će ostati neokaljani usred sveopšte moralne izopačenosti. Adamu je ukazana pomoć da shvati šta je grijeh - prijestup zakona. Bilo mu je pokazano da će moralna, mentalna i fizička degeneracija pogoditi ljudski rod zbog prijestupa, sve dok svijet ne bude ispunjen ljudskom bijedom svake vrste.

Čovjekovi dani će biti skraćeni zbog njegovog grešnog ponajanja, kršenja pravednog Božjeg zakona. Ljudski rod će konačno biti tako obezvrijeđen, da će ljudi izgledati podređeni, skoro bez vrijednosti. Posebno će postati nesposobni da cijene tajnu Golgote, velike i uzvišene činjenice pomirenja i plana spasenja, i to sve zbog tjelesnosti svoga uma. Ali ipak, uprkos slabostima, oslabljenim mentalnim, moralnim i tjelesnim snagama ljudskog roda, Hrist, vjeran namjeri s kojom će napustiti Nebo nastaviće da se interesuje za slabe, ponižene, degenerisane primjerke ljudskog roda i pozivaće ih da svoju slabost i velike (49) nedostatke sakriju u Njemu. Ukoliko budu htjeli da dođu k Njemu, On će zadovoljiti sve njihove potrebe.

Žrtveni prinos

Kada je Adam, po Božjim posebnim uputstvima, prinio žrtvu za grijeh, bila je to za njega vrlo bolna ceremonija. Njegove ruke su se morale podići da oduzmu život, koji je samo Bog mogao dati, i da prinesu žrtvu za grijeh. Tada je prvi put imao priliku da se sretne sa smrću. Dok je gledao okrvavljenju žrtvu, koja se trzala u agoniji smrti, trebalo je da u vjeri gleda unaprijed na Božjeg Sina, kojega je žrtva simbolički predstavljala, i koji će umrijeti kao čovjekova žrtva.

Ova ceremonijalna žrtva, koju je Bog odredio, trebalo je da Adamu bude stalni podsjetnik na njegovu krivicu, ali i na pokajničko priznanje njegovog grijeha. To djelo uzimanja života pružilo je Adamu dublju i savršeniju svijest o njegovom prijestupu, koji ništa drugo osim smrti Božjeg dragog Sina neće moći okajati. Divio se beskrajnoj dobroti i neuporedivoj ljubavi koja će ponuditi takav otkup da izbavi krivoga. I dok je Adam ubijao nevinu žrtvu, izgledalo mu je da proljeva krv Božjega Sina svojom vlastitom rukom. Bio je svjestan da ne bi bilo ni smrti životinje ni smrti čovjeka da je ostao odan Bogu, da je ostao vjeran Njegovom svetom zakonu. A ipak, u žrtvenom prinosu, koji je ukazivao na veliku i savršenu žrtvu Božjeg dragog Sina, javljala se iskra nade koja je rasvijetljavala mračnu i strašnu budućnost, i oslobađala je njene krajnje beznadežnosti i propasti.

U početku je poglavar svake porodice bio smatran vladarom i sveštenikom svog domaćinstva. Kasnije, kada se ljudski rod umnožio na Zemlji, ljudi koje je Bog postavljao, obavljali su svečano žrtveno bogoslužje umjesto naroda. Životinjska krv je (50) u mislima ljudi bila povezivana s krvlju Božjega Sina. Smrt žrtve trebalo je da posvjedoči svima da je plata za grijeh smrt. Djelom prinošenja žrtve grešnik je priznavao svoju krivicu i pokazivao svoju vjeru, gledajući unaprijed na veliku i savršenu žrtvu Božjega Sina, koju su simbolički predstavljale životinjske žrtve. Bez pomiriteljske službe Božjega Sina ne bi bilo prenošenja blagoslova ili spasenja od Boga na čovjeka. Bog je revnovao za čast svoga zakona. Kršenje toga zakona je dovelo do strašnog razdvajanja Boga i čovjeka. Adamu u stanju bezazlenosti bio je dozvoljen razgovor, neposredan, slobodan i srećan, s njegovim Stvoriteljem. Poslije njegovog prijestupa, Bog će održavati vezu s čovjekom preko Hrista i svojih anđela.

Šesto poglavlje—Katin I Avelj I Njihove Žrtve

[35]

Kajin i Avelj, Adamovi sinovi, bili su veoma različiti po karakteru. Avelj se bojao Boga. Kajin je gajio buntovnička osećanja i gundao protiv Boga zbog prokletstva izrečenog nad Adamom i zato što je zemlja bila prokleta zbog njegovog grijeha. Oba brata su znala za mjere koje su bile preduzete za spasenje ljudskog roda. Od njih se zahtijevalo da slijede sistem skromne poslušnosti, da pokazuju svoje poštovanje prema Bogu, svoju vjeru u obećanog Spasitelja i svoju zavisnost od Njega, time što će uzimati prvence iz svoga stada i svečano ih prinositi zajedno s krvlju kao žrtvu paljenicu Bogu. Trebalo je da im ove žrtve pomognu da stalno imaju na umu svoj grijeh i Otkupitelja koji će doći, i koji će biti velika žrtva za čovjeka.

Kajin je donio svoju žrtvu Gospodu sa gundanjem, pokazujući u svom srcu nevjerovanje u obećanu Žrtvu. Nije bio spreman da tačno slijedi plan poslušnosti, da uzme jagnje i da ga prinese zajedno s plodovima zemlje. Uzeo je samo plodove zemlje i time pokazao nepoštovanje prema Božjim zahtjevima. Bog je objavio Adamu da bez prolivanja krvi nema oprostjenja grijeha. Kajin se nije potrudio ni da prinese najbolje rodove sa zemlje. Avelj je savjetovao svome bratu da ne dolazi pred Gospoda (52) bez krvi žrtve. Kajin, kao stariji, nije htio da sluša brata. Prezirao je njegove savjete, zato je gundajući i sumnjajući u neophodnost prinošenja ceremonijalnih žrtava, donio svoj prinos. Međutim, Bog ga nije prihvatio.

Avelj je donio prvence iz svoga stada i od njihovog sala, kao što je Bog zapovjedio; u punoj vjeri u Mesiju koji će doći i sa poniznim poštovanjem prinio svoju žrtvu. Munja je zablistala sa neba i spalila Aveljevu žrtvu. Kajin nije vidio nikakvog znaka da je njegova žrtva prihvaćena. Razgnjevio se na Boga i na svoga brata. Bog je našao za dobro da pošalje svoga anđela Kajinu da porazgovara s njime.

Anđeo se raspitao za razlog njegovog gnjeva, pa mu je rekao da će Bog prihvatiti njega i poštovati njegovu žrtvu ukoliko bude činio dobro i slijedio uputstva koja mu je Bog dao. Međutim, uko liko se ne bude ponizno pokorio Božjim uputstvima, ukoliko ne bude

[36]

vjerovao u Boga i ne bude ga slušao, Bog neće moći da prihvati njegovu žrtvu. Anđeo je objavio Kajinu da se Bog nije pokazao nepravedan prema njemu, niti pristrasan prema Avelju, već da samo zbog njegovog grijeha i njegove neposlušnosti prema Božjoj izričitoj zapovijesti nije mogao da prihvati njegovu žrtvu - i da će ga, ukoliko bude činio dobro, Bog prihvatiti, da će ga brat slušati i poštovati njegovo starješinstvo, jer je stariji.

Međutim, ni poslije tako dobronamjernih savjeta, Kajin se nije pokajao. Umjesto da prekori sebe i osjeti prijezir prema samome sebi zbog svog nevjerovanja, on se i dalje tužio da Božju nepravednost i pristrasnost. Pun ljubomore i mržnje sukobio se s Aveljem i počeo da ga prekori jeva. Avelj je krotko ukazao na pogreške svoga brata i pokazao mu da se zlo krije u njemu samome. Međutim, Kajin je omrznuo svoga brata od trenutka kada mu je Bog pružio (53) dokaze svoga prihvatanja. Avelj je onda pokušao da primiri bratovljev gnjev ukazujući na božansko sažaljenje koje ga je navelo da poštedi život njihovih roditelja iako je mogao da ih izloži trenutnoj smrti. Kazao je Kajinu da ih Bog voli, jer inače ne bi dao svoga Sina, nevinog i svetog, da pretrpi gnjev koji je čovjek, svojom neposlušnošću zaslužio da pretrpi.

Počeci smrti

Dok je Avelj opravdavao Božji plan, Kajin se razljutio, njegov gnjev je postajao sve žešći, raspaljivao se protiv Avelja dok ga na kraju u svom gnjevu nije i ubio. Bog se počeo raspitivati kod Kajina o njegovom bratu i Kajin je izgovorio laž, nadahnutu nečistom savješću: "Ne znam gdje je, zar sam ja čuvar brata svojega?" Bog je onda rekao Kajinu da zna za njegov grijeh - da je upoznat sa svakim njegovim djelom, čak i sa mislima njegovog srca, pa mu je kazao: "Krv brata tvojega više k meni sa zemlje! I neka si zato proklet i prognan sa zemlje koja je otvorila usta svoja da primi krv brata tvojega iz ruke tvoje; kada budeš zemlju radio, neće ti više davati blago svoje; bjeGUNAC i lualica bićeš na zemlji."

Prokletstvo nad zemljom isprva se samo lako osjećalo, ali je sada na njoj počivalo dvostruko prokletstvo. Kajin i Avelj predstavljaju dvije vrste ljudi, pravednike i bezakonike, vjernike i nevjernike, koji će postojati od pada čovjeka sve do drugog Hristovog dolaska.

Kajinovo ubistvo brata Avelja predstavlja bezakonike koji će biti zavidni pravednicima i koji će ih mrziti samo zato što su bolji od njih. Oni će biti ljubomorni na pravednike, progoniće ih i ubijati zato što svojim pravednim životom osuđuju njihovo grešno ponašanje. (54)

Adamov život je bio ispunjen žalošću, poniženjem i stalnim kajanjem. Dok je svoju djecu u unuke učio strahu Gospodnjem, vrlo često je slušao gorke prijekore zbog svog grijeha koji je nanio toliko bijede njegovim potomcima. Kada je napustio prekrasni Eden, pomisao da će morati da umre ispunjavala ga je užasom. Gledao je na smrt kao na užasnu katastrofu. Prvi put se upoznao sa smrću kao sa užasnom stvarnošću u svojoj porodici kada je njegov sin Kajin ubio svoga brata Avelja. Pun gorkog kajanja zbog svog prijestupa, lišen svoga sina Avelja, gledajući na Kajina kao na njegovog ubicu, znajući za prokletstvo koje je Bog izgovorio nad njime, bio je obuzet dubokom tugom. Najgorčeniije je prebacivao sebi zbog svog prvog velikog prijestupa. Preklinjao je Boga za oprostjenje zaslugom obećane Žrtve. Duboko je osjećao Božji gnjev zbog svog grijeha počinjenoga u Edenu. Imao je priliku da vidi opštu pokvarenost koja je kasnije navela Boga da uništi stanovnike Zemlje Potopom. Smrtna presuda koju mu je izrekao njegov Stvoritelj, koja mu se isprva pričinila tako strašna, poslije proživljenih nekoliko stotina godina, izgledala mu je pravedna i milosrdna pred Bogom, bila je samo sredstvo koje će učiniti kraj njegovom bijednom životu.

Kada je primijetio prve znake propadanja u prirodi, kada je, naime, počelo opadati lišće sa drveća i kada je cvijeće počelo da vene, oplakivao je te znake mnogo dublje nego što ljudi danas oplakuju svoje mrtve. Uvenulo cvijeće nije predstavljalo tako veliki razlog za duboku žalost, jer je postajalo još nježnije i prijatnije; ali kada visoko, plemenito, jedro drveće mora da odbacuje svoje lišće i da ga pusti da propadne, predstavljalo je za njega raspadanje prekrasne prirode koju je Bog stvorio kao poseban blagoslov za čovjeka.

Svojoj djeci i djeci svoje djece, do devetog naraštaja, opisivao je savršenstvo svoga edenskog doma, svoj pad i njegove užasne posljedice, ili i teret bola kojim ga je opteretilo raspadanje njegove po porodice koje se završilo Aveljevom smrću. Govorio im je o patnjama kroz koje ga je Bog proveo da bi ga naučio koliko je

neophodno strogo poštovanje Njegovog zakona. Objavio im je da će grijeh biti kažnjen bez obzira na oblik u kojemu se bude pojavio. Preklinjao ih je da slušaju Boga, koji će milosrdno postupati prema njima ukoliko ga budu voljeli i pristupali mu sa strahopoštovanjem.

Anđeli su održavali vezu s Adamom poslije njegovog pada, obavještavali ga o planu spasenja i o tome da se ljudski rod više ne nalazi izvan domašaja otkupljenja. Iako je došlo do strašnog razdvajanja između Boga i čovjeka, žrtvom Božjeg miloga Sina čovjeku se pružila nova prilika da dobije spasenje. Međutim, njegova jedina nada krila se u životu poniznog pokajanja i vjere u ponuđenu mogućnost. Svi oni koji će na taj način prihvatiti Hrista kao svoga jedinog Spasitelja, uživaće ponovo Božju naklonost zaslugom Njegovog Sina. (56)

Sedmo poglavlje—Sit I Enoh

[39]

Sit je bio mladić časnog karaktera i trebalo je da svojim dobrim djelima zamijeni pravednog Avelja. Međutim, ipak je bio sin Adamov kao i grešni Kajin, i nije nasljedio od Adamove prirode ništa više urođene dobrote nego Kajin. Bio je rođen u grijehu, ali je blagodeti Božjom primio vjerne pouke od svoga oca Adama, pa je slavio Boga izvršavajući Njegovu volju. Odvojio se od pokvarenih potomaka Kajinovitih i trudio se, kao što bi činio Avelj da je ostao u životu, da misli grešnih ljudi uputi da poštuju i slušaju Boga.

Enoh je bio svet čovjek. Služio je Bogu iz cijeloga srca. Bio je svjestan pokvarenosti ljudskog roda, pa se odvajao od Kajinovitih potomaka i ukoravao ih zbog njihovog bezakonja, iako je na Zemlji bilo i onih koji su priznavali Boga, koji su ga se bojali i poštovali. Međutim, pravedni Enoh je bio tako očajan zbog sve većeg bezakonja bezbožnika da se nije družio s njima svakoga dana, plašeći se da će njihova nevjernost uticati i na njega tako da u svojim mislima neće uvijek poštovati Boga i osjećati prema Njemu ono sveto strahopoštovanje koje je zasluživao svojim uzvišenim karakterom. Njegova duša je bila uzburkana dok je svakodnevno posmatrao njihovo gaženje Božjeg autoriteta. Odlučio je da se odvoji od njih, i da veliki dio svoga vremena provodi u osami, posvećujući duge časove (57) razmišljanju i u molitvi. Služio je Bogu i molio se da mnogo savršenije upozna Njegovu volju da bi je mogao ispujavati. Bog je razgovarao s Enohom preko svojih anđela i davao mu svoje božanske savjete. Objavio mu je da neće dovijeka podnositi čovjeka ni njegovo buntovništvo - da je Njegova namjera da uništi grešni rod puštajući poplavu na Zemlju.

Čisti i prekrasni edenski vrt iz kojega su naši praroditelji bili izagnani, ostao je na Zemlji sve dok Bog nije odlučio da Zemlju uništi potopom. Bog je zasadio taj vrt i posebno ga blagoslovio. U svom čudesnom providenju povukao ga je sa Zemlje da bi ga pono- vo vratio na Zemlju mnogo slavnije ukrašenoga nego što je

[40]

bio prije nego što je bio povučen. Bog je želio da sačuva dio svoga savršenoga djela stvaranja od prokletstva kojim je prokleo Zemlju.

Gospod je Enohu mnogo potpunije otkrio plan spasenja i Duhom proroštva prenosio ga kroz naraštaje koje će živjeti poslije Potopa, pokazujući mu velike događaje povezane s drugim dolaskom Isusa Hrista i s krajem svijeta (Juda 14).

Enoh je bio veoma uznemiren zbog smrti. Izgledalo mu je da i pravednici i bezakonici odlaze u prah na isti način i da to predstavlja njihov kraj. Nije mogao da zamisli potpuno jasno život pravednika poslije groba. U proročkom viđenju dobio je zato otkrivenje o Božjem Sinu koji će umrijeti kao žrtva za čovjeka, bilo mu je pokazano kako Hrist dolazi na oblacima, praćen anđeoskim četama, da vrati u život umrle pravednike i da ih oslobodi iz njihovih grobova. Vidio je i pokvareno stanje svijeta u vreme kada će se Hrist pojaviti drugi put - da će to biti (58) hvalisav, drzak, samovoljan naraštaj, ujedinjen u pobuni protiv Božjeg zakona, u odbacivanju jedinog Boga i našeg Gospoda Isusa Hrista, u gaženju Njegove krvi i u preziranju njegove službe pomirenja. Vidio je pravednike ovjenčane slavom i čašću i bezakonike udaljene iz prisutnosti Gospodnje i uništene ognjem.

Enoh je vjerno prenosio ljudima sve što mu je Bog otkrivao preko Duha proroštva. Neki su vjerovali njegovim riječima, odbacili su svoje bezakonje i počeli se bojati Boga i služiti mu.

Enoh prenesen na Nebo

Enoh je nastavio da raste duhovno dok je održavao vezu sa Bogom. Njegovo lice je blistalo svetom svjetlošću koja ga je pratila dok je poučavao one koji su htjeli da slušaju njegove mudre riječi. Njegovo nebesko i dostojanstveno držanje ispunjavalo je ljude strahopoštovanjem. Gospod je volio Enoha jer je istrajno išao za Njime, prezirući bezakonje, iskreno tražeći nebesko znanje da bi božansku volju mogao savršeno ispunjavati. Čeznuo je da se još mnogo čvršće ujedini s Bogom, kojega se bojao, kojega je poštovao i obožavao. Bog nije mogao dozvoliti da Enoh umre kao i ostali ljudi, već je poslao svoga anđela da ga uzme na Nebo tako da ne vidi smrti. U prisutnosti pravednih i nepravednih, Enoh je bio odnesen iz njihove sredine. Oni koji su ga voljeli pomislili su da ga je Bog prenio na neko od njegovih mjesta odmora, ali su poslije marljivog traženja i

nemogućnosti da ga nađu morali da priznaju da ga nema, da ga je Bog uzeo k sebi.

Uzimanjem Enoha, potomka palog Adama, Bog nam je pružio pouku od najveće važnosti da će biti nagrađeni svi koji se vjerom oslone na obećanu Žrtvu i vjerno (59) ispunjavaju Njegove zapovijesti. Ovdje su ponovo bile predstavljen dvije grupe ljudi koje će postojati sve do drugog Hristovog dolaska - pravednici i bezakonici, buntovni i vjerni. Bog će se sjetiti pravednika, koji se Njega boje. Zaslugom Njegovog dragog Sina On će im ukazati poštovanje i čast, i daće im vječni život. Međutim, bezakonike, koji gaze Njegov autoritet, On će izbaciti i uništiti sa Zemlje, i biće kao da nikada nisu ni postojali.

Pošto je Adam pao iz stanja savršene sreće u stanje bijede i grijeha, pojavila se opasnost da čovjek postane obeshrabren i da se počne pitati: “On kakve je koristi što smo se držali Njegovih uredaba i što smo hodili žalosno pred Gospodom?” (Malahija 3,14) - jer teško prokletstvo počiva na ljudskom rodu i smrt je dio svih nas? Međutim, pouke koje je Bog dao Adamu i koje je ponovio Situ i potpuno prikazao preko Enoha, rastjerale su tamu i tugu i dale nadu čovjeku, naime, da je preko Adama došla smrt, ali da će preko Isusa, obećanog Izbavitelja, doći život i besmrtnost.

Preko Enohovog slučaja obeshrabreni vjerni su bili poučeni da ipak, iako žive usred pokvarenih i grešnih ljudi, koji su se otvoreno i drsko pobunili protiv Boga, svoga Stvoritelja, mogu, ukoliko budu poslušni Bogu i budu gajili vjeru u obećanog Izbavitelja, izgraditi pravednost kao i vjerni Enoh, biti prihvaćeni pred Bogom i konačno uzdignuti do Njegovog nebeskog prijestolja.

Enoh, odvajajući se od svijeta, provodeći veliki dio svoga vremena u molitvi i u razgovoru sa Bogom, predstavlja Božji vjerni narod vremena posljetka, koji će se odvojiti od svijeta. Nepravедnost će preovladavati u zastrašujućoj mjeri na Zemlji. Ljudi će se predati da slijede svaku (60) zamisao svoga pokvarenoga srca i da ostvaruju ideje svoje prevarljive filozofije i da se bune protiv visokog autoriteta Neba. [42]

Božji narod će se odvojiti od nepravедnih navika onih koji žive oko njega i težiće za neporočnošću misli i svetim usaglašavanjem sa Božjom svetom voljom sve dok se božanski lik ne bude pokazao u njemu. Slično Enohu, i pripadnici Božjeg naroda će se pripremati

za odlazak na Nebo. I dok budu pokušavali da pouče i opomenu svet, neće se prilagođavati duhu i običajima nevjernika, već će ih osuđivati svojim svetim ponašanjem i pobožnim primjerom. Enohovo prenošenje na Nebo neposredno prije uništenja svijeta Potopom predstavlja prenošenje svih živih pravednika sa Zemlje prije njenog uništenja ognjem. Sveti će biti proslavljeni u prisutnosti onih koji su ih mrzili zbog njihove vjerne poslušnosti Božjim pravednim zapovijestima. (61)

Osmo poglavlje—Potop

[43]

Sitovi potomci su se zvali sinovi Božji; sinovi Kajinovi sinovi čovječji. Kada bi se sinovi Božji miješali sa sinovima čovječjim postajali su pokvareni i, zbog mješovitih brakova s njima, pod uticajem svojih žena, gubili svoj posebni, posvećeni karakter i sjedinjavali se s Kajinovim potomcima u njihovom idolopoklonstvu. Mnogi su odbacivali strah Gospodnji i gazili Njegove zapovijesti. Međutim, ipak je bilo nekoliko onih koji su činili pravdu, koji su se plašili i poštovali svoga Stvoritelja. Noje i njegova porodica spadali su među te malobrojne pravednike.

Pokvarenost ljudi je postala tako velika, povećala se u tako užasnoj mjeri da se Bog raskajao što je stvorio čovjeka na Zemlji, jer je vidio da je zloća ljudska postala velika i da je svaka pomisao njihovog srca uvijek samo zla.

Više od stotinu godina prije Potopa Gospod je poslao anđela vjernom Noju da mu objavi da Bog više neće imati milosti prema pokvarenom rodu. Međutim, neće ih ostaviti u neznanju što se tiče svoga plana. On će poučiti Noja i učiniti od njega vjernog propovjednika koji će opomenuti svijet da dolazi propast, tako da stanovnici Zemlje ostanu bez izgovora. Trebalo je da Noje (62) propovjeda narodu, ali i da pripremi barku, onako kako mu Bog bude rekao, da bi spasao sebe i svoju porodicu. I nije trebalo da samo propovjeda, već da svojim primjerom građenja barke svakoga osvjedoči da zaista vjeruje u ono što govori.

Noje i njegova porodica nisu bili usamljeni u poštovanju i slušanju Boga. Međutim, Noje je bio najpobožniji i najsvetiji od svih koji su živjeli na Zemlji, i upravo njega je Bog izabrao da izvrši Njegovu volju, da sagradi barku i da opominje svijet da mu se približava kraj. Matusalem, Nojev djed, poživio je sve do godine Potopa; a bilo je i drugih koji su vjerovali Nojevom propovjedanju i pomagali mu u građenju barke, koji su umrli prije nego što su vode Potopa zatrle Zemlju. Noje, svojim propovjedanjem i primjerom u građenju barke, osudio je svijet.

[44]

Bog je svima koji su to htjeli pružio priliku da se pokaju i vrate k Njemu. Međutim, ljudi nisu vjerovali u propovjedanje Nojevo. Rugali su se njegovim opomenama i ismijavali građenje tog ogromnog broda na suhoj zemlji. Nojevi naponi da promijeni svoje sugrađane nisu imali uspjeha. Međutim, u toku više od stotinu godina on je istrajao u svojim naporima da ljude navede na pokajanje i da ih vrati Bogu. Svaki udarac čekića u barku predstavljao je propovijed narodu. Noje je usmjeravao posao, propovjedaio i radio, dok su ljudi gledali na njega s čuđenjem i smatrali ga fanatikom.

Građenje barke

Bog je dao Noju tačne dimenzije barke i izričita uputstva o njenoj gradnji sa svim pojedinostima. Po mnogo čemu, barka nije ličila na brod, već na kuću, čiji su temelji na brodu i koja će ploviti po vodi. Na bokovima barke nije bilo prozora. Bila je tri sprata visoka, a svjetlost je dolazila sa prozora na (63) vrhu. Vrata su bila na boku. Različita odjeljenja pripremljena da prime različite životinje bila su tako načinjena da su primala svjetlost sa prozora na vrhu. Barka je bila načinjena od čempresovog ili goferovog drveta, koje nije trulilo ni poslije nekoliko stotina godina. Bila je to gradnja velike trajnosti, koju nije mogla izmisliti nikakva ljudska mudrost.

Iako je Noje učinio sve što je bilo u njegovoj moći da svaki dio posla obavi kako treba, bilo je nemoguće da barka sama po sebi izdrži silovitost oluje koju će Bog u svom žestokom gnjevu pustiti na Zemlju. Djelo dovršavanja barke bilo je dugotrajan proces. Svaki dio građe bio je tačno prilagođen i svaki spoj prekriven smolom. Sve što je čovjek mogao da učini bilo je učinjeno da djelo postane savršeno; a ipak, poslije svega, samo je Bog mogao da sačuva barku na bijesnim, uzburkanim talasima svojom čudesnom silom.

[45] Isprva je mnoštvo ljudi prividno prihvatilo Nojeve opomene, ali se ipak nije potpuno obratilo Bogu istinskim pokajanjem. Zato im je bilo poklonjeno izvjesno vrijeme prije dolaska Potopa, vrijeme kada će biti stavljeni na probu - da budu okušani i oprobani. I nisu položili ispit! Sveopšta pokvarenost ih je savladala, pa su se konačno pridružili ostalima, koji su se rugali vjernom Noju i ismijavali ga. Nisu odbacili svoje grijeha, već su istrajali u svom mnogoženstvu i u popuštanju svojim pokvarenim strastima.

Vrijeme njihove probe približavalo se svome kraju. Nevjerni rugači, stanovnici svijeta, trebalo je da dobiju poseban znak Božje božanske moći. Noje je vjerno ispunio sva uputstva koja je dobio od Boga. Barka je bila dovršena tačno onako kao što je to Bog zahtijevao. Prikupio je u spremišta ogromne količine (64) hrane za ljude i životinje. Kada je sve to bilo učinjeno, Bog je zapovjedio vjernome Noju: „Uđite ti i sav dom tvoj u barku; jer sam te našao pravedna pred licem svojim! ”

Životinje ulaze u barku

Anđeli su bili poslani da u šumama i poljima prikupe životinje koje je Bog stvorio. Anđeli su išli pred tim životinjama, a one su ih slijedile, dvije po dvije, muško i žensko, a od čistih životinja po sedmero. Ove životinje, počevši od najkrvožednijih pa sve do najnježnijih i najbezazlenijih, svečano su koračale prema barci. Nebo je izgledalo zamračeno oblacima ptica svih oblika. One su dolazile leteći u barku, dvije po dvije, mužjaci i ženke, a od čistih ptica po sedam pari. Svijet je gledao začuđeno - neki uplašeno, ali su svi postali tako tvrdovrati pobunom, da ih je ova najizrazitija manifestacija Božje sile mogla samo trenutno potresti. Sedam dana su životinje dolazile u barku i Noje ih je smještao na mjesta pripremljena za njih.

I dok je osuđeni svijet posmatrao Sunce kako sija u svoj svojoj slavi i Zemlju, odjevenu u skoro edensku ljepotu, gušio je svoj sve veći strah neobuzdanim zabavama, i svojim djelima nasilja kao da je prizivao na sebe već probuđeni Božji gnjev.

Sve je sada već bilo gotovo za zatvaranje barke, ali to Noje nije mogao da učini iznutra. Mnoštvo koje se rugalo ugledalo je anđela koji se spustio s Neba, anđela odjevenog u sjaj sličan sjaju munje. On je zatvorio masivna spoljna vrata i ponovo je uzletio prema Nebu.

Sedam dana je Nojeva porodica provela u barci prije nego što je kiša počela da pada s neba. (65) Za to vrijeme sređivali su se za dugi boravak dok voda bude pokrivala zemlju. Bili su to i dani bogohulne zabave nevjerničkog mnoštva. Ljudi su mislili, pošto se Nojevo proročanstvo nije ispunilo odmah, neposredno poslije njegovog ulaska u barku, da je prevaren i da je zato nemoguće da svijet bude uništen Potopom. Prije toga nije bilo kiše na Zemlji.

Para se dizala sa vodene površine, i Bog je činio da se preko noći spušta na zemlju u obliku rose, oživljavajući vegetaciju i čineći da ona buja.

Uprkos svečanog prikaza Božje moći koju su vidjeli - neprirodne pojave životinja koje su napuštale šume i polja, i ulazile u barku, i Božjeg anđela odjevenog u sjaj i strašnog u veličanstvu koji se spustio s Neba da zatvori vrata; ljudi su otvrdnuli svoje srce i nastavili da se raskalašno goste i da se rugaju izrazitim manifestacijama Božje moći.

Oluja počinje

Međutim, osmoga dana nebo se zamračilo. Prigušena grmljavina i sjajno sijevanje munja počeli su da plaše ljude i životinje. Kiša je pljusnula iz oblaka iznad njih. Bilo je to nešto što nikada nisu doživjeli i njihova srca su počela da se grče od straha. Životinje su trčale unaokolo podivljale od straha i njihovi neskladni glasovi naizgled su oplakivali svoju sudbinu i sudbinu čovjeka. Silina oluje se stalno povećavala sve dok voda nije počela da pada s neba kao neka moćna provala oblaka. Rijeke su se prelile preko svojih obala i vode su potekle prema dolinama. I temelji velikog bezdana su se provalili. Mlazevi vode bi provaljivali iz zemlje s neopisivom silinom, bacajući (66) masivne stijene stotinama metara u vazduh, da bi se one poslije toga zarivale duboko u zemlju.

Ljudi su prvo posmatrali kako se uništavaju djela njihovih ruku. Njihove prekrasne građevine, njihovi divno uređeni vrtovi i šumarci, u kojima su držali svoje idole, bili su uništavani munjama s neba. Razvaline su bile rasijane na sve strane. Oni su podizali oltare u šumarcima, posvećivali ih svojim idolima, kojima su prinosili i ljudske žrtve. Te omrznute oltare Bog je u svom gnjevu razvaljivao pred njihovim očima, dok su oni drhtali pred silom živoga Boga, Stvoritelja neba i zemlje, shvatajući konačno da su svojim bezakonjima i strašnim, idolopokloničkim žrtvama prizivali svoje uništenje.

[47] Silina oluje se povećavala, čula se mješavina sudaranja elementa i plakanja naroda koji je prezirao Božji autoritet. Drveće, zgrade, stijene i zemlja bacani su na sve strane. Užas ljudi i životinja nije se mogao opisati. Pa se čak i sam Sotona, koji je bio prisiljen da stoji među sukobljenim elementima, uplašio za svoj opstanak. On je

uživao da gospodari tako moćnim ljudskim rodom, želeo je da ljudi požive da bi se odavali bezakonju, da bi ojačali svoje protivljenje Bogu nebeskome. Počeo je da upućuje pogrde protiv Boga, optužujući ga za nepravdu i surovost. I mnogi u narodu, slično Sotoni, počeli su da hule na Boga, i da su mogli da nastave pobunu, sigurno bi ga skinuli s Njegovog pravednog prijestolja.

Dok su mnogi hulili na Boga i proklinjali svoga Stvoritelja, drugi su bili ludi od straha, pružali su ruke prema barci i preklinjali da uđu. Međutim, (67) to je bilo nemoguće. Bog je zatvorio vrata, jedini ulaz, zadržavši Noja unutra, a bezakonike napolju. Samo je On mogao da otvori vrata. Njihov strah i njihovo pokajanje došli su suviše kasno. Bili su prisiljeni da vide da postoji živi Bog, moćniji od čovjeka, kojega su ružili i protiv kojega su hulili. Sada su ga iskreno pozivali, ali Njegove uši nisu više bile otvorene za njihove vapaje. Neki su u očajanju pokušavali da provale u barku, ali je njena čvrsta struktura odolijevala njihovim naporima. Neki su se držali za barku sve dok ih nije otrglo bijesno divljanje talasa, ili udaranje stijena i stabala bacanih u svim smjerovima.

Oni koji su odbacivali Nojeve opomene i rugali se vjernom propovjedniku pravednosti prekasno su se pokajali zbog svoga nevjerstva. Vode su surovo bacale i naginjale barku. Životinje u njoj izražavale su svoj užasni strah različitim glasovima; ali je barka ipak plovila sigurno, uprkos svim sukobljenim elementima, podizanju talasa i sudaranju s drvećem i stijenama. Anđeli koji se ističu snagom, usmjeravali su barku i čuvali je od oštećenja. Svakog trenutka u toku te strahovite oluje koja je bjesnila četrdeset dana i četrdeset noći održavanje barke je predstavljalo čudo sile Svemogućega.

Životinje izložene vjetru trčale su prema ljudima, tražeći društvo ljudskih bića, kao da očekuju pomoć od njih. Neki ljudi vezivali su sebe i svoju djecu za snažne životinje, znajući da će one uložiti sve snage da sačuvaju život, da će se popeti na najviša brda da bi izbjegli nadiranje vode. Oluja nije gubila snagu - voda se podizala mnogo brže nego u početku. Neki su se vezivali uz visoko drveće na najvećim brdima, ali je i to drveće bilo iščupano iz korijena i svom silinom (68) bacano kroz vazduh, tako da je izgledalo kao da zajedno sa stijenama i zemljom obrazuje sve veće i uzvitlanije grobne humke. Na najvišim vrhuncima ljudska bića i životinje borili su se za opstanak i za mjesto pod nebom sve dok ih nisu odnijele

uklovitlane vode, koje su uskoro dosegle i do najviših uzvisina na Zemlji. Najviši vrhunci su konačno bili prekriveni, tako da su i ljudi i životinje izgubili život u vodama Potopa.

Noje i njegova porodica su zabrinuto posmatrali povlačenje vode. On je želio da ponovo stupi svojom nogom na suho tlo. Puštao je gavrana koji je letio tamo i amo, od barke i natrag. Kada nije dobio obavještenje koje je očekivao, pustio je golubicu, koja se, pošto nije našla odmorište, ponovo vratila u barku. Poslije sedam dana ponovo je poslao golubicu i kada je na povratku donijela u kljunu list masline, nastalo je veliko veselje osmoro preživjelih, koji su tako dugo bili zatvoreni u barci.

I ponovo se spustio s Neba anđeo i otvorio vrata na barci. Noje je mogao da otvori prozor na vrhu lađe, ali ne i vrata koja je Bog zatvorio. Bog se obratio Noju preko anđela koji je otvorio vrata i pozvao i njega i njegovu porodicu da izađu iz barke i da zajedno sa sobom izvedu i sva živa stvorenja.

Nojeva žrtva i Božje obećanje

Noje nije zaboravio Boga, koji ih je tako milostivo sačuvao, već je smjesta podigao oltar, uzeo je po jednu od svake čiste životinje i po jednu od svake čiste ptice i prinio ih na žrtvu paljenicu na oltaru, pokazujući tako svoju vjeru u Hrista, veliku žrtvu, i svoju zahvalnost Bogu na svom prekrasnom izbavljenju. Nojeva žrtva se uzdigla pred Boga kao slatki miris. On je prihvatio žrtvu i blagoslovio Noja i njegovu porodicu. Ovdje se krije pouka za sve koji će (69) živjeti na Zemlji, da na svako pokazivanje Božje milosti i ljubavi prema njima treba da odgovore odmah i bez oklijevanja zahvalnim riječima i skromnim bogoslužjenjem.

[49] Da se čovjek ne bi plašio nagomilavanja oblaka i padanja kiše, da ne bi bio u stalnom strahu, da ne bi očekivao novi Potop, Bog je milostivo ohrabrio Nojeve potomke obećanjem: „Utvrđiću svoj zavjet s vama; neće više svako tijelo biti uništeno vodama Potopa; niti će ikada biti Potopa da uništi zemlju. I još reče Bog: a ovo je zalag zavjeta koji činim između mene i tebe, i svakog živog stvorenja koje je s tobom, na sve naraštaje: postavljam dugu svoju u oblake, i ona će biti zalag zavjeta između mene i zemlje. I dogodiće se kada podignem oblake nad zemljom, da će se duga vidjeti u oblacima

... I duga će biti u oblacima; i ja ću je pogledati i sjetiću se zavjeta vječnoga između Boga i svakog živog stvorenja i svakog tijela na Zemlji.”

Kakvog li milosrdnog djela Božjega! Kakvog li saučešća prema grešnom čovjeku, staviti prekrasnu, višebojnu dugu u oblake, kao dokaz zavjeta velikoga Boga sa čovjekom! Ova duga je bila dokaz svim naraštajima da je Bog uništio stanovnike Zemlje Potopom, zbog njihove velike pokvarenosti. Zato je bio Njegov plan da djeca budućih naraštaja vide dugu u oblacima i da pitaju zašto je taj slavni luk prebačen preko neba i da im njihovi roditelji govore o starom svijetu koji je bio uništen Potopom, zato što su se ljudi odali svim oblicima bezakonja i da je ruka (70) Najvišega savila luk i stavila ga u oblake kao zalog da više nikada neće pustiti Potop vode na Zemlju.

Ovaj simbol u oblacima treba da potvrdi vjerovanje svih, da utvrdi njihovo povjerenje u Boga, jer je to dokaz božanske milosti i dobrote prema čovjeku; i da će Bog, iako je bio izazvan da uništi Zemlju Potopom, svojom milošću i dalje obavijati Zemlju. Bog je rekao da će se, kada bude pogledao dugu u oblacima, sjetiti svoga zavjeta sa čovjekom. Nije on želio da nam kaže da će ga ikada zaboraviti, već se tako obraćao čovjeku njegovim jezikom, da bi ga čovjek bolje razumio.

Deveto poglavlje—Kula Vavilonska

Uskoro se dogodilo da je među Nojevim potomcima došlo do otpada. Neki su slijedili Nojev primjer i poštovali Božje zapovijesti, dok su ostali bili nevjerni i buntovni; jer se nisu slagali s njima u svom gledanju na Potop. Neki među njima su odbacivali postojanje Boga i u svojim mislima Potop pripisivali prirodnim uzrocima. Drugi su priznavali da Bog postoji i da je uništio pretpotopni svijet Potopom, ali su se njihova osjećanja, slično Kajinovima, podizala buntovno protiv Boga zato što je istrijebio ljude sa Zemlje i po treći put prokleo Zemlju Potopom.

Oni koji su postali Božji neprijatelji svakoga dana su osjećali da im pravedni razgovori i bogougodni život onh koji su voljeli, slušali i uzdizali Boga upućuju nijeme prijekore. Nevjerni su se dogovorili među sobom i složili da se odvoje od vjernih, koji su svojim pravednim životom stalno ograničavali njihovo bezbožno ponašanje. Preselili su se daleko od njih i izabrali sebi prostranu ravnicu kao svoj stan. Podigli su sebi grad i onda došli na pomisao da sagrade i visoku kulu koja će dosezati do oblaka. Željeli su da ostanu zajedno, da žive u gradu i u kuli i da se više ne rasijavaju.

Mislili su da će tako osigurati sebe za slučaj ponovnog Potopa, jer će svoju kulu (72) podići da bude mnogo viša od voda u vrijeme Potopa, da će zaraditi poštovanje među ljudima i tako uspjeti da budu kao bogovi koji vladaju narodom. Trebalo je da kula uzdigne svoje graditelje, da privuče pažnju ostalih koji će živjeti na Zemlji, da ih odvoji od Boga i navede da im se pridruže u njihovom idolopoklonstvu. Prije nego što su poslovi na izgradnji bili dovršeni, ljudi su već živjeli u kuli. Prostorije su bile sjajno uređene, ukrašene i posvećene idolima. Oni koji nisu vjerovali u Boga zamišljali su da će otkriti razloge za Potop ukoliko njihova kula dopre do oblaka.

Uzdigli su sebe protiv Boga. Međutim, On im nije htio dozvoliti da dovrše svoje djelo. Izgradili su svoju kulu do dostojanstvene visine kada je Gospod poslao dvojicu svojih anđela da ih osujete u njihovim naporima. Među radnicima su bili određeni ljudi koji će

primati poruke od zidara na vrhu kule kada budu tražili materijal za rad, prvi će prenositi poruke drugima, drugi trećima, sve dok ona ne dostigne do onih na tlu. I dok se poruka prenosila od jednih drugima, dok se spuštala prema zemlji, anđeli su zamijenili njen smisao, i kada bi stigla do radnika na zemlji, tražila bi da pošalju materijal koji nije bio potreban. I poslije napornog procesa prebacivanja materijala do radnika na vrhu kule, pokazalo bi se da to nije bilo ono što su tražili. Razočarani i ljuti, upućivali su prigovore onima za koje su vjerovali da su krivi za nesporazum.

Poslije toga nije više bilo sklada u njihovom radu. Ljuti jedni na druge, nemoćni da ustanove ko je kriv za nesporazume i za čudne riječi koje su upućivali jedni drugima, napustili su posao, odvojili se jedni od drugih i rasijali po Zemlji. Sve do toga vremena ljudi su govorili jednim jezikom. Munja s Neba, kao dokaz Božjeg gnjeva, razvalila je vrh njihove kule, i oborila ga na zemlju. Time je Bog pokazao buntovnim ljudima da Njegova moć nadmašuje njihovu.

Gospod je izabrao Abraama da izvrši Njegovu volju. Bilo mu je naređeno da napusti svoj idolopoklonički narod i da se odvoji od svoga roda. Bog se pokazao Abraamu u njegovoj mladosti, dao mu da razumije Njegovu volju i sačuvao ga od idolopoklonstva. Namislio je da od njega učini uzor vjere i istinske posvećenosti svome narodu koji će poslije njega živjeti na Zemlji. Njegov karakter je obilježen poštenjem, velikodušnošću i gostoljubljem. Izazivao je poštovanje kao moćni knez među ljudima. Njegovo strahopoštovanje i ljubav prema Bogu, njegova stroga poslušnost u ispunjavanju Njegove volje, osiguralo su mu ugled u očima njegovih sluga i susjeda. Njegov pobožni primjer i pravedno ponašanje, zajedno s vjernim poučavanjem sluga i cijelog domaćinstva, navelo ih je da se boje, da vole i da poštuju Boga Abraamova.

Gospod se pojavio pred Abraamom i obećao mu da će njegovo potomstvo biti mnogobojno kao zvijezde na nebu. Osim toga, simbolički mu je najavio, u obliku zastrašujuće velike tame koja ga je obuhvatila, dugo, robovsko služenje njegovih potomaka u Egiptu.

U početku Bog je Abraamu dao jednu ženu, pokazujući mu tako svoju odluku. On nikada nije odredio da čovjek ima nekoliko žena. Lameh je bio prvi koji se (75) udaljio na tom području od Božjeg mudrog plana. Uzeo je sebi dvije žene, što je dovelo do razdora u njegovoj porodici. Zavist i ljubomora obe žene učinila je da Lameh bude nesrećan. Kada su ljudi počeli da se umnožavaju na licu Zemlje, kada su im se narodile kćeri, oni su uzimali sebi žene koje su htjeli. Bio je to jedan od velikih grijeha stanovnika staroga svijeta, kojim su na sebe navukli Božji gnjev. Ovaj običaj se nastavio i poslije Potopa, i postao tako uobičajen da su čak i pravedni ljudi padali pod njegov uticaj i uzimali sebi više žena. Ipak, ovaj običaj nije postao ništa manje grešan samo zato što su se i oni pokvarili i na tom području udaljili od Božjeg plana.

Gospod je rekao o Noju i o njegovoj porodici, o onima koji su se izbavili u barci: „Jer tebe našoh pravedna pred sobom u ovom

naraštaju!” (1. Mojsijeva 7,1) Noje je imao samo jednu ženu, i Bog je blagoslovio njihovu zajedničku porodičnu disciplinu. Zato što su Nojevi sinovi bili pravedni bili su sačuvani i barci zajedno sa svojim pravednim ocem. Bog nije odobrio poligamiju ni jednom jedinom prilikom. Ona je suprotna Njegovoj volji. Bog je znao da će poligamija uništiti čovjekovu sreću. Abraamov mir je u velikoj mjeri bio narušen njegovim nesrećnim brakom sa Agarom.

Sumnja u Božja obećanja

Pošto se Abraam rastao sa Lotom, Gospod mu je rekao: „Podigni sada svoje oči i pogledaj prema sjeveru sa mjesta na kojemu se nalaziš, i prema jugu, i prema istoku, i prema zapadu: jer svu zemlju koju vidiš, tebi ću dati i potomstvu tvojemu zauvijek. I učiniću da tvojega potomstva bude kao praha na zemlji; tako će ljudi, ukoliko budu u stanju da izbroje prah na zemlji, moći da izbroje i tvoje potomstvo.” „I dođe riječ Gospodnja Abraamu u viđenju, govoreći: ne plaši se, Abraame, ja sam štit tvoj, i nagrada tvoja (76) prevelika ... I reče Abraam: gle, Ti mi ne dade nikakva potomstva: i, gle, onaj rođen u domu mojemu biće moj nasljednik!”

Pošto Abraam nije imao sina, odmah je pomislio da će njegov povjerljivi sluga, Eliezer, postati njegov sin i njegov nasljednik usvojenjem. Međutim, Bog je obavijestio Abraama da njegov sluga neće postati ni njegov sin ni njegov nasljednik, već da će stvarno dobiti sina. „I izvede ga napolje i reče mu: pogledaj prema nebu i izbroj zvijezde ako ih možeš izbrojati, i još mu reče: tako će biti i potomstvo tvoje!”

Da su Abraam i Sara puni vjere i povjerenja čekali da se ispuni ovo obećanje da će dobiti sina, kolike nesreće bi izbjegli! Oni su vjerovali da će sve biti upravo onako kao što je to Bog obećao, ali nisu mogli da vjeruju da bi Sara u svojoj podmakloj starosti stvarno mogla dobiti sina. Sara je predložila plan kojim je mislila da se Božji plan ipak može ispuniti. Nagovorila je Abraama da uzme Agaru za ženu. Tim djelom oboje su pokazali da nemaju prave vjere i savršenog povjerenja u Božju silu. Poslušavši Sarin glas i uzevši Agaru za ženu Abraam je propustio da položi ispit svoje vjere u Božju neograničenu silu i navukao na sebe i na Saru veliku bijedu.

Gospod je, naime, namjeravao da pokaže da Abraam čvrsto vjeruje u obećanja koja mu je dao i da se oslanja na njih.

Agarina bahatost

Agara je bila ohola i hvalisava i držala se bahato pred Sarom. Laskala je sebi da će postati majka velikog naroda koji je Bog obećao da će načiniti od Abraama. I Abraam je bio primoran da sluša Sarine prigovore na (77) Agarino ponašanje, kojima je krivicu pripisivala upravo njemu. Abraam se ožalostio i rekao Sari da je Agara njena sluškinja, da ona ima vlast nad njom, ali je odbio da je otjera, govoreći da ona treba da bude majka njegovog djeteta, preko kojega će se prema njegovom mišljenju ispuniti Božja obećanja. Rekao je Sari da nikada ne bi uzeo Agaru za ženu da to nije bio njen posebni zahtjev.

Osim toga, Abraam je bio prisiljen da sluša i Agarine pritužbe na zlostavljanje koje je trpjela od Sare. Postao je potpuno zbunjen. Ako bude pokušao da nadoknadi Agari nepravde koje je pretrpjela, izazvaće Sarinu ljubomoru i učiniti nesrećnom svoju prvu i iskreno voljenu ženu. I tako je Agara morala da pobjegne od lica Sarina. Anđeo Božji ju je sreo, utješio, ali i ukorio zbog bahatog ponašanja, i prenio joj nalog da se vrati svojoj gospodarici i da se pokori njenoj vlasti.

Poslije Ismaelovog rođenja Gospod se ponovo pokazao Abraamu i rekao mu: „Utvrđujem zavjet svoj između mene i tebe i potomstva tvojega poslije tebe od naraštaja do naraštaja da bude zavjet vječan.” I ponovo je Gospod preko anđela svojega ponovio svoje obećanje da će Sari dati sina i da će ona biti majka mnogim narodima. Abraam i dalje nije shvatio Božje obećanje. Njegove misli su se smjesta pozabavile Ismaelom kao da će preko njega doći mnogi obećani narodi, pa je uzviknuo, ispunjen ljubavlju prema svom sinu: „Neka bude živ Ismael pred Tobom!”

I ponovo je obećanje mnogo određenije ponovljeno Abraamu: „Sara, žena tvoja, zaista će ti roditi sina; i daćete mu ime Isaak; i utvrdiću zavjet svoj s njime kao zavjet vječan, i s potomstvom njegovim poslije njega.” I ponovo su anđeli bili poslani da posjete Abraama dok su išli da razore (78) Sodom, i da mu još mnogo određenije ponove obećanje da će Sara dobiti sina.

Obećani sin

[55]

Velika radost koju su Abraam i Sara pokazali poslije Isakovog rođenja doprinijela je da Agara postane vrlo ljubomorna. Ona je kao majka govorila Ismaelu da će ga Bog posebno blagosloviti kao Abraamovog sina i da će naslijediti sve što mu je bilo obećano. Ismael je podijelio s majkom njena osjećanja i naljutio se zbog radosti pokazane prilikom Isaakovog rođenja. Prezirao je Isaaka, jer je smatrao da mu je ukazana nezaslužena prednost pred njime. Sara je vidjela kako se Ismael ponaša prema njenom sinu i osjetila se veoma uvrijeđena. Ispričala je Abraamu da se Ismael s nepoštovanjem odnosi prema njegovom i njenom sinu i kazala mu: „Istjeraj tu robinju i njenog sina; jer sin te robinje neće biti nasljednik sa sinom mojim, sa Isaakom.”

Abraam se našao u velikoj nedoumici. Ismael je bio njegov sin, voljeni sin. Kako da ga istjera od sebe? U svojoj zbunjenosti obratio se Bogu, jer nije znao šta da učini. Gospod je naredio Abraamu, preko svojih anđela, da posluša glas Sare, žene svoje, i da ne dozvoli da njegova osjećanja prema sinu ili prema Agari stanu na put ispunjenju njenih želja. Naime, bio je to jedini način da se obnovi sklad i sreća u njegovoj porodici. Abraam je od anđela dobio i utješno obećanje da Ismael, iako odvojen od doma svojega oca, neće umrijeti niti će ga Bog zaboraviti, da će biti sačuvan jer je sin Abraamov. Osim toga, Bog je obećao da će i od Ismaela načiniti veliki narod. (79)

Abraam je bio čovjek plemenite, dobrodušne prirode, što se pokazalo kada se onako iskreno molio za stanovnike Sodoma. Njegov snažni duh je sada mnogo patio. Bio je savijen od bola, i njegova očinska osjećanja su bila duboko ranjena kada je morao da istjera Agaru i njenog sina Ismaela da kao stranci lutaju stranom zemljom.

Da je Bog ikada prihvatio mnogoženstvo, ne bi na ovakan način naredio Abraamu da pošalje od sebe Agaru i njenog sina. Time je htio da svima pošalje poruku

da se prava i sreća bračnog odnosa uvijek moraju poštovati i štititi, čak i uz velike žrtve. Sara je bila prva i jedina istinska Abraamova žena. Ona je imala svoja prava kao žena i kao majka, prava koja osim nje niko u porodici nije mogao da uživa. Ona je poštovala svoga muža, nazivala ga je gospodarem, ali je bila

[56]

ljubomorna na njegova osjećanja koja je dijelila sa Agarom. Bog nije ukorio Saru zbog njenog ponašanja. Anđeo je ukorio Abraama što je pokazao nepovjerenje prema Božjoj sili, što je dovelo do toga da uzme Agar za ženu i da pomisli da će se preko nje ostvariti obećanje.

Najviša proba vjere

I ponovo je Bog našao za dobro da Abraamovu vjeru stavi na najstrašnju probu. Da je izdržao prvu probu i da je strpljivo sačekao da se u Sari ispuni dobijeno obećanje, i da nije uzeo Agar za ženu, ne bi bio stavljen na najtežu probu na koju je čovjek ikada bio stavljen. Gospod je naredio Abraamu: „Uzmi sada sina svojega, jedinca svojega Isaaka, kojega voliš, i pođi u zemlju Moriju; i prinesi ga tamo na žrtvu paljenicu na brdu koje ću ti pokazati!”

Abraam nije odbio da povjeruje Bogu niti je oklijevao; već je (80) rano u jutro uzeo dvojicu svojih sluga i Isaaka, sina svojega, i drva za žrtvu paljenicu i otišao na mjesto o kojemu mu je Bog govorio. Nije otkrio Sari pravu prirodu svoga putovanja, znajući da će je njena osjećanja prema Isaaku navesti da pokaže nepovjerenje prema Bogu i da zadrži Isaaka. Abraam nije dozvolio da ga savladaju očinska osjećanja i da ga navedu da se pobuni protiv Boga. Božje naređenje je bilo sračunato da potrese dubinu njegove duše. „Izmi sada sina svojega!” A onda, kao u pokušaju da još dublje radi njegovo srce, Bog je dodao: „Jedinca svojega Isaaka, kojega volis ‘ - što je značilo, jedinog sina obećanja, i „prinesi ga ... na žrtvu paljenicu!” Tri dana je ovaj otac putovao sa svojim sinom, imajući dovoljno vremena da razmišlja i da posumnja u Boga ukoliko je uopšte bio sklon sumnji. Međutim, on nije izgubio svoje povjerenje u Boga. Nije govorio sebi da će se obećanje ispuniti preko Ismaela, jer mu je Bog jasno rekao da će se samo preko Isaaka ispuniti dato obećanje.

Abraam je vjerovao da je Isaak sin obećanja. Vjerovao je, osim toga, da je Bog mislio upravo ono što je rekao kada mu je naredio da ide i da ga prinese na žrtvu paljenicu. Nije se spoticao na Božje obećanje, već je vjerovao da Bog, koji je po svom providenju Sari dao sina u poodmakloj starosti, i koji je zatražio od njega da

[57]

tom istom sinu oduzme život, ponovo može vratiti Isaaka u život i podignuti ga iz mrtvih.

Abraam je usput ostavio sluge i rekao im da će ići još malo dalje sa svojim sinom da se pomoli Bogu. Nije mogao da dozvoli slugama da ga prate, jer bi njihova ljubav prema Isaaku mogla da ih navede da ga spriječe da izvrši što mu je Bog naredio da učini. Uzeo je drva iz ruku svojih slugu i natovario na pleća svomemu sinu. Uzeo je i vatru i nož. Bio je spreman (81) da obavi strašnu misiju koju mu je Bog dao. Oca i sin su nastavili svoj put zajedno.

„I progovori Isaak Abraamu, ocu svomemu i reče: oče moj, a on reče: evo me, sine moj! I još mu reče: gle, evo vatre i drva; ali gde je jagnje za žrtvu paljenicu? A Abraam reče: sine moj, Bog će se sam postarati za jagnje sebi za žrtvu paljenicu! I tako pođoše obojica zajedno/1 Čvrsto je koračao taj ozbiljni, pun ljubavi, ispaćeni otac pored svoga sina. I kada su stigli na mjesto koje je Bog pokazao Abraamu, on je sagradio oltar i stavio drva na njega, sve je pripremio za žrtvu i onda obavijestio Isaaka o Božjoj zapovijesti da ga prinese na žrtvu paljenicu. Ponovio mu je obećanje koje mu je Bog nekoliko puta dao da će preko Isaaka od njega nastati veliki narod; i da će upravo poslušnost Božjoj zapovijesti da ga prinese, učiniti da Bog ispuni svoje obećanje, jer je Bog sposoban da ga i iz mrtvih podigne.

Andelova poruka

Isaak je povjerovao Bogu. Bio je naučen na безусловnu poslušnost svome ocu, a volio je i poštovao i Boga oca svojega. Mogao se oduprijeti svome ocu da je odlučio da to učini. Međutim, pošto je s ljubavlju zagrlio svoga oca, dozvolio je da bude vezan i položen na drva. I kada se očeva ruka podigla da ubije sina, jedan Božji anđeo, koji je bilježio cjelokupnu Abraamovu vjernost na putu prema Moriji, pozvao ga je sa neba, govoreći: „Abraame, Abraame! A on reče: evo me! I on reče: ne diži ruke svoje na mladića, niti mu išta čini: jer sada znam da se bojiš Boga, pošto vidjeh da mi nisi uskratio svoga sina, svoga jedinoga sina!” (82)

„I Abraam podiže oči svoje i vide i gle, ovan koji se rogovima zapleo u grmlje: i otide Abraam i uze ovna i prinese ga na žrtvu paljenicu umjesto sina svojega.”

Abraam je sada potpuno i plemenito položio ispit, i svojom vjernošću nadoknadio nedostatak savršenog povjerenja u Boga, koji ga je naveo da uzme Agar za ženu. Poslije ovog izražavanja njegove

[58]

vjere i njegovog povjerenja, Bog je obnovio svoje obećanje koje je dao Abraamu. „I anđeo Božji pozva Abraama s Neba po drugi put i reče: sobom se zakleh, reče Gospod, pošto si to učinio, i pošto mi nisi uskratio sina svojega, jedinca svojega: da ću blagosiljajući tebe blagosloviti i umnožavajući tvoje potomstvo umnožiti da ga bude kao zvijezda na nebu i kao pijeska na morskoj obali; i tvoje će potomstvo držati vrata neprijatelja tvojih, i u potomstvu tvome blagosloviće se svi narodi na Zemlji; jer si slušao glas moj!” (83)

Stanovnici Hanaana su bili idolopoklonici i Bog je zapovjedio da pripadnici Njegovog naroda ne sklapaju brakove s njima da ne bi bili navedeni na idolopoklonstvo. Abraam je već bio star, pa je očekivao da uskoro umre. Isaak je još bio neoženjen. Abraam se plašio pokvarenih uticaja kojima je Isaak bio okružen, željan da izabere ženu za njega koja ga neće odvajati od Boga. Prepustio je taj problem svom vjernom, iskusnom sluzi, koji je upravljao svime što je imao.

Abraam je zahtijevao od sluge da se svečano zakune pred Gospodom da neće dovesti ženu Isaaku iz zemlje Hanaanske, već da će otići u Abraamov rod, u porodicu koja još vjeruje u pravog Boga, i da će odatle izabrati ženu Isaaku. Tražio je od njega da pazi i da ne odvede Isaaka u zemlju iz koje je Abraam izašao, jer su skoro svi njeni stanovnici bili zahvaćeni idolopoklonstvom. Ukoliko ne bude mogao da nađe ženu za Isaaka koja će biti spremna da ostavi svoj rod i da dođe s njemu u njegovu zemlju, onda će biti slobodan od zakletve koju je položio.

Ovaj važan problem nije bio prepušten Isaaku, nije mu bilo dopušteno da sam bira za sebe, nezavisno od svoga oca. Abraam je rekao svome sluzi da će Bog poslati svoga anđela pred njime da ga usmjerava prilikom izbora. I sluga kojemu je bila povjerena ova važna misija krenuo je na svoje dugo putovanje. Kada je ulazio u grad u kojemu (84) je živio Abraamov rod, iskreno se pomolio Bogu da ga usmjerava prilikom izbora žene za Isaaka. Tražio je da mu se pruže izvjesni dokazi da ne bi pogriješio u tom važnom pitanju. Zaustavio se kraj studenca, oko kojega se uvijek okupljalo veliko mnoštvo. Ovde je posebno primijetio privlačno ponašanje i uslužno držanje Rebeke, i dobio sve zatražene dokaze da je ona djevojka koja je po Božjoj volji bila izabrana da postane žena Isaaku. Ona je pozvala slugu da dođe u dom njenoga oca. On je onda objavio Rebekinom ocu i njenom bratu sve dokaze koje je dobio od Gospoda da Rebeka treba da postane žena Isaaka, sina njegovog gospodara.

[60] Onda im je rekao Abraamov sluga: „A sada, ako želite da budete ljubazni i istiniti prema mojemu gospodaru, recite mi; i ako ne želite, kažite mi; tako da se mogu okrenuti ili nadesno ili nalijevo!” Otac i brat su odgovorili: „Ovo dolazi od Gospoda: mi ti ne možemo odgovoriti ni dobro ni zlo, gle, Rebeka je pred tobom, uzmi je i idi, i neka bude žena sinu gospodara tvojega, kao što je rekao Gospod. I dogodi se da sluga Abraamov, kada ču ove riječi, pade pred Gospodom i pokloni se do zemlje.”

Pošto je sve bilo sređeno i dobijen pristanak oca i brata, onda je i Rebeka bila upitana hoće li poći sa slugom Abraamovim daleko od doma oca svojega da postane žena Isaakova. Ona je povjerovala na temelju svega što se dogodilo da ju je Božja ruka izabrala da bude žena Isaakova, „pa je rekla, želim da idem”.

Bračne ugovore su uglavnom sklapali roditelji; međutim, nikakva prisila nije korišćena da djeca uzmu one koje ne mogu da vole. Međutim, djeca su (85) imala povjerenja u rasuđivanje svojih roditelja, pa su prihvatila njihov savjet i poklanjala svoja osjećanja onima koje su njihovi bogobojažni,iskusni roditelji birali za njih. Smatralo se zločinom kada bi se neko ponašao suprotno tome.

Primjer sinovske poslušnosti

Isaak je bio vaspitan u strahu Gospodnjem da bude poslušan. Kada je napunio četrdeset godina života pristao je da bogobojažni,iskusni sluga njegovog oca bira umesto njega. Vjerovao je da će ga Bog usmjeravati prilikom izbora žene za njega.

Isaakov slučaj je zapisan kao primjer djeci sljedećih naraštaja, posebno onima koji tvrde da se boje Boga.

Sistem koji je Abraam primijenio prilikom vaspitanja Isaaka, sistem koji ga je naveo da zavoli život plemenite poslušnosti, zapisan je za dobro roditelja, i treba da ih navede da zapovjede pripadnicima svoga doma poslije sebe: treba da pouče svoju djecu da se pokore njihovom autoritetu i da ga poštuju. Roditelji treba da budu svjesni da na njima počiva odgovornost da usmjeravaju osjećanja svoje djece, da ih povežu s osobama za koje im njihov razum govori da su prikladni drugovi za njihove sinove i kćeri.

Dvanaesto poglavlje—Takov I Isav

[61]

Bog od početka zna kraj. On je znao, i prije Jakovljevog i Isavovog rođenja, kakve karaktere će njih dvojica oblikovati. On je znao da Isav neće imati srce spremno da sluša Boga. On je odgovorio na zabrinutu Rebekinu molitvu i obavijestio je da će imati dvoje djece, i da će stariji služiti mlađemu. On je buduću istoriju njena dva sina objavio pred njom, govoreći joj da će to biti dva naroda, jedan veći od drugoga, da će stariji služiti mlađemu. Prvenac je imao pravo na izuzetne prednosti i posebno prvenstvo, koje nije pripadalo nijednom drugom članu porodice.

Isaak je volio Isava više nego Jakova, jer mu je Isav donosio divljač. Dopadao mu se njegov smjeli, srčani duh koji je dolazio do izražaja u lovu na divlje zvijeri. Jakov je bio omiljeni sin svoje majke, jer mu je priroda bila blaga i bolje sračunata da ugoditi majci. Jakov je od majke saznao ono što je Bog njoj pokazao, naime, da stariji treba da služi mlađemu i njegov mladalački razum ga je naveo da zaključi da se obećanje ne može ispuniti sve dok Isav raspoláže prednostima prvorođenog sina. I kada se Isav vratio kući sa polja, obnevidio od gladi, Jakov je iskoristio priliku da Isavovu potrebu preokrene sebi u korist, (87) pa je predložio da ga nahrani varivom ukoliko se odrekne svih zahtjeva povezanih s prvenaštvom. I tako je Isav prodao Jakovu svoje prvenaštvo.

Isav je uzeo dvije žene, idolopoklonice, što je nanijelo veliki bol Isaaku i Rebeki. Uprkos tome, Isaak je volio Isava više nego Jakova. Kada je pomislio da mu se bliži smrt, zahtijevao je od Isava da mu pripremi obrok da bi ga blagoslovio prije nego što umre. Isav nije rekao ocu da je prodao svoje prvenaštvo Jakovu i da je prodaju potvrdio zakletvom. Rebeka je čula Isaakove riječi i sjetila se onoga što je Gospod rekao: „Stariji će služiti mlađemu!” Znala je da Isav nije mnogo cijenio svoje prvenaštvo i da ga je prodao Jakovu. Zato je nagovorila Jakova da prevari oca i da prevarom dobije i njegov blagoslov, za koji je mislila da se ne može dobiti ni na koji drugi

[62]

način. Isprva se Jakov ustručavao da poslušaj majku, ali je konačno pristao uz njezin plan.

Rebeka je znala za Isaakovu pristrasnost prema Isavu i bila osvjedočena da ubjeđivanje ne bi promijenilo njegovu namjeru. Umjesto da se osloni na Boga, koji upravlja događajima, pokazala je nedostatak vjere nagovorivši Jakova da prevari oca. Ali ni Jakovljevo ponašanje Bog nije mogao da odobri. Trebalo je da i Jakov i Rebeka prepuste Bogu da izvrši svoje namjere na svoj način, u svoje vrijeme, umjesto da prorečene događaje ostvaruju uz pomoć prijevara.

Da je Isav primio blagoslov od svoga oca, blagoslov koji je pripadao prvencu, za svoje blagostanje bi mogao da zahvali jedino Bogu; Bog bi ga blagoslovio obiljem ili bi dozvolio da ga stigne bijeda, u skladu s njegovim ponašanjem. Ukoliko bi volio i poštovao Boga, kao pravedni Avelj, (88) Bog bi ga prihvatio i blagoslovio. Ukoliko, opet, kao pokvareni Kajin, ne bi poštovao Boga niti držao Njegove zapovijesti, već pošao svojim pokvarenim putem, ne bi primio blagoslov od Boga već bi bio odbačen kao i Kajin. Ukoliko Jakovljevo ponašanje bude pravedno, ukoliko bude volio i poštovao Boga, Bog će ga blagosloviti i Božja ruka, koja daje blagostanje, bila bi nad njime čak i ako ne bi dobio blagoslove koji se po običaju daju prvencima.

Jakovljeve godine u izgnanstvu

Rebeka se gorko kajala zbog pogrešnih savjeta koje je dala Jakovu, jer se zbog njih zauvijek morala odvojiti od njega. On je bio prisiljen da bježi da bi sačuvao život od gnjeva Isavova i njegova majka nikada više nije ugedala njegovo lice. Isaak je poživio još mnogo godina pošto je svoj blagoslov dao Jakovu i uvjerio se, zahvaljujući ponašanju Isava i Jakova, da njegov blagoslov zaista pripada Jakovu.

Jakov nije bio srećan u svom braku, iako su njegove žene bile sestre. Sklopio je bračni ugovor s Labanom da dobije njegovu kćer Rahelu, koju je volio. Pošto je služio sedam godina za Rahelu, Laban ga je prevario i dao mu Liju. Kada je Jakov otkrio prijevaru kojoj je bio izložen, kada je saznao da je i Lija odigrala svoju ulogu u njoj, nije mogao da zavoli Liju. Laban je želeo da osigura sebi vjernu Jakovljevu službu još nekoliko godina, pa ga je prevario

dajući mu Liju umesto Rahele. Jakov je ukorio Labana da se poigrao njegovim osjećanjima kada mu je dao Liju koju nije volio. Laban je, opet, zaprijetio Jakovu da ne vraća Liju, jer bi to izložilo velikoj sramoti, ne samo ženu, već i cijelu njenu porodicu. (89) Jakov se našao u veoma teškom položaju, ali je odlučio da ipak zadrži Liju, ali i da se oženi njenom sestrom. I tako je Lija uživala daleko manje ljubavi od svoje sestre.

Laban je bio sebičan u svom postupanju prema Jakovu. Mislio je samo o prednostima koje mu donosi Jakovljeva vjerna služba. Jakov bi mnogo ranije napustio nepoštenog Labana, ali se plašio susreta s Isavom. Slušao je prigovore Labanovih sinova, koji su govorili: „Jakov je uzeo sve što pripada našem ocu; i od onoga što bješe oca našega stekao je svu svoju slavu! I Jakov pogleda lice Labanovo i, gle, ono ne bješe prema njemu kao prije.”

Jakov je postao zbunjen. Nije više znao na koju stranu da se okrene. Iznio je svoj slučaj pred Boga i tražio od Njega da mu pokaže put. Gospod je milostivo odgovorio na ovu očajničku molitvu. „I Gospod reče Jakovu, vrati se u zemlju otaca svojih, i rodu svojemu; i ja ću biti s tobom.”

„I posla Jakov i dozva Rahelu i Liju u polje k stadu svojemu i reče im: vidjeh lice oca vašega da nije prema meni kao prije; ali je Bog otaca mojih bio sa mnom. I vi znate da sam služio oca vašega svom snagom svojom. I da me je prevario otac vaš i da mi je mijenjao platu deset puta; ali mu Bog nije dozvolio da me ošteti.” Jakov im je ispričao san koji mu je Bog dao da ostavi Labana i da se vrati robu svojemu. Rahela i Lija su izrazile svoje nezadovoljstvo ponašanjem svoga oca. I kada je Jakov naveo sva zla koja je doživio od njega i predložio im da napuste Labana, Rahela i Lija su kazale Jakovu: „Imamo li mi još ikakva dijela u nasljedstvu u domu oca našega? Zar nas ne drži kao strankinje? Jer nas je prodao, i pojeo naš novac. Jer sva bogatstva koja je Bog uzeo od oca našega, naša su (90) i djece naše; i sada, šta god da ti je Bog rekao da činiš, čini!”

Povratak u Hanaan

[64]

U vrijeme kada Labana nije bilo kod kuće, Jakov je uzeo svoju porodicu i sve što je imao, i otišao od njega. Kada se udaljio tri dana puta, Laban je saznao da ga je Jakov ostavio i veoma se naljutio. I

krenuo je u potjeru za njime, odlučan da ga vrati silom. Međutim, Bog se smilovao Jakovu i u trenutku kada ga je Laban skoro dostigao, dao je Labanu u snu nalog da ne govori ni dobro ni zlo Jakovu. To je značilo da ga ne smije silom vraćati niti laskanjem nagovarati. Kada je Laban sreo Jakova, upitao ga je zašto se potajno iskrao od njega i zašto je odveo njegove kćeri kao zarobljenice otete mačem. Rekao mu je: „U mojoj je ruci da ti naškodim; ali Bog oca tvojega progovori mi prošle noći, govoreći: pazi se da ne govoriš Jakovu ni dobro ni zlo!” Jakov je onda progovorio i naveo Labanu sva zla djela koja je učinio prema njemu, da je imao na umu samo svoju korist. Govorio je i o poštenju kojim se rukovodio u svom ponašanju dok je bio kod njega i rekao: „Ono što je zvjerka razderala nisam ti donosio; sam sam podmirivao štetu; iz moje si je ruke tražio, bilo da je bilo ukradeno danju, ili ukradeno noću. Tako je bilo; u toku dana vrelina me je ubijala, a mraz noću; san mi nije padao na oči.”

Jakov je nastavio da govori: „I tako sam proveo dvadeset godina u domu tvojemu; služio sam ti četrnaest godina za dvije kćeri tvoje i šest godina za stoku tvoju: i platu si mi mijenjao deset puta. Ali da Bog oca mojega, Bog Abraamov i strah Isaakov (91) ne bješe sa mnom; zaista bi me poslao prazna. Bog je vidio muku moju i rad mojih ruku i ukorio te je sinoć!”

Laban je onda počeo uvjeravati Jakova da su mu na srcu njegove kćeri i njihova djeca i da im nikada ne bi mogao naškoditi. Predložio je da sklope ugovor. Rekao je: „Hodi zato, hajde da načinimo ugovor, ti i ja, i neka to bude za svjedočanstvo između mene i tebe. I uze Jakov kamen i postavi ga kao stub. I reče Jakov braći svojoj: prikupite kamenje, i uzeše kamenje i načiniše gomilu; i jedoše na gomili.”

I reče Laban: „Neka Gospod bude između mene i tebe, kada budemo daleko jedan od drugoga. Ako budeš mučio kćeri moje ili ako budeš uzimao druge žene mimo kćeri mojih, neće čovjek biti svjedok među nama, gle, Gospod je svjedok između mene i tebe!”

[65] Jakov je dao svečano obećanje pred Gospodom da neće uzimati drugih žena. „I reče Laban Jakovu: pogledaj ovu gomilu, i pogledaj ovaj stub, koje sam postavio između tebe i mene, neka ova gomila bude svjedok, i neka ovaj stub bude svjedok da neću preći ovu gomilu prema tebi i da ti nećeš preći ovu gomilu i ovaj stub prema

meni na zlo. Bog Abraamov i Bog Nahorov, Bog oca njihova, neka sudi među nama. I Jakov se zakle strahom oca svojega Isaaka.”

I kada Jakov otide svojim putem, sreće ga anđeo Božji. I kada ga vide, reče: „Ovo je vojska Božja!” Vidio je Božje anđele i u snu, anđele koji su se utaborili svuda oko njega. Jakov je poslao skromnu, pomirljivu poruku bratu svojemu Isavu. „I vratiše se glasnici Jakovu, govoreći: dođosmo bratu tvojemu Isavu i on dolazi da se sretne s tobom i ima četiri stotine ljudi sa sobom. I uplaši se Jakov veoma (92) i zabrinu se: i podijeli ljude koji bjehu s njime, stada i krda i kamile, u dvije čete i reče: ako Isav sretne jednu četvu i razbije je, onda druga četa, koja preostane, može da se izbavi.

„I reče Jakov: o, Bože oca mojega Abraama, i Bože oca mojega Isaaka, Gospode koji si mi rekao: vrati se u zemlju svoju i u rod svoj, i ja ću se postarati za tebe; nisam dostojan ni najmanje od svih tvojih milosti i sve tvoje istine, koje si pokazao sluzi tvojemu; jer samo sa štapom svojim pređoh preko ovoga Jordana; a sada postadoh dvije čete. Izbavi me, molim te, od ruke brata mojega, od ruke Isavove; jer ga se plašim da ne dođe i da razbije mene i majke s djecom. A ti si rekao, zaista ću ti učiniti dobro i učiniću da potomstva tvojega bude kao pijeska u moru, koji se ne može izbrojati od množine!”

Trinaesto poglavlje—Takov I Anđeo

Zlo djelo kada je prevarom dobio bratovljev blagoslov još jednom se Jakovu snažno pojavilo pred očima i on se uplašio da će Bog dozvoliti Isavu da mu oduzme život. U očajanju, molio se Bogu cijele noći. Bio mi je pokazan anđeo kako stoji pred Jakovom, prikazujući mu njegovo nedjelo u pravoj svjetlosti. I kada se anđeo okrenuo da ode, Jakov se uhvatio za njega i nije mu to dozvolio. Izgovarao je svoje molitve sa suzama. Govorio je da se duboko kaje zbog svojih grijeha i zlih djela učinjenih bratu, zbog kojih je morao provesti preko dvadeset godina izvan doma svoga oca. Usudio se da govori o Božjim obećanjima i dokazima Njegove naklonosti koje je dobijao s vremena na vrijeme u toku svoje odsutnosti iz očevog doma.

Cijele noći Jakov se rvaao s anđelom, preklinjući ga za blagoslov. Izgledalo je kao da anđeo odbija njegovu molbu, već da stalno vraća u sjećanje njegove grijeha, pokušavajući istovremeno da se izvuče iz njegovog zagrljaja. Jakov je čvrsto odlučio da ne pusti anđela, ne svojom tjelesnom snagom, već silom svoje žive vjere. U svom očajanju, Jakov se pozivao na pokajanje svoje duše, na duboku skrušenost koju je osjećao zbog svojih zlih djela. Anđeo je primao njegove molbe s prividnom ravnodušnošću, stalno se trudeći (94) da se izvuče od Jakovljevog stiska. On se mogao poslužiti svojom natprirodnom snagom i silom se osloboditi iz Jakovljenog zagrljaja, ali se nije odlučivao da to učini.

Međutim, kada je vidio da ne može da savlada Jakova, da bi ga uvjerio u svoju natprirodnu snagu, udario ga je po stegnu koje se smjesta iščašilo iz zglavka. Ali, Jakov nije htio da prestane da ulaže uporne napore zbog tjelesnog bola. Njegov cilj je bio da stekne blagoslov, i tjelesna bol nije bila dovoljna da odvrati njegovu pažnju od njegovog cilja. Njegova odlučnost je bila snažnija na kraju sukoba nego što je bila u početku. Njegova vjera je postajala sve ozbiljnija i istrajnija što se sukob bližio kraju, što se činilo da zora rudi. Jednostavno nije htio da pusti anđela dok ne dobije njegov

blagoslov. „I on mu reče: pusti me, zora je! A on reče: neću te pustiti ako me ne blagosloviš!” Onda ga je anđeo zapitao: „Kako ti je ime? A on odgovori: Jakov! A on mu reče: više se nećeš zvati Jakov, nego Izrael: jer si kao knez pokazao svoju snagu pred Bogom i pred ljudima i pobijedio si!”

Pobjedonosna vjera

Jakovljeva istrajna vjera je pobijedila. Čvrsto je držao anđela dok nije dobio blagoslov koji je želio, i obećanje o oprostjenju svojih grijeha. Njegovo ime je bilo promijenjeno, od Jakova, čovjeka koji je drugoga istisnuo s mjesta njegova na nepošten način, postao je Izrael, knez Božji. „I Jakov ga upita i reče: kaži mi, molim te, kako se zoveš? A on mu reče: zašto hoćeš da znaš kako mi je ime? I blagoslovi ga ondje. I Jakov nazva mjesto ono Peniel: jer vidjeh Gospoda licem k licu i ostah živ!” Upravo je Hrist bio s Jakovom te noći, Jakov se rvaao sa Hristom, i Njega je tako istrajno grlio sve dok nije dobio traženi blagoslov. (95)

Gospod je čuo Jakovljeve molitve i promijenio je namjere Isavovog srca. Nije odobrio nijedno Jakovljevo pogrešno ponašanje. Njegov život je bio ispunjen sumnjama, zbunjenošću, i kajanjem zbog njegovih grijeha sve dok se nije sreo s anđelom i dobio dokaze da mu je Bog oprostio grijeha.

„Da, nadvladao je anđela i pobijedio. Plakao je i molio mu se: i On ga nađe u Betelu, i tamo progovori s nama, Gospod Bog nad vojskama; Gospod je njegov spomen.” (Osija 12,4.5)

Isav se kretao protiv Jakova s vojskom, s namjerom da ubije svoga brata. Međutim, dok se Jakov borio s anđelom te noći, drugi anđeo je bio poslan da djeluje na Isavovo srce u toku njegovog sna. U svom snu vidio je Jakova u izgnanstvu, daleko od očevog doma preko dvadeset godina, jer se plašio za svoj život. Primijetio je njegovu žalost kada je ustanovio da mu je majka mrtva. Vidio je u svom snu Jakovljevu poniznost i Božje anđele koju ga okružuju. Sanjao je, osim toga, da više nema nikakvih zlih namjera prema Jakovu kada se budu sastali. Kada se Isav probudio, ispričao je svoj san svojoj četi od četiri stotine naoružanih vojnika i kazao im da ne pomišljaju da naude Jakovu, jer je Bog njegovih otaca s njime. Kada se budu sreli s Jakovom, niko ne smije da mu učini nikakvo zlo.

[68] „I Jakov podiže oči svoje i pogleda i gle, dođe Isav i s njime četiri stotine ljudi... I pređe k njemu i klanjaše mu se do zemlje sedam puta dok ne dođe do brata svojega. I Isav pritrča da ga sretne, i zagrli ga i pade oko vrata njegova i poljubi ga zaplakaše se obojica/ 1 Jakov je preklinjao Isava da primi od njega žrtvu pomirenja, ali je Isav odbijao. I pošto ga je Jakov usrdno (96) preklinjao: „Uzmi, molim te od moga blagoslova koji ti nudim! Zato što je Bog bio milostiv prema meni i zato što imam dosta!” I nagovori ga i on uze.

Prigodna pouka

Jakov i Isav predstavljaju dvije vrste ljudi: Jakov, pravednike, a Isav bezakonike. Jakovljevo očajanje kada je čuo da se Isav uputio protiv njega sa četiri stotine vojnika predstavlja muku pravednika kada bude proglašena naredba da su osuđeni na smrt neposredno prije drugog Hristovog dolaska. Kada se bezakonici budu okupljali oko njih, biće ispunjeni strahovanjem, jer, kao i Jakov, neće vidjeti nikakvog izlaza da spasu svoj život. Anđeo se postavio pred Jakova, Jakov se uhvatio za njega, i rvaao se s njime preko cijele noći. Tako će se i pravednici, u vrijeme svoje nevolje i svoga straha, rvati u molitvi s Bogom, kao što se Jakov rvaao s anđelom. Jakov se u svojoj nevolji molio cijele noći da se izbavi iz Isavovih ruku. Pravednici će u svojoj duševnoj borbi vikati ka Gospodu dan i noć i tražiti izbavljenje iz ruku bezakonika koji ih okružuju.

Jakov je priznao svoju nedostojnost: „Nisam dostojan ni najmanje od svih tvojih milosti ili od sve tvoje istine, koju si pokazao svome sluzi!” Pravednici će u svojoj nevolji gajiti duboku svijest o svojoj nedostojnosti i uz mnoge suze priznavati svoju krajnju nedostojnost i kao i Jakov hvatati se za obećanja Božja u Hristu, koja su data upravo takvim zavisnim, bespomoćnim i pokajnički raspoloženim grešnicima.

Jakov se čvrsto uhvatio za anđela u svom očajanju i nije ga htio pustiti da ode. I dok se sa suzama molio, anđeo ga je podsjećao na njegova nekadašnja nedjela i pokušavao da ga se oslobodi, da bi ga isprobao i (97) ispitao. Tako će i pravednici, u dan svoje nevolje, biti isprobani, okušani i ispitani da bi pokazali snagu svoje vjere, svoju istrajnost i nepoljuljano povjerenje u Božju moć da ih izbavi.

[69] Jakov nije dozvoljavao da bude odbačen. Znao je da je Bog

milostiv, pa se pozivao na Njegovu milost. Ukazivao je na svoju žalost zbog učinjenih prijestupa i na svoje pokajanje zbog njih i ponavljao svoju molbu da bude izbavljen od ruke Isavove. I tako se njegova nametljivost produžavala preko cijele noći. Dok je razmatrao svoje prošle prijestupe skoro da je padao u očajanje. Ali je znao da mora dobiti pomoć od Boga ili propasti! Čvrsto se držao anđela i ponavljao svoju molbu očajničkim, iskrenim vapajima sve dok nije pobijedio.

Tako će isto biti i sa pravednicima. Dok budu razmatrali događaje iz svoje prošlosti, njihove nade će se skoro ugasiti. Ali, kada shvate da se radi o životu ili smrti, oni će iskreno zavapiti Bogu i govoriti mu o svojoj iskrenoj žalosti i dubokom pokajanju zbog svojih grijeha i onda se pozvati na Njegovo obećanje: „Uhvati se za moju snagu, da učiniš mir sa mnom; i učinićeš mir sa mnom!” (Isaija 27,5) Tako će se njihove iskrene molitve uzdizati prema Bogu i dan i noć. Bog ne bi uslišio Jakovljevu molitvu niti bi milostivo sačuvao njegov život da se Jakov nije prije toga pokajao zbog svojih grijeha što je prevarom htio da dobije blagoslov.

Pravednici, slično Jakovu, će pokazati nepokolebljivu vjeru i iskrenu odlučnost koja neće prihvatiti odbijanje. Oni će osjećati svoju nedostojnost, ali neće imati nikakvih prikrivenih zlodjela koje bi trebalo da prikažu. Kada bi imali grijeha, nepriznatih i neokajanih, koji bi se pokazali pred njima dok se savijaju pod teretom straha i brige, duboke svijesti o svojoj nedostojnosti, oni bi bili savladani. Očajanje bi nadvladalo njihovu iskrenu (98) vjeru i oni ne bi imali čvrstine da se tako ozbiljno mole Bogu za svoje izbavljenje, pa bi dragocjene trenutke provodili u priznavanju sakrivenih grijeha i u plakanju nad svojim beznadežnim položajem.

Razdoblje probe je vreme dodijeljeno svakome da se pripremi za Gospodnji dan. Ako neko zanemari pripremanje i ne posluša vjerne opomene koje je dobio, ostaće bez izgovora. Jakovljevo iskreno, istrajno rvanje s anđelom treba da posluži kao primjer hrišćanima: Jakov je pobijedio zato što je bio istrajan i odlučan.

Svi koji čeznu za Božjim blagoslovom, kao što je to činio Jakov, koji se oslone na Njegova obećanja, kao što je to on činio, uspjeće kao što je on uspio. Ima tako malo pokazivanja prave vjere, tako malo istine počiva na mnogim takozvanim vjernicima samo zato što su ravnodušni prema duhovnim pitanjima. Oni su nespremni da se

napregnu, da se odreknu sebe, da se očajnički bore pred Bogom, da se mole dugo i iskreno za blagoslov i upravo zato ga i ne dobijaju. Vjera koja želi da preživi vrijeme velike nevolje mora sada da se svakodnevno vježba. Oni koji sada ne ulažu snažne napore da ojačaju istrajnost svoje vjere biće potpuno nesprenni da pokažu onu vjeru koja će ih osposobiti da opstanu u dan nevolje velike.

Četrnaesto poglavlje—Sinovi Izraelovi

[71]

Josif je slušao pouke svoga oca i bojao se Boga. Izvršavao je očeva pravedna uputstva mnogo revnosnije od sve svoje braće. Slagao je njegove riječi u svoje pošteno srce i uživao da bude poslušan Bogu. Žalostio se zbog pogrešnog ponašanja neke svoje braće i pokušavao da ih krotko pozove da krenu putem pravednosti i da se ostave zlih djela. To ih je samo ogorčilo i okrenulo protiv njega. Njegova mržnja prema grijehu bila je tako jaka da nije mogao da gleda kako njegova braća griješe protiv Boga. Razgovarao je o tom problemu sa svojim ocem, nadajući se da će ih njegov autoritet navesti da se promijene. Ovo izlaganje njihovih zlih djela samo ih je razljutilo i okrenulo protiv njega. Oni su dobro znali za očevu veliku ljubav prema Josifu, pa su mu zavidjeli. Njihova zavist se onda pretvorila u mržnju, i konačno u ubistvo.

Anđeo Božji je poučavao Josifa u snovima koje je on ne misleći na zlo prenosio svojoj braći: „Jer, gle, vezasmo snoplje u polju i gle, moj snop se uspravi i stade pravo; i gle, vaši snopovi stajahu unaokolo oko mene i klanjahu se mome snopu. I rekoše mu braća njegova, zar ćeš zaista vladati nad nama? Ili ćeš zaista dobiti vlast nad nama? I omrzuše ga još više zbog njegovih snova, i zbog njegovih riječi. (100)

„A usni i drugi san i pripovjedi braći svojoj i reče: gle, usnih još jedan san i gle sunce i mjesec i jedanaest zvijezda klanjahu mi se. I ispriča to ocu svojemu i braći svojoj, i ukori ga otac njegov reče mu: kakav je to san koji si usnio? Treba li da ja i majka tvoja i braća tvoja zaista dođemo k tebi i da ti se poklonimo do zemlje? I zavidaahu mu braća, ali otac njegov zapamti riječi ove.”

Josif u Egiptu

[72]

Josifova braća su prvo namjeravala da ga ubiju, ali su se konačno složila da ga prodaju kao roba da bi ga spriječili da postane veći od njih. Pomislili su da su ga poslali na mjesto na kojemu im više neće

smetati njegovi snovi, i na kojemu neće biti nikakve mogućnosti da se oni ostvare. Međutim, Bog je iskoristio upravo njihovo ponašanje da postigne ono za što su mislili da se nikada neće dogoditi - da on stekne vlast nad njima.

Bog nije ostavio Josifa da sam ode u Egipat. Anđeli su pripremili put za njegov doček. Potifar, službenik Faraonov, zapovjednik straže, kupio ga je od Ismaelaca. I Gospod je bio sa Josifom i učinio da napreduje i da zadobije naklonost svoga gospodara, tako da sve što ima povjeri Josifovom staranju. „I stavi sve što imaše u Josifove ruke i ne znadijaše ni za što osim za hljeb koji jeđашe.” Smatralo se, naime, sramotom za Jevrejina da priprema hranu nekom Egipćaninu.

Kada je Josif bio kušan da skrene s puta pravednosti, da prekrši Božji zakon i da se pokaže nevjeran svome gospodaru, odlučno se usprotivio i pružio dokaz o oplemenjavajućem uticaju straha Božjega kada je odgovorio (101) ženi svoga gospodara. Pošto je opisao veliko povjerenje koje mu je gospodar poklonio time što je sve stavio u njegove ruke, Josif je uzviknuo: „Kako bih mogao učiniti tako veliko bezakonje i Bogu zgriješiti?” Niko ga nije mogao nagovoriti, ni dokazivanjem ni prijetnjama, da skrene s puta pravednosti i da pogazi Božji zakon.

A kada je bio optužen, kada je niski zločin bio lažno stavljen njemu na teret, nije pao u očajanje. Svjestan svoje nevinosti i pravednosti, i dalje se uzdao u Boga. A Bog, koji ga je do tada podržavao, nije ga odbacio. Bio je vezan u lance i bačen u mračnu tamnicu. Međutim, Bog je i ovu nesreću pretvorio u blagoslov. Osigurao mu je naklonost glavnog tamničara, koji mu je uskoro povjerio staranje o svim zatvorenicima.

Ovde je primjer na koji se mogu ugledati svi naraštaji koji će živjeti na Zemlji. Iako mogu biti izloženi iskušenju, treba da imaju na umu da im je odbrana pri ruci i da je samo do njih krivica ako ne budu sačuvani. Bog će im biti uvijek prisutna pomoć, a Njegov Duh štiti. Iako okruženi najsirovijim iskušenjima, postoji izvor snage na koji se mogu osloniti i pobijediti.

[73] Surov je bio napad na Josifov moral. Dolazio je od uticajne osobe, osobe koja je imala najviše izgleda da ga zavede. A ipak, kako se smjesta i čvrsto usprotivio! Morao je da pretrpi zbog svoje vrline i svoga poštenja, jer se ona koja ga je htjela zavesti osvetila vrlini koju nije uspjela da potčini i svojim uticajem uspjela da ga

baci u tamnicu, optužujući ga za prljav zločin. Josif je patio jer se nije htio odreći svoga poštenja. Stavio je svoj ugled i svoj interes u Božje ruke. I iako je morao da pretrpi privremene nevolje, da bi se tako pripremio za (102) svoj važan položaj, Bog je sačuvao njegov ugled koji je pokušala da uprlja pokvarena tužiteljka i kasnije, kada je došlo vrijeme, učinio da zablista. Bog je čak i tamnicu pretvorio u sredstvo za uzdizanje. Vrlina će u svoje vrijeme donijeti svoju nagradu. Strah Božji je bio štit koji je sakrivao Josifovo srce, i koji ga je naveo da bude vjeran i pravedan pred svojim gospodarem i istinit pred Bogom.

Iako je Josif bio uzdignut kao vladar nad svom zemljom, nije zaboravio Boga. Znao je da se kao stranac nalazi u stranoj zemlji, odvojen od oca i braće, koja su ga često žalostila, ali je čvrsto vjerovao da je Božja ruka upravljala njegovim ponašanjem da bi ga postavila na važan položaj. Oslanjajući se stalno na Gospoda, vjerno je obavljao sve dužnosti svoje službe kao vladar nad zemljom Egipatskom.

Josif je hodio s Bogom. Njega niko nije mogao nagovoriti, ni dokazivanjem ni prijetnjama, da skrene s puta pravednosti i da prekrši Božji zakon. Njegova vlast nad samim sobom i strpljivost u nevoljama, njegova nepokolebljiva vjernost, sve je to zabilježeno na blagoslov onima koji će kasnije živjeti na Zemlji. Kada su Josifova braća priznala svoj grijeh pred njime, potpuno im je oprostio i pokazao svojim djelima velikodušnosti i ljubavi da ne gaji nikakva odbojna osjećanja zbog njihovog ranijeg surovog postupanja prema njemu.

Dani blagostanja

Sinovi Izraelovi nisu bili robovi. Oni nikada nisu prodali svoju stoku, svoju zemlju i same sebe Faraonu za hranu, kao što su učinili mnogi Egipćani. Njima je bio odobren komad zemlje na kojemu će živjeti sa svojim stadima i krdima, zahvaljujući službi koju je Josif obavio za carstvo. Faraon (103) je cijenio njegovu mudrost u

upravljanju poslovima carstva, a posebno u pripremanju za duge godine gladi koje će doći na zemlju Egipatsku. Osjećao je da cijelo carstvo duguje svoje blagostanje mudrom Josifovom rukovođenju; pa je, kao dokaz svoje zahvalnosti, rekao Josifu: „Otvorena ti je

[74]

cijela zemlja Egipatska; na najboljem mjestu u zemlji namjesti svoga oca i braću da žive; u zemlji Gošenskoj neka žive; i ako znaš nekoga čovjeka poduzetna među njima, namjesti ga da se stara o mojoj stoci.” „I Josif naseli oca svojega i braću svoju, i dade im imanje u zemlji Egipatskoj, na najboljem mjestu u zemlji, u zemlji Rameseskoj, kao što mu zapovjedi Faraon. I Josif davaše hljeba ocu svojem i braći svojoj, i cijelom domu oca svojega, po porodicama njihovim.” Nikakav porez vladar Egipatski nije tražio od Josifovog oca i braće, a Josifu je bila data prednost da ih obilno snabdijeva hranom. Vladar je rekao svojim knezovima: zar nismo dužni Bogu Josifovu i njemu samome za ovo obilje hrane? Za nismo zahvaljujući njegovoj mudrosti sačuvali toliko obilje? Dok ostale zemlje propadaju, mi imamo dovoljno. Njegova uprava je u velikoj mjeri obogatila zemlju.

„I umrije Josif, i braća njegova, i sav onaj naraštaj. I sinovi Izraelovu bijahu plodni i napredovahu i umnožavahu se i postadoše veoma moćni i napuniše zemlju. Ali nastala nova car u Egiptu koji ne poznaše Josifa. I on reče svome narodu: gle, naroda sinova Izraelovih je više i moćniji su od nas. Nego, hajde da mudro postupamo s njima da se ne bi umnožavali i da se ne bi dogodilo kada izbije neki rat da se pridruže našim neprijateljima i da ratuju protiv nas i da otidu iz zemlje.”

Tlačenje

Ovaj novi car u Egiptu je shvatio da su sinovi Izraelovi veoma korisni carstvu. Mnogi među njima su bili sposobni i razumni radnici i on nij bio spreman da se liši njihovog rada. Ovaj novi car je svrstao sinove Izraelove u onu vrstu robova koji su prodali svoga stada, svoja krda, svoju zemlju i same sebe carstvu. „I zato postaviše nad njima nadstojnike da ih muče teškim poslovima. I oni građahu Faraonu gradove-žitnice Pitom i Ramzes.”

[75] „Ali, što su ih više mučili, to su se više umnožavali i rasli. I osjećahu se pritiješnji od sinova Izraelovih. I oštro nagonjahu Egipćani sinove Izraelove na rad, i zagorčavahu im život teškim robovanjem, malterom, ciglama i svakovrsnim radom u polju; i svaki njihov rad, u čemu god je trebalo da služe, bješe težak.”

Primoravali su i žene da rade u polju, kao da su robinje. Međutim, njihov broj se nije smanjivao. I kada su Faraon i njegovi knezovi vidjeli da se neprestano umnožavaju, dogovorili su se međusobno da ih natjeraju da obavljaju određenu količinu posla svakoga dana. Željeli su da ih pokore teškim radom, ali su se naljutili kada su vidjeli da ne mogu da smanje njihov broj niti da skrše njihov nezavisni duh.

I pošto nisu uspjeli da ostvare svoju namjeru, otvrdnuli su svoja srca da bi mogli da krenu još jedan korak dalje. Faraon je zapovjedio da se muška djeca ubijaju čim se rode. Sotona je stajao (105) iza svih ovih mjera. Znao je da se među Jevrejima treba roditi izbavitelj koji će ih osloboditi svakog tlačenja. Mislio je da će osujetiti tu Božju namjeru ukoliko navede Faraona da pobije svu mušku djecu. Međutim, babice su se bojale Boga i nisu činile ono što im je Faraon zapovjedio, već su mušku djecu ostavljale u životu.

Babice se nisu usuđivale da ubijaju jevrejsku decu i upravo zato što nisu poslušale vladarevu zapovijest Gospod ih je blagoslovio. Kada je vladar Egipta saznao da se njegova zapovijest ne izvršava, veoma se naljutio. Pooštrio je zato svoju zapovijest i proširio njene zahtjeve. Naredio je cijelom svom narodu da strogo pazi, govoreći: „Svakoga sina koji se rodi u Egiptu treba da bacite u rijeku, a svaku kćerku da ostavite u životu!”

Mojsije

Kada se ova surova naredba primjenjivala punom snagom rodio se Mojsije. Njegova majka ga je krila dokle god mu je mogla pružiti neku sigurnost, a onda mu je pripremila čamčić od papirusa, zalila ga smolom, tako da voda ne može ući u njega, i stavila ga u vodu pored obale. Kćerki je naredila da ostane u blizini i da pazi na njega, praveći se nezainteresovana. Djevojčica je zaista budno stražarila, trudeći se da vidi šta će se dogoditi s njenim malim bratom. I anđeli su pazili da se nikakvo zlo ne dogodi bespomoćnom dečaćiću, kojega je tu ostavila nježna majka, povjerivši ga u iskrenoj molitvi i sa suzama Božjem staranju. [76]

Ovi anđeli su usmjerili korake Faraonove kćerke prema rijeci, upravo prema mjestu na kojemu se nalazio bespomoćni mali stranac. Njemu pažnju je privukao neobični čamčić, pa je poslala (106) jednu

od svojih djevojaka da ga donese. Kada je skinula poklopac sa ovog neobično načinjenog malog čamca, ugledala je lijepo djetešce i „gle, dijete je zaplakalo. I ona se sažali na njega.” Znala je da je nježna jevrejska majka preduzela ove posebne mjere da sačuva život svog voljenog djeteta, pa je smjesta odlučila da ga uzme i usvoji. Mojsijeva sestra je odmah pristupila i zapitala: „Trebali li da pođem i da ti nađem dojilju među jevrejskim ženama, koja će ga othraniti za tebe? I reče joj kćerka Faraonova: idi!”

Radosno je sestra potrčala majci, objavila joj prijatnu vijest i žurno je pavela do Faraonove kćerke, koja joj je odmah povjerila dijete na čuvanje i velikodušno joj platila za staranje oko vlastitog sina. Zahvalno se majka prihvatila svog srećnog, sigurnog zadatka. Vjerovala je da je Bog sačuvaio njegov život. Vjerno je iskoristila dragocijenu priliku da vaspita svoga sina i da ga pripremi za koristan život. Bila je mnogo stroža u njegovom poučavanju nego što je to bila prema ostaloj svojoj djeci; jer je osjećala da je sačuvan u životu da bi obavio neko veliko djelo. Svojim vjernim poučavanjem ona je u njegov mladi um usadila strah Božji i ljubav prema istinoljubivosti i pravednosti.

Ona se nije zaustavila na tome u svojim naporima, već se ozbiljno molila Bogu da njen sin bude sačuvan od svakog pokvarenog uticaja. Naučila ga je da se klanja Bogu i da mu se moli, jedinome živome Bogu, jer ga samo On može čuti i samo mu On može pomoći u svakoj nevolji. Trudila se da u njegov um ureže svijest o grešnosti idolopoklonstva. Znala je da će uskoro biti odvojen od njenog uticaja i predan svojoj novoj carskoj majci, da će biti okružen uticajima koji će pokušavati (107) da u njemu probude nevjerovanje u postojanje Stvoritelja neba i zemlje.

[77] Pouke koje je primio od svojih roditelja trebalo je da ojačaju njegov um, da mu pomognu da se ne uzdigne, da se ne pokvari i ne uzoholi usred sjaja i raskoši dvorskog života. Njegov um je ostao čist, a srce puno razumijevanja, nikada nije zaboravio pobožne uspomene iz svoje mladosti. Majka ga je držala dok je god mogla, ali je bila primorana da se odvoji od njega kada mu je bilo oko dvanaest godina, i kada je postao sin kćeri Faraonove.

Tako je Sotona bio pobijeden. Navodeći Faraona da pobije svu mušku novorođenčad, nadao se da će osujetiti Božje namjere i tako uništiti i onoga kojega je Bog htio da podigne da izbavi

Njegov narod. Međutim, upravo je naredba da se pobiju jevrejska novorođenčad postala sredstvo kojim se Bog poslužio da uvede Mojsija u carsku porodicu, u kojoj je imao prednost da stekne obrazovanje i da se savršeno osposobi da izvede narod iz Egipta.

Faraon se nadao da će svoga usvojenoga unuka postaviti na prijesto. Obrazovao ga je da postane zapovjednik egipatske vojske i da je vodi u bitku. Mojsije je bio veoma omiljen u egipatskim vojnim krugovima i poštovan, jer je vodio ratove nadmoćnom vještinom i mudročću. „I nauči se Mojsije svoj mudrosti Egipćana, i bi silan u riječima i u djelima.” Egipćani su Mojsija cijenili kao uzuzetnu ličnost.

Posebna priprema za starješinstvo

Anđeli su objavili Mojsiju da ga je Bog izabrao da oslobodi sinove Izraelove. Anđeli su i starješinama sinova Izraelovih otkrili da se (108) približilo vrijeme njihovog izbavljenja, i da je Mojsije čovjek kojega će Bog upotrijebiti da obavi to djelo. Mojsije je mislio da će se sinovi Izraelovi osloboditi ratom, da će on stajati na čelu jevrejskih četa i povesti ih u borbu protiv egipatske vojske da bi ih oslobodio nasilničkog jarma. Imajući to na umu, Mojsije je pazio na svoja osjećanja, nije želio da se suviše veže uz svoju pomajku ili uz Faraona, da ne bi otežao sebi zadatak da ostane slobodan da ispuni Božju volju.

Gospod je sačuvao Mojsija da ne bude ranjen pokvarenim uticajima koji su ga okruživali. Načela istine, koja je u mladosti primio od svojih bogobojaznih roditelja, nikada nije zaboravljao. I kada mu je bilo najpotrebnije da bude zaštićen od pokvarenih uticaja života na dvoru, tada su pouke iz mladosti donosile rod. Strah Božji je bio pred njime. Tako je snažna bila njegova ljubav prema braći, tako veliko poštivanje prema jevrejskoj vjeri, da nije htio da prikriva svoje porijeklo radi časti da postane nasljednik carske krune.

Kada je Mojsije napunio četrdeset godina, „otiđe da posjeti braću svoju i da vidi nevolju njihovu; i ugleda Egipćanina kako udara Jevrejina, jednoga od braće njegove. I pogleda tamo i onamo, i kada vidje da nema nikoga, ubi Egipćanima i zakopa ga u pijesak. A kada dođe i drugoga dana, gle, dva čovjeka Jevrejina svađahu se međusobno; i reče onome koji činjaše krivo: zašto udaraš druga

[78]

svojega? A ovaj mu reče: ko li tebe postavi knezom i sudijom nad nama? Hoćeš li i mene da ubiješ kao što si ubio Egipćanina? I poplaši se Mojsije i reče: sigurno se razglasilo! I kada Faraon dozna za to (109) htjede da ubije Mojsija, ali Mojsije pobježe od lica Faraonova i nastani se u pustinji Madijanskoj.” Gospod je upravljao njegovim ponašanjem i on je našao utočište u domu Jetra, čovjeka koji se bojavao Boga. Jetro je bio pastir, ali i sveštenik u Madijanu. Njegove kćeri su čuvale njegova stada. Međutim, Jetrova stada su se uskoro našla na Mojsijevoj brizi, koji se oženio Jetrovom kćerkom i ostao u Madijanu četrdeset godina.

Mojsije je bio suviše brzoplet kada je ubio Egipćanina. Pretpostavljao je da narod izraelski shvata da ga je Božje posebno providenje podiglo da ih izbavi. Međutim, Bog nije planirao da ratom oslobodi sinove Izraelove, kao što je mislio Mojsije, već svojom moćnom silom, tako da se slava može pripisati jedino Njemu. On je poništio Mojsijevo nastojanje da ubistvom Egipćanina ostvari Njegovu namjeru. Bog je u svom providenju uveo Mojsija u carsku porodicu u Egiptu, koja mu je omogućila temeljno obrazovanje, ali on još nije bio spreman da mu Bog povjeri veliko djelo za koje ga je izabrao. Mojsije nije mogao da jednostavno napusti carski dvor i pogodnosti koje je imao kao carski unuk i da počne da obavlja posebno djelo koje mu je Bog namijenio. On je morao dobiti vremena da stekne iskustvo i da se obuči u školi nevolje i siromaštva. Dok je živio u izgnanstvu, Gospod mu je slao svoje anđele da ga posebno poučavaju o onome što ga čeka u budućnosti. Ovde je mnogo potpunije naučio veliku pouku o vladanju sobom i o poniznosti. Čuvao je Jetrova stada i dok je obavljao svoje skromne dužnosti pastira, Bog ga je pripremao da postane duhovni pastir Njegovog stada, Njegovog naroda Izraela.

[79]

Kada je Mojsije poveo svoje stado u pustinju i došao na Božju goru Horeb, „pokazao mu se anđeo Božji u plamenu ognjenome (110) usred grma.” „I reče Gospod: dobro sam vidio nevolju naroda svojega koji je u Egiptu, i čuo viku njegovu kako se tuži na svoje nadglednike; jer znam muke njihove, i zato siđoh da ih oslobodim iz ruke Egipćana i da ih izvedem iz te zemlje i odvedem u zemlju dobru i prostranu, u zemlju u kojoj teče med i mlijeko ... I zato, gle, vika sinova Izraelovih dođe preda me: i vidjeh tlačenje kojim

ih tlače Egipćani. Ustani sada, i ja ću te poslati Faraonu, da izvedeš narod moj, sinove Izraelove, iz Egipta!”

I tako se navršilo vrijeme da Gospod pozove Mojsija da svoj pastirski štap zamijeni palicom Božjom, koju će On osposobiti da čini znake i čuda prilikom oslobađanja Njegovog naroda od tlačenja, i da ga sačuva kada ga progone njegovi neprijatelji.

Mojsije je pristao da obavi ovu misiju. Prvo je posjetio svoga tasta i od njega dobio pristanak da se zajedno sa svojom porodicom vrati u Egipat. Nije se usudio da Jetru otkrije poruku koju nosi Faraonu, da ovaj ne bi postao nespreman da dozvoli da ga žena i djeca prate na tako opasnoj misiji. Gospod ga je ojačao i uklonio njegova strahovanja kada mu je rekao: „Vrati se u Egipat: jer su pomrli svi koji su tražili da ti uzmu život!”

Petnaesto poglavlje—Pokazana Božta Moć

Mnoge godine su sinovi Izraelovi proveli u ropstvu kod Egipćana. Samo nekoliko porodica je došlo u Egipat, a sada je od njih nastalo veliko mnoštvo. Pošto su bili okruženi idolopoklonstvom, mnogi među njima su zaboravili pravoga Boga i Njegov zakon. Sjedinili su se s Egipćanima u njihovom obožavanju Sunca, Mjeseca i zvijezda, ali i životinja i slika, djela ljudskih ruku.

Sve ono što je okružavalo sinove Izraelove kao da je bilo sračunato da ih navede da zaborave živoga Boga. Međutim, bilo je među Izraelcima i onih koji su sačuvali znanje o pravome Bogu, Stvoritelju neba i zemlje. Bili su žalosni dok su gledali kako njihova djeca posmatraju, pa čak i učestvuju u bezakonjima idolopokloničkog naroda oko sebe, kako se klanjaju egipatskim božanstvima, načinjenima od drveta i kamena, i kako prinose žrtve tim predmetima bez razuma. Vjerni su bili žalosni, i u svom očajanju vikali su Gospodu i tražili izbavljenje iz ruku Egipćana iz njihovog jarma, tražili da ih izvede iz Egipta, na mjesto na kojemu će biti slobodni od idolopoklonstva, i od pokvarenih uticaja koji su ih okružavali.

Međutim, mnogi među Jevrejima su bili zadovoljni da ostanu u ropstvu umjesto da idu u neki novu zemlju i da trpe teškoće povezane s tim putovanjem. (112)

I upravo zato ih Bog nije oslobodio u vrijeme kada je prvi put pokazao znake i čuda pred Faraonom. On je tako usmjeravao događaje da se potpunije pokaže tiranski duh Faraona, i tako da se pred Egipćanima, ali i pred Njegovim narodom, još jasnije vidi Njegova moć, i da Njegov narod poželi da napusti Egipat i izabere da služi Njemu.

Iako su mnogi među Izraelcima bili predani idolopoklonstvu, vjerni su ostali čvrsti. Oni nisu sakrivali svoju vjeru, već su otvoreno priznavali pred Egipćanima da služe jedinome istinitome i živome Bogu. Navodili su dokaze Božjeg postojanja i sile od stvaranja na dalje. Egipćani su dobili priliku da se upoznaju s vjerom Jevreja i sa njihovim Bogom. Oni su se trudili da pokore vjerne sljedbenike

pravoga Boga, i bili su ljudi što to nisu uspjeli da postignu, ni prijetnjama, ni obećanim nagradama, niti surovim postupanjem.

Posljednja dva Faraona koja se sjedila na egipatskom prijestolju primijenjivala su tiranske mjere i surovo su postupala prema Jevrejima. Izraelske starješine su se trudile da podignu oslabljenu vjeru Izraelaca, pozivajući se na obećanja data Abraamu, i proročkim riječima koje je izrekao Josif neposredno prije svoje smrti, govoreći o njihovom izbavljenju iz Egipta. Neki su vjerovali i slušali. Drugi su imali pred očima svoje žalosno stanje i nisu se više ničemu nadali.

Izrael pod uticajem svoje okoline

Egipćani su saznali za očekivanja sinova Izraelovih, pa su se rugali njihovim nadama u izbavljenje i govorili prezrivo o moći njihovog Boga. Ukazivali su im na njihov položaj, govorili im da su samo narod robova, i izazivački ih pitali: (113) ako je vaš Bog tako pravedan i milosrdan, ako ima moći nad svim egipatskim božanstvima, zašto vas ne izbavi, zašto od vas ne učini slobodan narod? Zašto ne pokaže svoju veličinu i silu, zašto vas ne uzdigne?

Onda su Egipćani pažnju Izraelaca obraćali na svoj narod, koji je obožavao bogove po svom izboru, koje su Izraelci nazivali lažnim bogovima. Oduševljeno su navodili da su im njihovi bogovi osigurali napredak, da su im dali hranu i odjeću i veliko bogatstvo, da su im predali Izraelce u ruke da im služe, da imaju moći da ih unište tako da više nikada ne budu narod. Rugali su se i samoj pomisli da će Izraelci ikada postati slobodan narod.

Faraon se hvalisao da bi volio da vidi kako ih njihov Bog oslobađa iz njegovih ruku. Te riječi su uništile nadu u srcima mnogih Izraelaca. Izgledalo im je da Faraon i njegovi savjetnici zaista imaju pravo. Znali su da se prema njima postupa kao prema robovima i da moraju da trpe svako tlačenje kojemu ih izlože njihovi nadglednici i vladari. Njihove novorođene sinove su hvatali i ubijali. I sam njihov život im je bio na teret, iako su vjerovali Bogu nebeskome i služili mu.

Onda su uporedili svoj položaj s položajem Egipćana. Oni nisu uopšte vjerovali u živoga Boga koji ima moć da spase i da uništi. Neki među njima su obožavali idole, likove od drveta i kamena, dok su drugi odlučili da se klanjaju Suncu, Mjesecu i zvijezdama; a svi

su napredovali i sticali bogatstvo. Zato su i neki među Jevrejima pomislili da Bog, ukoliko je zaista iznad svih bogova, ne bi mogao dozvoliti da budu robovi jednom takvom idolopokloničkom narodu.

Vjerni Božji sljedbenici su ipak shvatili da je (114) Gospod dozvolio da budu odvedeni u Egipat zbog njihove opšte nevjernosti Bogu, njihove spremnosti da se miješaju s drugim narodima, i da tako dozvole da budu navedeni na idolopoklonstvo. I takvi su otvoreno govorili svojoj braći da će ih Bog uskoro izvesti iz Egipta i polomiti nasilnički jaram koji im je nametnut.

Došlo je vrijeme da Bog odgovori na molitve svoga potlačenoga naroda i da ih izvede iz Egipta s tako silnim pokazivanjem svoje moći da Egipćani budu primorani da priznaju da je Bog Jevreja, kojega su prezirali, iznad svih bogova. On će ih kazniti zbog njihovog idolopoklonstva i njihovog oholog hvalisanja blagoslovima koje su navodno dobili od svojih bogova bez razuma. Bog će proslaviti svoje ime, tako da i drugi narodi čuju o Njegovoj moći i da zadrhte pred Njegovim moćnim djelima, a da i Njegov narod, gledajući Njegova čudesna djela, potpuno odbaci idolopoklonstvo i da počne iz cijeloga srca da služi Njemu.

U toku izbavljenja Izraela iz Egipta, Bog je jasno pokazao svoju posebnu milost prema svome narodu pred svim Egipćanima. Bog je našao za dobro da izvrši svoje sudove nad Faraonom, tako da vladar na temelju svog žalosnog iskustva shvati, pošto se na drugi način nije mogao osvjedočiti, da je Božja snaga veća od bilo koje druge snage. Da bi se Njegovo ime objavilo po svoj zemlji, On će pružiti svim narodima primjeran i izrazit dokaz svoje božanske sile i pravednosti. Bog je planirao da ovim prikazivanjem svoje moći ojača vjeru svoga naroda, tako da i njihovo potomstvo istrajno slavi samo Onoga koji je učinio ova milosrdna čuda za njih.

[83] Mojsije je objavio Faraonu, pošto je ovaj zahtijevao od naroda da pravi opeke bez pljeve, da će ga Bog, za kojega je govorio da ga ne poznaje, natjerati da se (115) pokori Njegovim zahtjevima i da prizna Njegov autoritet vrhovnog Vladara.

Deset zala

Čudo kada se palica pretvorila u zmiju i kada se riječna voda pretvorila u krv nije pokrenulo tvrdo srce Faraona, već je samo

povećalo njegovu mržnju prema Izraelcima. Čaranje njegovih vračara je doprinijelo da povjeruje da su ta čuda učinjena magijom, ali je imao i dovoljno razloga da shvati da to nije slučaj kada su žabe na čudesan način bile uklonjene. Bog je mogao učiniti da nestanu i da se vrate u prah za tren oka, ali nije to učinio da ne bi, kada ih više ne bude, Faraon mogao proglasiti da su bile samo magična priviđenja, kao i djela njegovih vračara. Žabe su uginule, i ljudi su ih bacali na gomile. Mogli su da vide njihova tijela pred sobom, tijela koja su svojim truljenjem zatrovala vazduh. Tako su i Faraon i cijeli Egipat dobili dokaz koji nisu mogli odbaciti svojom praznom filozofijom da se radilo ne o magiji, već o sudu Boga nebeskoga.

Vračari nisu mogli da stvore ni larve. Gospod nije mogao dozvoliti ni da se samo pred njihovim očima ili pred očima Egipćana pokaže utisak da mogu da stvore larve. On je htio da ukloni od Faraona svaki izgovor za nevjerovanje. Natjerao je čak i same vračare da izjave: „Ovo je prst Božji!”

Sljedeće zlo su predstavljali rojevi muha. To nisu bile muhe koje nam bez ikakve štete dosađuju u neko doba godine, već su muhe dovedene na Egipat bile velike i krvožedne. Njihov ujed je bio veoma bolan i ljudima i životinjama. Bog je odvojio svoj narod od Egipćana i nije dozvolio nijednoj takvoj muhi da se pojavi u njihovim krajevima. (116)

Gospod je onda poslao zlo stočne bolesti na njihovu stoku, dok je istovremeno zaštitio stoku Izraelaca, tako da nijedno njihovo grlo nije uginulo. Sljedeće zlo su bili čirevi na ljudima i životinjama, od kojih se ni sami vračari nisu uspjeli zaštititi. Gospod je onda poslao na Egipat svoj sud u obliku ledenog grada, koji je padao pomiješan s ognjem, s munjama i gromovima. Vrijeme svakog zla je bilo objavljeno unaprijed, prije nego što je bilo poslano, da se ne bi moglo kazati da je došlo slučajno. Gospod je pokazao Egipćanima da je cijela Zemlja pod komandom Boga Jevreja - da gromovi, grad i oluja slušaju Njegov glas. Faraon, oholi vladar, koji je nekada pitao: „Ko je Gospod, da poslušam Njegov glas?” - ponizio se i rekao: „Zgriješio sam ... Gospod je pravedan, a ja i moj narod smo pogriješili!” Zamolio je Mojsija da posreduje pred Bogom za njega, tako da prestanu strašni gromovi i ne sijevaju munje.

Gospod je zatim poslao užasno zlo u obliku skakavaca. Vladar je odlučio da radije podnese to zlo nego da se pokori Bogu. Bez

kajanja je gledao cijelo svoje carstvo pod udarom ovog strašnog zla. Onda je Gospod poslao tamu na Egipat. Ljudima nije samo bila uskraćena svjetlost, već je i atmosfera postala teška, tako da je i samo disanje postalo naporno; dok su Jevreji u svojim stanovima uživali blagodati čiste atmosfere i svjetlosti.

I još jedno strašno zlo je Bog pustio na Egipat, surovije od bilo kojega koje je došlo prije njega. Sam vladar i idolopoklonički sveštenici usprotivili su se posljednjem Mojsijevom zahtjevu. Narod je želio da se Jevrejima dozvoli da napuste zemlju. Mojsije je sada objavio Faraonu i narodu Egipta, ali i Izraelcima, prirodu i posljedice posljednjeg zla. Te noći, tako strašne Egipćanima (117), i tako slavne u očima Božjeg naroda, bio je ustanovljen svečani obred Pashe.

Bilo je vrlo teško egipatskom vladaru i oholom idolopokloničkom narodu da se pokore zahtjevu Boga nebeskoga. Egipatski vladar je bio vrlo spor u svom pokoravanju. Iako je bio izložen vrlo teškim mukama, popuštao je samo u nekoliko; ali, kada bi muka prestala, povukao bi sva obećanja koja je dao. I tako je zlo za zlom dolazilo na Egipat, a on nije popuštao ništa više nego što je bio primoran strašnim izljevima Božjega gnjeva. Faraon je ostao uporan u svojoj pobuni kada je Egipat bio potpuni uništen.

Mojsije i Aron su objavljivali Faraonu prirodu i posljedice svakog zla koje je dolazilo na Egipat kao posljedica njegovog odbijanja da pusti Izraela. Svaki put je gledao kako se zlo izljevava upravo onako kao što je bilo najavljeno da će izliti; a ipak nije popuštao. Prvo, samo je bio spreman da dozvoli Izraelcima da prinesu žrtvu Bogu u samoj zemlji egipatskoj; zatim, kada je Egipat morao ga pretrpi posljedice Božjega gnjeva, dozvolio je da samo muškarci pođu. Pošto je Egipat bio skoro uništen zlom skakavaca, dozvolio je da i djeca i žene pođu, ali nije htio pustiti stoku. Mojsije mu je onda najavio da će anđeo Božji pobiti sve prvence u Egiptu.

Svako zlo je bilo malo teže i surovije od prethodnoga, ali je ovo bilo mnogo strašnije od bilo kojega. Međutim, oholi vladar je postao izuzetno ljut, i nije se htio poniziti da popusti. Kada su Egipćani vidjeli velike pripreme među Izraelcima za tu strašnu noć, počeli su ismijavati krvlju načinjene znake na njihovim dovratnicima.

Šesnaesto poglavlje—Izraelci Se Oslobađaju Iz Ropstva

[86]

Sinovi Izraelovi su slijedili uputstva koja su dobili od Boga; i dok je anđeo smrti prolazio od kuće do kuće među Egipćanima, oni su bili spremni za putovanje i čekali da im buntovnički vladar njegovi veliki ljudi izdaju nalog da krenu.

„I dogodi se, da oko pola noći Gospod udari sve prvence u zemlji egipatskoj, od prvenca Faraonova, koji seđашe na njegovom prijestolju pa sve do prvenca zatvorenika koji bješe u tamnici; i sve prvence od stoke. I ustade Faraon po noći, on i sve sluge njegove, i svi Egipćani, i nastala velika vika u Egiptu; jer ne bješe kuće u kojoj ne bješe bar jednoga mrtvacu. I posla po Mojsija i Arona te noći, i reče: ustanite, i idite iz mojega naroda, i vi i sinovi Izraelovi, idite, i služite Gospodu, kao što ste kazali. Uzmite i stoku svoju i stada svoja, kao što rekoste, i idite; i mene blagoslovite. I nagoniše Egipćani narod, jer željahu da odmah odu iz zemlje; jer govorahu: da svi ne izginemo!”

„I uze narod tijesto svoje prije nego što uskisnu, i zamota načve svoje u odjeću svoju i baci ih na pleća. I učiniše sinovi (119) Izraelovi po riječi Mojsijevoj; i zatražiše od Egipćana nakita od srebra i nakita od zlata i odjeće; i Gospod učini da narod zadobi naklonost Egipćana, tako da im dadoše sve što su tražili. I opljeniše Egipćane.”

Ono što je Gospod pokazao Abraamu oko četiri stotine godina prije toga sada se ispunilo: „I reče Abraamu: i znaj zasigurno da će tvoji potomci biti stranci u zemlji koja nije njihova i služiće im; i oni će ih mučiti četiri stotine godina i ja ću suditi tome narodu kojemu će oni služiti; a poslije toga će oni izaći odatle s velikim blagom.” (1. Mojsijeva 15,13.14)

„Ali i pomiješano mnoštvo pođe s njima, sa stadima i krdima, i stoke vrlo mnogo.” Sinovi Izraelovi izađoše iz Egipta s imanjem svojim, koje nije pripadalo Faraonu, jer mu ga nikada nisu ni prodali. Jakov i njegovi sinovi doveli su sa sobom svoja stada i stoku kada

[87]

su ušli u Egipat. Sinovi Izraelovi su postali izuzetno mnogobrojni, a njihova stada i krda su se veoma uvećala. Bog je sudio Egipćanima šaljući na njih zla i naveo ih da požuruju Njegov narod da izađe iz Egipta sa svim svojim imanjem.

„I dogodi se kada Faraon pusti narod da izađe da ga Bog ne povede putem preko zemlje Filistinske, iako je bio kraći; jer reče Bog: da se ne bi narod predomislio kada vidi rat i da se ne bi vratio u Egipat; i zato povede Bog narod unaokolo, preko pustinje oko Crvenog mora. I sinovi Izraelovi izađoše opasani iz zemlje egipatske. I Mojsije uze sa sobom kosti Josifove; jer bješe strogo zakleo sinove Izraelove, govoreći: Bog (120) će vas sigurno pohoditi, i zato uzmite kosti moje sa sobom kada pođete.”

Stub od ognja

„I kretoše na put od Sukota, i ulogoriše se u Etamu, na početku pustinje. I Gospod idaše pred njima danju u stubu od oblaka, da bi ih vodio putem; a noću u stubu od ognja, dajući im svjetlost; da mogu putovati i danju i noću. I stub od oblaka nikada ne napuštaše svoje mjesto pred narodom danju niti stub od ognja noću.”

Gospod je znao da bi se Filistinci usprotivili njihovom prolasku kroz svoju zemlju. Kazali bi o njima: pobjegli su od svojih gospodara u Egiptu! I zaratili bi protiv njih. I tako je Bog, vodeći ih putem daleko od mora, pokazao da je ne samo Bog pravednosti, nego i Bog pun saučešća. Gospod je obavijestio Mojsija da će Faraon poći u potjeru za njima i naredio mu tačno mjesto na kojemu treba da se ulogori pored mora. Rekao je Mojsiju da će se Njegovo ime proslaviti pred Faraonom i cijelom njegovom vojskom.

Pošto je prošlo nekoliko dana otkako su Jevreji izašli iz Egipta, Egipćani su obavestili Faraona da su robovi pobjegli i da se više nikada neće vratiti da služe. Žalili su što ih pustili da odu iz Egipta. Da budu lišeni jevrejske radne snage predstavljalo je za njih zaista veliki gubitak, pa su se pokajali što su pristali na njihov odlazak. Uprkos svemu što su pretrpjeli od božanskih sudova, bili su toliko otvrdnuli zbog svoje stalne pobune protiv Boga da su odlučili da progone sinove Izraelove i da ih silom vrate u Egipat. Faraon je poveo veoma veliku vojsku i šest stotina ratnih kola i krenuo u potjeru za njima, sustigavši ih kada su se ulogorili kraj mora.

„I kada se približi Faraon, sinovi Izraelovi (121) podigoše oči svoje i gle, vidješe da Egipćani dolaza prema njima; i uplašise se vrlo; i sinovi Izraelovi povikaše ka Gospodu. I rekoše Mojsiju: zato što nije bilo grobova u Egiptu izveo si nas da umremo u pustinji? Zato li si se bavio nama, da nas izvedeš iz Egipta? Zar ti nismo govorili u Egiptu, govoreći: ostavi nas na miru da služimo Egipćanima? Jer nam je bilo bolje da služimo Egipćanima nego da umremo u pustinji. I Mojsije reče narodu: ne plašite se, stanite samo i gledajte spasenje Gospodnje, koje će vam pokazati danas; jer Egipćane koje ste danas vidjeli, nikada više nećete opet ugledati. Gospod će se boriti za vas, a vi ćete posmatrati.”

Kako su brzo Izraelci posumnjali u Gospoda! Oni su bili svjedoci svih Njegovih sudova u Egiptu kojima je natjerao Faraona da ih pusti da odu, ali, kada je njihovo povjerenje u Boga bilo stavljeno na probu, počeli su gundati, iako su vidjeli takve dokaze Njegove moći prilikom svog prekrasnog izbavljenja. Umjesto da se u svojoj nevolji oslone na Gospoda, prigovarali su vjernom Mojsiju, podsjećajući ga na svoje izraze nevjerovanja koje su izrekli u Egiptu. Optužili su ga da je uzrok sve njihove nevolje. On ih je pozvao da se oslone na Boga, da ne izražavaju svoje nevjerovanje, i da samo gledaju šta će Gospod učiniti za njih. Mojsije je onda iskreno zavapio ka Gospodu da izbavi svoj izabrani narod.

Izbljenje na Crvenom moru

„I Gospod reče Mojsiju: zašto vičeš k meni? Kaži sinovima Izraelovim da krenu napred: ali podigni palicu svoju i pruži ruku svoju na more i podijeli ga: i sinovi (122) Izraelovi treba da prođu suhim tлом kroz sred mora!” Bog je želio da Mojsije shvati da mora radi za svoj narod - da potreba naroda treba da bude prilika za njega. Kada budu krenuli napred koliko god budu mogli da idu, on mora da im zapovjedi da nastave da hodaju: jer će se poslužiti palicom koju je dobio od Boga da podijeli vodu.

„I gle, ja ću otvrdnuti srca Egipćana da pođu za njima: i ja ću se proslaviti na Faraonu, i na svoj vojsci njegovoj, na ratnim kolima njegovim i na konjanicima njegovim. I saznaće Egipćani da sam ja Gospod, kada se proslavim na Faraonu, na ratnim kolima njegovim i na konjanicima njegovim. I anđeo Božji, koji iđашe pred logorom

Izraelovim, pokrenu se i otide iza njih; i stub od oblaka koji iđāše pred licem njihovim stade iza njih: i nađe se između logora Egipćana i logora Izraelova; i bješe oblak tame za njih, ali obasjavaše noć ovima; tako da ne dođoše blizu jedni drugima cijele noći.”

Egipćani nisu mogli da vide Izraelce, jer se oblak guste tame nalazio pred njima, isti oblak koji je blistao svjetlošću za Izraelce. Tako je Bog pokazao svoju moć da ispita svoj narod hoće li se osloniti na Njega pošto dobije takve dokaze Njegovog staranja i ljubavi, ali i da bi ga ukorio zbog nevjerovanja i gundanja. „I pruži Mojsije ruku svoju prema moru; i Gospod učini da se more povuče zbog snažnog vjetra sa istoka koji duvaše cijele noći i načini od mora suhu zemlju, i vode se podijeliše. I sinovi Izraelovi hodiše usred mora po suhoj zemlji, a vode bijahu kao zidovi prema njima s njihove desne i s njihove lijeve strane.” Voda se podigla i stajala, slično zaleđenim zidovima, s (123) njihove obje strane, dok je Izrael hodao usred mora po suhoj zemlji.

Egipatska vojska se pobjednički veselila cijele te noći, jer su sinovi Izraelovi ponovo bili u njenoj vlasti. Mislili su da nema nikakve mogućnosti da im pobjegnu; jer se pred njima pružalo Crveno more, a iza njih je logorovala velika protivnička vojska. U jutro, kada su stigli do mora, gle, pred njima se pružao suhi prolaz, vode su bile podijeljene i stajale kao zidovi sa obje strane prolaza, dok su sinovi Izraelovi već bili na pola puta, hodajući po suhoj zemlji. Pričekali su neko vrijeme da odluče kojim putem da krenu. Bili su razočarani i ljuti što se pred Jevrejima, koji su bili skoro sigurno u njihovoj vlasti, neočekivano otvorio prijelaz preko mora. Odlučili su se da krenu za njima.

[90] „I Egipćani ih potjeraše i pođoše za njima do sredine mora, svi Faraonovi konji, ratna kola njegova i konjanici njegovi. I dogodi se, da u stražu jutarnju Gospod pogleda vojsku egipatsku kroz stub od ognja i od oblaka i uznemiri vojsku egipatsku i zakoči točkove kola njihovih, tako da se jedva okretahu: i Egipćani rekoše: hajde da bježimo ispred lica Izraelovoga; jer se Bog njihov bori za njih protiv Egipćana.”

Egipćani su se usudili da krenu putem koji je Bog pripremio za svoj narod, pa su anđeli Božji prošli kroz njihove redove i pokvarili točkove na njihovim kolima. Našli su se u nevolji. Kretali su se veoma polako, pa su počeli i da se plaše. Sjetili su se sudova koje

je Bog Jevreja izrekao nad Egiptom da bi ga naveo da pusti Izraela, pa su pomislili da bi ih taj Bog mogao predati u ruke Izraelcima. Zaključili su (124) da se Bog bori na strani Izraelaca, užasan strah ih je obuzeo i upravo su se okretali da bježe, kada je „Gospod rekao Mojsiju: ispruži ruku svoju iznad mora da se voda vrati na Egipćane, na ratna kola njihova i na konjanike njihove.”

„I ispruži Mojsije ruku svoju iznad mora i vrati se moru silina njegova nešto prije zore; i Egipćani pobješkoše od njega i Bog baci Egipćane u more. I vratiše se vode i prekriše ratna kola, i konjanike i cijelu vojsku Faraonovu koja je ušla u more za njima, i ne ostade nijedan jedini od njih. Ali, sinovi Izraelovi hodahu po suhoj zemlji usred mora; i voda bijaše kao zid oko njih, s njihove desne i s njihove lijeve strane. I tako Gospod izbavi Izraela toga dana iz ruke Egipćana; i vide Izrael Egipćane mrtve na morskoj obali. I sagleda Izrael veliko djelo koje Gospod učini na Egipćanima; i poboja se narod Gospoda i povjerova Gospodu i sluzi Njegovu Mojsiju.”

Kada su Jevreji shvatili kakvo je veliko djelo Gospod učinio uništivši Egipćane, ujedini su se u nadahnućoj pjesmi punoj uzvišene rječitosti i zahvalnog slavljenja.

Sinovi Izraelovi su tri dana putovali pustinjom i nigdje nisu mogli da nađu dobre vode za piće. Patili su od žeđi „i narod gundāde protiv Mojsija, govoreći: šta ćemo piti? I on povika ka Gospodu, i Gospod mu pokaza drvo koje je trebalo da stavi u vodu da voda postane slatka. I tu im dade Gospod uredbe i pravila, i tu ih okuša i reče: ako budete dobro slušali glas Gospoda Boga svojega, ako budete činili ono što je pravo u očima Njegovim, ako budete slušali zapovijesti Njegove i držali sve uredbe Njegove, neću pustiti na tebe nijednu od ovih bolesti koje sam pustio na Egipćane, jer sam ja Gospod koji te liječi.” Izgleda da su sinovi Izraelovi imali neko zlo srce nevjerstva. Bili su nespremni da izdrže teškoće putovanja pustinjom. Kada bi se suočili s preprekama na putu, proglašavali su ih nepremostivima. Gubili su povjerenje u Boga i nisu pred sobom vidjeli ništa drugo osim smrti. „I sav zbor sinova Izraelovih stade gundati protiv Mojsija i Arona u pustinji: i rekoše im sinovi Izraelovi: da smo bar pomrli od ruke Gospodnje u (126) Egiptu, kada smo sjedili kraj sudova s mesom, i kada smo jeli hljeba do sitosti, jer ste nas doveli u ovu pustinju da pomorite cijeli ovaj zbor gladau.”

Nisu oni stvarno patili od gladi. Imali su za sada dovoljno hrane, ali su se plašili za budućnost. Nisu mogli da vide na koji način će cijeli zbor Izraelaca uspjevati da preživi u toku svog dugog putovanja kroz pustinju na tako jednostavnoj hrani koju su tada imali, i u svom nevjerovanju već su vidjeli kako im djeca gladuju. Gospodu je bilo po volji da među njima zavlada nestašica hrane i da se sretnu s neprilikama da bi se njihova srca obratila Onome koji im je i do tada pomagao i da bi povjerovala u Njega. Bio je spreman da im ukaže pomoć u svakom trenutku. Ukoliko, u nevolji svojoj, zavape k Njemu, On će im pružiti dokaze svoje ljubavi i stalnog staranja.

Međutim, izgledalo je da su spremni da se oslone na Gospoda samo u slučaju da svojim očima trajno mogu da gledaju dokaze

Njegove moći. Da su imali istinsku vjeru i čvrsto povjerenje u Boga, neugodnosti i prepreke, pa čak i stvarne patnje, podnosili bi radosno, pošto je Gospod na tako čudesan način uspio da ih oslobodi iz ropstva. I više od toga, Gospod im je obećao da nikakve bolesti neće biti među njima ako poslušaju Njegov zapovijesti, „jer sam ja Gospod koji vas liječi”.

[92]

Poslije ovako sigurnog Božjeg obećanja, zaista je samo zločinačko nevjerovanje moglo pretpostavljati da bi oni i njihova djeca mogli pomrijeti od gladi. Oni su se zaista veoma napatili u Egiptu, jer su bili izloženi pretjeranom napornom radu. Njihova djeca su zaista bila ubijana i Gospod ih je milostivo izbavio, odgovarajući na njihove očajničke molitve. Obećao je da će im biti Bog, da će ih uzeti (127) k sebi kao narod i odvesti u prostranu i dobru zemlju.

Međutim, oni su bili spremni da klonu zbog svake nevolje koju bi morali da izdrže na svom putu prema toj zemlji. Izdržali su mnogo prilikom robovanja Egipćanima, ali sada nisu bili spremni da izdrže stradanja u službi Bogu. Uvijek su bili spremni da se prepuste mračnim sumnjama i da upadnu u obeshrbrenje kada bi se našli na probi. Gundali su na Božjeg odanog slugu Mojsija i optuživali ga za sve svoje patnje, izražavajući opaku želju da se vrate u Egipat gdje bi sjedili kraj lonaca s mesom i jeli hljeba do sitosti.

Pouka za naše dane

Nevjerovanje i gundanje sinova Izraelovih kao da predstavljaju opis Božjeg naroda koji sada živi na Zemlji. Mnogi gledaju na njih i čude se njihovom nevjerovanju i stalnom gundanju, pošto je Gospod toliko mnogo učinio za njih, dajući im ponovljene dokaze svoje ljubavi i svoga staranja o njima. I misle da se oni sami nikada ne bi pokazali tako nezahvalni. Međutim, upravo oni koji tako misle gundaju i tuže se zbog stvari od mnogo manje važnosti. Oni ne poznaju sebe. Bog ih često okušava, proba njihovu vjeru u malome, a oni ne prolaze kroz probe ništa bolje od nekadašnjih Izraelaca.

Mnogima su zadovoljene njihove sadašnje potrebe; a ipak nemaju povjerenja u Gospoda za budućnost. Pokazuju nevjerovanje i padaju u očajanje i tugu zbog svojih budućih potreba. Neki su stalno uznemireni i zabrinuti da će pasti u oskudicu i da će njihova djeca stradati. Kada se teškoće pojave ili kada se nađu u stisci - kada se

[93]

stavi na probu njihova vjera i njihova ljubav prema Bogu - oni se povlače pred probama i gundaju zbog procesa koji je Bog izabrao da bi ih pročistio. (128) Njihova ljubav nije čista i savršena niti u stanju da sve podnese.

Vjera naroda Boga nebeskoga treba da bude snažna, aktivna i trajna - srž onoga čemu se nadamo. I tada će takvi govoriti: „Blagoslovi Boga, dušo moja, i sve što je u meni neka blagosilja Njegovo sveto ime”, jer je milosrdno postupao prema meni!

Neki smatraju da samoodricanje predstavlja stvarnu patnju. Oni popuštaju svojim izopačenim prohtijevima. Ograničenja nametnuta nezdravim prohtijevima navode čak i mnoge takozvane hrišćane da se povlače, kao da bi stvarno izgladnjivanje moglo da bude posljedica jednostavne ishrane. I slično sinovima Izraelovim, i oni radije prihvataju robovanje, bolesna tijela, pa čak i samu smrt, umjesto da se odreknu posuda s mesom. Hljeb i voda predstavljaju jedine namirnice obećane Ostatku u vrijeme nevolje.

Mana

„I kada bi nestalo rose na zemlji, gle, na licu pustinje ležaše nešto maleno, okruglo, ne veće od inja na zemlji. I kada sinovi Izraelovi to vidješe, govorahu jedna drugome: to je mana, jer nisu znali šta je to. A Mojsije im reče: to je hljeb koji vam je Gospod dao da jedete. To je ono za što vam je Gospod rekao: neka svako pokupi sebi prema potrebi svojoj, po omjer na čovjeka, prema broju koliko vas ima, uzmite prema svakome koji živi u šatorima vašim.”

„I učiniše tako sinovi Izraelovi, i prikupiše, neki više, neki manje. I kada izmjeriše po omjer, onome koji je prikupio više ništa ne preteče, niti onome koji je prikupio manje išta nedostade; prikupiše svakome prema potrebi njegovoj. I (129) Mojsije reče: neka niko ne ostavlja od toga ništa za sutra. Ipak ne poslušашe Mojsija; i neki među njima ostaviše od toga za sutra, i ucrva se i usmrđi i razgnjevi se Mojsije na njih. I prikupljaše je svakoga dana, svako prema potrebi svojoj, a kada bi sunce ugrijalo, topila bi se.”

„I dogodi se da šestoga dana prikupiše dva puta više hljeba, po dva omjera po čovjeku: i sve starješine zbora dođoše i kazaše [94] Mojsiju I on im reče: to je ono što je rekao Gospod, sutra je odmor i subota sveta Gospodu, pecite ono što ćete peći danas, i kuhajte ono

što ćete kuhati, a ono što vam preostane, ostavite na stranu da se čuva do jutra. I oni zaista ostaviše da se čuva do jutra, kao što naredi Mojsije, i ne usmrđi se niti bješe crva u njemu. I reče Mojsije: jedite to danas, jer je danas subota Gospodnja, danas ga više nećete naći u polju. Šest dana ćete ga prikupljati, ali sedmoga dana, koji je subota, tada ga neće biti.”

Gospod nije ništa manje strog danas kada se radi o Njegovoj suboti nego onda kada je dao posebna uputstva sinovima Izraelovim. On je zahtijevao od njih da peku ono što će peći i da kuhaju ono što će kuhati u toku šestoga dana, dana pripreme za odmor u subotu.

Bog je pokazao svoje veliko staranje i svoju ljubav prema svome narodu šaljući im hljeb s neba. „I ljudi jedoše hranu anđeosku”, što znači, hranu koju su im pripremali anđeli. Trostruko čudo mane - dvostruka količina šestoga dana, i ništa sedmoga, njeno održavanje u toku sedmoga dana, u toku subote, iako bi u toku drugih dana postajala neprikladna za upotrebu - (30) bilo je planirano da učvrsti u njima svijest o svetosti subote.

Pošto su bili tako obilno snabdjeveni hranom, zastidjeli su se svoga nevjerovanja i gundanja, pa su obećali da će ubuduće imati povjerenja u Gospoda, ali, uskoro su zaboravili svoje obećanje i pali na prvom sljedećem ispitu svoje vjere.

Voda iz stijene

Otputovali su iz pustinje Sin i podigli svoje šatore u Refidimu, ali tamo nije bilo vode da narod pije. „I narod se svađao se Mojsijem i govoraše: daj nam vode da pijemo! A Mojsije im reče: zašto se svađate sa mnom? Zašto kušate Gospoda? Ali narod zaista bješe žedan vode i gundao na Mojsija i govoraše: da li si nas zato izveo iz Egipta da pobiješ nas i djecu našu i stoku našu žeđu? I zavapi Mojsije ka Gospodu, govoreći: šta da učinim sa ovim narodom? Još malo pa će me zasuti kamenjem! ”

„I Gospod reče Mojsiju: izađi pred narod i uzmi sa sobom starješine Izraelove; i palicu svoju, kojom si udario po rijeci, uzmi u ruku svoju i idi. Gle, ja ću stajati pored tebe onde na stijeni u Horebu i ti ćeš udariti stijenu i izaći će voda iz nje da narod ima šta da pije. I učini Mojsije tako pred očima starješina Izraelovih. I nazva ono mjesto Masa i Meriba, što se svađahu sinovi Izraelovi

i što kušaše Gospoda, govoreći: da li je Gospod s nama ili nije s nama?” Bog je naredio sinovima Izraelovim da se ulogore na tom mjestu, na kojemu nije bilo vode, da bi ih okušao (131), da bi vidio hoće li pogledati prema Njemu u nevolji svojoj ili će gundati kao što su to ranije činili. Imajući pred očima sve što je Bog učinio za njih u toku njihovog prekrasnog oslobođenja, trebalo je da se oslone na Njega u svojoj nevolji. Trebalo je da znaju da On neće dozvoliti da pomru od žeđi oni kojima je obećao da će ih uzeti k sebi da budu Njegov narod. Međutim, umjesto da se ponizno obrate Gospodu i da zatraže od Njega da zadovolji njihovu potrebu, oni su počeli gundati protiv Mojsija i od njega zatražili da im nađe vode.

Bog je neprestano pokazivao svoju silu na prekrasan način pred njima, da bi ih naveo da shvate da svi blagoslovi koje primaju dolaze od Njega; da im On može davati ili uskraćivati svoja dobra po svojoj volji. Ponekad su to savršeno shvatali, i ponizno se klanjali pred Gospodom; ali, kada bi bili žedni ili gladni, optuživali bi Mojsija, kao da su napustili Egipat da ugone njemu. Mojsije se veoma žalostio zbog njihovog surovog gundanja. Obratio se Gospodu i upitao ga šta da čini, jer je narod spreman da ga zaspe kamenjem. Gospod mu je naredio da udari po stijeni palicom Božjom. Oblak Njegove slave stao je neposredno iznad stijene. „Rascijepi stijenu u pustinji, i dade im da piju kao iz velike dubine. Izvede i potoke iz stijene, i učini da poteku vode kao rijeka.” (Psalam 78,15.16)

Mojsije je udario po stijeni, ali je Hrist stajao pored njega i učinio da voda poteče iz tvrde stijene. Narod je kušao Gospoda u svojoj žeđi, i govorio: ako nas je Gospod izveo i doveo dovdje, zašto nam ne da vode, kao što nam je dao hljeba? Pokazavši time zločinačko nevjerstvo, narod je postigao da se Mojsije uplaši i da pomisli da će ih Gospod kazniti zbog tako opakog gundanja. Gospod je ispitivao vjeru svoga naroda, ali narod nije (132) položio ispit. Ljudi su gundali zbog hrane i zbog vode i tužili se na Mojsija. Zbog njihovog nevjerovanja, Bog je dozvolio da njihovi neprijatelji zarate na njih da bi mogao da pokaže svom narodu odakle dolazi njegova snaga.

[96]

Izbavljenje od Amaleka

„A onda dođe Amalek i ratova sa Izraelom u Refidimu. I reče Mojsije Isusu: izaberi nam ljude i izadi i bij se s Amalekom: sutra

ću ja stajati na vrhu brda s palicom Božjom u svojoj ruci. I učini Isus kako mu reče Mojsije i bi se s Amalekom: i Mojsije, Aron i Hur otidoše na vrh brda. I dogodi se, kada Mojsije podiže ruku svoju, da Izrael pobjeđivaše; a kada spusti ruku svoju, da Amalek pobjeđivaše. Ali, Mojsiju ruke otežaše; i oni uzeše kamen i staviše ispod njega, i on sjede na njega; i Aron i Hur podigoše ruke njegove, jedan s jedne strane a drugi s druge strane, i ruke mu stajahu čvrsto sve do zalaska Sunca.”

Mojsije je podigao svoje ruke k nebu, s palicom Božjom u svojoj desnoj ruci, tražeći pomoć od Boga. I onda je Izrael pobjeđivao i potiskivao svoje neprijatelje. Kada bi Mojsije spustio svoje ruke, vidjelo se odmah da Izrael gubi sve što je do tada postigao, i da ga neprijatelj pobjeđuje. Mojsije je onda ponovo podigao svoje ruke prema Bogu, i Izrael je pobijedio i neprijatelj je bio odbačen.

Ovo Mojsijevo djelo kada je podigao svoje ruke prema Bogu trebalo je da pouči Izrael da će se Bog boriti za njih i da će potisnuti njihove neprijatelje sve dok se budu uzdali u Njega, dok se budu uzdali u Njegovu silu i uzdizali Njegov prijesto. Međutim, ako budu prestali (133) da se uzdaju u Njegovu moć i ako se budu oslonili na svoju snagu, biće slabiji od svojih neprijatelja koji ne poznaju Boga i oni će ih posjećivati. I onda „razbi Isus Amaleka i narod njegov oštricom svoga mača”.

„I reče Gospod Mojsiju: zapiši to za spomen u knjigu i ponovi to ušima Isusovim: jer ću potpuno izbrisati spomen na Amaleka ispod neba. I Mojsije podiže oltar i nazva ga imenom Gospod zastava moja; jer reče: zakle se Gospod da će ratovati protiv Amaleka od koljena do koljena.” Da sinovi Izraelovi nisu gundali protiv Gospoda, On ne bi dozvolio da njihovi neprijatelji zarate protiv njih.

Jetrova posjeta

Prije nego što je napustio Egipat, Mojsije je svoju ženu i svoju djecu poslao natrag svom tastu. I pošto je Jetro čuo za prekrasno izbavljenje Izraelaca iz Egipta, posjetio je Mojsija u pustinji i doveo sa sobom njegovu ženu i njegovu djecu. „I izađe Mojsije da dočeka svoga tasta, i pokloni mu se i poljubi ga; i upitaše jedan drugoga za zdravlje, i uđoše u šator. I Mojsije ispriča tastu svojemu sve što je

[97]

Gospod učinio Faraonu i Egipćanima zbog Izraela, i sve što im se dogodilo usput, i kako ih je Gospod izbavljao.”

„I radova se Jetro svemu dobru koje Gospod učini Izraelu, kojega je izbavio iz ruku Egipćana. I reče Jetro: blagoslovljen neka bude Gospod, koji te je izbavio iz ruku Egipćana i iz ruke (134) Faraonove, koji je izbavio i narod iz ruke Egipćana. Znam sada da je Gospod veći od svih bogova, jer ih nadvisi u svemu na što bijahu ponosni. I Jetro, tast Mojsijev, prinese žrtvu paljenicu i prinos Gospodu: i dođe Aron i sve starješine Izraelove da jedu hljeba s tastom Mojsijevim pred Bogom.”

Jetrove oštre oči su ubrzo vidjele da su odgovornosti Mojsijeve vrlo velike, jer je narod donosio sve svoje teške probleme pred njega, a on ih je poučavao u skladu s Božjim uredbama i zakonom. Rekao je Mojsiju: „Poslušaj sada glas moj: daću ti savjet, i neka Bog bude s tobom: ti zastupaj narod pred Bogom i iznosi Bogu sporove njihove; poučavaj narod uredbama i zakonima, pokazuj im put kojim treba da idu, i posao koji treba da obave. Ali, izaberi sebi sposobne ljude iz cijelog naroda, koji se boje Boga, ljude istinoljubive, koji mrze na mito; i postavi ih nad njima, da budu upravitelji nad hiljadama, i upravitelji nad stotinama, i upravitelji nad pedesetinama, i upravitelji nad desetinama; i neka sude narodu u svako vrijeme; i neka bude da svaku parbu veliku iznose pred tebe, a svaku parbu malu da sami sude; i tako će tebi biti lakše, a oni će nositi odgovornosti zajedno s tobom. I ako budeš tako činio, a Gospod ti zapovijeda da tako činiš, bićeš u stanju da izdržiš i sav će taj narod odlaziti na svoje mjesto u miru.”

„I poslušša Mojsije glas tasta svojega i učini sve kako mu bi rečeno. I izabra Mojsije ljude sposobne iz cijelog Izraela, i postavi za glavare nad ljudima, upravitelje nad hiljadama, upravitelje nad stotinama, upravitelje nad pedesetinama, upravitelje nad desetinama. I oni sudiše (135) narodu u svako vrijeme: teške parbe donošahu Mojsiju, a svaku malu parbu rješavahu sami. I otpusti Mojsije tasta svojega, i on otide svojim putem u zemlju svoju.”

[98] Mojsije nije potcijenio pouke svoga tasta. Bog ga je veoma uzdigao, i činio je čuda njegovom rukom. Ipak, Mojsije nije zaključio da ga je Bog izabrao da poučava druge, i da zato što je velika djela obavio njegovom rukom, njemu samome više nisu neophodne

pouke. On je radosno saslušao prijedloge svoga tasta i prihvatio njegov plan kao mudar prijedlog.

Osamnaesto poglavlje—Božji Zakon

Pošto su sinovi Izraelovi napustili Refidim, došli su u „pustinju sinajsku i podigli šatore svoje u pustinji; i ulogori se onde Izrael u podnožju planine. I Mojsije otide gore ka Gospodu i pozva ga Gospod iz planine, govoreći: ovako treba da kažeš domu Jakovljevu, ovako da kažeš sinovima Izraelovim: vidjeli ste što sam učinio Egipćanima, i kako sam vas nosio kao na krilima orlovim i doveo vas k sebi. I zato sada, ako budete slušali glas moj, i držali zavjet moj, bićete mi posebno blago iznad svih naroda; jer je moja sva zemlja, i bićete mi carstvo sveštениčko, i svet narod. Ovo su riječi koje ćeš kazati sinovima Izraelovim. I dođe Mojsije i sazva stariješine narodne i objavi pred licem njihovim sve ove riječi koje mu zapovjedi Gospod. I sav narod odgovori zajednički i reče: sve što ti je rekao Gospod činićemo. I Mojsije kaza Gospodu riječi naroda.”

Narod je ovdje sklopio svečani ugovor s Bogom i prihvatio Gospoda kao svog vladara i time su Izraelci postali posebni podanici Njegove božanske vlasti. „I reče Gospod Mojsiju: gle, doći ću k tebi u gustom oblaku da narod može (137) da čuje kada budem s tobom govorio i da ti vjeruje zauvijek.” Kada god su se Jevreji suočavali s teškoćama na svom putu, bili su skloni da gundaju protiv Mojsija i Arona, i da ih optužuju da su izveli vojsku Izraelovu iz Egipta da bi je uništili. I zato je Gospod želio da uzdigne Mojsija pred njima da bi ih naveo da steknu povjerenje u njegove pouke i da znaju da je Bog stavio svoga Duha u njega.

Pripremanje za susret sa Bogom

Gospod je onda dao Mojsiju jasna uputstva kako da pripremi narod za susret s Njime, tako da mogu da čuju Njegov zakon, izgovoren ne glasom anđela, već Njegovim glasom. „I reče Gospod Mojsiju: idi sada k narodu i posveti ih danas i sutra, i učini da operu haljine svoje i da budu gotovi do trećega dana: jer će trećega dana Gospod sići i pojaviti se pred očima svega naroda na gori sinajskoj.”

Od naroda se tražilo da se uzdrži od svakoga svjetovnog posla i svake svjetovne brige, da se bavi duhovnim mislima. Osim toga, Gospod je zahtijevao od njih da operu svoju odjeću. On nije ni sada manje izričit nego što je bio tada. On je Bog reda, i zahtijeva od svoga naroda koji sada živi na Zemlji da se drži običaja stroge čistoće. Oni koji dolaze da se mole Bogu u prljavim haljinama dolaze pred Njega na neprihvatljiv način. On nije zadovoljan njihovim nedostatkom poštovanja prema Bogu, On neće prihvatiti službu prljavih vjernika, jer oni time vrijeđaju svoga Stvoritelja. Stvoritelj neba i zemlje smatra da je čistoća tako važna da kaže: „I neka operu haljine svoje!”

„I treba da postaviš granice narodu svuda unakolo, govoreći: pazite na sebe da ne (138) krenete uz planinu ili da taknete međe njezine; jer će svaki koji bude prešao granice njezine poginuti; ni rukom da ne dodirnete granicu njezinu, jer će svaki koji to učini biti zasut kamenjem ili ustrijeljen, bilo čovjek bilo životinja, i neće ostati u životu. I kada bude odjeknula truba treba da pristupe planini.” Ova zapovijest je bila zamišljena kao sredstvo da se utiče na um ovog buntovnog naroda i da se u njima probudi duboko poštovanje prema Bogu - koji je začetnik i izvršilac svih njihovih zakona.

Bog se pojavljuje u strašnom veličanstvu

„I dogodi se u jutro trećega dana da zagrmiše gromovi i zasvijetliše munje, i da se gust oblak pojavi nad planinom i da zatrubi truba veoma snažno; tako da zadrhta sav narod koji bješe u logoru.” Anđeoske čete koje su pratile božansko Veličanstvo okupile su ljude glasom koji je podsjećao na glas trube, glasom koji je postajao sve glasniji i snažniji dok nije zadrhtala sva zemlja.

„I kada glas trube odjekivaše dugo i postajaše sve snažniji i jači, Mojsije progovori i Gospod mu odgovori glasom. I Gospod siđe na goru sinajsku, na vrh planine, i pozva Gospod Mojsija da dođe k Njemu i pope se Mojsije ka Gospodu. I reče Gospod Mojsiju: siđi i upozori narod da ne bi prešli granice da vide Gospoda i da ne bi mnogi izginuli. I neka (139) se i sveštenici, koji se približe Gospodu, posvete da ne bi Gospod ustao na njih.”

I tako je Gospod, sa strašnim veličanstvom, izgovarao svoj zakon sa Sinaja, da bi narod mogao da vjeruje. Onda je izricanje svoga zakona propratio uzvišenim iskazivanjem svoga autoriteta, da narod može da shvati da je On jedini istiniti i živi Bog. Mojsiju nije bilo

[101]

dozvoljeno da uđe u oblak slave, već samo da se približi i da uđe u gustu tamu koja ga je okružavala. I tako je stajao između naroda i Gospoda.

Objavljivanje Božjeg zakona

Pošto im je pružio takve dokaze svoje moći, Bog im se predstavio: „Ja sam Gospod, Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje egipatske, iz doma ropskoga.” Isti Bog koji je uzdigao svoju moć među Egipćanima sada je izgovorio svoj zakon:

„Ne smiješ imati drugih bogova osim mene!”

„Ne smiješ praviti sebi nikakvih rezanih likova, niti bilo šta što bi ličilo na ono što se nalazi na nebu iznad tebe ili na zemlji ispod tebe ili na ono što se nalazi u vodi ispod zemlje: ne smiješ im se klanjati niti im služiti: jer sam ja, Bog tvoj, Bog revnitelj, koji pohodi bezakonje otaca na djeci do trećeg i četvrtog naraštaja onih koji me mrze; i koji pokazuje milost hiljadama onih koji me vole i drže moje zapovijesti/1

„Ne smiješ uzimati ime Gospoda, Boga tvojega, uzalud; jer neće biti bez krivice pred Gospodom onaj koji uzima ime njegovo uzalud.”

„Sjećaj se dana subotnjega, da ga posvećuješ. Šest dana treba da radiš, i da obavljaš sve svoje poslove: ali, sedmi dan je subota Gospoda, Boga tvojega, toga dana ne smiješ raditi nikakvoga posla ti, ni sin tvoj, (140) ni kćerka tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni stoka tvoja, ni stranac koji se nalazi u vratima tvojim: jer je za šest dana stvorio Gospod nebo i zemlju, more i sve što je u njima, i počinio u sedmi dan: zato je blagoslovio Gospod dan subotnji i posvetio ga.”

„Poštuj oca svojega i majku svoju; da bi ti mogli potrajati dani na zemlji koju ti daje Gospod, Bog tvoj.”

„Ne smiješ ubiti!”

„Ne smiješ činiti preljubu.”

[102]

„Ne smiješ krasti!”

„Ne smiješ davati lažno svjedočanstvo protiv bližnjega svojega.”

„Ne smiješ priželjkivati kuće bližnjega svojega, ne smiješ priželjkivati žene bližnjega svojega, ni sluge njegova, ni sluškinje

njegove, ni vola njegova, ni magarca njegova, niti išta što je bližnjega tvojega.”

Prva i druga zapovijest koju je Gospod izgovorio predstavljaju zakone protiv idolopoklonstva; jer će idolopoklonstvo, ukoliko se prihvati, navoditi ljude da krenu vrlo daleko u grijeh i pobunu, i kao posljedicu imati i prinošenje ljudskih žrtava. Bog je želio da onemogući i najmanji pristup takvim bezakonjima. Prve četiri zapovijesti su bile izrečene da bi ljudima pokazale njihovu dužnost prema Bogu. Četvrta je predstavljala kariku koja povezuje velikog Boga i čovjeka. Trebalo je da Subota je na poseban način bude na blagoslov čovjeku i na čast Bogu. Posljednje četiri zapovijesti navode dužnosti čovjeka prema njegovom bližnjemu.

Trebalo je, osim toga, da subota bude vječni znak između Boga i Njegovog naroda. I to na ovaj način - svi koji će svetkovati subotu posvjedočiće tako da poštuju živoga Boga, Stvoritelja neba i zemlje. Trebalo je da subota bude znak između Boga i njegovog naroda (141) sve dotle dok na Zemlji bude naroda koji će mu služiti.

„I svi ljudi vidješe gromove i munje i čuše glas trube i vidješe da se gora dimi: i kada sve to vidješe i čuše, udaljiše se i stadoše izdaleka. I rekoše Mojsiju: govori nam ti, a mi ćemo te slušati; ali neka nam Gospod ne govori, da ne pomremo. I reče Mojsije narodu, ne plašite se, jer Gospod dođe da vas okuša, i da strah Božji bude pred vašim licima da ne griješite.”

„I narod stajaše izdaleka, a Mojsije se približi i uđe u gustu tamu u kojoj bješe Bog. I Gospod reče Mojsiju: ovo treba da kažeš sinovima Izraelovim: vidjeli ste kako sam govorio s vama sa neba!” Veličanstvena prisutnost Boga na Sinaju i komešanja na zemlji izazvana Njegovim prisustvom, zastrašujuća grmljavina i bljeskovi munja koji su pratili Božje pojavljivanje, ispunili su srca ljudi takvim strahom i strahopoštovanjem prema Njegovom svetom veličanstvu da su se i nehotice povukli iz zastrašujuće Božje prisutnosti, jer nisu bili u stanju da izdrže Njegovu strašnu slavu.

Opasnost od idolopoklonstva

[103]

I ponovo je Bog želio da sačuva sinove Izraelove od idolopoklonstva. Reкао im je: „Ne smijete uza me praviti sebi bogove od srebra,

niti bogove od zlata!” Bili su u opasnosti da se povedu za primjerom Egipćana, i da sebi načine likove kojima će sebi predstavljati Boga.

I Gospod reče Mojsiju: „Gle, poslah anđela pred tobom da te čuva na putu i da te dovede na mjesto koje sam ti pripremio. Čuvaj ga se i slušaj glas njegov i nemoj ga izazivati; on ti neće opraštati prijestupe tvoje, jer je ime moje u njemu. Ali, ako zaista budeš slušao glas njegov i budeš činio sve što ti govorim, onda ću biti neprijatelj tvojim neprijateljima i protivnik tvojim protivnicima; jer će moj anđeo ići pred tobom, i dovesti te među Amorite, i među Hitite, i među Perizite, i među Kanaanite, i Hivite, i među Jebuzite, i ja ću ih istrijebiti/1 Anđeo koji je išao pred Izraelom bio je Gospod Isus Hrist. „I nemoj se klanjati bogovima njihovim, niti im služiti, niti se povodi za djelima njihovim, nego ih potpuno istrijebi i polomi sasvim likove njihove. I služite Gospodu Bogu svojemu, i On će blagosloviti hljeb tvoj, i vodu tvoju; i ukloniću bolesti iz sredine tvoje.” (2. Mojsijeva 23,24.25)

Bog je želio da Njegov narod shvati da samo On treba da bude predmet njihovog obožavanja; i da, kada bude pobijedio idolopokloničke narode oko sebe, ne smije da ostavi nijedan od likova koje su oni obožavali, već da ih potpuno uništi. Mnogi od njihovih neznabožačkih likova bili su veoma skupocjeni, prekrasna umjetnička djela, što bi moglo da dovede u iskušenje one koji su posmatrali idolopokloničke obrede, tako uobičajene u Egiptu, da i te beživotne likove posmatraju s izvjesnim stepenom strahopoštovanja. Gospod je želio da Njegov narod shvati da je upravo zbog idolopoklonstva tih naroda, koje ih je navodilo na svaku pokvarenost, Bog upotrijebio Izraelce kao svoja oruđa da ih kazni i da uništi njihove bogove.

„I poslaću strah svoj pred tobom i uništiću sve narode do kojih ćeš doći, i učiniću da ti svi neprijatelji tvoji okrenu leđa, i ja ću poslati stršljene pred tobom, i oni će istjerati Hivite i Kanaanite i Hitite pred tobom. I neću ih istjerati ispred tebe (143) za jednu godinu; da zemlja ne ostane pusta, i da se zvijeri poljske namnože protiv tebe. Malo po malo istjerivaću ih ispred tebe, sve dok se ne umnožiš i ne naslijediš zemlju. I ja ću postaviti granice tvoje od Crvenog mora pa sve do mora filistinskog, od rijeke pa sve do pustinje: jer ću ja predati stanovnike zemlje u tvoje ruke: i ti ćeš ih istjerati ispred sebe. Nemoj sklapati saveze s njima, niti s bogovima njihovim. Oni ne treba da žive u tvojoj zemlji, da te ne bi navodili

na grijeh protiv mene: jer ako budeš služio bogovima njihovim, to će ti sigurno postati zamka.” (2. Mojsijeva 23,27-33)

Mojsije je napisao, ne Deset zapovijesti, već sudove koji treba da se čuvaju, i obećanja koja su dobili pod uslovom da mu budu poslušni. On ih je pročitao narodu i narod je obećao da će poslušati sve riječi koje je Gospod izgovorio. Onda je Mojsije njihovu svečanu zakletvu zapisao u knjigu i prinio žrtve Bogu za (144) svoj narod. „I uze knjigu zavjeta i pročitao je u prisutnosti svega naroda, i oni rekoše: sve što je Gospod rekao činićemo i bićemo poslušni. I uze Mojsije krvi i poškropi narod i reče: gle, ovo je krv zavjeta koji načini Gospod s vama za sve riječi ove.” I narod je ponovio svoju svečanu zakletvu Gospodu da će činiti sve što je Bog rekao da se čini i da će biti poslušan. (2. Mojsijeva 24,7.8)

Božji vječni zakon

Božji zakon je postojao prije nego što je čovjek bio stvoren. Anđeli su se upravljali prema njemu. Sotona je pao zato što je prekršio načela Božje vladavine. Pošto je stvorio Adama i Evu, Bog im je objavio svoj zakon. On tada još nije bio zapisan, ali im ga je Gospod izgovorio.

Subota iz četvrte zapovijesti ustanovljena je u Edemu. Pošto je načinio svijet i stvorio čovjeka na Zemlji, Bog je ustanovio subotu čovjeka radi. Poslije Adamovog grijeha i pada Božjem zakonu ništa nije oduzeto. Načela Deset zapovijesti su postojala prije pada i bila su po svojoj prirodi prilagođena stanju svetih bića. Poslije pada načela tih propisa nisu bila promijenjena, ali su im bili dodati dodatni propisi koji su se odnosili na čovjeka u njegovom grešnom stanju.

Zatim je bio ustanovljen sistem koji je zahtijevao prinošenje životinjskih žrtava, da bi grešni čovjek uvijek imao pred očima istinu u koju je Eva po Sotoninom nagovoru posumnjala, naime, da je plata za grijeh smrt. Kršenje Božjeg zakona izazvalo je potrebu da Hrist umre kao žrtva i da tako omogući čovjeku da izbjegne kaznu dok bi se istovremeno sačuvala i čast Božjeg zakona. Trebalo je da sistem žrtava nauči čovjeka poniznosti, tako da se, gledajući (145) na svoje grešno stanje, pokaje i osloni jedino na Boga i da tako, zahvaljujući obećanom Otkupitelju, dobije oprostjenje za svoje

prošle prekršaje Božjeg zakona. Da Božji zakon nije bio prekršen, nikada ne bi bilo smrti, i ne bi bilo ni potrebe za dodatnim propisima koji su bili prilagođeni čovjekovom grešnom stanju.

Adam je svoje potomke učio Božjem zakonu, i taj zakon je u toku svih narednih naraštaja bio prenošen vjernima od oca na sina. Stalno kršenje Božjeg zakona izazvalo je i Potop velike vode na Zemlji. Noje i njegova porodica su održali Božji zakon, i kao pravednici bili božanskim čudom spaseni u lađi. Noje je svoje potomke učio zakonu Deset zapovijesti. Gospod je sebi nalazio ljude od Adama na dalje, u čijim srcima je bio Njegov zakon. Sam je kazao o Abramumu da je „slušao glas moj, i čuvao naredbu moju, zapovijesti moje, pravila moja i zakone moje.” (1. Mojsijeva 26,5)

Gospod se javio Abramumu i rekao mu:

„Ja sam Bog svemogući, živi uvijek u mojoj prisutnosti i budu savršen. I ja ću učiniti zavjet između sebe i tebe i umnožiću te veoma” (1. Mojsijeva 17,1.2) „I ja ću utvrditi zavjet svoj između mene i tebe i potomstva tvojega poslije tebe po naraštajima njihovim kao zavjet vječan da budem Bog tebi i potomstvu tvojemu poslije tebe.” (1. Mojsijeva 17,7)

Onda je Bog zatražio obrezanje od Abraama i njegovog potomstva, krug izrezan iz tijela kao залог da ih je Bog izrezao i odvojio od svih naroda kao svoje posebno blago. Ovim znakom oni su se svečano obavezivali da se neće vezivati brakovima s drugim narodima, jer bi to čineći narušili svoje poštovanje prema Bogu i Njegovom svetom zakonu, (146) i postali slični idolopokloničkim narodima oko sebe.

[106] Dijelom obrezanja oni su se svečano obavezali da sa svoje strane ispunjavaju uslove zavjeta sklopljenog s Abramom: da će se izdvajati od svih naroda i biti savršeni. Da su Abramovi potomci zaista nastavili da se odvajaju od ostalih naroda ne bi bili navedeni na idolopoklonstvo. Da su se odvajali od ostalih naroda, ne bi podlegli velikom iskušenju da učestvuju u njihovim grešnim običajima i da se bune protiv Boga. Miješajući se s narodima iz svoje okoline, oni su u velikoj mjeri izgubili svoj posebni, sveti karakter. Da bi ih kaznio, Gospod je doveo glad u njihovu zemlju, koja ih ne natjerala da se presele u Egipat da bi sačuvali život. Međutim, Bog ih nije zaboravio dok su bili u Egiptu, držeći se zavjeta koji je sklopio s Abramom. Dozvolio je Egipćanima da ih tlače da bi se obratili

Njemu u svojoj tjeskobi, da bi izabrali Njegovu pravednu i milostivu vladavinu i slušali Njegove zahtjeve.

Bilo je samo nekoliko porodica kada su se u početku preselili u Egipat. A onda su se one umnožile i pretvorile u veliko mnoštvo. Neki među njima su bili vrlo pažljivi da svoju djecu nauče Božjim zakonima, ali su mnogi Izraelci imali pred očima toliko idolopoklonstva da su im ostale samo nejasne ideje o Božjem zakonu. Oni koji su se bojali Boga obraćali su se Njemu u očaju svoje duše da raskine jaram strašnog robovanja, da ih izvede iz zemlje u kojoj žive kao robovi i da im tako omogući da mu slobodno služe. Bog je čuo njihove vapaje i podigao je Mojsija kao svoje oružje da oslobodi svoj narod. Pošto su napustili Egipat, pošto su se vode Crvenog mora razdvojile pred njima, Gospod je želio da ih okuša znacima, čudima i probama da li će se osloniti na Onoga koji ih je izabrao (147) kao narod između svih ostalih naroda. Međutim, oni su pali na tom ispitu. Gundali su na Boga zbog teškoća na svom putu i poželjeli da se ponovo vrata u Egipat.

Napisan na kamenim pločama

Da bi ljude ostavio bez izgovora, sam Gospod se udostojao da siđe na Sinaj, odjeven u slavu i okružen svojim anđelima, i da na najdostojanstveniji i najstrašniji način objavi svoj zakon od Deset zapovijesti. Nije se oslonio na bilo koga da ih pouči, čak ni na svoje anđele, već je izgovorio svoj zakon glasom koji su mogli da čuju svi ljudi. On se nije, čak ni tada, oslonio na kratko sjećanje naroda koji je bio sklon da zaboravi Njegove uredbe, već ga je napisao svojim svetim prstom na kamenim pločama. Htio je da ukloni svaku mogućnost da ljudi u Njegov sveti zakon unesu neku svoju tradiciju ili da pomiješaju Njegove zahtjeve sa običajima ljudi.

A onda se još više približio svom narodu, koji je tako lako zastranjivao, jer nije htio da ih ostavi sa samo deset propisa Dekaloga. Zapovjedio je Mojsiju da piše, onako kako mu bude zapovijedao, svoje sudove i svoje zakone, dajući narodu podrobna uputstva o onome što je htio da čine da bi time održali deset pravila koja je uklesao na kamene ploče. Ova posebna uputstva i ovi posebni zahtjevi trebalo je da zalutalog čovjeka vrata poslušnosti moralnom zakonu, čijem kršenju je bio toliko sklon.

[107]

Da su ljudi održali Božji zakon, onako kako je objavljen Adamu poslije pada u grijeh, kako je sačuvan u Nojevoj barci, kako je poštovan u Abramovoj porodici, ne bi bilo nikakve potrebe za obredom obrezanja. Da su Abramovi potomci (148) poštovali zavjet, kojemu je obrezanje bilo zalog ili znak, nikada ne bi otišli u idolopoklonstvo, niti bi trebalo da se presele u Egipat, niti bi bilo potrebe da Bog objavi svoj zakon na Sinaju ili da ga ukleše na kamene ploče, niti da ga ogradi posebnim uputstvima u odlukama i uredbama datim Mojsiju.

Odluke i uredbe

Mojsije je zapisao ove odluke i uredbe iz usta Božjih dok je bio s Bogom na gori. Da je Božji narod poštovao načela Deset zapovijesti, ne bi nikakve potrebe za posebnim uputstvima datim Mojsiju o njihovim dužnostima prema Bogu i bližnjima, koje je on zapisao u knjigu. Posebna uputstva koja je Gospod dao Mojsiju o dužnostima pripadnika Njegovog naroda prema svojim sunarodnicima, i prema strancima, predstavljaju ustvari pojednostavljena i objašnjena pravila Deset zapovijesti, tako da niko nije morao da luta.

Gospod je dao Mojsiju detaljna uputstva o ceremonijalnim žrtvama koje su se morale prinostiti sve do Hristove smrti. Sistem žrtava je nagovještavao žrtvu koju će Hrist prinijeti kao Jagnje bez mane.

[108] Gospod je prvi put uspostavio sistem prinošenja žrtava u vrijeme poslije Adamovog pada u grijeh, a Adam ga je prenio svojim potomcima. Ovaj sistem je bio izopačen prije Potopa, a poslije njega su to ponovo učinili oni koji su se odvojili od vjernih Božjih sljedbenika i počeli da grade vavilonsku kulu. Oni su prinostili žrtve bogovima koje su sami izabrali umjesto Boga nebeskoga. Oni su prinostili žrtve ne zato što su vjerovali u Otkupitelja koji će doći već zato što su mislili da će umilostiviti svoje bogove prinoseći im mnoštvo životinja na zagađenim idolskim oltarima. Njihovo sujeverje (147) ih je navelo na velika zastranjivanja. Govorili su ljudima da će zadovoljstvo njihovih idolskih bogova biti veće što veća bude vrijednost žrtava koje im budu prinostili, i da će se onda i blagostanje naroda i njegovo bogatstvo povećati u skladu s time. Zato su često i ljudska bića bila prinošena na žrtvu tim beživotnim idolima. Ti narodi su sebi postavljali zakone i pravila kojima su kontrolisali

ponašanje ljudi, zakone koji su bili izuzetno surovi. Njihove zakone su proglašavali ljudi čija srca nisu bila omekšana blagodaću; i dok su zanemarivali najodvratnije zločine, male krivice su nosioci vlasti kažnjavali najsurovijim kaznama.

Mojsije je upravo to imao u vidu kada je kazao Izraelu: „Gle, učio sam vas zakonima i uredbama kao što mi je zapovjedio Gospod, Bog moj, da tako činite u zemlji koju ćete osvojiti. Držite ih zato i izvršujte, jer je to mudrost vaša i razum vaš u očima drugih naroda, koji će čuti sve te uredbe i govoriti: sigurno je ovaj veliki narod narod mudar i razuman. Jer koji je narod tako velik da ima Boga tako blizu sebe kao što je Gospod Bog naš u svemu za što ga prizivamo? Ili, koji je narod tako velik da ima pravila i uredbe tako pravedne kao što je ovaj zakon koji vam danas objavljujem?” (5. Mojsijeva 4,5-8)

Devetnaesto poglavlje—Svetilište

Šator je bio načinjen u skladu s Božjom naredbom. Gospod je podigao ljude i dao im i više nego prirodne sposobnosti da obave ovo oštroumno zamišljeno djelo. Ni Mojsiju ni tim ljudima nije bilo prepušteno da planiraju oblik ili izradu Svetilišta. Sam Bog je zamislio plan i dao ga Mojsiju, s tačnim uputstvima o njegovoj veličini i obliku i o materijalu koji treba da bude upotrijebljen, zajedno s popisom svih dijelova namještaja koji će se u njemu nalaziti. Predstavio je Mojsiju umanjen model nebeskog Svetilišta i zapovjedio mu da sve načini prema planu koji mu je bio pokazan na gori. Mojsije je sva uputstva zapisao u knjigu i čitao ih najuticajnijim ljudima u narodu.

Onda je Bog zahtijevao od naroda da donese dragovoljne darove od kojih će mu načiniti Svetilište tako da može boraviti među njima. „I sav zbor sinova Izraelovih otide od Mojsija. I vratiše se, svaki kojega podiže srce njegovo, svaki kojega pokrete srce njegovo, i svaki kojega duh njegov pokrete dragovoljno, i donesoše Gospodu prilog za građenje šatora od sastanka, i za svu službu Njegovu, i za svetu odjeću. I dođoše, i ljudi i žene, svi koji bijahu dragovoljna srca, i donesoše narukvice, i naušnice, i prstenje, i privjeske i sav nakit zlatni: i svaki čovjek koji prilagaše Gospodu, priloži prilog u zlatu.”

Velike i skupe pripreme su bile neophodne. Dragocijeni i skupi materijal se morao prikupiti. Međutim, Gospod je prihvatao samo dragovoljne priloge. Prilikom propremanja mjesta za Gospoda prvo se zahtijevala odanost Božjem djelu i žrtva od srca. I dok je podizanje Svetilišta napredovalo, i narod donosio svoje priloge Mojsiju, a on ih davao radnicima, svi mudraci koji su učestvovali u radu pregledali su darove i odlučili da je narod donio dovoljno, pa čak i više nego što mogu da upotrijebe. I Mojsije je objavio po cijelom logoru, govoreći: „Neka ni čovjek ni žena više ne donose priloge za Svetilište. I tako se zabrani narodu da donosi.”

Zapisano za buduće naraštaje

[110]

Ponavljana gundanja Izraelaca, i izlivanja Božjega gnjeva zbog njihovih prijestupa, zapisana su u svetoj historiji za dobro Božjega naroda koji će kasnije živjeti na Zemlji, a posebno da posluže kao opomena onima koji će živjeti pri kraju vremena. Ali i njihova djela odanosti, njihova energija i velikodušnost u donošenju dragovoljnih darova Mojsiju zapisani su za dobro Božjeg naroda. Njihov primjer u tako radosnom pripremanju materijala za Svetilište predstavlja uzor svima koji istinski vole bogoslužjenje pravome Bogu. Oni koji cijene blagoslov Božje svete prisutnosti, kada pripremaju zgradu u kojoj će se On sastajati s njima, treba da pokažu onoliko veću zainteresovanost i revnost u svetom poslu koliko više vrednuju svoje nebeske blagoslove od svojih zemaljskih udobnosti. (152) Treba da shvate da pripremaju dom za Boga.

Nije bez posljedica što se zgrada pripremljena isključivo za Boga treba pažljivo uređivati - što treba da bude udobna, uredna, prikladna, jer treba da bude posvećena Bogu i Njemu predstavljena, jer Njega treba pozvati da boravi u toj kući i da je posveti svojom svetom prisutnošću. Gospodu treba dragovoljno dati dovoljno da se temeljno obavi taj posao, tako da radnici mogu da kažu: nemojte više donositi svoje priloge!

U skladu sa planom

Pošto je podizanje šatora bilo završeno, Mojsije je provjerio sve poslove i uporedio ih s planom i uputstvima koja je dobio od Boga, i vidio da je svaki dio Svetilišta načinjen u skladu s planom; pa je blagoslovio narod.

Gospod je dao plan kovčega Mojsiju, zajedno sa posebnim uputstvima kako da se načini. Kovčeg je bio načinjen da se u njemu čuvaju kamene ploče, na kojima je Bog svojim prstom uklesao Deset zapovijesti. Po obliku je ličio na škrinju, i bio je obložen spolja i iznutra čistim zlatom. Bio je ukrašen krunama od zlata unaokolo po vrhu. Poklopac ovog svetog kovčega je predstavljao prijesto milosti, i bio je načinjen od čistog zlata. Na svakom kraju prijestolja milosti bio je pričvršćen heruvim od čistoga, masivnog zlata. Njihova lica su bila okrenuta jedno prema drugome, i oni su s poštovanjem gledali

[111]

prema dolje, prema prijestolju milosti, što je govorilo da svi nebeski anđeli zainteresovano i s poštovanjem gledaju Božju zakon, koji se čuva u kovčegu u nebeskom Svetilištu. Ovi heruvimi su imali krila. Jedno krilo svakoga anđela bilo je ispruženo prema gore, dok je drugo krilo svakoga anđela pokrivalo njegov oblik. Kovčeg zemaljskog Svetilišta (153) bio je korija pravog kovčega na Nebu. Tamo, pored nebeskog kovčega, stajali su živi anđeli, sa svake strane kovčega i svaki je jednim krilom zaklanjao prijesto milosti, i ispružao ga u visinu, dok je drugo krilo bilo sklopljeno oko njegovog tijela kao zalag poštovanja i poniznosti.

Od Mojsija se tražilo da u zemaljskom kovčegu čuva kamene ploče. Te ploče su se zvale ploče svjedočanstva; a i kovčeg se zvao kovčeg svjedočanstva, jer je sadržavao Božje svjedočanstvo u obliku Deset zapovijesti.

Odjeljenja u Svetilištu

Svetilište se sastojalo od dva odjeljenja, odvojena zavjesom ili velom. Sav nameštaj u Svetilištu bio je načinjen od masivnog zlata ili je bio presvučen zlatom. Zavjese u Svetilištu bile su raznobojne, veoma lijepo načinjene, i u njih su bili utkani, nitima od zlata i srebra, heruvimi, koji su predstavljali anđeoske čete, uključene u djelovanje nebeskog Svetilišta, anđele koji služe i svetima na Zemlji. Iza druge zavjese bio je postavljen kovčeg svjedočanstva, a prekrasna i bogato ukrašena zavjesa bila je postavljena pred svetim kovčegom. Ova zavjesa nije dopirala do vrha šatora. Božja slava, koja je počivala iznad prijestolja milosti, mogla se vidjeti iz oba odjeljenja, ali u mnogo manjoj mjeri iz prvog odjeljenja.

Neposredno pred kovčegom, ali odvojen zavjesom, bio je zlatni kadioni oltar. Oganj na tom oltaru zapalio je sam Gospod, oganj koji je bio podržavan svetim tamjanom, koji je ispunjavao Svetilište mirisnim oblakom (154) i danju i noću. Taj miris se širio kilometrima oko šatora. Kada bi sveštenik prinosio tamjan pred Gospodom gledao bi prema prijestolju milosti. Iako ga nije mogao vidjeti, znao je da je tu, i dok se miris dizao kao oblak, slava Gospodnja se spuštala na prijesto milosti, ispunjavala svetinju nad svetinjama i bila vidljiva iz svetinje; slava je često tako ispunjavala

da ostanu na ulazu u šator.

Sveštenik u svetinji, upućujući vjerom molitve prema prijestolju milosti, koje nije mogao da vidi, predstavljao je Božji narod koji upućuje svoje molitve Hristu pred prijestoljom milosti u nebeskom Svetilištu. Oni ne mogu da vide svoga nebeskog Posrednika svojim tjelesnim očima, ali očima vjere vide Hrista pred prijestoljom milosti i Njemu upućuju svoje molitve i sa sigurnošću se oslanjaju na blagodati Njegovog posredovanja.

Ova sveta odjeljenja nemaju prozora koji bi propuštaju svjetlost. Svijećnjak je bio načinjen od najčišćeg zlata, i gorio je noću i danju, obasjavajući oba odjeljenja. Svjetlost žižaka na svijećnjaku odražavala se na daskama presvučenim zlatom, na zidovima šatora, i na svetom namještaju i na zavjesama prekrasnih boja, na heruvimima izvezenima zlatnim i srebrnim nitima, čija je pojava bila neizrecivo slavna. Nijedan jezin nije u stanju da opiše ljepotu i dražest i svetu slavu ovih odjeljenja. Zlato u Svetilištu je odražavalo boje zavjesa, koje su sadržavale sve raznolike boje duge.

Samo jednom u godini veliki sveštenik je ulazio u svetinju nad svetinjama, poslije najpažljivije i najsvečanije pripreme. Nijedno smrtno oko osim oka velikog (155) sveštenika nije moglo da gleda svetu uzvišenost tog odjeljenja, jer je to bilo posebno mjesto boravka Božje vidljive slave. Veliki sveštenik je uvijek ulazio u njega drhteći, dok je narod očekivao njegov povrtak u svečanoj tišini. Njihova iskrena želja je bila da dobiju Božji blagoslov. Pred prijestoljom milosti Bog je razgovarao sa velikim sveštenikom. Ukoliko bi se on posebno dugo zadržao u svetinji nad svetinjama, ljude je često obuzimao strah, jer su se plašili da ga je zbog njihovih grijeha ili nekog grijeha sveštenika ubila Gospodnja slava. Međutim, kada bi se začuo zvuk zvončića na njegovoj odjeći, bilo bi im mnogo lakše. On bi tada izlazio i blagosiljao narod.

Pošto je djelo podizanja šatora bilo dovršeno, „oblak pokri šator od sastanka, i slava Gospodnja napuni šator. I Mojsije ne mogaše ući u šator od sastanka, jer se oblak nalazio u njemu i slava Gospodnja je ispunjavala šator.” Jer „oblak Gospodnji bješe nad šatorom danju, i oganj bješe nad njime noću, pred očima cijeloga doma Izraelova, u toku svih njihovih putovanja.”

Šator je bio tako načinjen da su ga mogli rastaviti na sastavne dijelove i nositi sa sobom u toku svih svojih putovanja.

Oblak koji ih je vodio

Gospod je usmjeravao Izraelce na svim njihovim putovanjima kroz pustinju. Kada je bilo na dobro narodu i na slavu Božju da podignu svoje šatore na nekom mjestu i da se na njemu ulogore, Bog im je pokazivao svoju volju tako što bi se stub od oblaka spuštao nisko iznad šatora. I tu bi ostajao sve dok Bog ne bi odlučio da krenu dalje. Onda bi se oblak slave podizao visoko iznad šatora i oni bi ponovo kretali na put. (156)

U toku svih svojih putovanja održavali su savršeni red. Svako pleme je nosilo svoju zastavu, sa oznakom doma njihovog oca na njoj, i od svakog plemena se zahtijevalo da podiže šatore oko svoje zastave. Dok su putovali, pojedinačna plemena su putovala po redu, svako pleme pod svojom zastavom. Kada bi se odmarali od puta, podizali su šator od sastanka, i tada su plemena po određenom redu podizala svojhe šatore, tačno na mjestu za koje bi im Gospod zapovjedio, oko Svetilišta, na udaljenosti od njega.

Kada bi narod putovao, kovčeg zavjeta je išao pred njima. „I oblak Gospodnji bješe nad njima danju, kada izlažahu iz logora. I događашe se, kada kovčeg polažашe, da Mojsije govoraše: ustani, Gospode, i neka se raspu neprijatelji Tvoji; i neka oni koji Tebe mrze, pobjegnu pred Tobom! A kada se zaustavljaše, on govoraše: vrati se, o Gospode, mnogim hiljadama Izraelovim!” (157)

Gospod je zapovjedio Mojsiju da pošalje ljude koji će pretražiti zemlju Hanaansku, koju je namjeravao dati sinovima Izraelovim. Trebalo je da starješina svakog plemena bude izabran da obavi taj zadatak. Ljudi su otišli, poslije četrdeset dana vratili su se iz svoje potrage, izašli pred Mojsija i Arona i pred cijeli zbor sinova Izraelovih, i pokazali im plodove zemlje. Svi su se saglasili da je zemlja dobra, i to su dokazali bogatim plodovima koje su donijeli. Jedan grozd je bio tako velik da su ga dvojica nosila između sebe na štapu. Donijeli su i smokava i šipaka, kojih je tamo bilo u izobilju.

Pošto su govorili o plodnosti zemlje, svi, osim dvojice, vrlo nepovoljno su se izrazili o njihovoj sposobnosti da je zauzmu. Kazali su da su ljudi koji stanuju u zemlji vrlo snažni, da su gradovi okruženi debelim i visokim zidinama, i više od svega toga, da su tamo vidjeli i potomke diva Anaka. Onda su opisivali kako žive ljudi po celom Hanaanu i tvrdili da nikada neće biti u stanju da ga osvoje.

Dok su slušali izvještaj, ljudi su izrazili svoje razočarenje gorkim prijekorima i plačem. Nisu sačekali da razmisle i da zaključe (158) da će im Bog, koji ih je doveo iz takve daljine, svakako dati zemlju u ruke. Umjesto toga, odmah su pali u očajanje. Ograničavali su silu Svemogućega i nisu imali povjerenja u Boga koji ih je do tada vodio. Prigovarali su Mojsiju i gundajući govorili jedni drugima: ovo je, dakle, kraj svim našim nadama! Ovo je, dakle, ta zemlja u koju smo putovali iz Egipta da je naslijedimo!

Halev i Isus pokušavali su da dođu do riječi, ali su ljudi bili toliko uzbuđeni da nisu imali snage da zapovjede samima sebi da saslušaju i tu dvojicu uhoda. Pošto su se malo primirili, Halev se usudio da progovori. Reкао je narodu: „Krenimo odmah gore i osvojimo tu zemlju, jer smo u stanju da je zauzmemo!” Međutim, uhode koje su zajedno s njime prolazile zemljom, usprotivile su se: „Nismo u stanju da krenemo na te ljude, jer su jači od nas!” Nastavili su da ponavljaju svoje zle izvještaje i naglasili da su svi stanovnici zemlje vrlo visokog rasta. „Vidjesmo tamo i divove, sinove Anakove, koji

potiču od divova: i sami se sebi pričinjamo kao skakavci, a takvi smo bili i u njihovim očima!”

Sinovi Izraelovi ponovo gundaju

„I sav zbor podiže glas svoj i povika; i plaka narod te noći. I svi sinovi Izraelovi gundāše na Mojsija i na Arona; i reče im sav zbor: da je bar dao Gospod da pomremo u zemlji egipatskoj! Ili da je dao da smo pomrli u pustinji! Zar nas je Gospod doveo u ovu zemlju da pomremo od mača, da naše žene i djeca naša postanu plijen? Zar ne bi bilo bolje za nas da se vratimo u Egipat? I rekoše jedni drugima: hajde da izaberemo sebi vođu i da se vratimo u Egipat! I tada Mojsije i Aron padoše na lice svoje pred svim (159) zborom sinova Izraelovih.”

Izraelci nisu samo iskoristili priliku da izraze svoje prigovore protiv Mojsija, već su optužili i samoga Boga da se prevarno ponašao prema njima kada im je obećao zemlju koju nisu u stanju da zauzmu. Njihov buntovnički duh se ovdje podigao tako visoko da su odlučili, zaboravljajući snažnu ruku Svemogućega koja ih je izvela iz zemlje egipatske i koja ih je do tada vodila nizom čuda, da izaberu sebi vođu koji će ih odvesti nazad u Egipat, u kojemu su bili robovi i pretrpjeli tako mnogo teškoća. I zaista su postavili sebi vođu, odbacujući tako Mojsija, svoga strpljivog, napaćenog starješinu; a onda još ogorčeno gundali na Boga.

Mojsije i Aron su pali na lice svoje pred Gospodom i prisutnosti cijeloga zbora da zatraže Božju milost prema buntovnom narodu. Njihovo očajanje i njihova žalost bili su suviše veliki da bi se riječima mogli izraziti. Ostali su ničice pred Gospodom bez riječi. Halev i Isus su razderali svoje ogrtače da bi izrazili svoju najdublju žalost. „I oni progovoriše cijelom zboru sinova Izraelovih, govoreći: zemlja, koji smo prohodili da je pregledamo, izuzetno je dobra zemlja. Ako Gospodu budemo ugodni, On će nas uvesti u tu zemlju, i daće nam je; zemlju u kojoj teku med i mlijeko. Samo se ne podižite protiv Gospoda, niti se plašite naroda one zemlje; jer su nam kao hljeb; napustila ih je odbrana njihova, a Gospod je s nama; ne plašite ih se!”

[116] „Napustila ih je odbrana njihova!” To znači da su Hanaanci napunili mjeru svoga bezakonja i da se božanska zaštita povukla od

njih, iako se osjećaju savršeno sigurni i spremni (160) za bitku; i da će zahvaljujući zavjetu koji su Izraelci sklopili s Bogom, zemlja sigurno biti njihova. I umjesto da ove riječi imaju namjeravani uticaj na ljude, one su samo razbuktale njihovu upornu buntovnost. Razbjesnili su se i vikali glasno i bijesno da Haleva i Isusa treba zasuti kamenjem; to bi i učinili da se Gospod nije umiješao najsvećanijim pokazivanjem svoje zastrašujuće slave u šatoru od sastanka pred svim sinovima Izraelovim.

Mojsijevo uporno posredovanje

I uđe Mojsije u šator od sastanka da razgovara s Bogom. „I reče Gospod Mojsiju: koliko će me dugo izazivati ovaj narod? I koliko će još potrajati dok mi ne povjeruju, uprkos svim znacima koje sam pokazao među njima? Udariću ih bolešću, i oduzeću im nasljedstvo, a od tebe ću stvoriti narod veći i moćniji od njih. A Mojsije reče Gospodu: onda će to čuti Egipćani (jer si izveo taj narod svojom moćnom rukom iz Egipta) i oni će kazati stanovnicima ove zemlje, jer su čuli da si Ti Gospod u tom narodu, da su te vidjeli licem u lice, i da je oblak Tvoj stajao nad njima, i da si Ti išao pred njima, danju u stubu od oblaka, i u stubu od ognja noću. I zato sada, ako budeš pobio sav taj narod do posljednjega čovjeka, svi će narodi koji su čuli glas o Tebi kazati, govoreći: zato što Gospod nije bio u stanju da uvede taj narod u zemlju koju im je obećao, zato ih je pobio u pustinji!”

Mojsije je ponovo odbio da dozvoli da Izrael bude uništen i da on njega postane narod moćniji od Izraela. Ovaj omiljeni Božji sluga je time pokazao da voli Izrael, da revnuje za slavu svoga Stvoritelja i za čast (161) svoga naroda: Kao što si opraštao narodu ovome od Egipta sve do sada, bio si strpljiv i milostiv sve do sada ovom nezahvalnom narodu; koliko god da su nedostojni bili, Tvoja milost je ostajala ista. On se moli: Zar ih nećeš, onda, poštediti još ovaj put, i dodati još jedan novi primjer božanskog strpljenja mnogima koje si već dao?

„I reče Gospod, oprostih im po riječi tvojoj, i tako ja bio živ, ispuniće se sva Zemlja slave Gospodnje! Zato što nijedan od svih tih ljudi koji vidješe slavu moju, i čudesa moja, koja sam učinio u Egiptu i u pustinji, i koji su me kušali do sada već deset puta i

nisu slušali glas moj, sigurno neće ugledati zemlju koju sam obećao ocima njihovim, niti će je vidjeti ijedan od onih koji su me izazivali; ali moj sluga Halev, zato što je u njemu drugi duh, i zato što se sasvim držao puta mojega, njega ću dovesti u zemlju u koju je išao, i potomstvo njegovo će je imati.”

Natrag u pustinju

Gospod je naredio Jevrejima da se vrate i da pođu kroz pustinju putem kraj Crvenog mora. Bili su veoma blizu dobre zemlje, ali, zbog svoje bezakoničke pobune, proigrali su božansku zaštitu. Da su prihvatili izveštaj Haleva i Isusa, da su smjesta krenuli naprijed, Bog bi im dao zemlju hanaansku. Međutim, nisu imali vjere i pokazali su tako drzak duh protiveći se Bogu da su navukli na sebe kaznu da nikada ne uđu u Obećanu zemlju. Upravo ih je iz sažaljenja i milosti Bog poslao natrag putem pored Crvenog mora, jer su Amalekiti i Hanaaniti, dok su oni oklijevali i gundali, saznali za uhode i pripremili (162) se da vode rat protiv sinova Izraelovih.

„I Gospod reče Mojsiju i Aronu, govoreći: koliko ću još podnositi taj pokvareni zbor koji gundča protiv mene? Čuo sam gundanje sinova Izraelovih, znam šta gundaju protiv mene!” Gospod je naredio Mojsiju i Aronu da kažu narodu da će mu učiniti upravo ono o čemu su govorili. Sami su kazali: „Da nam je dao Gospod da pomremo u zemlji egipatskoj! Ili, da nam je dao da pomremo u ovoj pustinji!” I sada ih je Gospod uhvatio za riječ. Naredio je svojim slugama da im kažu da će popadati u pustinji, od dvadeset godina starosti na dalje, zbog svoje buntovnosti i gundanja protiv Gospoda. Samo će Isus i Halev ući u zemlju hanaansku. „Ali djecu vašu, za koju rekoste da će biti plijen, njih ću uvesti u zemlju i oni će upoznati zemlju koju vi prezreste.”

Gospod je objavio da će sinovi jevrejskli lutati pustinjom četrdeset godina, računajući od vremena kada su napustili Egipat, zbog pobune svojih roditelja, sve dok svi roditelji ne budu pomrli. I tako će podnositi i trpjeti posljedice svoga bezakonja četrdeset godina, prema broju dana u toku kojih su uhodili zemlju, po godinu za sva-

[118]

taj dan. „I shvatićete šta znači imati mene protiv sebe!” Moraće da shvate jasno da je neophodnost da iskuse Božju kaznu zbog svog idolopoklonstva i buntovničkog gundanja navela Gospoda da promi-

jeni svoju namjeru prema njima. Halevu i Isusu je bila obećana nagrada, prvenstvo pred svim zborom Izraelovim, jer su Izraelci proigrali sva prava na Božju naklonost i zaštitu. (163)

Dvadeset i prvo poglavlje—Motsitev Griteh

I ponovo se zbor Izraelov našao u pustinji, na istom mjestu na kojemu ih je Bog okušao neposredno poslije izlaska iz Egipta. Gospod im je dao vodu iz stijene, vodu koja je nastavila da teče sve do njihovog povratka, kada je Gospod učinio da životvorni tok prestane da bi ponovo okušao svoj narod, da vidi hoće li položiti ispit ili će ponovo gundati protiv Njega.

Kada su Jevreji postali žedni i nisu mogli da nađu vode, postali su nestrpljivi i nisu ni pokušali da se sjete sile Božje koja im je, prije skoro četrdeset godina, darovala vodu iz stijene. Umjesto da se oslone na Boga, prigovarali su Mojsiju i Aronu i kazali: „Da je bar učinio Bog da pomremo kada su naša braća umrla pred Gospodom!” Ustvari, poželjeli su da budu ubrojeni među one koji su pomrli od pomora u vrijeme pobune Koreja, Datana i Abirama.

Ljutito su se raspitivali: „Zašto ste doveli zbor Gospodnji u ovu pustinju, u kojoj ćemo izginuti i mi i stoka naša? Zato li ste nas izveli iz Egipta da biste nas doveli na ovo zlo mjesto? Nema ovdje ni pšenice, ni (164) smokava, ni loze vinove, ni šipaka, a nema ni vode za piće!”

„I Mojsije i Aron otidoše od zбора na vrata šatora od sastanka i padoše na lice svoje; i pokaza im se slava Gospodnja. I reče Gospod Mojsiju, govoreći: uzmi štap svoj, i sazovi sav zbor, ti i brat tvoj Aron, i progovorite stijeni pred njihovim očima, i daće stijena vodu svoju, i ti ćeš im izvesti vodu iz stijene; i tako ćeš dati zboru i stoci njihovoj da piju. I Mojsije uze štap pred Gospodom, kao što mu bješe zapovjedio.”

Mojsije popušta nestrpljenju

„I Mojsije i Aron sazvaše zbor pred stijenom; i on im reče: slušajte sada, vi buntovnici, treba li da vam mi izvedemo vodu iz ove stijene? I podiže Mojsije ruku svoju, i udari štapom svojim po stijeni dva puta: i iziđe voda izobilno, i napi se zbor i stoka njihova.

A Gospod reče Mojsiju i Aronu: zato što mi ne vjerovaste, zato što ne uzdigoste moju svetost pred očima sinova Izraelovih, zato nećete dovesti ovaj zbor u zemlju koju sam im dao.”

Ovde je Mojsije sagriješio. Umorio se već od stalnog gundanja naroda protiv sebe, pa je na Gospodnju zapovijest uzeo štap i, umesto da progovori stijeni, kao što mu je Gospod zapovjedio, udario je stijenom štapić dva puta, pošto je rekao: „Trebalo li da vam mi izvedemo vodu iz ove stijene?” Ovde je progovorio nemudro usnama svojim. Nje rekao: Bog će vam sada dati novi dokaz svoje moći i učiniće da dobijete vodu iz stijene! Nije pripisao (165) moć i slavu Bogu što je učinio da ponovo poteče voda iz čvrste stijene, pa nije ni uzvisio Boga pred narodom. Zbog tog Mojsijevog promašaja Bog mu nije mogao dozvoliti da odvede narod u Obećanu zemlju.

Ova potreba za pokazivanjem Božje moći učinila je da se događaj pretvori u veliku svečanost, pa su je Mojsije i Aron morali iskoristiti da ostave povoljan utisak pred cijelim narodom. Međutim, Mojsije je bio uzrujan, pun nestrpljenja i gnjeva prema narodu, zbog njihovog gundanja, pa je rekao: „Slušajte sada, vi buntovnici, treba li da vam mi izvedemo vodu iz ove stijene?” Govoreći tako, on je stvarno pristao uz gundanje Izraela, priznao im da imaju pravo i da ih je zaista on izveo iz Egipta. Bog je narodu oprostio i mnogo veće pogreške nego što je bila ova Mojsijeva, ali On nije mogao da posmatra grijeh vođe svoga naroda istim očima kao i grijeh naroda. Nije mogao da zanemari Mojsijev grijeh i da mu dozvoli da uđe u Obećanu zemlju.

Gospod je ovdje pružio svom narodu neoboriv dokaz da je upravo On, koji je izveo tako prekrasno oslobođenje i izveo ih iz egipatskog ropstva, bio moćni Anđeo, a ne Mojsije, koji je išao pred njima na svim njihovim putovanjima i o kojemu je sam Bog rekao: „Gle, šaljem pred tobom anđela da te čuva na putu i da te dovede na mjesto koje sam ti pripremio. Čuvaj ga se i slušaj glas njegov; ne izazivaj ga, jer ti neće oprostiti prijestupe tvoje: jer je moje ime u njemu.” (2.Mojsijeva 23,20.21)

Mojsije je slavu koja je pripadala Bogu pripisao sebi i tako doprinio da postane neophodno da Bog u njegovom slučaju učini nešto što će zauvijek učutkati buntovni Izrael, naime, da ih nije Mojsije izveo iz Egipta, (166) već sam Bog. Gospod je Mojsiju povjerio odgovornost da vodi Njegov narod, dok je istovremeno moćni Anđeo

išao pred njima na svim njihovim putovanjima i određivao sve njihove puteve. Zato što su bili tako spremni da zaborave da ih Bog vodi preko svoga Anđela, i da čovjeku pripišu ono što je samo Božja sila mogla da obavi. On ih je kušao i isprobavao da vidi hoće li mu biti poslušni. Pali su na svakom ispitu. Umjesto da mu vjeruju, da priznaju Boga koji je posuo njihove puteve dokazima svoje moći i posebnim zalozima svoga staranja i svoje ljubavi, oni mu nisu vjerovali i pripisali Mojsiju svoj izlazak iz Egipta, optužujući ga za sve svoje nevolje. Mojsije je podnosio njihovu tvrdovratost sa zavidnom strpljivošću. U jednom trenutku čak su zaprijetili da će ga zasuti kamenjem.

Teška kazna

Gospod će zauvijek ukloniti taj utisak iz njihovih misli zabranjujući Mojsiju da uđe u Obećanu zemlju. Gospod je visoko uzdigao Mojsija. Njemu je pokazao svoju veliku slavu. Uzeo ga je u svoju svetu blizinu na gori, udostojao se da razgovara s njime kao što čovjek govori sa svojim prijateljem. On je prenosio Mojsiju, i preko njega narodu, svoju volju, svoje uredbe, svoje zakone. I upravo činjenica da je bio tako uzdignut i počastvovan pred Bogom, učinila je da njegova pogreška postane tako značajna. Mojsije se pokajao zbog svoga grijeha i veoma se ponizio pred Bogom. Objavio je cijelom Izraelu svoju žalost zbog svoga grijeha. Nije skrivao ni posljedice svoga grijeha, već je rekao narodu da upravo zato što je propustio da slavu pripiše Bogu ne može da ih odvede u Obećanu zemlju. Onda ih je upitao: Ako je ta pogreška s njegove strane bila tako velika da je zaslužila takvu kaznu (167) s Božje strane, kako će, onda, Bog gledati na njihova stalna gunđanja i na optužbe protiv njega, Mojsija, zbog neobičnih pohoda Božjih kojima je odgovarao na njihove grijeh?

[122] U tom jednom jedinom slučaju, Mojsije je dozvolio da se stvori utisak da im je on izveo vodu iz stijene, umjesto da uzdigne Gospodnje ime pred Njegovim narodom. Gospod je sada želio da jednom zauvijek riješi problem sa svojim narodom, naime, da im pokaže da je Mojsije samo čovjek, koji slijedi uputstva i izvršava naredbe nekoga koji je moćniji od njega, Sina Božjega. U tome je želio da više ne bude nikakve sumnje. Tamo gdje se mnogo daje, mnogo se i

zahtijeva! Mojsije je bio vrlo visoko počastvovan da dobije poseban uvid u Božje veličanstvo. Svjetlost i slava Božja bili su mu darovani u obilnoj mjeri. Njegovo lice je odražavalo ljudima slavu kojom ga je Gospod obasjao. Svima će biti suđeno u skladu s prednostima koje su imali, sa svjetlošću i blagoslovima koje su dobili.

Grijesi dobrih ljudi, čije je opšte ponašanje dostojno da se ljudi na njega ugledaju, posebno su uvredljivi za Boga. Oni navode Sotonu da likuje i da muči Božje anđele nedostacima Božjih izabраниh oruđa; pruža nepravednima priliku da se podignu protiv Boga. Sam Gospod je vodio Mojsija na poseban način, otkrivao mu je svoju slavu, kao što to nije činio nikome drugome na Zemlji. Bio je nestrpljiv po svojoj prirodi, ali se tako čvrsto uhvatio za Božju blagodat i tako ponizno tražio mudrost s Neba da ga je Bog ojačao da pobijedi svoju nestrpljivost u takvoj mjeri da ga je sam Bog nazvao najkrotkijim čovjekom na licu cijele Zemlje.

Aron je umro na gori Horu, jer je Gospod rekao da neće ući u Obećanu zemlju zato što je, zajedno s Mojsijem pogriješio u vrijeme (168) kada je trebalo izvesti vodu iz stijene kod Meribe. Mojsije ga je, zajedno s Aronovim sinovima, sahranio na gori da ljudi ne bi pali u iskušenje da obavljaju suviše velike ceremonije oko njegovog tijela i da tako navuku na sebe grijeh idolopoklonstva. (169)

[123]

Dvadeset i drugo poglavlje—Motsiteva Smrt

Kada se približilo vrijeme da Mojsije umre, dobio je zapovijest da prije svoje smrti okupi oko sebe sinove Izraelove i da im opiše sva putovanja jevrejskih četa od izlaska iz Egipta, i sve velike prijestupe njihovih otaca, kojima su navukli na sebe Božje osude i naveli Boga da kaže da neće ući u Obećanu zemlju. Njihovi očevi su pomrli u pustinji, u skladu s Gospodnjom rječju. Njihova djeca su odrasla, i na njima se trebalo ispuniti obećanje o osvajanju hanaanske zemlje. Mnogi među njima su bili još mala djeca kada je zakon bio proglašen i nisu imali nikakvih uspomena na veličinu tog događaja. Drugi su bili rođeni u pustinji, pa, možda, nisu ni shvatali neophodnost poštovanja Deset zapovijesti i svih zakona i uredbama datih Mojsiju. Zato je Bog rekao Mojsiju da im ponovi Deset zapovijesti i da im govori o svim okolnostima koje su bile povezane s davanjem zakona.

Mojsije je napisao knjigu sa svim zakonima i uredbama koje je dobio od Boga; vjerno je u njoj zapisao sve pouke koje je dobijao usput, sva čuda koja je obavio za njih i sva gundanja sinova (170) Izraelovih. Zapisao je i svoj poraz koji je doživio zbog njihovog gundanja.

Završne pouke Izraelu

I kada se sav narod okupio pred njime, čitao im je o događajima iz njihove prošlosti iz knjige koju je napisao. Čitao im je i o obećanjima koja im je Bog dao ukoliko budu poslušni, i o prokletstvima koja će ih zadesiti ukoliko budu neposlušni.

Rekao im je, takođe, da je Gospod, zbog njihovog buntovništva, nekoliko puta namjeravao da ih uništi, ali da je on posredovao za njih tako vatreno da ih je Bog milostivo poštudio. Podsjetio ih je na čuda koja je Gospod učinio pred Faraonom i cijelom zemljom egipatskom. Naglasio im je: „Oči vaše vidješe sva velika djela Gospodnja koja je učinio. I zato treba da držite sve zapovijesti koje

[124]

vam danas zapovjedam, da biste bili jaki, da biste pošli i zauzeli

zemlju, u koju idete da je osvojite.” (5. Mojsijeva 11,7.8)

Mojsije je posebno opomenuo sinove Izraelove na opasnost da bude navedeni na idolopoklonstvo. Strogo im je naložio da budu poslušni Božjim zapovijestima. Ukoliko se budu pokazali poslušni Bogu, ukoliko budu voljeli Gospoda i služili mu svim svojim srcem, On će im davati kišu u pravo vrijeme i činiti da biljke njihove budu bujne i da se njihova stoka množi. Uživaće i posebne, visoke prednosti i pobjeđivati svoje neprijatelje.

Mojsije je poučio sinove Izraelove na ozbiljan, uticajan način. Znao je da je to njegova posljednja prilika da im se obrati. Onda je završio svoje izlaganje zapisujući u knjigu sve zakone, uredbe, i pravila koja mu je Bog dao, ali i različite (171) propise koje su se odnosili na prinošenje žrtava. Predao je knjigu u ruke ljudi koji su obavljali svetu službu i zatražio od njih da je, radi sigurnog čuvanja, stave pored kovčega zavjeta, jer je Bog vodio stalni nadzor nad svetim kovčegom. Ova Mojsijeva knjiga se morala sačuvati, tako da se sudije u Izraelu mogu pozivati na nju u svakom slučaju kada im to bude neophodno. Ljudi koji griješe često su skloni da Božje zahtjeve razumiju onako kako im to odgovara, i upravo zato se Mojsijeva knjiga morala držati na najsvetijem mjestu, radi buduće upotrebe.

Mojsije je završio svoje posljednje savjete narodu najснаžnijim, proročkim riječima.

Nadahnut od Boga, blagoslovio je posebno sva plemena u Izraelu. U svojim završnim riječima najvećim dijelom je govorio o Božjem veličanstvu i o posebnim karakteristikama Izraela, koje će se nastaviti za sva vremena ukoliko budu poslušni Bogu i ukoliko se budu uhvatili za Njegovu snagu.

Mojsijeva smrt i njegovo uskrsnuće

„I otide Mojsije iz ravnice Moavske na planinu Nebo, na vrh Pizge, koja se nalazi istočno od Jerihona. I pokaza mu Gospod svu zemlju od Galada pa sve do Dana. I svu zemlju Neftalijevu i zemlju Efraimovu, i Manasijinu i svu zemlju Judinu, sve do mora na zapadu, Negeb i ravnicu u dolini jerihonskoj, gradu palmovu, sve do Zoara. I reče mu Gospod: to je zemlja za koju sam se zakleo Abram, i Isaaku, i Jakovu, govoreći: daću je potomstvu tvojemu: učinio sam da je vidiš svojim očima, ali nećeš preći preko da uđeš u nju.

[125]

I tako Mojsije, sluga Gospodnji, umrije tamo u zemlji Moavskoj, kao što reče Gospod. I bi pokopan u dolini, u zemlji Moavskoj, nasuprot Bet-peoru: ali niko ne sazna za grob njegov do današnjega dana. I (172) bi Mojsiju stotinu i dvadeset godina kada umrije; i oči mu ne bijahu potamnjele, niti mu se umanjila prirodna snaga.” (5. Mojsijeva 34,1-7)

Nije bilo po volji Bogu da bilo ko pođe s Mojsijem na vrh Pizge. I tamo je stajao, na istaknutom položaju na vrhu brda, u prisutnosti Boga i nebeskih anđela. I pošto se sa zadovoljstvom nagledao Hanaana, legao je kao neki umorni ratnik da se odmori. Uskoro ga je obuzeo san, ali je to bio smrtni san. Anđeli su uzeli njegovo tijelo i sahranili ga u dolini. Izraelci nikada nisu uspjeli da pronađu mjesto na kojemu je bio sahranjen. Trebalo je da njegova potajna sahrana spriječi ljude da ne sagriješe Gospodu klanjajući se idolopoklonički njegovom mrtvom tijelu.

Sotona je likovao kada je uspio da navede Mojsija da zgriješi Bogu. Zbog svoga grijeha Mojsije je pao pod vlast smrti. Da je nastavio da bude vjeran, da njegov život nije bio pomračen tim jednim prijestupom kada je propustio da Bogu pripiše slavu što je izveo vodu iz stijene, ušao bi u Obećanu zemlju i bio bi prenesen na Nebo ne vidjevši smrti. Pošto je Mojsije kratko vrijeme proveo u grobu, Mihael, odnosno Hrist, sišao je s Neba zajedno s anđelima koji su sahranili Mojsija, uskrsnuo ga i odveo na Nebo.

Kada su se Hrist i anđeli približili grobu, na grobu su se pojavili i Sotona i njegovi anđeli, trudeći se da sačuvaju Mojsijevo tijelo da ne bude uzeto. Kada su Hrist i njegovi anđeli pristupili grobu, Sotona se usprotivio njihovom dolasku, ali je bio primoran, slavom i silom Hrista i Njegovih anđela, da se povuče. Sotona je prisvajao Mojsijevo tijelo zbog tog jednog jedinog prijestupa; ali ga je Hrist krotko uputio na svoga Oca, govoreći: „Gospod da te ukori, Sotono!” (Juda 9)

[126] (173) Hrist je rekao Sotoni da zna da se Mojsije ponizno pokajao zbog tog jednog zlog djela, da sada nikakva mrlja ne kvari njegov karakter i da njegovo ime stoji neokaljano u nebeskoj knjizi izveštaja. Onda je Hrist uskrsnuo Mojsijevo tijelo, koje je Sotona zahtijevao za sebe.

Prilikom Hristovog preobraženja, Mojsije i Ilija, koji je bio prenesen na Nebo, bili su poslani da razgovaraju sa Hristom o Njegovim

patnjama, i da budu nosioci Božje slave Njegovom dragom Sinu. Mojsije je uživao veliku čast u Božjim očima. Dobio je prednost da razgovara s Bogom licem u lice, kao što čovjek razgovara sa svojim prijateljem. Bog mu je otkrio svoju nenadmašnu slavu, kao što to nije učinio nijednom drugom čovjeku. (174)

Dvadeset i treće poglavlje—Ulazak U Obećanu Zemlju

Poslije Mojsijeve smrti trebalo je da Isus postane vođa Izraela i da odvede narod u Obećanu zemlju. On je bio prvi Mojsijev saradnik u toku najvećeg dijela vremena koje su Izraelci proveli lutajući kroz pustinju. Vidio je prekrasna djela koja je Bog činio preko Mojsija, i dobro je razumio raspoloženje naroda. Bio je i jedan od dvanaestorice uhoda koji su bili poslani da pretraže Obećanu zemlju, i jedan od dvojice koji su dali vjeran izvještaj o njenom bogatstvu i koji su pozvali narod da pođe naprijed u Božjoj snazi i da je zauzme. Bio je zaista dobro osposobljen za tu važnu službu. Gospod je obećao Isusu da će biti s njime kao što je bio s Mojsijem i da će učiniti da osvajanje Hanaana postane lak poduhvat pod uslovom da on ostane vjeran i da drži sve Njegove zapovijesti. Isus je bio zabrinut kako će obaviti taj veliki zadatak da odvede narod u zemlju hanaansku, ali je ovo ohrabrenje uklonilo sva njegova strahovanja.

Isus je zapovjedio sinovima Izraelovim da se pripreme za trodnevno putovanje i da se svi vojnici opreme za bitku. „I oni odgovoriše Isusu, govoreći: sve što nam zapovijedaš, činićemo, u kuda god nas šalješ, ići ćemo. Kao što smo slušali Mojsija u svemu, (175) tako ćemo slušati i tebe: samo da Gospod Bog tvoj bude s tobom kao što je bio s Mojsijem! I ko se god bude pobunio protiv zapovijesti tvojih i ne bude slušao riječi tvoje u svemu što mu budeš zapovjedio, biće pogubljen; samo budi jak i hrabar!”

Prelazak Izraelaca preko Jordana trebalo je da se obavi uz pomoć čuda: „I reče Isus narodu: očistite se od grijeha: jer će sutra Gospod činiti čuda među vama. I reče Isus sveštenicima, govoreći: uzmite kovčeg zavjeta i pođite pred narodom. I oni uzeše kovčeg zavjeta i pođoše pred narodom. I Gospod reče Isusu: danas ću početi da te uzdižem u očima cijelog Izraela, tako da znaju da ću biti s tobom kao što sam bio s Mojsijem!”

Prelaz preko Jordana

[128]

Bilo je rečeno da sveštenici pođu pred narodom i da nose kovčeg u kojemu se čuvao Božji zakon. Kada su se njihove stope našle u vodi na obali Jordana, voda se zaustavila s njihove gornje strane i oni su prešli, noseći kovčeg, koji je predstavljao simbol božanske prisutnosti; a jevrejsko mnoštvo je pošlo za njima. Kada su se sveštenici našli na pola puta da pređu Jordan, bilo im je zapovjedbno da stanu usred riječnog korita i da tu ostanu sve dok sve mnoštvo Izraelovo ne pređe. I tako se na tom mjestu tadašnji naraštaj Izraelaca osvjedočio da se vode Jordana pokoravaju istoj sili čije su djelovanje vidjeli njihovi oci prije četrdeset godina na Crvenom moru. Mnogi među njima su prešli preko Crvenog mora dok su još bili djeca. Sada su prešli i preko Jordana kao ratnici, potpuno opremljeni za bitku.

Pošto je cijeli zbor Izraelaca prešao preko Jordana, (176) Isus je zapovjedio sveštenicima da izađu iz rijeke. I čim su sveštenici, noseći kovčeg zavjeta, izašli iz rijeke i stali na suhu zemlju, Jordan je potekao kao i prije toga i preplavio sve svoje obale. Ovo prekrasno čudo, učinjeno za Izraelce, veoma je ojačalo njihovu vjeru. Da se ovo prekrasno čudo nikada ne bi zaboravilo, Gospod je naredio Isusu da ugledni ljudi, po jedan iz svakog plemena, uzmu kamenje sa riječnog dna, s mjesta na kojemu su stajali sveštenici dok je narod prelazio preko rijeke, da ih ponesu na plećima i da od njih načine spomenik u Gilgalu, da bi se u sjećanju sačuvala činjenica da je Izrael prešao preko Jordana po suhoj zemlji. Pošto su sveštenici izašli iz Jordana, Gospod je podigao svoju moćnu ruku i voda je potekla kao snažna matica svojim uobičajenim tokom.

Kada su svi vladari Amorićana i svi vladari Hanaanićana čuli da je Gospod zaustavio vode Jordana pred sinovima Izraelovim, njihova srca su otežala od straha. Izraelci su već pobili dvojicu moabskih vladara, i njihov čudesni prelaz preko nabujalog i opasnog Jordana ispunio ih je užasnim strahom. Isus je onda naredio da se obrežu svi Izraelci rođeni u pustinji. Poslije tog obreda, proslavili su i Pashu u ravnici jordanskoj. „I Gospod reče Isusu: danas sam uklonio od tebe sramotu egipatsku!”

Neznabožački narodi su ogovarali Gospoda i Njegov narod zato što Jevreji nisu dobili zemlju hanaansku koju su očekivali da dobiju neposredno poslije izlaska iz Egipta. Njihovi neprijatelji su likovali

[129]

zato što su morali da lutaju pustinjom tako dugo vremena i oholo su se uzdizali protiv Gospoda, izjavljujući da On nije u stanju da odvede Izraelce u (177) zemlju hanaansku. Jevreji su sada prešli preko Jordana po suhoj zemlji i njihovi neprijatelji nisu više mogli da im prigovaraju.

Mana je nastavljala da pada sve do tog vremena, ali sada, kada su Izraelci počeli da osvajaju Hanaan i da jedu plodove te zemlje, nije više bilo potrebe za njom, i ona je prestala da pada.

Zapovjednik vojske Gospodnje

Kada se Isus povukao iz logora vojske Izraelove da razmišlja i da se moli da ga prati Božja posebna prisutnost, ugledao je čovjeka visokog rasta, odjevena u vojničku odjeću, s golim mačem u ruci. Isus ga nije prepoznao kao pripadnika vojske Izraelove, ali mu ipak nije izgledao ni kao neprijatelj. U svojoj revnosti prišao mu je i rekao: „Da li si s nama ili s našim neprijateljima? A on reče: ne, već sam ovamo došao kao zapovjednik vojske Gospodnje! I pade Isus na lice svoje na zemlju i pokloni se i reče mu: šta kaže Gospod moj sluzi svojemu? I zapovjednik vojske Gospodnje reče Isusu: izuj obuću s nogu svojih; jer je mjesto na kojemu stojiš sveto. I učini Isus tako.”

Ovo nije bio nikakav obični anđeo. Bio je to Gospod Isus Hrist, Onaj isti koji je vodio Jevreje kroz pustinju, sakriven u stubu od ognja noću i u stubu od oblaka danju. Mjesto je postalo sveto zbog Njegove prisutnosti, i zato je Isusu bilo rečeno da izuje svoju obuću.

Gospod je zatim rekao Isusu kako treba da se ponaša da bi zauzeo Jerihon. Svim vojnicima je bilo zapovjedbno da obilaze grad jednom dnevno u toku šest dana, i da sedmoga dana obiđu oko Jerihona sedam puta. (178)

Zauzimanje Jerihona

„I Isus, sin Nunov pozva sveštenike i reče im: uzmite kovčeg zavjeta i neka sedmorica sveštenika nose sedam truba od ovčijih rogova pred kovčegom Gospodnjim. A narodu reče: idite i obiđite oko grada i neka svi koji su naoružani idu pred kovčegom Gospodnjim. I dogodi se, kada Isus progovori narodu da sedam sveštenika koji

nošahu sedam truba od rogova ovnujskih pođoše pred Gospodom, i zatrubiše u trube, i kovčeg zavjeta pođe za njima.” [130]

„I naoružani ljudi pođoše pred sveštenicima koji trubljahu u trube, a ostali pođoše poslije kovčega, i sveštenici išahu i trubljahu u trube. A Isus bješe zapovjedio narodu, govoreći: ne vičite, niti pravite bilo kakvu buku glasom svojim, niti da ijedna riječ izađe iz usta vaših sve do dana kada vam budem zapovjedio da vičete; onda ćete vikati. I tako kovčeg Gospodnji obiđe oko grada, idući oko njega jednom; i oni se vratiše u logor, i smjestiše se u logoru.”

Jevrejska vojska je koračala u savršenom redu. Prvo je išla izabrana grupa naoružanih ljudi, odjevena u svoju vojničku odjeću, ne zato da sada pokaže svoju vještinu u rukovanju oružjem, već samo da pokaže vjeru i poslušnost prema naređenjima koja su joj bila data. Za njima su išla sedmorica sveštenika sa trubama. Onda je dolazio kovčeg Gospodnji, blistajući zlatom, sa oreolom slave koji je lebdio iznad njega, na plećima sveštenika u bogatoj, posebnoj odjeći koja je obilježavala njihovu svetu službu. Bezbrojna vojska Izraelova išla je za njima u savršenom redu, svako pleme pod svojom posebnom zastavom. I tako su obišli oko grada zajedno s kovčegom Božjim. Nije se čio nikakav glas osim stupanja ove moćne vojske i (179) svečanog glasa truba, koji je odjekivao od bregova i ponovo odjekivao po ulicama grada Jerihona.

Sa čuđenjem i strahom stražari toga osuđenoga grada pratili su svaki pokret i izvještavali o njemu ljude na vlasti. Nisu mogli da im kažu šta ta cijela procedura znači. Neki su se rugali pomisli da grad može da bude zauzet na takav način, dok su drugi bili ispunjeni strahopoštovanjem dok su posmatrali sjaj kovčega i svečano i dostojanstveno držanje sveštenika i Izraelaca koji su išli za njima, sa Isusom na čelu. Sjetili su se da se Crveno more razdvojilo pred njima prije četrdeset godina i da im je upravo bio omogućen prelaz preko rijeke Jordana. Bili su suviše uplašeni da bi se zabavljali. Strogo su naredili da se zatvore sva gradska vrata i da se postave moćni ratnici kod svakih vrata.

U toku šest dana vojske Izraelove su obilazile grad. Sedmoga dana su sedam puta obišle oko grada. Narodu je kao i obično bilo zapovjedbno da ćuti. Trebalo je da se ćuje samo glas truba. Narod je morao da pazi i kada se trube budu oglasile dužim trubljenjem nego obično, da svi zajednički glasno poviću, jer im je Gospod [131]

predao grad. „I dogodi se sedmoga dana da ustadoše rano u zoru i obidoše oko grada na isti način sedam puta: samo toga dana obidoše oko grada sedam puta. I dogodi se sedmoga puta, kada sveštenici zatrubiše u trube da Isus reče narodu: vičite, jer vam Gospod predade grad!” „I tako narod povika kada sveštenici zatrubiše u trube, i dogodi se, kada narod začu glas truba i kada povika velikim glasom da zid pade na zemlju, tako da narod (180) uđe u grad, svaki na mjestu na kojemu se zadesio i zauzeše grad.”

Bog je namjeravao da pokaže Izraelcima da se zauzimanje Hanaana ne može pripisati njima. Zapovjednik Gospodnje vojske je pobijedio Jerihon. On i Njegovi anđeli su obavili ovo osvajanje. Hrist je zapovjedio nebeskim vojskama da obore jerihonske zidine i da omoguće ulazak Isusu i izraelskoj vojsci. Bog je, ovim prekrasnim čudom, ne samo ojačao vjeru svoga naroda u svoju moć da pokori njihove neprijatelje, već im je uputio i prijekor zbog njihovog ranijeg nevjerovanja.

Jerihon je prkosio vojsci Izraela i Boga nebeskoga. Ali, kada su Jerihonjani vidjeli izraelske čete kako obilaze oko grada po jednom svakoga dana, uplašili su se; međutim, kada su pogledali svoju čvrstu odbranu, svoje tvrde i visoke zidine, stekli su sigurnost da se mogu oduprijeti svakom napadu. Ali, kada su se njihove zidine iznenada potresle i pale sa strašnim treskom, sličnim zvuku najglasnije grmljavine, bili su ukočeni od užasa i nisu mogli da pruže nikakav otpor.

Isus kao mudar i posvećen starješina

Nikakva mrlja ne kvari sveti karakter Isusa, sina Nunova. On je bio mudar vođa. Njegov život je bio potpuno posvećen Bogu. Prije svoje smrti okupio je oko sebe mnoštvo Izraelovo i, povodeći se za Mojsijevim primjerom, prepričao im njihova putovanja kroz pustinju i govorio im o Božjem milosrdnom postupanju prema njima. A onda im se obratio na vrlo rječit način. Kazao im je kako je vladar Moava zaratio protiv njih i pozvao Balaama da ih prokune, ali Bog „ne htjede poslušati Balaama, te vas on još i blagoslovi”. Onda im je rekao: „Ako vam se čini zlo služiti Gospodu, izaberite sebi danas kome ćete služiti; ili bogovima (181) kojima služite oci vaši s onu

[132]

stranu Eufrata ili bogovima Amorićana u čijoj zemlji živite; a što se tiče mene i doma mojega, mi ćemo služiti Gospodu!”

„I narod odgovori i reče: Bože sačuvaj da zaboravimo Gospoda i da služimo drugim bogovima; jer je Gospod naš Bog. On je izveo nas i oce naše iz zemlje egipatske, iz doma ropskoga, i učinio one velike znake nama na vidiku, i sačuvao nas cijelim putem kojim smo prošli i među svim narodima kroz koje smo prolazili.”

Narod je obnovio svoj zavjet s Isusom. Kazali su mu: „Gospodu Bogu našem služićemo i glas Njegov slušaćemo.” Isus je riječi njihovog zavjeta zapisao u knjigu koja je sadržavala zakone i uredbe date Mojsiju. Cijeli Izrael je veoma volio i poštovao Isusa i poslije njegove smrti svi su ga iskreno oplakali.

[133]

Dvadeset i četvrto poglavlje—Božji Kovčeg I Blagostanje Izraela

Kovčeg Božji bio je sveta riznica, načinjen da se u njemu čuvaju Deset zapovijesti, zakon koji je predstavljao samoga Boga. Kovčeg se smatrao slavom i snagom Izraela. Zalog Božje prisutnosti lebdio je iznad njega i danju i noću. Sveštenici koji su služili pred kovčegom bili su svesrdno posvećeni svojoj svetoj službi. Nosili su naprsnik oivičen dvagocijenim kamenjem raznih vrsta, onih istih koje sačinjavaju dvanaest temelja Božjega grada. Na ivicama naprsnika bila su imena dvanaest plemena Izraelovih, urezana u dragom kamenju, uglavljenom u zlatu. Bio je to veoma bogat i prekrasno načinjen dio njegove opreme, koji se spuštao sa sveštenikovih ramena, prekrivajući njegove grudi.

Sa desne i lijeve strane naprsnika bila su uglavljena dva veća draga kamena, koja su blistala velikim sjajem. Kada bi pred sudije bio iznesen neki težak problem, koji nisu mogli da riješe, spor bi bio prepušten sveštenicima. Sveštenici bi onda pitali Boga, koji im je odgovarao. Ukoliko bi odgovor bio povoljan, ukoliko bi im Bog osiguravao uspjeh, oreol svjetlosti i slave posebno bi počivao na dragom kamenu s desne strane. Ukoliko se Bog nije slagao s njihovim rješenjem, para ili oblak se naizgled spuštao na dragi kamen s lijeve strane. Ukoliko bi pitali Boga u vezi s odlaženjem u bitku, dragi kamen s desne strane, ukoliko bi bio okružen svjetlošću, govorio bi: idite i bićete uspješni! (183) Dragi kamen s lijeve strane, ukoliko bi bio prekriven oblakom, poručivao bi time: nemojte ići, jer nećete biti uspješni!

[134]

Kada bi jednom u godini veliki sveštenik ulazio u svetinju nad svetinjama, da služi pred kovčegom u zastrašujućoj prisutnosti samoga Boga, postavljao bi pitanje i Bog bi mu često odgovarao svojim glasom. Kada Gospod ne bi odgovarao glasom, činio bi da zraci svete svjetlosti i slave počivaju na heruvimu s desne strane kovčega u znak potvrde ili odobravanja. Ukoliko bi zahtjev bio odbijen, oblak bi počivao na heruvimu s lijeve strane.

Četiri nebeska anđela su uvijek pratila kovčeg Božji na svim njegovim putovanjima, da bi ga zaštitila od svih opasnosti i da bi obavila svaku službu koja bi se tražila od njih i koja bi bila povezana s kovčegom. Isus, Božji Sin, u čijoj pratnji su bili nebeski anđeli, išao je pred kovčegom kada se kovčeg našao na Jordanu, i vode su se razdvojile pred Njegovom svetom prisutnošću. Hrist i anđeli su stajali kraj kovčega i sveštenika u riječnom koritu sve dok cijeli Izrael nije prešao na drugu stranu. Hrist i anđeli su pratili obilaženje kovčega oko Jerihona i na kraju su oborili masivne zidine grada i predali Jerihon u ruke Izraela.

Posledice Elijeve nemarnosti

Kada je Eli postao veliki sveštenik, uzdigao je svoje sinove u red sveštenika. Samo je njemu bilo dozvoljeno da jednom godišnje uđe u svetinju nad svetinjama. Njegovi sinovi su služili kraj ulaza u Svetilište i učestvovali u klanju žrtava i u služenju kraj žrtvenika. Neprestano su zloupotrebljavali svoju svetu službu. Bili su sebični, pohlepni, proždrljivi i razuzdani. Bog je ukoravao Elija zbog zločinačkog zanemarivanja porodične discipline. On je ukoravao svoje sinove, ali ih nije obuzdavao. Kada su bili primljeni u svetu sveštenučku službu, slušao je (184) o njihovom ponašanju, o tome kako su otimali žrtve i priloge od sinova Izraelovih, kako su drsko kršili Božji zakon i svojim nasilništvom navodili Izraela na grijeh.

Gospod je djetetu Samuelu objavio kazne koje je izrekao Elijevom domu zbog njegove nemarnosti. „I Gospod reče Samuelu: gle, učiniću nešto u Izraelu od čega će zvoniti oba uha svakome koji bude o tome slušao. Toga dana ću učiniti protiv Elija sve što sam rekao o domu njegovu: kada nešto počnem, sigurno ću i dovršiti. Jer sam mu rekao da ću suditi domu njegovu zauvijek zbog bezakonja za koje je znao; jer sinovi njegovi činiše bezakonje, a on ih nije obuzdao. I zato se zakleh domu Elijevu da bezakonje doma Elijeva neće biti očišćeno žrtvama ni prilozima dovijeka.”

Prijestupi Elijevih sinova su bili tako drski, tako su vrijeđali svetoga Boga da više nikakva žrtva ne bi mogla posredovati za tako namjerne prijestupe. Ovi grešni sveštenici obesčastili su žrtve koje su predstavljale Božjega Sina. Svojim bogohulnim ponašan-

jem gazili su posredničku krv bez koje prinošene žrtve ne bi imale nikakve vrijednosti.

Samuel je preneo Eliju Gospodnju poruku, a „on je rekao: Gospod je Bog i neka čini što misli da je dobro!” Elije je znao da je Bog obešćašćen i osjećao je da griješi. Pokorio se kazni kojom je Bog kaznio njegovo grešno ponašanje. Poruku koju je dao Samuelu on sam je objavio cijelom Izraelu. Čineći to, mislio je da će bar u nekoj mjeri ispraviti zlo koje je načinio svojom nemarnošću u prošlosti. Zlo, koje je bilo najavljeno Eliju, nije se moglo dugo odlagati.

Izraelci su zaratili s Filistejcima, izgubili su bitku i četiri hiljade Izraelaca je izgubilo. (185) Jevreji su se uplašili. Znali su da će drugi narodi, kada budu čuli za njihov poraz, biti ohrabreni da zarate s njima. Izraelske starješine su zaključile da su Izraelci bili poraženi samo zato što kovčeg Božji nije bio s njima. Poslale su glasnike u Svetilište da pozovu kovčeg zavjeta. Sjetili su se svoga prelaska preko Jordana i lake pobjede kod Jerihona kada je kovčeg bio s njima, pa su zaključile da će biti dovoljno da donesu kovčeg u svoj logor i da će lako pobijediti sve svoje neprijatelje. Nisu shvatile da je njihova snaga u poslušnosti zakonu, koji se čuvao u kovčegu i koji je predstavljao samoga Boga. Pokvareni sveštenici, Ofni i Fines, došli su s kovčegom Božjim, iako su kršili Božji zakon. Ta dva grešnika pratila su kovčeg Božji sve do logora Izraelaca. Vojnicima se vratilo povjerenje i oni su postali sigurni u uspjeh.

Zarobljen kovčeg Božji

„I kada kovčeg zavjeta Gospodnjega dođe u logor, svi Izraelci povikaše velikim glasom da cijela zemlja odjekivaše. A kada Filistejci čuše viku njihovu, rekoše: šta znači ova velika vika u logoru Izraelaca? I razumješe da je kovčeg Gospodnji stigao u logor. I uplašiš se Filistejci, jer rekoše: Bog je došao u logor! I govorahu: teško nama jer nikada tako nije bilo do sada! Teško nama! Ko će nas osloboditi iz ruke tih moćnih bogova? To su bogovi koji su udarili Egipćane svim onim zlima u pustinji. Budite jaki i držite se kao ljudi, o Filistejci, da ne postanete sluge Jevrejima, kao što su oni bili sluge vama: držite se kao ljudi i borite se. I boriše se Filistejci, i potukoše Izraela, i pobjegoše Izraelci svaki u svoj šator: i pokolj bi

vrlo veliki, tako da pade od Izraela trideset hiljada pješaka. I kovčeg Božji bi zarobljen; i dva sina Ilijeva, Ofni i Fines, poginuše.”

Filistejci su mislili da je kovčeg zavjeta bog Izraelaca. Nisu znali za živoga Boga, koji je stvorio nebo i zemlju, koji je dao svoj zakon na Sinaju, koji šalje blagostanje i nestašicu prema poslušnosti ili kršenju svoga zakona koji se čuva u svetom kovčegu.

Bio je to zaista veliki pokolj Izraelaca. Eli je sedeo kraj puta, očekujući uzdrhtala srca da dobije vijesti od vojske. Plašio se da bi kovčeg Božji mogao da bude zarobljen i da bi ga vojska Filistejska mogla oskrvniti. Vojnički glasnik je otrčao do Svetilišta i obavestio Elija da su oba njegova sina poginula. Starac je ovu poruku mogao da prihvati s određenom mjerom smirenosti, jer je imao razloga da je očekuje. Ali, kada je glasnik dodao: „I kovčeg Božji je zarobljen!” Eli se trgnuo od žalosti na svojoj stolici, pao je unazad i umro. Tako je učestvovao u gnjevu Božjemu koji je pao na njegove sinove. On sam je u velikoj mjeri bio kriv za njihove prijestupe, jer je zločinački zanemario da ih obuzda. Sami Izraelci su smatrali da je činjenica da su Filistejci zarobili kovčeg Božji najveća katastrofa koja im je mogla zadesiti. Žena Finesova na samrti je svome sinu nadjenula ime Ihabod, govoreći: „Otide slava od Izraela, jer kovčeg Gospodnji bi otet!”

Kovčeg Božji u zemlji Filistejskoj

Bog je dozvolio da Njegov kovčeg zarobe neprijatelji da bi pokazao Izraelcima kako je uzaludno uzdati se u kovčeg, u simbol Njegove prisutnosti, dok oni sami (186) ne poštuju zapovijesti koje se čuvaju u kovčegu. Bog ih je ponizio oduzevši im taj sveti kovčeg, navodni izvor njihove snage i povjerenja.

Filistejci su likovali, zato što se u njihovim rukama nalazi, tako su bar mislili, poznati bog Izraelaca, koji je za njih učinio takva čuda i uspio da užasni strah pred njima obuzme sve njihove neprijatelje. Odnijeli su kovčeg Božji u Ašdod i u prekrasni hram, podignut u čast njihovog najomiljenijeg boga Dagona, i stavili ga pored lika svojega boga. Kada su sljedećeg jutra sveštenici tih bogova ušli u hram, užasnuli su se kada su vidjeli da je Dagonov lik pao na lice svoje pred kovčegom Gospodnjim. Podigli su Dagona i stavili ga na njegovo mjesto. Pomislili su da je slučajno pao. Međutim, sljedećeg

jutra našli su ga kako leži kao i prošli put ničice na zemlji, dok su mu glava i obe ruke odsječene.

Anđeli Božji, koji su uvijek pratili kovčeg, oborili su beživotno idolsko božanstvo i osakatali ga nešto kasnije da pokažu da je Bog, živi Bog, iznad svih bogova i da pred Njime nijedan neznabožački bog ne predstavlja ništa. Neznabošci su gajili veliko poštovanje prema svome bogu Dagonu i kada su ga pronašli osakaćenog kako leži ničice pred Božjim kovčegom veoma su se ožalostili i proglasili su to vrlo lošim znakom za Filistejce. Protumačili su tu pojavu kao znak da će Jevreji pokoriti i uništiti Filistejce i sve njihove bogove i da će jevrejski Bog postati veći i moćniji od svih njihovih bogova. Uklonili su kovčeg Božji iz svog idolskog hrama i smjestili ga nasamo.

Filistejci su držali kovčeg Božji oko sedam mjeseci. Oni su pobijedili Izraelce i zarobili kovčeg Božji i time, kako su smatrali, pokazali (188) svoju snagu, pa su smatrali da će od sada biti u sigurnosti i da se više neće imati potrebe da se plaše izraelske vojske. Međutim, usred njihove radosti zbog postignutog uspjeha po celoj zemlji je odjeknulo jadikovanje, koje se najvećim dijelom pripisivalo kovčegu Božjemu. Njega su, ispunjeni užasom, prenosili s mjesta na mjesto, dok su kazne od Boga pratile njegovo kretanje, tako da na kraju Filistejci postali potpuno zbunjeni i nisu više znali šta da čine s njime. Anđeli, koji su ga pratili, čuvali su ga od svakog zla. Filistejci se nisu usuđivali da otvore kovčeg; jer je njihov bog Dagon doživio takvu sudbinu da su se plašili ne samo da ga dodirnu, već i da ga imaju u svojoj blizini. Sazvali su sveštenike i vračare i tražili od njih da im kažu šta treba da čine s Božjim kovčegom. Dobili su savjet da ga pošalju natrag narodu kojemu pripada i da zajedno s njime pošalju i dragocijene prinose zbog prijestupa, tako da, ukoliko Bogu bude ugodno da ih prihvati, budu iscjeljeni. Trebalo je, dakle, da shvate da se Božja ruka podigla protiv njih zato što su oteli Njegov kovčeg, koji je pripadao jedino Izraelu.

[138]

Kovčeg se vraća u Izrael

Neki među njima nisu bili zadovoljni tim savjetom. Izgledalo im je da bi se suviše ponizili vraćajući kovčeg, pa su govorili da se niko među Filistejcima neće usuditi da ugrozi svoj život noseći natrag

u Izrael kovčeg koji je među njima izazvao tolike smrti. Njihovi savjetnici su ih preklinjali da ne otvrdnu svoja srca, kao što su to učinili Egipćani i njihov Faraon i tako navukli na sebe još veća zla i veće nevolje. I pošto su se svi plašili da uzmu k sebi kovčeg Božji, predložili su im sljedeće rješenje: „Uzmite zato nova kola i dve krave dojljice, koje još nisu nosile jaram, i upregnite ih u kola, a telad njihovu odvedite kući od njih: uzmite onda kovčeg Gospodnji (189) i stavite ga na kola i nakit od zlata, koji ćete mu dati kao prinos za prijestup metnite u kovčežić pored njega; i pustite ih neka idu. I gledajte, ako krenu putem prema Njegovoj međi u Bet-Šemeš, onda nam je On učinio sve ovo veliko zlo; ali, ako li ne krenu, onda ćete znati da nas Njegova ruka nije udarila: da nam se slučajno dogodilo. I ljudi učiniše tako; uzeše dvije krave dojljice i upregoše ih u kola, a telad njihovu zatvoriše kod kuće... I krave krenuše pravo putem prema Bet-Šemešu, i idući mukahu, ali ne skretoše s puta ni na lijevo ni na desno.”

Filistejci su znali da krave ništa ne bi moglo navesti da ostave svoju telad kod kuće ukoliko nisu bile pod uticajem neke nevidljive sile. Krave su pošle pravo prema Bet-Šemešu, mučući za svojom teladi, ali idući u potpuno suprotnom smjeru. Starješine filistejske su ušle za kovčegom sve do granice Bet-Šemeša. Nisu se usuđivale da sveti kovčeg potpuno prepuste kravama. Plašili su se da će u slučaju da se kovčegu dogodi bilo kakvo zlo, još veće nevolje pasti na njih. Nisu, naime, znali da anđeli Božji prate kovčeg i vode krave na njihovom putu prema mjestu kojemu kovčeg pripada.

Drskost kažnjena

Stanovnici Bet-Šemeša su radili na poljima i kada su ugledali na kolima kovčeg Božji koja su vukle krave, veoma su se obradovali. Znali su da je to bilo Božje djelo. Krave su dovukle kola sa kovčegom do jednog velikog kamenja i tu same stale. Leviti su skinuli kovčeg Gospodnji i darove Filistejaca, a onda su prinijeli kola i krave koje su vukle (190) sveti kovčeg i darove Filistejaca na žrtvu paljenicu Bogu. Starješine Filistejaca su se vratile u Ekron i zla su prestala.

Stanovnici Bet-Šemeša su bili radoznali, htjeli su da saznaju kakva se velika sila krije u kovčegu koja mu je omogućila da učini

tako čudesna djela. Smatrali su da je sam kovčeg tako moćan, i nisu njegovu silu pripisivali Bogu. Niko osim ljudi koji su bili posvećeni i odabrani za tu svrhu nije smio da razgleda kovčeg, lišen svojih pokrivača, bez opasnosti po svoj život, jer bi to značilo da gleda samoga Boga. I kada su ljudi popustili svojoj radoznalosti i otvorili kovčeg da pogledaju njegov sveti sadržaj, što se ni neznabožački idolopoklonici nisu usudili da učine, anđeli koji su pratili kovčeg pobili su više od pedeset hiljada ljudi.

Stanovnici Bet-Šemeša su se uplašili kovčega, pa su kazali: „Ko je u stanju da opstane pred tim svetim Gospodom Bogom? I kuda li će otići od nas? I poslaše poslanike stanovnicima Kirjat-Jearima, govoreći: vratiše Filistejci kovčeg Gospodnji, siđite k nama i uzmite ga k sebi!” Stanovnici Kirjat-Jearima donijeli su kovčeg Gospodnji u kuću Aminadavovu i posvetili njegovog sina da ga čuva. Dvadeset godina su Jevreji bili pod vlašću Filistejaca, ponizili su se veoma i pokajali za svoje grijehе. Samuel je posredovao pred Bogom za njih i On im je opet bio milostiv. Filistejci su zaratili s njima i Gospod je opet čudesno stao na stranu Izraela i oni su pobijedili svoje neprijatelje.

Kovčeg je ostao u domu Aminadavovu sve dok David nije bio proglašen za vladara. On je okupio oko sebe sve izabrane ljude u Izraelu, trideset hiljada, i pošao da prenese kovčeg Božji. Stavili su kovčeg na nova kola i ponijeli ga iz kuće Aminadavove. (191) Uza i Ahu, sinovi Aminadavovi, upravljali su kolima. David i sav dom Izraelov svirali su pred Gospodom na svim vrstama muzičkih instrumenata. „I kada dođoše do gumna Nahonova, stavi Uza ruku svoju na kovčeg Božji i prihvati ga, jer volovi potegoše ustranu. I raspali se gnjev Gospodnji na Uzu, i udari ga Gospod za tu grešku, i pogibe onde kraj kovčega Božjega.” Uza se naljutio na volove, jer su posrnuli. Pokazao je i izrazito nepovjerenje prema Bogu, kao da se Bog koji je doveo kovčeg iz zemlje filistejske nije mogao postarati za njega. Anđeli koji su pratili kovčeg udarili su Uzu zato što se drsko usudio da stavi svoju ruku na kovčeg Božji.

[140] „I poboja se David Gospoda u taj dan, i reče: kako bi kovčeg Gospodnji mogao doći k meni? I tako ne prenese David kovčeg Gospodnji k sebi u grad Davidov, već ga odnese u kuću ObedEdoma, Getejca.” David je znao da je grešnik, pa se pobojavao da ne bi i on, kao Uza, na neki način svojom drskošću navukao na sebe Božji gnjev.

„I osta kovčeg Gospodnji u domu Obed-Edomovu tri mjeseca: i blagoslovi Bog Obed-Edoma i sav dom njegov.”

Gospod je želio da pouči svoj narod da Njegov kovčeg, koji je donosio užas i smrt onima koji su kršili Njegove zapovijesti, koje su se čuvale u njemu, istovremeno donosi blagoslov i snagu onima koji slušaju Njegove zapovijesti. Kada je David čuo da je dom Obed-Edomov veoma blagoslovljen i da napreduje u svemu što ima, zahvaljujući kovčegu Božjemu, žarko je poželio da ga prenese u svoj grad. Međutim, prije nego što se usudio da pokrene sveti kovčeg, David se posvetio Bogu i naredio da se svi ljudi (192) koji su zauzimali najviše položaje u državi uzdrže od svakog svjetovnog posla i od svega što bi skrenulo njihove misli od posvećene odanosti Bogu. Na taj način su se svi posvetili zadatku da otprate sveti kovčeg do grada Davidova. „I tako David otide i uze kovčeg iz kuće Obed-Edomove i odnese ga u grad Davidov s velikim veseljem...” „I uzeše kovčeg Gospodnji i postaviše ga na mjesto njegovo, usred šatora koji mu David podiže: i prinese David žrtve paljenice i žrtve zahvalne pred Gospodom.”

U Salamunovom hramu

Pošto je završio građenje Hrama, Salamun je sazvaio izraelske starješine i najuticajnije ljude u narodu da prenesu kovčeg zavjeta Gospodnjega iz grada Davidova. Oni ljudi su se posvetili Bogu i s velikom ozbiljnošću i pobožnošću išli za sveštenicima koji su nosili kovčeg. „I prenesoše kovčeg Gospodnji i šator od sastanka i sve svete sudove koji bijahu u šatoru, sve to prenesoše sveštenici i Leviti. I car Salamun i sav zbor Izraelov, koji se sabra k mjemu, bijahu s njime pred kovčegom, prinoseći ovce i volove, kiji se ne mogu ni kazati ni izbrojati od mnoštva.”

Solomun je slijedio primjer svoga oca Davida. Svakih šest koraka prinosio je žrtvu. Sa pjesmama i muzikom i velikom svečanošću, „sveštenici unesoše končeg zavjeta Gospodnjega na mjesto njegovo, u unutrašnjost doma, u svetinju nad svetinjama, pod krila heruvimima. Jer heruvimi raširiše dva krila svoja nad mjestom (193) kovčega, i zaklanjahu heruvimi kovčeg i poluge njegove odozgo.”

[141]

Najsajnije svetište je bilo podignuto, prema planu koji je bio pokazan Mojsiju na gori i koji je kasnije Gospod pokazao Davidu. Zemaljsko svetište je bilo načinjeno po uzoru na nebesko. Osim heruvima iznad kovčega, Solomun je načinio i druga dva mnogo veća anđela, koji su stajali sa oba kraja kovčega, predstavljajući nebeske anđele koji uvijek čuvaju Božji zakon. Nije moguće opisati ljepotu i sjaj ovog šatora. Ovamo, kao i u šator, sveti kovčeg je bio unesen na svečan način, uz mnogo poštovanja, i postavljen na svoje mjesto ispod krila dva dostojanstvena heruvima koji su stajali na podu.

Sveti hor je sjedinio svoje glasove sa svim vrstama muzičkih instrumenata slaveći Boga. I dok su glasovi, u skladu s muzikom instrumenata, odjekivali hramom i prenosili se vazduhom kroz cijeli Jerusolim, oblak Božje slave je obuhvatio dom, kao što je nekada ispunio šator. „I dogodi se, kada sveštenici izađoše iz svetog mjesta, da oblak napuni dom Gospodnji, tako da sveštenici ne mogoše stajati da služe zbog oblaka; jer slava Gospodnja ispuni dom Gospodnji.”

Car Salamun je stajao na bronzanom podnožju pred oltarom i blagosiljao narod. Onda je kleknuo i podigao svoje ruke, izgovarajući ozbiljnu i svečanu molitvu Bogu dok je zbog prignuo svoje lice prema zemlji. Pošto je Salamun završio svoju molitvu, čudesni oganj je pao s neba i pojeo žrtvu.

Nesreća koju je Bog nagovijestio da će zadesiti hram zbog grijeha Izraela, ukoliko Njegov narod (194) bude otišao od Njega, zaista se dogodila nekoliko stotina godina poslije građenja hrama. Bog je obećao Salamunu, ukoliko ostane vjeran, i ukoliko njegov narod bude poštovao sve Njegove zapovijesti, da će slavni hram stajati vječno u svoj svojoj slavi kao dokaz napretka i uzvišenih blagoslova koji će počivati na Izraelu zbog njegove poslušnosti.

[142]

Robovanje Izraela

Zbog toga što je Izrael prekršio zapovijesti Božje i činio pokvarena djela, Bog je dozvolio da budu odvedeni u ropstvo, da budu poniženi i kažnjeni. Prije nego što je hram bio razoren, Bog je objavio nekolicini svojih vjernih slugu sudbinu hrama, koji je bio ponos Izraela, na koji su gledali idolopoklonički, dok su istovremeno grijehili protiv Boga. On im je otkrio i robovanje Izraela. Ovi

pravedni ljudi, neposredno prije razorenja hrama, uklonili su sveti kovčeg u kojemu su se čuvale kamene ploče, i sa žalošću i plačem sakrili ga u pećinu u kojoj treba da bude sakriven od naroda izraelskog zbog grijeha njegovih i da im se više nikada ne vrati. Ovaj sveti kovčeg je i sada sakriven. Niko nikada nije narušio njegov mir otkako je bio sakriven.

[143] **Dvadeset i peto poglavlje—Prvi Hristov Dolazak**

Bila sam prenesena u vrijeme kada je trebalo da Isus uzme na sebe čovjekovu prirodu, da se ponizi kao čovjek i da pretrpi Sotonina kušanja.

Njegov rođenje se odigralo bez svjetovne veličine. Bio je rođen u štali i stavljen u jase; ali je Njegovo rođenje bilo slavljeno daleko više od rođenja bilo kojega od sinova čovječjih. Nebeski anđeli su obavijestili pastire o Isusovom dolasku, i svjetlost i slava od Boga pratili su njihovo svjedočenje. Nebeska vojska je udarala u svoje harfe i proslavljala Boga. Pobjedonosno je objavila dolazak Božjega Sina u grešni svijet da obavi djelo otkupljenja, i da svojom smrću donese mir, sreću, i vječni život čovjeku. Bog je proslavio dolazak svoga Sina. Anđeli su mu odali hvalu.

Isusovo krštenje

Anđeli Božji lebdjeli su nad prizorom Njegovog krštenja; Sveti Duh se spustio u obliku goluba i sišao na Njega i dok je narod stajao, duboko začuđen, očiju upravljenih prema Njemu, začuo se Očev glas sa Neba, kako govori: Ti si moj voljeni Sin, Ti si mi po volji!

Jovan nije bio potpuno siguran da je upravo Spasitelj došao k njemu na Jordan da se krsti. Međutim, Bog mu je obećao znak po kojemu će prepoznati (196) Jagnje Božje. Taj znak se pokazao kada se nebeski golub spustio na Isusa i slava Božja zasijala oko Njega. Jovan je ispružio svoju ruku, pokazujući na Isusa, i glasno povikao: „Gle Jagnje Božje koje uze na sebe grijeh svijeta!” (Jovan 1,29)

Služba Jovana Krstitelja

Jovan je kazao svojim učenicima da je Isus obećani Mesija, Spasitelj svijeta. Kako se njegovo djelovanje približavalo kraju, naučio je svoje učenike da gledaju na Isusa i da ga slijede kao Velikog Učitelja. Jovanov život je bio pun žalosti i samoodricanja.

[144] On je najavio prvi Hristov dolazak, ali mu nije bilo dozvoljeno da

vidi Njegova čuda i da se raduje sili koja je zračila iz Njega. Kada Isus bude sebe potvrdio kao učitelja, Jovan je znao da će njemu doći vrijeme da umre. Njegov glas se rijetko čuo, osim u pustinji. Njegov je život je protekao u usamljenosti. Nije se priključio porodici svoga oca, da uživa u njenom društvu, već ju je napustio da ispuni svoju misiju. Mnoštvo ljudi je napuštalo svoje bučne gradove i sela i okupljalo se u pustinji da čuje riječi ovog divnog proroka. Jovan je stavio sjekiru kod korjena drveta. Ukoravao je grijeh, ne plašeći se posljedica, i pripremao put za Jagnje Božje.

Herod je bio dirnut dok je slušao snažno, usmjereno svjedočenje Jovanovo, i sa dubokim interesovanjem se raspitivao šta bi trebalo da učini da postane njegov učenik. Jovanu je bilo poznato da Herod namjerava da se oženi ženom svoga brata, iako joj je muž još bio živ, pa je vjerno opomenuo vladara da to nije u skladu sa zakonom. Herod nije bio voljan da ustukne. Oženio se ženom svoga brata i po njenom nagovoru uhvatio Jovana i bacio ga u tamnicu, namjeravajući ipak da ga kasnije pusti na slobodu. Dok je bio u tamnici, Jovan je (197) od svojih učenika saznao za Isusova moćna djela. Nije imao priliku da sluša Njegove snažne riječi, ali su mu ih učenici prenosili i tješili ga onim što su čuli. Uskoro je, zahvaljujući uticaju Herodove žene, Jovan bio pogubljen. Vidjela sam da su i najskromniji učenici koji su slijedili Isusa, gledali Njegova čuda i slušali utješne riječi koje su silazile s Njegovih usana, bili veći od Jovana Krstitelja; što znači da su doživjeli veću čast i prednost, imali i veće zadovoljstvo u svom životu.

Jovan je došao u duhu i u sili proroka Ilije da objavi Isusov prvi dolazak. Moja pažnja je bila usmjerena na posljednje dane, pa sam vidjela da Jovan predstavlja one koji će poći u duhu i sili proroka Ilije da objave dan gnjeva i drugi Isusov dolazak.

Kušanja

Poslije krštenja na Jordanu, duh je poveo Isusa u pustinju da ga đavo kuša. Sveti Duh ga je pripremio za taj posebni trenutak surovog kušanja. Četrdeset dana je bio izložen Sotoninom kušanju, i za cijelo to vrijeme nije ništa jeo. Sve oko Njega je izgledalo odbojno da bi njegova ljudska priroda bila navedena da ustukne. Bio je s divljim zvijerima, i sa đavolom, na pustom, usamljenom mjestu. Božji Sin

[145]

je bio blijed i izmučen od posta i patnji. Međutim, Njegov put je već bio obilježen i On je morao da obavi djelo radi kojega je došao. Sotona je iskoristio patnje Božjega Sina da ga izloži mnogostrukim kušanjima, nadajući se da će uspjeti da postigne pobjedu nad Njime zahvaljujući tome što se Isus ponizio i postao čovjek. Sotona se pojavio s kušanjem: „Ako si Božji Sin, zapovjedi da se ovo kamenje pretvori u hljeb!” Kušao (198) je Isusa da se udostoji da mu pruži dokaz svoga mesijanstva pokazujući svoju božansku moć. Isus je blago odgovorio: „Pisano je da čovjek neće živjeti samo od hljeba, već od svake riječi Božje!” (Luka 4,3.4)

Sotona je pokušavao da se upusti u raspravu sa Isusom oko toga da li je On zaista Božji Sin. Pozivao se na Njegovo iscrpljeno, napućeno stanje i hvalisavo tvrdio da je jači od Njega. Međutim, riječi izgovorene sa Neba: „Ti si moj voljeni Sin, Ti si mi po volji!” (Luka 3,22) bile su dovoljne da održe Isusa u svim Njegovim kušanjima. Vidjela sam da Isus nije morao da učini ništa da bi osvjedočio Sotonu u svoju moć ili da je zaista Spasitelj svijeta. Sotona je imao dovoljno dokaza o uzvišenom položaju i vlasti Božjega Sina. Njegova nespremnost da se potčini Hristovoj vlasti isključila ga je s Neba.

Da bi pokazao svoju moć, Sotona je odveo Isusa u Jerusolim i postavio ga na vrh hrama. Tu ga je kušao da pruži dokaz da je Božji Sin time što će se baciti u dubinu sa te vrtoglave visine. Sotona se poslužio nadahnutim riječima: „Jer stoji napisano, da će anđelima svojim povjeriti dužnost da te čuvaju da kako ne zapneš za kamen nogom svojom!” Odgovarajući, Isus mu je rekao: „Rečeno je, ne kušaj Gospoda Boga svojega!” (Luka 4,10-12) Sotona je želio da navede Isusa da stavi na probu milost svoga Oca i da založi svoj život prije nego što obavi svoju misiju. Nadao se da će tako propasti plan spasenja; međutim, plan je bio suviše čvrsto postavljen da bi ga Sotona mogao narušiti ili osujetiti.

Hrist je primjer svim hrišćanima. Kada se nađu u kušanju, ili su njihova prava osporena, (199) treba da to strpljivo podnesu. Ne treba da misle da imaju pravo da pozovu Gospoda da pokaže svoju moć da bi postigli pobjedu nad svojim neprijateljima, ukoliko Bog ne bi time bio neposredno proslavljen i uzdignut. Da se Isus bacio s vrha hrama, ne bi time proslavio svoga Oca, jer niko ne bi vidio taj događaj osim Sotone i Božjih anđela. I zaista bi značilo kušati

Gospoda kada bi se od Njega tražilo da svoju moć pokaže svom najgorčnijem neprijatelju. To bi značilo poniziti se pred onim kojega je Isus došao da pobijedi.

„I đavo, odvedavši ga na visoku planinu, pokaza mu sva carstva svijeta za tren oka. I reče mu đavo: svu silu ovu daću tebi i svu slavu njihovu, jer je meni predana; i kome hoću daću je. I zato, ukoliko mi se pokloniš, sve će biti tvoje! I Isus odgovori i reče mu: idi od mene, Sotono, jer stoji napisano, klanjaj se Gospodu, Bogu svojemu i Njemu jedinome služi!” (Luka 4,5-8)

Sotona je pred Isusom predstavio carstva ovoga svijeta u najprivlačnijem obliku. Ukoliko mu se Isus bude poklonio, ponudio je da se odrekne svojih zahtjeva za vlašću nad zemljom. Sotona je znao da će, ukoliko plan spasenja bude ostvaren i ukoliko Isus bude umro da otkupi čovjeka, njegova vlast biti ograničena i konačno oduzeta i da će on sam biti uništen. Zato je načinio dobro zamišljeni plan da spriječi, ako bude moguće, dovršenje velikog djela koje je Božji Sin započeo. Ukoliko plan za čovjekovo otkupljenje bude doživio neuspjeh, Sotona će uspjeti da zadrži carstvo koje je smatrao svojim. Laskao je sebi da bi tako mogao da vlada nasuprot Bogu nebeskome. (200)

Kušač dobija ukor

Sotona je likovao kada se Isus odrekao svoje moći i slave i napustio Nebo. Pomislio je da se Božji Sin time stavio pod njegovu vlast. Kušanje svetog para u Edenu je uspjele tako lako da se ponadao da će svojom sotonskom silom i lukavošću uspjeti da savlada i samoga Božjega Sina i da tako spase svoj život i svoje carstvo. Ukoliko bude uspio da navede Isusa da prekrši volju svoga Oca, njegov cilj će se ostvariti. Međutim, Isus se suprotstavio kušaču ukorom: „Idi od mene, Sotono!” Isus se klanjao samo pred svojim Ocem.

Sotona je zemaljsko carstvo proglasio svojim i nagovijestio Isusu da bi mogao da izbjegne sva svoja stradanja: da neće morati da umre da bi stekao carstva ovoga svijeta; ako mu se bude poklonio moći će da stekne vlast nad zemljom i slavu da vlada njome. Međutim, Isus je ostao nepokolebljiv. Znao je da će doći vrijeme kada će svojim životom otkupiti carstvo od Sotone i da će se, poslije nekog vremena, cijelo Nebo i sva zemlja Njemu pokoriti. Izabrao je život patnje i

strašne smrti kao put koji mu je zacrtao Njegov Otac da bi mogao da postane zakoniti nasljednik carstava na zemlji i da ih dobije u svoje ruke i u vječno nasljedstvo. I sam Sotona će mu biti predan u ruke da bude uništen smrću, tako da više nikada ne ugrožava slavu Isusa i Njegovih svetih.

Pošto je završio kušanje, Sotona se za jedno vreme udaljio od Isusa. Anđeli su mu onda pripremili hranu u pustinji, ojačali ga, dok su se blagoslovi Njegovog Oca izlivali na Njega. Sotona je doživio poraz i prilikom najžešćih kušanja, ali je i dalje očekivao jedno razdoblje u Isusovoj službi kada će ponovo u nekoliko navrata isprobati na Njemu vještinu svoga lukavstva. I dalje se nadao da će ga savladati, podbunjujući one koji nisu htjeli da ga prime da ga mrze i da pokušavaju da ga unište.

Sotona je održao posebno savjetovanje sa svojim anđelima. Bili su razočarani i ljuti što ni u čemu nisu uspjeli u svojoj borbi protiv Božjega Sina. Odlučili su da budu još lukaviji da se u najvećoj mjeri posluže svojom silom da bi raspirili nevjerovanje Njegovog naroda u Njegovu misiju kao Spasitelja svijeta i da tako i Njega samoga obeshrabre u Njegovom radu. Bez obzira koliko će Jevreji biti tačni u svojim ceremonijama i žrtvama, ako budu zaslijepljeni za pravo značenje proročanstava tako da počnu vjerovati da će se Mesija pojaviti kao moćni svjetovni vladar, moći će da budu navedeni da prezru i da odbace Isusa.

Bilo mi je pokazano da su Sotona i njegovi anđeli bili veoma zaposleni u toku Hristove službe, trudeći se na probude nevjerovanje, mržnju i prezir prema Njemu. Često se događalo, kada bi Isus izgovorio neku oštriju riječ, kada bi osudio neki njihov grijeh, da su se ljudi (202) ispunjavali gnjevom. Sotona i njegovi anđeli su ih tada podsticali da uzmu život Božjemu Sinu. Više nego jednom uzimali su i kamenje u ruke da ga zaspnu, ali su ga anđeli čuvali i odvodili iz gnjevnog mnoštva na neko sigurno mjesto. I ponovo, kada bi jasna istina sišla sa Njegovih svetih usana, mnoštvo bi stavljalo ruke na Njega i odvodilo ga na vrh brijega, namjeravajući da ga baci u provaliju. Svi su se složili šta treba da učine s Njime kada su ga anđeli ponovo sklonili od očiju mnoštva, tako da je, prošavši kroz njihove redove, mogao da se ukloni.

Sotona se dalje nadao da će veliki plan spasenja doživjeti neuspjeh. Poslužio se svom svojom snagom da otvrdne srce naroda i da ljude ispuni ogorčenjem protiv Njega. Nadao se da će ga tako mali broj prihvatiti kao Božjega Sina da će sam pomisliti da bi stradanja i žrtve bili suviše veliki za tako malu grupu. Međutim, vidjela sam da bi On ostvario svoj plan i kada bi samo dvije duše prihvatile Isusa kao Božjega Sina i povjerovala u Njega da može da spase njihov život.

Ublažavanje patnji

Isus je započeo svoje djelo lomeći Sotoninu moć nad napaćenima. Bolesnima je vraćao zdravlje, slijepima vid, liječio je hrome, i činio da skaču od radosti i da slave Boga. Vraćao je zdravlje onima koji su mnogo godina bili nemoćni i vezani u okove Sotonine surove sile. Ljubaznim riječima tješio je slabe, uzdrhtale i očajne duše. Napaćene i slabe koje je Sotona pobjednički držao u svojoj vlasti, Isus je otimao iz njegovih ruku, vlačajući im zdravlje tijela i veliku radost i sreću. Vraćao je mrtve u život, i oni su slavili Boga za (203) silno pokazivanje Njegove sile. Djelovao je moćno u korist onih koji su vjerovali u Njega.

Hristov život je bio ispunjen riječima i djelima dobročinstva, saučešća i ljubavi. Uvijek je bio spreman da sasluša one koji su dolazili k Njemu i da im olakša bol. Mnoštvo je na svojim tijelima i dušama nosilo dokaze Njegove božanske sile. A ipak, kada je Njegovo djelo bilo dovršeno, mnogi su se postidjeli skromnog, iako velikog govornika. Zato što glavari nisu povjerovali u Njega, ni narod nije bio spreman da ga prihvati. Bio je čovjek bola i upoznat sa žalošću. Ljudi jednostavno nisu mogli podnijeti da im Njegov trezven život, prepun samoodricanja posluži kao primjer. Željeli su da uživaju počasti koje im svijet može dati. Ipak, mnogi su slijedili Božjega Sina i slušali Njegove savjete, gutajući riječi koje su tako nježno tekle s Njegovih usana. Njegove riječi su bile tako sadržajne, a ipak tako jednostavne da ih je i najslabiji mogao razumjeti.

Neuspješni protivnici

[150]

Sotona i njegovi anđeli su zaslijepili oči i pomračili razum naroda, pokrenuvši glavare narodne i starješine da Spasitelju oduzmu život. Drugi su bili poslani da im dovedu Isusa, ali, kada su se našli u Njegovoj blizini, bili su veoma iznenađeni. Vidjeli su ga ispunjenog saučešćem i sažaljenjem dok je gledao ljudske nevolje. Slušali su ga kako s ljubavlju i nježnošću izgovara riječi ohrabrenja onima koji su bili slabi i nevoljni. Slušali su ga, kako odlučnim glasom osuđuje Sotoninu silu i oslobađa njegove robove. Slušali su riječi mudrosti kako teku s Njegovih usana i bili su zadobijeni; nisu imali snage da stave ruke na Njega. Vratili su se sveštenicima i glavarama bez Isusa. Kada su ih upitali: „Zašto ga ne dovedoste?” (204) prikazali su sva čuda kojima su prisustvovali, i sve svete riječi mudrosti, ljubavi i znanja koje su čuli i završili svoj izvještaj riječima: „Nikada čovjek nije govorio kao ovaj čovjek!” Glavari sveštenečki su ih onda optužili da su i oni prevareni, pa su se neki među službenicima postidjeli što ga nisu doveli. Glavari su ih upitali na prezriv način da li ga je neko od starješina povjerovao. Vidjela sam da su mnogi među velikodostojnicima i starješinama zaista vjerovali u Isusa, ali ih je Sotona sprječavao da to i priznaju; plašili su se prigovora naroda više nego što su se bojali Boga.

Sve do tada Sotonino lukavstvo i njegova mržnja nisu imali uspjeha u sprječavanju plana spasenja. Vrijeme za ostvarenje cilja s kojim je Isus došao na svijet već se približavalo. Sotona i njegovi anđeli su se dogovorili da pokrenu Isusove sunarodnike da revnosno traže Njegovu krv i da ga izlože surovostima i preziru. Nadali su se da će Isusu biti teško da podnese takvo ponašanje naroda i da će zaboraviti na svoju skromnost i krotkost.

I dok je Sotona kovao svoje planove, Isus je na pažljiv način obavijestio svoje učenike o patnjama kroz koje će morati da prođe - da će biti raspet i da će ustati trećega dana. Međutim, njihova moć razumijevanja je bila smanjena, tako da nisu uspijevali da shvate šta im to govori.

[151]

Preobraženje

Vjera učenika je veoma ojačala poslije preobraženja, kada im je bilo dozvoljeno da vide Hristovu slavu i da čuju glas sa Neba koji je potvrdio Njegovu božansku prirodu. Bog je odlučio da Isusovim sljedbenicima pruži snažan dokaz da je On obećani Mesija, tako da u gorkoj žalosti i razočarenju poslije Njegovog raspeća, ne bi (205) potpuno odbacili svoje povjerenje u Njega. Prilikom preobraženja Gospod je poslao Mojsija i Iliju da razgovaraju sa Isusom o Njegovim patnjama i Njegovoj smrti. Umjesto da izabere anđele da razgovaraju s Njegovim Sinom, Bog je izabrao one koji su i sami stekli iskustvo s nevoljama na Zemlji.

Ilija je hodio s Bogom. Njegovo djelo je bilo bolno i naporno, jer je Gospod preko njega ukoravao grijehе sinova Izraelovih. Ilija je bio Božji prorok; ali je ipak bio primoran da bježi iz mjesta u mjesto da spase svoj život. Njegov narod ga je progonio kao divlju zvijer da ga uništi. Međutim, Bog je uzeo Iliju k sebi. Anđeli su ga u slavi pobjednički prenijeli na Nebo.

Mojsije je bio veći od svih koji su živjeli prije njega. Bog mu je dao veliku čast, prednost da razgovara s Gospodom licem u lice, kao što čovjek razgovara s prijateljem svojim. Bilo mu je dozvoljeno da vidi blistavu svjetlost koja je okružavala Oca. Gospod je preko Mojsija izbavio sinove Izraelove iz egipatskog ropstva. Mojsije je bio i posrednik za svoj narod, često se postavljajući između naroda i Božjeg gnjeva. Kada bi se gnjev Gospodnji raspalio protiv Izraela zbog njegovog nevjerovanja, gundanja i teških grijehа, Mojsijeva ljubav prema narodu je bila stavljena na probu. Bog je predložio da ih pobije i da od njega načini veliki narod. Mojsije je pokazao svoju ljubav prema narodu iskreno se zalažući za njega. U očajanju, čak je zamolio Boga da se vrati od svog žestokog gnjeva i da oprostí Izraelu ili da izbriše njegovo ime iz svoje knjige.

Mojsije je prošao kroz smrt, ali je Mihael spustio s Neba i vratio ga u život prije nego što je njegovo tijelo bilo izloženo raspadanju. Sotona je pokušao da zadrži njegovo tijelo, tvrdeći da njemu pripada, ali je Mihael uskrsnuo Mojsija i uzeo ga na Nebo. Sotona se ogorčeno usprotivio Bogu, optužujući ga (206) da je nepravedan kada dozvoljava da se Sotonin plijen otme iz njegovih ruku; ali Hrist nije ukorio svoga protivnika, iako je upravo zahvaljujući njegovom

[152]

kušanju Božji sluga pokleknuo. On je krotko uputio na svoga Oca, govoreći: „Gospod neka te ukori!” (Juda 9)

Isus je otkrio svojim učenicima da neki koji se nalaze među njima neće okusiti smrti dok ne budu vidjeli carstvo Božje kako dolazi u slavi. Prilikom preobraženja ovo obećanje se ispunilo. Isusovo lice se tada promijenilo i zasijalo kao Sunce. Njegov odjeća je bila bijela i blistava. Mojsije je bio prisutan da predstavlja one koji će ustati iz mrtvih prilikom drugog Hristovog dolaska. A Ilija, koji je bio prenesen ne videći smrti, predstavljao je one koji će biti preobraženi u besmrtnost prilikom drugog Hristovog dolaska i biti preneseni na Nebo ne videći smrti. Učenici su začuđeno i sa strahom gledali savršeno veličanstvo Isusovo i oblak koji ih je zaogrnuo, i čuli glas Božji koji je sa strašnim dostojanstvom progovorio: „Ovo je Sin moj voljeni, Njega slušajte!”

[153]

Dvadeset i sedmo poglavlje—Tuda Izdate Isusa

Bila sam prenesena u vrijeme kada je Isus sjedio za pashalnom večerom sa svojim učenicima. Sotona je prevario Judu i naveo ga da misli da spada među Isusove vjerne učenike; ali je njegovo srce uvijek bilo i ostalo tjelesno. On je gledao Isusova moćna djela, bio je s Njime u toku Njegove službe, povjerovao je moćnim dokazima je On zaista Mesija; ali Juda je bio zatvoren i lakom; volio je novac. Prigovorio je gnjevno zbog skupocijenog mirisa kojim je Isus bio pomazan.

Marija je voljela svoga Gospoda. On joj je oprostio grijehe, kojih je bilo mnogo; podigao je iz groba njenog voljenog brata, osjećala je da ništa nije suviše skupocijeno da bi se dalo Isusu. Što dragocijeniji bude miris, to će bolje izraziti svoju zahvalnost svom Spasitelju kada mu ga bude darovala.

Juda, kao izgovor za svoju lakomost, tvrdio je da je miris mogao da se proda i novac podijeli siromasima. Međutim, nije to bilo zato što je gajio bilo kakvu ljubav prema siromašnima, jer je bio sebičan, i često je u svoju korist upotrebljavao sredstva koja su mu bila povjerena da bi se podijelila siromašnima. Juda je bio nemaran prema udobnosti ili čak i prema potrebama Isusovim i da bi opravdao svoju lakomost često se pozivao na siromašne. To velikodušno Marijino djelo predstavljalo je najoštriji ukor njegovoj lakomoj prirodi. Bio je, dakle, (208) pripravljen put da Sotonina kušanja naiđu na spreman odgovor u Judinom srcu.

Jevrejski sveštenici i glavari su mrzili Isusa, ali se mnoštvo okupljalo oko Njega da sluša Njegove riječi mudrosti i da gleda Njegova moćna djela. Narod je bio duboko zainteresovan i željno je slijedio Isusa da čuje pouke ovog prekrasnog Učitelja. I mnogi glavari su vjerovali u Njega, ali se nisu usuđivali da priznaju svoju vjeru da ne bi bili isključeni iz sinagoge. Sveštenici i starješine su odlučili da se nešto mora učiniti da se pažnja naroda odvrati od

[154] Isusa. Pobjerali su se da će sav narod povjerovati u Njega. Nisu mogli da vide nikakve sigurnosti za sebe. Činilo im se da će izgubiti

svoj položaj ukoliko ne ubiju Isusa. Ali, i poslije Njegove smrti i dalje će ostati mnogi koji će poslužiti kao moćni spomenici Njegove sile.

Isus je podigao Lazara iz mrtvih, pa su se plašili da će Lazar, pošto ubiju Isusa, ipak ostati da svjedoči o Njegovoj moćnoj sili. Narod se gomilao da vidi onoga koji je podignut iz mrtvih, pa su glavari odlučili da i Lazara ubiju i da tako učine kraj uzbuđenjima. Tek tada će moći da vrate narod tradicijama u učenjima ljudi, da daju desetak od metvice i od kima, i da održe svoj uticaj na njih. Složili su se da uhvate Isusa kada bude sam, jer ako pokušaju da ga uhvate dok je okružen mnoštvom, dok su misli naroda obuzete Njime, svakako da bi bili zasuti kamenjem.

Juda je znao koliko su oni željni da uhvate Isusa, pa se ponudio da ga izda glavarima sveštenskim i starješinama za nekoliko srebrnika. Ljubav prema novcu navela ga je preda svoga Gospoda u ruke Njegovim najgorčnijim neprijateljima. Sotona je djelovao neposredno preko Jude, i usred uzbudljivog (209) prizora posljednje večere izdajnik je kovao planove da izda svoga Učitelja. Isus je žalosno izjavio svojim učenicima da će se svi sablazniti zbog Njega te noći. Međutim, Petar je odlučno izjavio da se on neće sablazniti iako se svi drugi budu sablaznili. Isus je odgovorio Petru: „Sotona želi da vas dobije da bi vas izrešetao kao pšenicu, ali se ja molih za tebe da tvoja vjera ne popusti ; a kada se budeš obratio, ojačaj i braću svoju!” (Luka 22,1.32)

U Vrtu

Posmatrala sam Isusa dok je bio u vrtu sa svojim učenicima. Obuzet dubokom žalošću, zatražio je od njih da budu budni i da se mole da ne bi pali u iskušenje. Znao je da njihova vjera treba da bude stavljena na probu, da njihove nade budu iznevjerene, i da će im biti neophodna sva snaga koju će moći da prikupe svojom budnošću i vatrenim molitvama. S dubokim uzdasima i uz plač, Isus se molio: „Oče, ako je po volji tvojoj, ukloni od mene čašu ovu; ali ne po mojoj volji, nego po tvojoj, neka bude!” (Luka 22,42) Božji Sin se molio obuzet duševnim mukama. Velike kaplje krvi pojavljivale su se na Njegovom licu i padale na tlo. Anđeli su lebdjeli nad Njime, posmatrajući prizor, ali je samo jednome bilo dozvoljeno da pođe

i da ojača Božjega Sina u Njegovoj samrtničkoj borbi. Nije bilo nikakve radosti na Nebu. Anđeli su odbacili svoje krune i harfe od sebe i s dubokim interesovanjem posmatrali Isusa. Željeli su da okruže Sina Božjega, ali im to anđeoski zapovjednici nisu dozvolili da ne bi, dok budu gledali kako ga Juda izdaje, požurili da ga izbave; jer plan je bio postavljen i morao se ostvariti.

Pošto se pomolio, Isus je prišao svojim učenicima, ali su oni spavali. U tom strašnom času nije uživao čak ni saučešće i molitve svojih učenika. (210) Petar, koji je bio tako revnostan prije kratkog vremena, klonuo je obuzet snom. Isus ga je podsjetio na njegovu odlučnu izjavu i rekao: „Zar ne mogoste ostati budni sa mnom jedan sat?” (Matej 26,40) Tri puta se Božji Sin molio u svojoj samrtničkoj borbi.

Juda izdaje Isusa

Onda se pojavio Juda, zajedno sa svojom grupom naoružanih ljudi. Približio se svom Učitelju kao i obično da ga pozdravi. Grupa je okružila Isusa; ali je On onda pokazao svoju božansku moć, kada je upitao: „Koga tražite?” „Ja sam taj!” Ljudi su ustuknuli i popadali na zemlju. Isus je postavio ovo pitanje da bi mogli da osjete Njegovu moć i da im pruži dokaz da bi mogao da se oslobodi iz njihovih ruku kada bi to poželio.

Učenicima se vratila nada kada su vidjeli kako mnoštvo pada na tlo zajedno sa svojim kopljima i mačevima. Kada su poustajali i ponovo okružili Sina Božjega, Petar je izvukao svoj mač, udario slugu poglavara sveštenečkoga i odsjekao mu uho. Isus mu je naredio da vrati mač u korice, govoreći: „Misliš li da ja ne mogu zamoliti Oca svojega da mi odmah pošalje više od dvanaest legija anđela?” (Matej 26,53) Kada su ove riječi bile izgovorene vidjela sam da su lica anđela zasijala nadom. Željeli su da odmah okruže svoga Zapovjednika i da rastjeraju gnjevno mnoštvo. Međutim, odmah zatim žalost se pokazala u njihovim očima, jer je Isus dodao: „Ali, kako bi se onda ispunilo Pismo da tako mora da bude?” (Matej 26,54) I srca učenika su otežala od očajanja i gorkog razočaranja kada je Isus dozvolio da ga odvedu Njegovi neprijatelji.

[156] Učenici su se pobojali za svoj život, pa su se okrenuli od Njega i pobjegli. Isus je ostao sam u rukama ubilačkog mnoštva. O,

kakvog li likovanja (211) na Sotoninoj strani! Kakve li žalosti i tuge na strani anđela Božjih! Mnoge čete Božjih anđela, svaka s visokim anđeoskim zapovjednikom na svom čelu, bile su poslate da posmatraju ovaj prizor. Trebalo je da zapišu svaku uvredu i svaku surovost nanesenu Božjemu Sinu, da zabilježe svaki grč patnje koji će Isus pretrpjeti; jer će oni isti ljudi koji učestvovali u tom strašnom prizoru morati ponovo da ga vide zapisanog živim slovima.

[157] **Dvadeset i osmo poglavlje—Sudbena Isusu Hristu**

Anđeli su, napuštajući Nebo, žalosno odlagali svoje blistave krune. Nisu mogli da ih nose dok njihov Zapovjednik strada i dok mora da nosi trnovu krunu. Sotona i njegovi anđeli bavili su se u sudnici razaranjem ljudskog saosjećanja i saučešća. Cijela atmosfera je bila teška i zagađena njihovim uticajem. Nadahnjivali su glavare sveštene i starješine da vrijeđaju i zlostavljaju Isusa služeći se načinima koje ljudska priroda najteže podnosi. Sotona se nadao da će takvo ruganje i nasilje navesti Božjega Sina da prigovara ili gundđa; ili, da se posluži svojom božanskom prirodom da se oslobodi iz ruku mnoštva i da tako i plan spasenja konačno propadne.

Petrovo odricanje

Petar je slijedio svoga Gospoda poslije Njegovog hvatanja. Želio je da vidi šta će se dogoditi sa Isusom. Međutim, kada su ga opružili da je jedan od Njegovih učenika, strah za vlastitu sigurnost naveo ga je da izjavi da ne poznaje toga čovjeka. Učenici su bili poznati po neporočnosti svoga jezika, pa je Petar, da bi osvjedočio svoje tužioce da nije jedan od Hristovih učenika, po treći put odbacio optužbu posluživši se i kletvama i zakletvama. Isus, koji se nalazio nešto udaljen od njega, okrenuo se i pogledao ga žalosnim, prijekornim pogledom. Onda se učenik (213) sjetio riječi koje mu je Isus uputio u gornjoj sobi, ali i svoje revnosne izjave: „Ako se i svi drugi budu na tebe sablaznili, ja se nikada neću sablazniti!” (Matej 26,33) On se odrekao svoga Gospoda, lak i kletvama i zakletvama; ali je tak Isusov pogled omekšao Petrovo srce i spasao ga. Gorko je zaplakao i pokajao se zbog svog velikog grijeha, obratio se i pripremio da ojača braću svoju.

[158]

U sudnici

Mnoštvo je bilo žedno Hristove krvi. Surovo su ga bičevali, odjenuli su ga u neku staru carsku purpurnu odjeću i ovjenčali

Njegovu svetu glavu trnovom krunom. Stavili su trsku u Njegovu ruku, klanjali se pred Njime, i podrugljivo ga pozdravljali riječima: „Zdravo, care judejski!” (Jovan 19,3) Uzeli su onda trsku iz Njegovih ruku i udarali ga njome po glavi, čineći da se trnje duboko zabada u Njegovo čelo, i da krv poteče niz Njegovo lice i bradu.

Bilo je teško anđelima da podnesu taj prizor. Oni bi svakako pokušali da oslobode Isusa, ali su im anđeoski zapovjednici to zabranili, govoreći da je to velika otkupnina koja se mora platiti za čovjeka; da ona mora da bude potpuna i da tako dovede do smrti onoga koji ima državu smrti. Isus je znao da anđeli posmatraju prizor Njegovog poniženja. I najslabiji anđeo bi mogao učiniti da podrugljivo mnoštvo popada bespomoćno na tle i da tako oslobodi Isusa. Znao je da bi ga anđeli smjesta oslobodili da je to zatražio od svoga Oca. Međutim, bilo je neophodno da pretrpi nasilje pokvarenih ljudi da bi mogao da ostvari plan spasenja.

Isus je stajao krotko i ponizno pred razgnevljenim mnoštvom, dok ga je ono izlagalo najtežem zlostavljanju. (214) Pljuvali su mu u lice - ono isto lice od kojega će jednoga dana poželjati da se sakriju, koje će obasjavati Grad Božji i sijati sjajnije od Sunca. Hrist svojim mučiteljima nije uputio nijedan gnjevni pogled. Oni su prekrili Njegovu glavu nekim starim plaštem, zavezujući mu tako oči, a onda ga udarali po licu, vičući: „Proreci, ko te je udario!” (Luka 22,64) To je dovelo do komešanja među anđelima. Oni bi ga smjesta oslobodili, ali su ih njihovi anđeoski zapovjednici u tome spriječili.

Neki od učenika prikupili su hrabrosti da uđu na mjesto na kojemu se Isus nalazio i da posmatraju Njegovo suđenje. Očekivali su da će pokazati svoju božansku snagu i osloboditi sebe iz ruku svojih neprijatelja, da će ih kazniti zbog surovosti koju su pokazali prema Njemu. Njihove nade su rasle i padale u skladu s različitim prizorima koji su se odigrali pred njima. Ponekad su sumnjali, plašeći se da su bili prevareni. Međutim, glas koji su čuli u trenutku preobraženja i slava koju su vidjeli, ojačali su njihovu vjeru da je Isus zaista Božji Sin. Podsjećali su se prizora kojima su prisustvovali, čuda koja je Isus pred njima činio liječeći bolesne, otvarajući oči slijepima, vraćajući u život gluhe uši, ukoravajući i istjerujući đavole, podižući mrtve iz groba, pa čak smirujući oluju i more.

Nisu mogli da vjeruju da će On umrijeti. Nadali su se da će ustati u svojoj svojoj sili i svojim zapovjedničkim glasom rastjerati krvožedno mnoštvo, kao kada je ušao u hram i istjerao one koji su pretvarali dom Božji u mjesto trgovanja, kada su se svi razbježali pred Njime kao da ih goni četa naoružanih vojnika. Učenici su se nadali da će Isus pokazati svoju moć i tako osvjedočiti sve ljude da je zaista Vladar Izraela. (215)

Judino priznanje

Juda je bio ispunjen dubokom grižnjom savesti i stidom zbog svog vjerolomnog djela izdaje Isusa. Dok je gledao zlostavljanja kojima je Spasitelj bio izložen, slomio se. On je volio Isusa, ali je novac volio još više. Nije ni pomislio da bi Isus mogao dozvoliti da ga uhvati mnoštvo koje je doveo. Očekivao je od Njega da učini čudo i da se oslobodi iz njihovih ruku. Međutim, kada je video razgnjevljeno mnoštvo u sudnici, žedno krvi, duboko je postao svjestan svoje krivice; i dok su mnogi vatreno optuživali Isusa, Juda se probijao kroz mnoštvo, priznajući da je pogriješio izdajući nevinu krv. Ponudio je sveštenicima novac koji su mu dali, preklinjao ih da oslobode Isusa, izjavljujući da je On potpuno nevin.

Kratko vrijeme gnjev i zbunjenost su učinili da sveštenici ostanu bez riječi. Nisu ni htjeli da narod sazna da su iznajmili jednoga od priznatih Isusovih sljedbenika da ga preda u njihove ruke. Željeli su da prikriju da su tragali za Isusom kao za zločincem i da su ga potajno uhvatili. Međutim, Judino priznanje i njegov oronuli, krivicom opterećeni izgled izložili su sveštenike pogledu mnoštva, pokazujući da ih je samo mržnja navela da uhvate Isusa. Kada je Juda glasno izjavio da je Isus nevin, sveštenici su odgovorili: „Šta se to nas tiče? Ti odgovaraš za to!” (Matej 27,4) Imali su Isusa u svojoj vlasti, i bili su odlučni da ga se oslobode. Juda, savladan strepnjom, bacio je novac koji je sada prezirao pred noge onima koji su ga iznajmili i pun straha i užasa, otišao da se objesi.

[160]

Isus je imao mnogo poklonika u mnoštvu koje ga je okružavalo i činjenica da nije odgovarao na mnoštvo pitanja (216) koja su mu bila upućena, zadivljavala je ljude. Iako izložen preziru i nasilju mnoštva, na Njegovom licu nije se pokazao izraz negodovanja, nije na njemu bilo zabrinutosti. Bio je dostojanstven i smiren. Njegovi gledaoci

posmatrali su ga zadržljivo. Upoređivali su Njegov savršeni izgled i čvrsto, dostojanstveno držanje s izgledom onih koji su mu sudili, i govorili jedni drugima da On liči više na vladara nego ijedan od vlastodržaca. Ni po čemu nije ličio na zločinca. Njegove oči su bile blage, bistre i neustrašive, Njegovo čelo široko i visoko. Svaka Njegova karakteristika bila je obilježena dobrotom i plemenitom načelnošću. Svojom strpljivošću i blagošću toliko se razlikovao od ljudi da su mnogi zadržljivi. Čak je i Heroda i Pilata veoma zbunjivao svojim plemenitim, božanskim držanjem.

Isus pred Pilatom

Od prvog časa Pilat je bio osvjedočen da Isus nije običan čovjek. Vjerovao je da pred sobom ima osobu izvrsnog karaktera, nevinu za optužbe koje su protiv Njega iznesene. Anđeli, koji su posmatrali prizor, proniknuli su u osvjedočenja rimskog guvernera i da bi ga spriječili da učestvuje u strašnom djelu izručenja Isusa da bude raspet, jedan od njih se približio Pilatovoj ženi i obavijestio je u snu da njen muž učestvuje u suđenju Božjem Sinu, koji strada potpuno nevin. Ona je smjesta poslala poruku Pilatu, govoreći da je u snu doživjela mnogo patnji zbog Isusa i pozvala ga da se ne miješa u suđenje tom svetom Čovjeku. Glasnik, probijajući se brzo kroz mnoštvo, stavio je pismo u Pilatove ruke. Dok ga je čitao, Pilat je zadržljao i prebljedio i odmah odlučio da ne uzme nikakvog učešća u Isusovoj osudi na smrt. Ukoliko Judejci budu željeli (217) Isusovu krv, on se neće založiti za to svojim uticajem, već će se potruditi da ga oslobodi.

Isus poslan Herodu

[161]

Kada je Pilat čuo da se Herod nalazi u Jerusalimu, veoma je odahnuo, jer se nadao da će se osloboditi svake odgovornosti za suđenje Isusu i za osudu koja će mu biti izrečena. Odmah ga je poslao, zajedno s Njegovim tužiocima, Herodu. Ovaj vladar je bio ogrezao u grijeh. Ubistvo Jovana Krstitelja ostavilo je takvu mrlju na njegovoj savjesti da je se više nije mogao osloboditi. Kada je čuo za Isusa i za moćna djela koja je činio, uplašio se i zadržljao, jer je vjerovao da se radi o Jovanu Krstitelju koji je ustao iz mrtvih. Kada

je Pilat stavio Isusa u njegove ruke, Herod je to smatrao priznanjem svoje vlasti, autoriteta i razuma. Sve to je doprinijelo da se dva vladara, koja su do tada bili neprijatelji, konačno pomire. Herodu je bilo drago da vidi Isusa, očekivao je od Njega da učini neko moćno djelo da bi ga zadovoljio. Međutim, nije bio Isusov zadatak da zadovoljava znatiželju ili da se trudi oko svoje sigurnosti. Njegova božanska, čudesna sila se morala pokazivati u djelu spasavanja bližnjih, a ne u Njegovu korist.

Isus nije ništa odgovorio na mnoga pitanja koja mu je Herod postavljao; nije odgovarao ni svojim neprijateljima, koji su ga žestoko optuživali. Herod se razgnjevio, jer mu se učinilo da se Isus ne plaši njegove moći, pa se zajedno sa svojim vojnicima rugao i ismijavao Božjem Sinu, dozvoljavajući im da ga zlostavljaju. Ipak, bio je zadivljen plemenitim, božanskim Isusovim držanjem dok je bio besramno zlostavljan, pa ga je, plašeći se da ga osudi, poslao natrag Pilatu.

Sotona je sa svojim anđelima kušao Pilata i trudio se da ga navede da sebe upropasti. Govorio (218) mu je da će drugi osuditi Isusa ukoliko ga on ne osudi; da je mnoštvo žedno Njegove krvi, i da će, ukoliko ga ne osudi na krst, izgubiti svoju vlast i svjetovnu čast, da će biti optužen da podržava samozvanca. Plašeći se da će izgubiti svoju vlast i svoj autoritet, Pilat je pristao na Isusovu smrt. I iako je krv Isusovu pripisao Njegovim tužiocima, iako je mnoštvo na to pristalo, uzvikujući: „Krv njegova na nas, i na djecu našu!” (Matej 27,25), Pilat nije ostao čist, bio je kriv za Hristovu krv. Zbog svojih sebičnih interesa, zbog ljubavi prema častima koje će dobiti od zemaljskih velikana, izručio je smrti nevinog čovjeka. Da se Pilat držao svojih osvjedočenja, ne bi pristao da ima ikakvog učešća u osudi Isusa Hrista.

[162]

Isusova pojava i Njegove riječi u toku suđenja ostavile su dubok utisak u mislima mnogih koji su prisustvovali tom prizoru. Posljedice tog uticaja postale su vidjive poslije Njegovog uskrsnuća. Među onima koji su tada pristupili Crkvi, bilo je mnogo onih čije je osvjedočenje poticalo iz vremena Isusovog suđenja.

Sotonin gnjev je bio strašan kada je vidio da sve surovosti na koje je naveo Judejce da učine Isusu nisu doprinijele da se On potuži bar jednom jedinom riječju. Iako je uzeo čovjekovu prirodu, podržavala

ga je bogolika čvrstina, tako da nije ni najmanje odstupio od volje svoga Oca.

Dvadeset i deveto poglavlje—Hristovo Raspeće

Hristos, dragocijeni Božji Sin, bio je odveden i predan ljudima da bude raspet. Učenici i vjernici sa okolnih područja pridružili su se mnoštvu koje je pratilo Isusa prema Golgoti. I majka Isusova je bila s njima, u pratnji Jovana, omiljenog učenika. Njeno srce se slamalo pod teretom neiskazanog bola; a ipak se, zajedno s učenicima, i dalje nadala da će se bolni prizor na neki način promijeniti, da će se Isus poslužiti svojom moći i pojaviti se pred svojim neprijateljima kao Božji Sin. A onda se ponovo obeshrabrilo srce majke kada se sjetila riječi kojima joj je On ukratko prikazao šta sve treba da se odigra toga dana.

Isus je jedva prošao kroz vrata Pilatovog doma kada su ljudi iznijeli krst, pripremljen za Barabu, i stavili ga na Njegova izranjena i iskrvavljena pleća. Stavili su krstove i na Barabine drugove, koji su zajedno sa Hristom bili povedeni na pogubljenje. Spasitelj je uspio da nosi svoj krst samo nekoliko koraka, a onda se, iscrpljen od gubitka krvi, prevelikog umora i bola, srušio bez svijesti na tlo.

Kada se Isus osvijestio, krst je bio ponovo stavljen na Njegova pleća i On je bio prisiljen da pođe dalje. Teturao se nekoliko koraka, noseći teški teret, i ponovo pao bez svijesti na pločnik. Isprva su (220) ljudi pomislili da je mrtav, ali se na kraju ipak osvijestio. Sveštenici i glavari nisu imali nikakve samilosti prema svojoj napáćenoj žrtvi; ali su uvidjeli da je potpuno nemoguće da On i dalje nosi ovo oružje mučenja. Dok su još razmišljali šta da čine, Simon, čovjek iz Kirene, približio im se iz suprotnog smjera i umiješao se u mnoštvo. Njega su na nagovor sveštenika uhvatili i natjerali da nosi Hristov krst. Simonovi sinovi su bili Isusovi učenici, ali se on sam nikada do tada nije povezao s Njime.

Veliko mnoštvo je pratilo Spasitelja do Golgote, mnogi među njima su mu se rugali i smijali, ali je bilo i onih koji su plakali i izgovarali riječi zahvalnosti. Oni koje je izliječio od raznih bolesti i oni koje je podigao iz mrtvih, sjećali su se glasno Njegovih čudesnih djela i zahtijevali da saznaju šta je to Isus učinio i čime je zaslužio da

prema Njemu postupaju kao prema zločincu. Samo nekoliko dana prije toga, pratili su ga radosnim uzvicima hosana i mahali palmovim granama dok je pobjedonosno ulazio u Jerusalem. Međutim, mnogi koji su tada uzvikivali Njemu u slavu, zato što je bilo popularno da se to čini, sada su podizali svoje glasove i vikali: „Raspni ga! Raspni ga!”

Prikovan na krst

Kada su stigli na mjesto pogubljenja, osuđenike su vezali uz oružja mučenja. Dok su se dvojica razbojnika trzala u rukama onih koji su ih polagali na krst, Isus nije pružao nikakav otpor. Isusova majka je posmatrala prizor očajnički zadržavajući dah, nadajući se da će On ipak učiniti čudo i da će se osloboditi. Vidjela je Njegove ruke ispružene na krstu - te drage ruke koje su neprestano djelile blagoslove i koje su se toliko puta ispružale da izliječe napaćene. A kada su čekić i klinovi bili doneseni, i kada su klinovi (221) probili nježnu kožu i Njega prikovali na krst, učenici su slomljena srca sa surovog poprišta zbivanja odnijeli onesviješćeno tijelo Hristove majke.

Isus nije prigovarao niti se tužio; Njegovo lice je ostalo blijedo i mirno; ali su se velike kaplje znoja okupljale na Njegovom čelu. Nije bilo nijedne sažaljive ruke da obriše samrtnički znoj sa Njegovog lica; nije bilo riječi saučešća niti nepokolebljive vjernosti da podrži Njegovo ljudsko srce. On je potpuno sam gazio u kaci; i od sveg tog naroda niko nije bio s Njime. I dok su vojnici obavljali svoje strašno djelo, a On trpio najstrašnije samrtničke muke, Isus se počeo moliti za svoje neprijatelje - „Oče, oprosti im; jer ne znaju što čine!” (Luka 23,34) Ova Hristova molitva za Njegove neprijatelje obgrlila je svijet, obuhvatajući svakog grešnika koji će ikada živjeti, sve do kraja vremena.

Pošto je Isus bio prikovan na krst, nekoliko snažnih ljudi ga je podiglo i s velikom silinom spustilo na mjesto pripremljeno za njega, izazivajući najstrašnije samrtne muke Božjemu Sinu. A onda se dogodio strašan prizor. Sveštenici, glavari, i književnici zaboravili su dostojanstvo svoje svete službe i pridružili se gomili u ruganju i ismijavanju umirućeg Božjeg Sina, govoreći: „Ako si zaista car judejski, spasi samoga sebe!” (Luka 23,37) A neki su

prezrivo govorili jedni drugima: „Spasavao je druge, a sebe ne može da spase!” (Marko 15,31) Dostojanstvenici iz hrama, otvrdnuli vojnici, pokvareni razbojnici na krstu, podli i surovi u mnoštvu - svi su se sjedinili u zlostavljanju Hrista.

Razbojnici koji su bili raspeti zajedno s Hristom trpjeli su iste tjelesne patnje kao i On; ali su jednoga njegove muke samo otvrdnule i učinile da postane očajan i drzak. On se pridružio ruganju sveštenika i okrenuo se protiv Isusa, govoreći: „Ako si ti Hrist, spasi samoga sebe (222) i nas!” (Luka 23,39) Drugi zločinac nije bio otvrdnuli prestupnik. Kada je čuo podrugljive riječi svoga druga u zločinu, „ukori ga, govoreći: zar se ne bojiš Boga, vidjeći da primaš istu osudu? A mi je primamo pravedno, jer dobijamo samo pravednu naknadu za svoja djela; a taj čovjek nije učinio nikakvo zlo!” (Luka 23,40.41) A onda, kada ga je njegovo srce povuklo Hristu, nebesko prosvjetljenje preplavilo je njegove misli. U Isusu, izranjenom, prezrenom, prikovanom na krstu, vidio je svoga Otkupitelja, svoju jedinu nadu, pa mu se obratio s jednostavnom vjerom: „Gospode, sjeti me se kada dođeš u svoje carstvo. A Isus mu reče: zaista ti kažem danas, ti ćeš biti sa mnom u raj!” (Luka 23,43)

Anđeli su zadivljeno gledali beskrajnu Isusovu ljubav, koji je, iako je trpio najstrašnije smrtničke muke uma i tijela, mislio samo na druge, ohrabrujući pokajničku dušu da vjeruje. Dok se rastajao od života i prepuštao smrti, pokazivao je ljubav prema čovjeku, ljubav snažniju od smrti. Mnogi koji su posmatrali ovaj prizor na Golgoti bili su kasnije ohrabreni njime da još čvršće povjeruju u Hrista.

Isusovi neprijatelji su sada očekivali Njegovu smrt s nestrpljivom nadom. Taj događaj će, zamišljali su, zauvijek učutkati sve glasine o Njegovoj božanskoj moći i o jedinstvenosti Njegovih čuda. Govorili su sebi da više neće morati da drhte zbog Njegovog uticaja. Neosjetljivi vojnici, koji su položili Isusovo tijelo na krst, podijelili su Njegovu odjeću, prepirući se oko Njegove dolame, koja je bila izatkana iz jednog komada. Konačno su odlučili da bace kocku za nju. Nadahnuto pero (223) je tačno opisalo ovaj prizor stotinama godina prije nego što se odigrao: „Okružiše me psi: družina zlikovaca okupila se oko mene: probodoše ruke moje i noge moje ... dijele odjeću moju među sobom, bacaju kocku za dolamu moju.” (Psalam 22,16.18)

Pouka o sinovskoj ljubavi

Isusove oči su pogledom prelazile preko mnoštva koje se okupilo da posmatra Njegovu smrt, pa je u podnožju krsta ugledao Jovana kako podržava Mariju, majku Hristovu. Ona se vratila na poprište strašnih zbivanja, nemajući snage da i dalje ostane daleko od svoga sina. I posljednja Isusova pouka bila je pouka o sinovskoj ljubavi. Pogledao je bolom pogođeno lice svoje majke, a onda Jovana. Rekao je, obraćajući se majci: „Ženo, eto ti sina!” Zatim učeniku: „Eto ti majke!” (Jovan 19,27) Jovan je dobro razumio Isusove riječi, i sveto povjerenje koje mu je ukazano. Smjesta je odveo Hristovu majku od strašnog prizora na Golgoti. On tog utrenutka, starao se o njoj kao sin svjestan svoje dužnosti, i odveo je u svoj dom. Ovaj savršeni primjer Hristove sinovske ljubavi blista nepotamnjenim sjajem kroz maglu vjekova. Iako je trpio najstrašnije muke, nije zaboravio svoju majku, već se savršeno postarao za njenu budućnost.

Misija Hristovog zemaljskog života bila je sada skoro dovršena. Jezik mu se osušio, pa je rekao: „Žedan sam!” Ljudi su natopili sunder u sirće i u žuč i ponudili mu da pije, ali kada je okusio, odbio je da pije. I sada se Gospod života i slave nalazio na samrti, kao otkup za ljudski rod. Upravo je svijest o grijehu, koji je navodio Očev gnjev na čovjekovog zamjenika, učinila da čaša koju je pio postane tako gorka, da prepukne srce Božjega Sina. (124)

Kao na čovjekovog Zamjenika i Jamca, ljudsko bezakonje je bilo položeno na Hrista; na Njega se gledalo kao na prestupnika da bi mogao da otkupi ljude od prokletstva zakona. Krivica svakog potomka Adamovog iz svih vremena pritiskala je Njegovo srce; a Božji gnjev i strašno pokazivanje Njegovog nezadovoljstva zbog bezakonja ispunjavali su dušu Njegovog Sina užasom. Povlačenje božanskog lica od Spasitelja u tom času najvišeg straha probolo je Njegovo srce žalošću koju ljudi nikada neće uspjeti da shvate. Svaki udar bola koji je Božji Sin pretrpio na krstu, svaka kaplja krvi koja je potekla niz Njegovo čelo, Njegove ruke i noge, svaki grč samrtničke borbe koji je potresao Njegovo tijelo, neizrecivi užas koji je ispunjavao Njegovu dušu kada je Otac sakrio svoje lice od Njega, kao da govore čovjeku: samo iz ljubavi prema tebi pristao je Božji Sin da se ta odvratna krivica položi na Njega; zbog tebe je pokvario državu smrti i otvorio vrata Raja i vječnog života. Onaj koji je utišao

bijesne talase svojom rječju i hodao po pjenom pokrivenim vodama, koji je učinio da đavoli zadrhte i da bolest pobjegne od Njegovog dodira, koji je mrtve podizao u život i otvarao oči slijepima, ponudio je samoga sebe na krstu kao posljednju žrtvu za grijeh čovjeka. On, koji je ponio grijehe, izdržao je sudom određenu kaznu za bezakonje i sam postao grijeh čovjeka radi.

Sotona, sa svojim surovim kušanjima, izmučio je srce Isusovo. Grijeh, tako odvratn Njegovim očima, bio je natovaren na Njega sve dok nije počeo da stenje pod njegovim teretom. Nije nikakvo čudo što je Njegova ljudska priroda zadrhtala u tom strašnom trenutku. Anđeli su zapanjeno posmatrali očajničku samrtničku borbu Božjega Sina, toliko mnogo težu od Njegovih tjelesnih muka tako da ih je jedva i osjećao. Nebeske vojske su pokrile svoje lice pred tim strašnim prizorom. (225)

I neživa priroda je izrazila saučešće svom uvrijeđenom Začetniku na samrti. Sunce je odbilo da gleda strašni prizor. Njegovi puni, blistavi zraci osvjetljavali su Zemlju u podne, a onda je izgledalo kao da su se iznenada ugasili. Potpuna tama zaogrnila je krst i sve oko njega, kao nekim pogrebnim pokrovom. Tama je trajala puna tri sata. U deveti sat dana strašna tama se podigla od ljudi, ali je i dalje prekrivala Spasitelja svojim mračnim ogrtačem. Bijesne munje kao da su bile usmjerene prema Njemu dok je visio na krstu. A onda „povika Isus velikim glasom, govoreći: Eloi, Eloi, lama sabahtani? - što znači, kada se prevede: Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?” (Marko 15,34)

Svrši se!

[168] U tišini narod je očekivao kraj ovog zastrašujućeg prizora. I ponovo je zasijalo Sunce, ali je krst ostao obavljen tamom. Iznenada mrak se podigao i sa krsta i Isus je povikao jasnim glasom, kao zvukom trube, koji je naizgled odjeknuo cijelim stvorenim svijetom: „Svrši se!” „Oče, tvojim rukama povjeravam duh svoj!” (Luka 23,46) Svjetlost je okružila krst, i lice Spasitelja je zasijalo slavom sličnom sjaju Sunca. Spustio je onda svoju glavu na prsa i umro.

U trenutku kada je Hrist umro, sveštenici su služili u hramu pred zavjesom koja je svetinju odvajala od svetinje nad svetinjama. Iznenada su osjetili kako se zemlja pod njihovim nogama zatresla i

vidjeli kako se zavjesa, jaka bogata draperija koja se obnavljala svake godine, cijepa na dvoje, od vrha prema dnu, onom istom beskrvnom rukom koja je napisala riječi osude na zidovima Belšazarove palate.

Isus nije prestao da živi sve dok nije obavio (226) djelo koje je došao da obavi; zato je i uzviknuo svojim oprostajnim dahom: „Svrši se!” Anđeli su radosno pozdravili izgovorene riječi, jer je veliki plan otkupljenja bio pobjedonosno izvršen. Nastala je velika radost na Nebu što sada i Adamovi sinovi mogu, životom poslušnosti, da budu konačno uzdignuti u prisutnost Božju. Sotona je bio pobijeđen, i znao je da je njegovo carstvo izgubljeno.

Isusova sahrana

Jovan nije znao kakve mjere bi trebalo da preduzme u vezi sa tijelom svog voljenog Učitelja. Zadrhtao je na pomisao da bi ostalo u rukama grubih i bezosjećajnih vojnika i bilo položeno u neko neugledno pogrebno mjesto. Znao je da ne može da računa ni na kakvu ljubaznost judejskih vlasti, a malo čemu se mogao nadati i od Pilata. Međutim, Josif i Nikodem su se pojavili da pomognu u ovoj nevolji. Oba ova čovjeka su bila članovi Sanhedrina i poznavali su Pilata. Obojica su bili bogati i uticajni ljudi. Bili su odlučni da Isusovom tijelu osiguraju častan pogreb.

Josif je hrabro otišao do Pilata i zamolio ga da mu preda Isusovo tijelo da ga sahrani. Pilat je onda izdao službeni nalog da se Isusovo tijelo preda Josifu. I dok se učenik Jovan zabrinjavao i strahovao šta će biti s tijelom njegovog voljenog Učitelja, Josif iz Arimateje se vratio s dozvolom guvernera; a Nikodem, predviđajući ishod Josifovog razgovora s Pilatom, došao je s dragocijenom mješavinom mirte i aloja teškom oko pedesetak kilograma. Ni najcje njenijem čovjeku u cijelom Jerusalimu nije se moglo ukazati veće poštovanje prilikom smrti.

Nježno i s poštovanjem skinuli su svojim rukama (227) Isusovo tijelo s oružja mučenja, dok su im suze sažaljenje obilno tekle pri pogledu na Njegovo izranjavljeno i izmučeno tijelo, koje su pažljivo okupali i očistili od ostataka krvi. Josif je imao novi grob, isklesan u stijeni, koji je pripremio za sebe; nalazio se blizu Golgote, pa je sada pripremio taj grob za Isusa. Tijelo, zajedno s mirisima koje je donio Nikodem, bilo je pažljivo obavijeno lanenim platnom, pa su trojica

učenika odnijela svoj dragocijeni teret do novog groba, u kojemu još niko nije bio sahranjen. Tamo su ispravili te izranjene udove i sklopili probijene ruke na beživotnim grudima. Žene Galilejke su se približile da se uvjere da je bilo učinjeno sve što se moglo učiniti s beživotnim tijelom njihovog dragog Učitelja. Vidjele su onda i kako je teški kamen bio nakotrljan na ulaz groba i kako je Božji Sin ostavljen da počiva u miru. Žene su bile posljednje kod krsta i posljednje kod Hristovog groba.

Iako su judejske starješine izvršile svoju neljudsku namjeru da ubiju Božjega Sina, njihova strahovanja se nisu smirila niti je nestalo njihove zavisti prema Hristu. Zajedno s radošću zbog zadovoljene osvetoljubivosti pojavljivao se i stalno prisutni strah da će se Njegovo mrtvo tijelo, koje je ležalo u Josifovom grobu, vratiti u život. I zato „glavari sveštentički i farizeji otidoše zajedno Pilatu i kazaše: gospodine, mi se sjećamo da je ovaj varalica dok je još bio živ rekao da će poslije tri dana ustati. Zapovjedi zato da se grob osigura do trećega dana da ne bi Njegovi učenici došli po noći i uzeli tijelo njegovo i onda kazali narodu da je ustao iz mrtvih. I bila bi tada posljednja prevara veća od prve.” (Matej 27,63.64) Pilat je bio isto tako nespreman kao i Judejci da Isus ustane iz mrtvih sa silom da kazni krivicu onih koji su ga ubili (228), pa je četu rimskih vojnika stavio pod komandu sveštenika. Rekao im je: „Imate ovdje stražu; idite svojim putem, osigurajte grob koliko god možete. I tako oni otidoše i osiguraše grob, zapečativši kamen i postavivši stražu.” (Matej 27,65.66)

[170] Judejci su shvatili kakvu prednost uživaju što imaju takvu stražu na Isusovom grobu. Stavili su i pečat na kamen koji je zatvarao ulaz u grob, tako da se ne može nezapaženo pomjerati; preduzeli su sve mjere protiv učenika koji bi mogli pokušati da izvedu neku prijevaru sa Isusovim tijelom. Međutim, svi njihovi planovi i preduzete mjere poslužili su da pobjeda uskrsnuća postane još savršenija i potpunije potvrđena istina.

Trideseto poglavlje—Hristovo Uskrsenje

[171]

Učenici su se odmarali u subotu, žalosni zbog smrti svoga Gospoda, dok je Isus, Car slave, ležao u grobu. Kada se noć počela spuštati, vojnici, postavljeni kraj groba, čuvali su Spasiteljevo mjesto počinka, dok su i anđeli, nevidljivi ljudskim očima, lebdjeli iznad tog svetog mjesta. Noć je polako prolazila i dok je još vladao mrak, anđeli na straži su shvatili da je već skoro došlo vrijeme da oslobode Božjeg dragog Sina, svog voljenog Zapovjednika. I dok su čekali, ispunjeni najdubljim osjećanjima, trenutak Njegove pobjede, jedan moćni anđeo je velikom brzinom doletio s Neba. Njegovo lice je bilo slično munji, dok mu je odjeća bila bijela kao snijeg. Svojom svjetlošću rastjerao je tamu sa svoga puta i učinio da zli anđeli, koji su pobjedonosno zahtijevali Isusovo tijelo, pobjegnu ispunjeni užasom od njegovog sjaja i slave. Jedan pripadnik anđeoske čete koji je prisustvovao prizoru Hristovog poniženja i bio na straži nad mjestom Njegovog počivanja, pridružio se anđelu s Neba i zajedno su se spustili na grob. Zemlja je zadrhtala i potresla se od njihovog približavanja, izgledalo je kao da od velikog zemljotresa podrhtava cijela okolina.

Užas je zahvatio i rimsku stražu. Gdje je sada bila njihova moć da sačuvaju Isusovo tijelo? Nisu ni mislili na svoju dužnost ili na mogućnost da učenici ukradu svoga Učitelja. I dok je svjetlost anđela blistala oko njih, sjajnija od svjetlosti Sunca, rimska straža je popadala kao mrtva (230) na zemlju. Jedan od anđela je položio ruku na veliki kamen, otkotrljao ga sa ulaza u grob i sjeo na njega. Drugi je ušao u grob i skinuo platno sa Isusove glave.

„Otac te tvoj zove!”

Onda je anđeo s Neba, glasom od kojega je zadrhtala zemlja, povikao: „Sine Božji, Otac te tvoj zove, izađi!” Smrt više nije mogla da zadrži vlast nad Njime. Isus je ustao iz mrtvih kao pobjedonosni osvajač. U svečanom strahopoštovanju anđeoske čete su posmatrale

[172]

prizor. I kada je Isus izašao iz groba, blistavi anđeli su se bacili na zemlju ispunjeni obožavanjem i pozdravili ga pjesmama pobjede i slavljenja.

Sotonini anđeli su bili prinuđeni da pobjegnu pred blistavom, prodornom svjetlošću nebeskih anđela, pa su se ogorčeno žalili svom vladaru da im je plijen nasilno otet i da je Onaj kojega su toliko mrzili ustao iz mrtvih. Sotona i njegove čete su se hvalisali da je njihova vlast nad grešnim čovjekom učinila da Gospod života bude položen u grob, ali je njihova paklena pobjeda bila kratkog daha. Jer kada je Isus izašao iz tamnice svoje kao veličanstveni pobjednik, Sotona je shvatio da će poslije nekog vremena i sam morati da umre i da će se njegovo carstvo predati u ruke Onome kojemu s pravom pripada. Žalio se i bjesnio što Isus, uprkos svim njegovim naporima, nije bio pobijeđen, već je čovjeku otvorio put spasenja, tako da svaki koji to hoće može da pođe njime i da se spase.

Zli anđeli i njihov zapovjednik održali su savjetovanje da razmotre plan kako da i dalje djeluju protiv Božje vladavine. Sotona je naredio svojim slugama da posjete glavare sveštenečke i starješine. Rekao im je: „Mi smo uspjeli da ih prevarimo, da zaslijepimo njihove oči i njihovo srce da ustanu protiv Isusa. Naveli smo ih da povjeruju da je On varalica. Rimska straža će objaviti mrsku vijest da je Hrist ustao iz mrtvih. Mi smo naveli sveštenike i glavare da mrze Isusa i da ga ubiju. Sada ih osvjedočite da će ih narod zasuti kamenjem ukoliko se razglasi da je Isus ustao iz mrtvih i da ste ubili nevinog čovjeka.”

Izvještaj rimske straže

Kada su se čete nebeskih anđela udaljile sa groba i kada je nestalo svjetlosti i slave, rimski stražari su se usudili da podignu svoje glave i da pogledaju oko sebe. Bili su puni čuđenja kada su vidjeli da je veliki kamen otkotrljan sa ulaza u grob i da je Isusovo tijelo nestalo. Požurili su u grad da jave sveštenicima i glavarima ono što su vidjeli. I dok su te ubice slušale čudesni izvještaj, bljedilo je zahvatilo svako lice. Užas je zavladao na pomisao šta su učinili. Ukoliko je izvještaj tačan, oni su izgubljeni. Neko vrijeme su sjedili bez riječi, gledajući jedni druge. Prihvatiti izvještaj značilo je osuditi same sebe. Povukli su se u posebnu usamljenu prostoriju da se posavjetuju

šta da čine. Zaključili su da će u slučaju da izvještaj straže bude slobodno objavljen narodu, oni koji su ubili Hrista biti pobijeni kao Njegove ubice.

Odlučili su da podmite vojnike da sačuvaju kao tajnu ono što se dogodilo. Sveštenici i glavari ponudili su im veliku svotu novca, govoreći: „Kažite da su učenici njegovi došli po noći i ukrali tijelo njegovo dok smo mi spavali!” (Matej 28,13) Kada su se stražari počeli raspitivati šta će se dogoditi s njima zato što su zaspali na straži, (232) judejske starješine su obećale da će ubijediti guvernera i postarati se za njihovu sigurnost. Za ljubav novca rimski stražari su prodali svoju čast i složili se da poslušaju savjet sveštenika i glavara.

Prvi plodovi otkupljenja

Kada je Isus, viseći na krstu, uzviknuo: „Svrši se!”, stijene su se raspale, zemlja se potresla, a neki grobovi su se otvorili. Kada je On ustao kao pobjednik nad smrću i nad grobom, dok je zemlja posrtala i slava nebeska blistala nad tim svetim mjestom, mnogi od mrtvih pravednika, poslušnih Njegovom pozivu, izašli su iz grobova kao svjedoci da je On ustao. Ovi istaknuti, uskrsli sveti izašli su iz grobova proslavljeni. To su bili izabrani i sveti iz svih vjekova, od stvaranja pa sve do Hristovih dana. I tako, dok su judejske starješine pokušavale da sakriju da je Hrist uskrsnuo, Bog je odlučio da izvede četvoro svetih iz njihovih grobova da posvjedoče da je Isus ustao i da objave Njegovu slavu.

Oni uskrsnuli razlikovali su se po rastu i obliku, neki su bili plemenitiji po izgledu od drugih. Bilo mi je rečeno da su se stanovnici Zemlje izmetnuli, da polako gube svoju snagu i ljepotu. Sotona ima vlast nad bolešću i smrću, i sa svakim naraštajem posljedice prokletstva postaju sve vidljivije, a Sotonina moć sve jasnija. Oni koji su živjeli u dane Noja i Abrama podsjećali su na anđele po obliku, ljepoti i snazi. Međutim, svaki sljedeći naraštaj je postajao sve slabiji i podložniji bolestima, dok im je životni vijek postajao sve kraći. Sotona je naučio kako da ugrozi i oslabi ljudski rod.

Oni koji su ustali poslije Isusovog uskrsnuća pokazali su se mnogima, govorili su im da je žrtva (233) za čovjeka sada dovršena i da je Isus, kojega su Judejci raspeli, ustao iz mrtvih; i kao dokaz svojih riječi izjavljivali: „Mi smo ustali zajedno s Njime!” Oni

su svjedočili da su Njegovom moćnom silom bili pozvani da ustanu iz groba. Uprkos lažnim izvještajima koji su se širili po narodu, Hristovo uskrsnuće nisu mogli da prikriju ni Sotona, ni glavari sveštenečki; jer je ova sveta četa, podignuta iz grobova, širila prekrasnu, radosnu vijest; osim toga, i sam Isus se pokazao svojim ožalošćenim, slomljenim učenicima, rastjerujući njihov strah, i navodeći ih na radost i veselje.

Žene na grobu

Rano ujutro prvoga dana u sedmici, dok se još nije ni razdanilo, svete žene su došle na grob, noseći mirisna ulja da njima pomažu Isusovo tijelo. Zatekle su teški kamen otkotrljan sa ulaza u grob, ali Isusovog tijela više nije bilo u njemu. Njihova srca su otežala u njima, jer su pomislile da su njihovi neprijatelji odnijeli tijelo. Iznenada su ugledale dvojicu anđela u bijeloj odjeći, čija lica su blistala sjajnom svjetlošću. Ova nebeska bića su znala razlog njihovog dolaska i odmah su im kazala da Isus više nije tu; da je ustao iz mrtvih, ali da mogu da razgledaju mjesto na kojemu je ležao. Naredili su im da idu i da kažu Njegovim učenicima da će On otići pred njima u Galileju. Sa strahom i velikom radošću žene su požurile natrag ožalošćenim učenicima i kazale im sve što su vidjele i doživjele.

Učenici nisu mogli da povjeruju da je Isus ustao, već su, kada su im žene objavile svoju poruku, brzo otrčali do groba. I oni su ustanovili da Isus više nije u grobu; vidjeli su samo laneno platno, ali nisu mogli (234) da povjeruju u radosnu vijest da je On ustao iz mrtvih. Vratili su se kući, čudeći se onome što su vidjeli, ali i izvještajima koje su im donijele žene.

Međutim, Marija je odlučila da se zadrži nešto duže oko groba; razmišljajući o onome što je vidjela, proganjana mišlju da je, možda, bila prevarena. Osjećala je da je očekuju neke nove nevolje. Ponovo ju je obuzela žalost, pa je počela gorko plakati. Sagnula se da još jednom pogleda u grob i vidjela je dvojicu anđela, odjevenih u bijelu odjeću. Jedan je sjedio na mjestu na kojemu je počivala Isusova glava, a drugi na mjestu na kojemu su bile Njegove noge. Kazala im je: „Uzeše Gospoda mojega i odnesoše ga, a ja ne znam gdje su ga položili!” (Jovan 20,13)

„Nemoj me dodirnuti!”

Kada se okrenula od groba, vidjela je Isusa kako stoji u blizini, ali ga nije prepoznala. On joj se nježno obratio, raspitujući se za razlog njene žalosti, želeći da sazna koga traži. Misleći od Njega da je vrtlar, tražila je, ako ga je on uzeo, da joj kaže gdje ga je stavio da bi ga ona mogla uzeti. Onda joj je Isus progovorio svojim nebeskim glasom, govoreći: „Marija!” Njoj su bili poznati zvuci toga dragoga glasa, pa je brzo odgovorila: „Učitelju!” U svojoj radosti pohitala je da ga zagrlji, ali joj je Isus rekao: „Nemoj me dodirnuti; jer se još nisam uznio Ocu svojemu, već hodi braći mojoj i kaži im da ću se uznijeti Ocu svojemu i Ocu vašemu, Bogu mojemu i Bogu vašemu!” (Jovan 20,17) Radosno je požurila učenicima s tom dobrom viješću. Isus se onda brzo uznio Ocu svojemu da s Njegovih usana čuje da je prihvatio Njegovu žrtvu i da primi svu vlast i na Nebu i na Zemlji. (235)

Anđeli su kao oblak okružili Božjega Sina i naredili da se otvore vrata vječna da uđe Car slave. Vidjela sam da Isus, dok je bio s ovim blistavim nebeskim bićima u prisutnosti svoga Oca i okružen Njegovom slavom, nije zaboravio svoje učenike na Zemlji, već da je primio silu od svoga Oca da se može vratiti i tu silu udijeliti i njima. Istoga dana se vratio i pokazao svojim učenicima. Dozvolio im je da ga dodirnu, jer se uznio Ocu svojemu i primio silu od Njega.

Sumnjičavi učenik Toma

U to vreme Toma nije bio prisutan. Nije ni poslije htio da skromno prihvati izvještaj učenika, već je odlučno i samopouzđano izjavio da neće vjerovati sve dok ne stavi svoje prste u ožiljke od klinova i svoje ruke u rane na Njegovoj slabini koje mu je nanijelo surovo bačeno koplje. Time je pokazao nedostatak povjerenja u svoju braću. Da su svi tražili takve dokaze niko sada ne bi prihvatio Isusa niti bi povjerovao u Njegovu uskrsnuće. Međutim, bila je Božja volja da izvještaj učenika prihvate i oni koji sami nisu mogli da vide niti da čuju uskrslog Spasitelja.

Nevjervanje Tomino nije bilo Bogu po volji. Kada se Isus ponovo sreo sa svojim učenicima, Toma je bio s njima; kada je ugledao Isusa, povjerovao je. Međutim, prije toga je izjavio da

[176]

neće biti zadovoljan ako opipljiv dokaz ne bude dodat vidljivom dokazu, pa mu je Isus pružio dokaze koje je tražio. Toma je povikao: „Gospod moj i Bog moj!” Ipak, Isus ga je ukorio zbog nevjerovanja, govoreći: „Tomo, zato što si me vidio, vjerovao si; blago (236) onima koji ne vidješe, a ipak povjerovali!” (Jovan 20,28.29)

Poraz Isusovog ubice

Kada se vijest raširila od grada do grada i od mjesta do mjesta, tada su se sami Judejci pobojali za svoj život i počeli prikrivati mržnju koju su gajili prema učenicima. Njihova jedina nada bila je da prošire svoj lažni izvještaj. Oni koji su priželjkivali da je ta laž istinita, prihvatili su je. Pilat je zadrhtao kada je čuo da je Isus ustao iz mrtvih. Nije imao razloga da posumnja u svjedočenje koje je čuo, i od tog trenutka spokojstvo ga je zauvijek napustilo. Zbog svjetovne časti, iz straha da će izgubiti svoju vlast i svoj život, predao je Isusa da bude pogubljen. Sada je bio potpuno uvjeren da to nije bio samo potpuno nevin čovjek za čiju krv je bio kriv, već Božji Sin. Očajanje i strahovanje uništili su u njemu svako svako radosno osjećanje, svaku nadu. Odbio je da primi utjehu i umro je najbijednijom smrću.

Četrdeset dana s učenicima

Isus je ostao sa svojim učenicima četrdeset dana, ispunjavajući njihovo srce radošću i veseljem dok im je potpunije objašnjavao stvarnosti Božjega carstva. Zapovjedio im je da svjedoče o onome što su vidjeli i čuli o Njegovim patnjama, smrti i uskrsnuću; o Njegovoj žrtvi koju je prinio za grijeh, tako da svi koji dolaze k Njemu mogu da dobiju život. Nježno i iskreno govorio im je da će biti progonjeni i mučeni, ali da će nalaziti utjehu sećajući se Njegovog iskustva i riječi koje im je upućivao. Rekao im je da je pobijedio iskušenja kojima ga je Sotona izlagao i da je postigao pobjedu (237) u patnjama i stradanjima. Sotona nema više vlasti nad Njime, ali će zato svoja kušanja neposrednije usmjeravati prema njima i prema svima koji će povjerovati u Njegovo ime. Međutim, i

[177]

oni mogu da pobijede kao što je On pobijedio. Isus je obdario svoje učenike snagom da čine čuda i rekao im da će s vremena na vrijeme

slati svoje anđele da ih izbavljaju kada ih budu progonili zli ljudi; da im niko neće moći oduzeti život dok ne završe svoju misiju; i da će se tek tada od njih, možda, zatražiti da svojom krvlju zapečate svjedočanstvo koje su objavili.

Njegovi iskreni sljedbenici radosno su slušali Njegove pouke, željno upijajući svaku riječ koja je dolazila s Njegovih svetih usana. Sada su sigurno znali da je On Spasitelj svijeta. Njegove riječi su prodirale u dubinu njihovog srca, pa su bili žalosni što će se uskoro rastati od svog nebeskog Učitelja i što više neće imati priliku da slušaju utješne, ljubazne riječi s Njegovih usana. Ipak, njihova srca su se ponovo zagrijala ljubavlju i prevelikom radošću kada im je Isus rekao da će otići da im pripremi stanove i da će opet doći da ih uzme k sebi da budu s Njime zauvijek. Obećao im je da će im poslati Utješitelja, Svetoga Duha, da ih povede u svaku istinu. „I podiže ruke svoje i blagoslovi ih.” (Luka 24,50)

Trideset i prvo poglavlje—Hristovo Uznesente

Cijelo Nebo je iščekivalo pobjedonosni trenutak kada će se Isus uzdignuti svome Ocu. Anđeli su izašli da dočekaju Cara slave i da ga pobjednički doprate do Neba. Pošto je Isus blagoslovio svoje učenike, odvojio se od njih i uznio. I dok je krenuo svojim putem prema Nebu, četa zarobljenika koji su ustali iz svojih grobova prilikom Njegovog uskrsnuća, pošla je za Njime. Mnoštvo nebeskih bića bilo je prisutno, dok je na Nebu bezbrojna vojska anđela čekala Njegov dolazak.

Dok su se uzdizali prema Svetome Gradu, anđeli koji su pratili Isusa, uzviknuli su velikim glasom: „Podignite prevornice svoje, o vrata; podignite prevornice svoje, o vrata vječna da uđe Car slave!” Anđeli iz grada odgovarali su s oduševljenjem: „Ko je taj Car slave?” Anđeli iz pratnje su pobjedonosno odvrćali: „Gospod silan i moćan, Gospod silan u boju! Podignite prevornice svoje, o vrata; visoko ih podignite, o vrata vječna, da uđe Car slave!” I ponovo su anđeli iz grada pitali: „A ko je taj Car slave?” Anđeli iz pratnje su odgovarali milozvučnim riječima: „Gospod nad vojskama, On je taj Car slave!” (Psalam 24,7-10) I nebeska povorka je ušla u Božji Grad.

Onda je cjelokupna nebeska vojska okružila svog veličanstvenog Zapovjednika i s najdubljim obožavanjem (239) poklonila se pred Njime, stavljajući svoje blistave krune pred Njegove noge. Udarili zatim u svoje zlatne harfe, i slatki, melodični zvuci ispunili su cijelo Nebo ugodnom muzikom i pjesmama u slavu Jagnjeta koje je bilo zaklano i koje ponovo živi u veličanstvu i slavi.

Obećanje o povratku

Dok su učenici žalosno gledali prema nebu da bace još jedan, posljednji pogled prema svom Gospodu koji je odlazio, dva anđela, odjevena u bijelu odjeću, stadoše pred njih i rekoše im: „Ljudi iz Galileje, zašto stojite i gledate u nebo? Ovaj isti Isus, koji se uze od vas da ode na Nebo, opet će doći na isti način kao što ga vidjeste

da odlazi na nebo!” (Dela 1,11) Učenici i majka Isusova, koja je zajedno s njima prisutvovala uznesenju Božjega Sina, proveli su sljedeću noć u razgovoru o Njegovim divnim djelima i o čudnom i slavnom događaju koji se zbio prije kratkog vremena.

Sotonin gnjev

I ponovo se Sotona dogovarao sa svojim anđelima i pun gorke mržnje prema Božjoj vladavini rekao im da sve dok on zadržava svoju moć i vlast nad Zemljom moraju da udeseterostruče svoje napore u borbi protiv Hristovih sljedbenika. Nisu uspjeli da postignu bilo kakvu pobjedu u borbi protiv Hrista, ali da zato moraju da savladaju Njegove sljedbenike, ako to ikako bude moguće. U svakom naraštaju moraju se truditi da uhvate u svoje zamke one koji vjeruju u Isusa Hrista. Rekao je svojim anđelima da je Isus svojim sljedbenicima dao moć da ih ukoravaju i istjeruju, da liječe one koje će oni mučiti. I tada su Sotonini anđeli izašli kao lavovi koji riču pokušavajući da unište Isusove sljedbenike.

Trideset i drugo poglavlje—Dan Pedesetnice

Kada je Isus otvorio um svojih učenika da razumiju značenje mesijanskih proročanstava, osvjedočio ih je da je dobio svu vlast i na Nebu i na Zemlji i onda im naredio da idu i da propovjedaju evanđelje svakom stvorenju. Učenici, u kojima se iznenada obnovila stara nada da će Isus zauzeti svoje mjesto na Davidovom prijestolju u Jerusalimu, upitali su radoznalo: „Hoćeš li u to vrijeme obnoviti i carstvo Izraelovo?” (Dela 1,6) Spasitelj je u njihove misli unio izvjesnu nedoumicu o tom pitanju kada im je odgovorio da nije za njih „da znaju vremena i prilike, koje je Otac zadržao u svojoj vlasti” (Dela 1,7).

Učenici su počeli da se nadaju da će prekrasno izlivanje Svetoga Duha uticati na judejski narod da prihvati Isusa. Spasitelj se uzdržao od daljeg objašnjenja, jer je znao da će njihove misli biti prosvjetljene kada se Sveti Duh u punoj mjeri bude spustio na njih, i da će tada potpuno shvatiti kakvo djelo stoji pred njima; da će ga preuzeti tamo gdje ga je On ostavio.

Učenici su se okupili u gornjoj sobi, sjedinjeni u molitvama sa pobožnim ženama, s Marijom, majkom Isusovom, i sa braćom Njegovom. Ova braća, koja ranije nisu vjerovala, bila su sada (241) potpuno utvrđena u svojoj vjeri prizorima koji su pratili raspeće, ali i uskrsnućem i uznesenjem Gospodnjim. Okupljenih je bilo oko stotinu i dvadeset na broju.

Spuštanje Svetoga Duha

„S kada se navrši pedeset dana do Pedesetnice, bijahu svi jednodušno okupljeni na istome mjestu. I iznenada dođe s Neba glas kao duvanje silnoga vjetra i ispuni cijelu kuću u kojoj življahu. I pokazaše im se kao razdijeljeni ognjeni jezici, i sjedoše na svakoga od njih. I ispuniše se svi Duha Svetoga i počеше da govore drugim jezicima, kao što im Duh davaše te govorahu.” Sveti Duh, u obliku ognjenih jezika podijeljenih pri vrhu, koji su se spustili na okupljene,

predstavljao je simbol dara koji su dobili da tečno govore po nekoliko stranih jezika, koji su im do tada bili potpuno nepoznati. Pojava ognja bila je slika vatrene revnosti s kojom će raditi i sile koja će pratiti njihov rad.

Zahvaljujući tom nebeskom prosvjetljenju tekstovi Pisma koje im je Isus objašnjavao stajali su od tada u njihovim mislima u živom sjaju i ljepoti jasne i silne istine. Veo koji ih je sprječavao da vide kraj onoga što je ukinuto sada je bio uklonjen pa su sa savršenom jasnoćom shvatili cilj Hristove misije i prirodu Njegovog carstva.

U sili Pedesetnice

Jevreji su bili rasijani po skoro svim narodima, pa su govorili različitim jezicima. Dolazili su u Jerusolim iz vrlo udaljenih krajeva, privremeno nalazili (242) neko prenoćište i ostajali u gradu u toku vjerskih praznika koji su se upravo svetkovali, da obave propisane obrede. Kada bi se okupljali, govorili su sve poznate jezike. Različitost jezika predstavljala je veliku smetnju radu Božjih slugu u objavljivanju Hristove nauke do najudaljenijih predjela na Zemlji. Činjenica da je Bog nadomjestio nedostatak učenika na ovako čudesan način narodu je predstavljala savršenu potvrdu istinitosti propovjedanja ovih Hristovih svjedoka. Sveti Duh je za njih učinio ono što sami ne bi mogli postići ni u toku cijelog svog života; oni ne bi mogli proširiti istinu evanđelja po svijetu, pravilno govoreći jezike ljudi među kojima bi radili. Ovaj čudesni dar bio je najuzvišeniji dokaz koji su mogli da pruže svijetu da njihov zadatak nosi pečat Neba.

„I bijahu u Jerusolimu Jevreji, ljudi odani Bogu, iz svakog naroda pod nebom. I kada se ovo razglasi, okupi se mnoštvo, i zbuni se, jer ih svaki čovjek slušaše kako govore njegovim jezikom. I divljahu se i čuđahu se, i govorahu jedan drugome: gle, zar nisu Galilejci svi ti koji nam govore? A sada ih slušamo, svaki na svom jeziku, u kojemu bijasmo rođeni?”

Sveštenici i glavari su se vrlo razljutili gledajući ovu prekrasnu pojavu, koja se razglasila po cijelom Jerusolimu i po svoj njegovoj okolini, ali se nisu usuđivali da daju maha svojoj zlobi, jer su se plašili da će se izložiti mržnji naroda. Oni su pogubili Učitelja, ali su ostali Njegovi učenici, neobrazovani ljudi iz Galileje, kao

[181]

[182]

prekrasno ispunjenje proročanstva, propovjedajući Isusovu nauku na svim jezicima kojima se tada govorilo. Govorili su silno o (243) prekrasnim djelima Spasitelja, objašnjavajući svojim slušaocima plan spasenja po milosti i žrtvi Božjega Sina. Njihove riječi su osv-jedočile i obratile na hiljade slušalaca. Tradicije i sujevjerja kojima su učili sveštenici nestali su iz njihovih misli i oni su prihvatili čista učenja Božje Riječi.

Petrova propovijed

Petar je pokazao okupljenim narodu da ova pojava predstavlja neposredno ispunjenje proročanstva proroka Joela, u kojemu je on najavio da će se takva sila spustiti na Božje ljude da bi ih osposobila za jedno posebno djelo.

Petar je pratio unazad Hristovo rodoslovlje i pokazao da On u direktnoj liniji potiče iz poštovanog Davidovog doma. Nije se poslužio nijednim Isusovim učenjem da bi dokazao vjerodostojnost svojih pogleda, jer je znao da su njihove predrasude tako velike da od toga ne bi bilo nikakve koristi. Međutim, pozvao se na Davida, kojega su Jevreji smatrali jednim od poštovanih patrijaraha svoga naroda. Kazao je:

„Jer David govori o Njemu: uvijek sam znao da je Gospod pred licem mojim, jer mi je On s desne strane da se ne pokrenem: zato se i radovalo srce moje, i jezik moj bijaše radostan; zato će i tijelo moje počivati u nadi: jer nećeš ostaviti dušu moju u paklu, niti ćeš dati da svetac tvoj vidi truhljenje.”

Petar ovdje pokazuje da David nije mogao govoriti o sebi, već sasvim sigurno o Isusu Hristu. David je umro prirodnom smrću kao i ostali ljudi; njegov grob, zajedno s poštovanim prahom koji zadrži, bio je uz veliku brigu sačuvan sve do toga vremena. David, kao car Izraela, ali i kao prorok, uživao je posebnu čast u Božjim očima. Njemu je u proročkom viđenju bili pokazani budući život Isusa Hrista i Njegova služba. Vidio je Njegovo (244) odbacivanje, Njegovo suđenje, raspeće, pogreb, uskrsnuće i uznesenje.

David svjedoči da život Isusov neće biti prepušten grobu, niti Njegovo tijelo raspadanju. Petar pokazuje da su se ove proročke riječi ispunile na Isusu iz Nazareta. Bog ga je zaista podigao iz groba prije nego što se Njegovo tijelo počelo raspadati. On je sada

postao Onaj koji je uzdignut na nebo nad nebesima.

Tom nezaboravnom prilikom veliki broj onih koji su se do tada rugali pomisli da bi jedna tako skromna osoba kao Isus mogla da bude Božji Sin, čvrsto se osvjedočio u tu istinu i priznao ga kao svoga Spasitelja. Tri hiljade obraćenika je pristupilo Crkvi. Apostoli su govorili u sili Svetoga Duha; niko se nije mogao usprotiviti njihovim riječima, jer su bile potvrđene moćnim čudima, koje su apostoli činili zahvaljujući izlivanju Svetoga Duha. I sami apostoli su bili zadivljeni rezultatima ovog događaja, kao i brzom i obilnom žetvom duša. Svi ljudi su bili puni čuđenja. Oni koji se nisu uspjeli osloboditi svojih predrasuda i svoga licemjerja bili su tako ispunjeni strahom da se nisu usuđivali da glasom ili nasiljem pokušaju zaustaviti ovo moćno djelo, pa je, bar za neko vrijeme, njihovo protivljenje prestalo.

Dokazi apostola, sami po sebi, iako jasni i uvjerljivi, ne bi mogli ukloniti predrasude Judejaca, koji su se već usprotivili mnogim dokazima. Međutim, Sveti Duh je ove dokaze božanskom snagom utiskivao u njihova srca. Oni su bili kao oštre strijele Svemogućega, osvjedočavajući ih u njihovu strašnu krivicu što su odbacili i raspeli Gospoda slave. „I tako, kada to čuše, biše pokrenuti u srcima svojim i rekoše Petru i ostalim apostolima: ljudi i braćo, šta treba da činimo? (245) I reče im tada Petar: pokajte se i krstite se, svaki od vas, u ime Isusa Hrista za oprostjenje grijeha i primićete dar Duha Svetoga.”

Petar je obraćenicima naglasio činjenicu da su odbacili Hrista zato što su ih prevarili sveštenici i upravitelji, i da ga nikada neće ni prihvatiti, ukoliko i dalje od njih budu tražili savjete, ukoliko i dalje budu čekali da njihove starješine priznaju Hrista prije nego što se sami usude da to učine. Ovi moćni ljudi, iako su ostavljali utisak veoma posvećenih vjernika, bili su častoljubivi, revnosni u sticanju bogatstva i svjetovne slave. Oni se nikada ne bi ponizili da dođu Hristu i da od Njega dobiju svjetlost. Isus je prorekao da će ove ljude zadesiti strašna kazna zbog njihovog upornog nevjerovanja, iako su dobili najsnažnije dokaze da je Isus zaista Božji Sin.

Od toga trenutka na dalje, jezik učenika je bio čist, jednostavan i [184] pravilan u riječima i naglascima, bilo da su se služili svojim maternjim ili nekim stranim jezikom. Ovi skromni ljudi, koji se nikada nisu učili u proročkim školama, predstavljali su istinu na tako uzvišen i čist način da su budili divljenje onih koji su ih slušali. Oni sami

nisu mogli da odu do najdaljih krajeva svijeta; ali, u toku praznika bili su prisutni ljudi sa svih područja na planeti, pa su istinu koju su prihvatili odnijeli u svoje domove i objavili ljudima, zadobijajući duše za Hrista.

Pouka za naše dane

Ovo svjedočanstvo o osnivanju hrišćanske Crkve dobijamo ne samo kao važan dio svete istorije već i kao pouku. Svi koji ispovijedaju Isusovo ime treba da čekaju, da budu budni i jednodušno na molitvi. Sve razlike (246) treba da budu zaboravljene, tako da jedinstvo i nježna međusobna ljubav prožimaju cjelinu. Tada naše molitve mogu da se zajednički uzdižu našem nebeskom Ocu sa snažnom, iskrenom vjerom. Onda ćemo moći da čekamo strpljivo i u nadi na ispunjenje obećanja.

Odgovor može da nam stigne s iznenadnom brzinom i neodoljivom silom ili može da se odlaže danima i sedmicama i da tako naša vjera bude stavljena na probu. Međutim, Bog zna kako i kada da odgovori na naše molitve. Naš dio posla je da sebe povežemo s božanskim kanalom. Bog je odgovoran za svoj dio posla. On je vjeran i neće propustiti da ispuni ono što je obećao. Nama preostaje da budemo jednoga srca i jedne misli, da odbacimo svaku zavist i zlobu, i da kao, skromni molitelji, budemo budni i da čekamo. To je naš veliki i važni posao. Isus, naš Predstavnik i Poglavar, spreman je da i za nas učini ono isto što je učinio da one koji su se molili i budno čekali na dan Pedesetnice.

Kratko vrijeme poslije izlivanja Svetoga Duha i neposredno posle vremena provedenog na usrdnoj molitvi, Petar i Jovan, idući prema hramu na bogoslužnje, vidjeli su nesrećnog, siromaštvom pogođenog sakatog čovjeka, oko četrdeset godina starog, koji nije znao za drugi život osim života ispunjenog bolom i nemoći. Ovaj nesrećnik je dugo vremena priželjkivao da ode Isusu i da bude izliječen, ali je bio skoro bespomoćan, i daleko od područja na kojemu je djelovao veliki Ljekar. Konačno su njegove iskrene molbe navele neke ljubazne osobe da ga dovedu do ulaza u hram. Međutim, kada je stigao do tih vrata, otkrio je da su Ljekara u kojega je polagao sve svoje nade ljudi ubili surovom smrću.

Njegovo razočaranje je probudilo sažaljenje onih koji su znali kako se usrdno nadao i očekivao da ga Isus izliječi, pa su ga svakodnevno donosili do hrama da njegova bijeda, možda, navede prolaznike da mu udijele neku sitnicu da podmiri svoje potrebe. Kada su Petar i Jovan prolazili, on je i od njih zatražio milostinju. Učenici su ga pogledali sa saučešćem. „I Petar, upravivši pogled prema njemu zajedno s Jovanom, reče: pogledaj nas!” „Srebra i zlata nema u mene, ali ono što imam dajem ti: u ime Isusa Hrista iz Nazareta ustani i hodi!”

Lice jadnoga čovjeka je pokazalo razočaranje kada (248) je Petar objavio da je i sam siromašan, ali se ispunilo nadom i vjerom kada je učenik nastavio: „I uhvati ga za desnu ruku i podiže ga; i iznenada njegove stope i koljena dobiše snagu. I skočivši ustade i hođaše i uđe zajedno s njima u hram, idući i skačući i hvaleći Boga. I vidje ga sav narod da ide i da hvali Boga, a znadijahu za njega da je sjedio i tražio milostinju na vratima hrama koja se zovu Krasna: i ispuniše se čuđenjem i divljenjem zbog onoga što mu se dogodilo.”

Judejci su bili zaprepašćeni da učenici mogu da čine ista čuda kakva je činio Isus. Smatrali su da je On mrtav, pa su očekivali da će zajedno s Njime prestati i sva ta čudesna događanja. A sada, tu je pred njima našao taj čovjek, bespomoćan i uzet četrdeset godina,

koji se raduje punoj upotrebljivosti svojih udova, slobodan od bola i srećan u svojoj vjeri u Isusa.

Apostoli su vidjeli zaprepašćenje naroda, pa su upitali ljude zašto se toliko iznenađuju čuda koje su vidjeli, zašto na apostole gledaju sa strahopoštovanjem kao da su svojom snagom učinili to veliko djelo. Petar ih je uvjeravao da se sve to dogodilo zaslugom Isusa iz Nazareta, kojega su oni odbacili i raspeli, ali kojega je Bog podigao iz groba treći dan. „I ime njegovo učini vjerom da ovaj čovjek, kojega vidite i poznajete, postane snažan; da, vjera u Njega dade mu ovo savršeno zdravlje pred svima vama. A sada, braćo, znam da ste u neznanju sve to učinili, i vi i glavari vaši. Ali sve što je Bog pokazao ustima svih proroka svojih da Hrist treba da pretrpi, On je i ispunio.”

Poslije ovog čuda ljudi su nagrnuli u hram i Petar im se obratio (249) u jednoj prostoriji, dok je Jovan govorio u drugoj. Apostoli, pošto su otvoreno progovorili o velikom zločinu Judejaca koji su odbacili i ubili Kneza života, veoma pažljivo su se trudili da ih ne navedu na nepromišljene postupke ili na očajanje. Petar je bio spreman da umanju strahotu njihove krivice koliko god je to moguće, govoreći da su sve to učinili u neznanju. Objavio im je da ih Sveti Duh poziva da se pokaju zbog svojih grijeha i da se obrate Bogu; da za njih nema druge nade osim da se oslone na milost onoga Hrista kojega su raspeli; jedino vjerom u Njega i Njegovom krvlju mogu se očistiti od svojih grijeha.

Hvatanje apostola i njihovo suđenje

Ovakvo propovijedanje Hristovog uskrsnuća i naglašavanje da će Njegovom smrću i Njegovim uskrsnućem svi mrtvi konačno biti podignuti iz svojih grobova duboko je uznemirilo sadukeje. Osjećali su da je njihovo omiljeno učenje u opasnosti i njihov ugled na kocki. Neki od visokih službenika u hramu i kapetan hramske straže bili su sadukeji. Kapetan, uz pomoć nekolicine sadukeja, uhvatio je apostole i bacio ih u tamnicu, izgovarajući se da je već kasno da bi se njihov slučaj raspravio te večeri.

[187] Sljedećeg dana Ana i Kajafa, zajedno s ostalim dostojanstvenicima hrama, okupili su se da sude zatvorenicima, koje su onda izveli pred njih. U toj istoj dvorani, pred tim istim ljudima,

Petar se sramno odrekao svoga Gospoda. Sve se to jasno vratilo u sjećanje apostolu kada se pojavio na svom suđenju. Dobio je sada priliku da popravi svoje ranije kukavičko zlodjelo.

Okupljeni su se sjetili uloge koju je Petar imao prilikom suđenja svom Učitelju, pa su pomislili da ga mogu zaplašiti prijetnjama (250) da će biti zatvoren i ubijen. Međutim, Petar koji se odrekao Hrista u času Njegove najveće potrebe bio je nagli, samopouzđani učenik, i veoma se razlikovao od Petra koji se toga dana našao pred Sanhedrimom na ispitivanju. Petar se obratio; nije se više uzdao u sebe, nije se više oholo hvalisao. Bio je pun Svetoga Duha i Njegovom snagom postao je čvrst kao stijena, hrabar, iako skroman, i veličao je Hrista. Bio je spreman da ukloni mrlju svoga otpadništva uzvisujući ime kojega se nekada odrekao.

Petrova smjela odbrana

Sve do tada sveštenici su izbjegavali da spomenu Isusovo raspeće ili uskrsnuće, ali sada, želeći da ostvare svoju namjeru, bili su prinuđeni da upitaju optužene čijom silom su učinili značajno djelo izlječenja nemoćnog čovjeka. A onda se Petar, pun Svetoga Duha, s poštovanjem obratio sveštenicima i starješinama, govoreći: „Neka bude poznato vama svima i cijelom narodu izraelskom da u ime Isusa Hrista iz Nazareta, kojega ste vi raspeli, kojega Bog podiže iz mrtvih, stoji ovaj pred vama zdrav! Ovo je kamen koji ste vi zidari odbacili i koji je postao glava od ugla. I nema ni u jednome drugome spasenja: jer nema drugoga imena pod nebom danoga ljudima, kojim bismo se mogli spasti.”

Hristov pečat je počivao na Petrovim riječima i njegovo lice je blistalo silom Svetoga Duha. Neposredno pored njega, kao uvjerljivi svjedok, stajao je čovjek koji je bio čudesno izliječen. Pojava ovog čovjeka, koji je samo prije nekoliko sati bio bespomoćni invalid, koji je sada ponovo dobio savršeno tjelesno zdravlje i svjetlost o Isusu Hristu, (251) dodala je težinu svjedočanstva riječima apostola Petra. Sveštenici, glavari i narod su ostali bez riječi. Glavari nisu imali snage da pobiju njegovo svjedočenje. Bili su obavezni da čuju ono što nikako nisu željeli da čuju; činjenicu o uskrsnuću Isusa Hrista i o Njegovoj moći na Nebu da čini čuda preko svojih apostola na Zemlji.

Petrova odbrana u kojoj je smjelo objavio odakle dolazi njegova snaga, zaprepastila ih je. On im je skrenuo pažnju na kamen koji su zidari odbacili - misleći time na crkvene vlasti, koje su morale da shvate vrijednost Onoga kojega su odbacili - a koji je ipak, uprkos svemu, postao glava od ugla. Tim riječima se neposredno pozivao na Hrista, koji je kamen temeljac cijele Crkve. Narod se divio smjelosti učenika. Smatrali su da će oni, pošto su samo neobrazovani ribari, biti potpuno zbunjeni kada se suoče sa sveštenicima, književnicima i starješinama. Međutim, morali su da se podsjetite da su učenici provodili svoje vrijeme sa Isusom. Apostoli su govorili kao što je On govorio, sa snagom koja je osvjedočavala i učutkavala njihove protivnike. Da bi nekako prikrili svoju zbunjenost, sveštenici i glavari su naredili da učenike izvedu iz dvorane dok se oni budu međusobno posavjetovali što da čine.

Svi su se brzo složili da bi bilo uzaludno poricati da je čovjek ozdravio zahvaljujući sili koja je apostolima bila darovana u ime raspetog Isusa. Oni bi vrlo rado pokušali da ovo čudo prikriju gomilom laži; ali, djelo je bilo učinjeno usred bijelog dana i pred mnoštvom ljudi, i već je bilo poznato hiljadama. Bili su svjesni da se ovo djelo smjesta mora zaustaviti, jer će inače Isus steći mnoštvo sljedbenika, pa će oni sami pasti u (252) nemilost i biće optuženi da su ubili Božjega Sina.

Međutim, uprkos svojoj riješenosti da unište učenike, nisu se usudili na nešto više nego da im samo zaprijetite najsurovijim kaznama ukoliko nastave da poučavaju ili da djeluju u ime Isusa Hrista. Na to su Petar i Jovan smjelo izjavili da su svoju misiju dobili od Boga i da ne mogu drugo nego da govore o onome što su vidjeli i čuli. Sveštnici bi radosno kaznili ove plemenite ljude zbog njihove neukrotive vjernosti njihovom svetom zvanju, ali su se pobjali naroda, „jer svi ljudi proslavljahu Boga zbog onoga što se dogodilo” I tako, uz ponovljene prijetnje i naloge, morali su da oslobode apostole.

Trideset i četvrto poglavlje—Odanost Bogu U Progonstvu

[189]

Apostoli su nastavili svoje djelo milosti, liječeći bolesne i s velikom silom objavljujući raspetog i uskrslog Spasitelja. Veliki broj ljudi se neprestano pridruživao Crkvi krštenjem, ali od onih koji nisu bili jedne misli i jednoga srca s Hristovim sljedbenicima niko se nije usuđivao da im pristupi. Mnogi su dolazili u Jerusolim, donoseći svoje bolesnike i one koji su bili opsjednuti nečistim duhovima. Mnogi paćenici su bili polagani na ulice u vrijeme kada će Petar i Jovan tuda prolaziti da bar sjenka jednoga od njih padne na njih i da se tako izliječe. Sila uskrslog Spasitelja je zaista osjenila apostole i oni su činili znake i čuda, tako da se svakoga dana umnožavao broj vjernika.

Sve to je veoma zbunjivalo i zabrinjavalo sveštenike i glavare, a posebno one među njima koji su pripadali sadukejima. Znali su da će, ako apostolima bude dozvoljeno da propovjedaju uskrslog Spasitelja i da čine čuda u Njegovo ime, svi odbaciti njihovo učenje da nema uskrsnuća mrtvih i da će zato i njihova sekta uskoro izumrijeti. Fariseji su opet vidjeli da je cilj njihovog propovijedanja da potkopaju judejske ceremonije i da obezvrijede prinošenje žrtava. Njihovi dotadašnji naponi da učutkaju ove propovjednike bili su uzaludni, ali su sada čvrsto odlučili da učine kraj nemirima. (254)

Izbavljeni rukom anđela

Apostoli su u skladu s time bili uhvaćeni i zatvoreni, a Sanhedrim je bio sazvan da razmotri njihov slučaj. Veliki broj obrazovanih ljudi, osim članova vijeća, bio je pozvan, pa su zajednički razgovarali šta da se učini s tim narušiteljima opšteg mira. „Ali, anđeo Gospodnji otvori po noći vrata tamnička, izvede ih i reče: idite, stanite u hramu i govorite narodu sve riječi ovoga života. I kada to čuše, uđoše u hram rano u jutro i poučavahu narod.”

[190] Kada su se apostoli pojavili među vjernicima i ispričali kako ih je anđeo proveo pravo kroz četvoro vojnika koji su čuvali tamnicu i naredio im da nastave djelo u kojemu su ih sveštenici i glavari prekinuli, braća su bila puna radosti i čuđenja.

Sveštenici i glavari već su donijeli su odluku da protiv njih podignu optužbu za nepokornost, da ih okrive za ubistvo Ananije i Sapphira (Dela 5,1-11), za zavjeru da liše sveštenike njihove vlasti i da ih pobiju. Uzdali su se da će gomila biti navedena da uzme pravdu u svoje ruke i da i prema apostolima postupi na isti način kako je postupila prema Isusu. Bili su duboko svjesni da su i mnogi među Judejcima, koji nisu prihvatili Isusovo učenje, već umorni od samovoljne vladavine judejskih vlastodržaca i željni da dođe do neke odlučujuće promjene. Ako se takve osobe navedu da prouče i prihvate vjerovanja apostola, da priznaju Isusa kao Mesiju, moglo se dogoditi, tako su strahovali, da se gnjev cijeloga naroda raspali protiv sveštenika i da oni budu pozvani na odgovornost što su ubili Hrista. Odlučili su da preduzmu stroge mjere da bi spriječili takav razvoj događaja. Konačno su poslali po zatvorenike (255) i naredili da ih izvedu pred vijeće. Veliko je bilo njihovo iznenađenje kada su dobili izvještaj da su tamnička vrata zatvorena prijevornicama i da straža stoji pred njima, ali da zatvorenike nigdje nisu mogli da pronađu.

Uskoro je stigao i sljedeći izvještaj: „Gle, ljudi koje ste bacili u tamnicu stoje u hramu i poučavaju narod.” Iako su apostoli na čudesan način bili oslobođeni iz tamnice nisu bili pošteđeni ispitivanja i kazne. Hrist im je rekao dok je još bio s njima: „Pazite na sebe, jer će vas izvoditi pred sabore!” Bog im je dao zalog svoga staranja i obećanje o svojoj prisutnosti kada im je poslao svoga anđela; sada je došao red na njih da ipak pretrpe zbog Isusa kojega su propovjedali. Međutim, narod je bio toliko pokrenut onim što je vidio i čuo da su sveštenici i glavari znali da ga je nemoguće okrenuti protiv apostola.

Drugo suđenje

„I tada otide kapetan s momcima i dovede ih bez nasilja: jer se bojahu naroda da ih ne zaspe kamenjem. I kada ih dovedoše, postaviše ih pred veće i upita ih veliki sveštenik, govoreći: zar vam nismo strogo zapovedili da ne poučavate narod u to ime? I

gle, napunite sav Jerusolim svojom naukom i hoćete da na nas svalite krivicu za smrt toga Čoveka!” Sada nisu bili toliko spremni da prihvate sra motu što su ubili Isusa kao kada su vikali zajedno s [191] izopačenim moštvmom: „Krv njegova na nas i na decu našu!”

Petar je, zajedno s ostalim apostolima, započeo svoju odbranu na isti način kao i prilikom prethodnog suđenja: (256) „I tada im odgovori Petar s drugim apostolima i reče: mi treba da se pokoravamo Bogu a ne ljudima!” Anđeo, poslan od Boga, izbavio ih je iz tamnice i onda im zapovjedio da poučavaju narod u hramu. Slušajući ove naloge, oni su izvršavali božansku zapovijest, i tako je trebalo da nastave bez obzira koliko će ih to stajati. Petar je nastavio: „Bog otaca naših podiže Isusa, kojega vi ubiste i objesiste na drvo. Njega izdiže Bog desnicom svojom da bude Knez i Spasitelj, da donese Izraelu pokajanje i oprostjenje grijeha. I mi smo Njegovi svjedoci svega toga; a to je i Sveti Duh, kojega je Bog dao onima koji ga slušaju.”

Duh nadahnuća obuzeo je apostole, tako da su se od optuženih pretvorili u tužioce, okrivljujući sveštenike i glavare koji su sačinjavali vijeće da su ubili Hrista. Judejci su se na to tako naljutili da su odlučili, bez ikakvog daljeg suđenja i bez ovlašćenja rimskih vlasti, da uzmu zakon u svoje ruke i da pogube zatvorenike. Već krivi za Hristovu krv, bili su sada željni da okrvave svoje ruke i u krvi Njegovih apostola. Međutim, tu je bio i učen čovjek na visokom položaju koji je svojom mudročću shvatio da bi takav nasilni korak imao strašne posljedice. Bog je podigao čovjeka u samom visokom veću da spriječi nasilje sveštenika i glavara.

Gamaliel, obrazovani farisej i doktor, čovjek visokog ugleda, bio je izuzetno promišljena osoba, tako da je, prije nego što će progovoriti u prilog optuženima, zatražio da oni budu izvedeni iz sudnice. Onda je progovorio promišljeno i smireno: „Ljudi Izraelci, budite veoma oprezni kada odlučujete što ćete učiniti s ovim ljudima! Jer prije ovih dana ustade Tevda, hvaleći se da je neko; kojemu se pridružiše (257) neki ljudi, njih oko četiri stotine; i njega ubiše, i svi, koji ga slušahu, rasijaše se i nestadoše. Poslije ovog čovjeka ustade Juda iz Galileje u dane prepisa naroda, i povuče za sobom mnoge ljude; i on pogibe, i svi, koji ga slušahu, bijahu rastjerani. A sada vam kažem, ostavite se ovih ljudi i pustite ih na miru, jer ako je ovaj savjet ili ovo djelo od ljudi, propašće: ali, ako je od Boga, ne [192]

možete ga zaustaviti; čuvajte se da ne ustajete na Boga!”

Sveštenici su bili primorani da uvide koliko je ovaj savjet razuman; morali su da se saglase s njime, pa su s velikim oklijevanjem oslobodili svoje zatvorenike, pošto su ih izbili štapovima i naredili, ponavljajući naredbu nekoliko puta, da više ne propovjedaju u ime Isusovo, jer će svojim životom platiti kaznu za svoju smjelost. „I oni otidoše iz vijeća, radujući se što se nađoše dostojni da pretrpe sramotu imena Njegova radi. I svakoga dana u hramu i u svakoj kući ne prestajahu da poučavaju i da propovjedaju Isusa Hrista.”

Svakako da su progonitelji apostola bili uznemireni kada su vidjeli svoju nemoć da savladaju ove svjedoke za Hrista, koji su imali dovoljno vjere i hrabrosti da svoju sramotu pretvore u slavu i svoj bol u radost nastavljajući djelo svoga Učitelja koji je prije njih pretrpio poniženje i samrtničku borbu. I tako su ovi hrabri učenici nastavili da javno poučavaju narod, ali i tajno po kućama, na zahtjev onih koji se nisu usuđivali da javno priznaju svoju vjeru, plašeći se Judejaca.

„I u te dane, kada se umnoži broj učenika, nastala mrmljanje među Grcima protiv Jevreja, jer se njihove udovice zapostavljahu u svakodnevnom staranju.” Ovi Grci su bili stanovnici drugih zemalja u kojima se govorilo grčkim jezikom, dok su ostali obraćenici najvećim dijelom pripadali jevrejskom narodu i govorili su jevrejskim jezikom. Kao podanici Rimskog carstva obraćenici, nazvani Grcima, govorili su samo grčki. Među njima se javilo nezadovoljstvo što se grčke udovice ne snabdijevaju tako obilno kao siromašne udovice među Jevrejima. Svaka takva pristrasnost budila je i Božje nezadovoljstvo, pa su smjesta bile preduzete potrebne mjere da se obnovi mir i sklad među vjernicima.

Sveti Duh je predložio metodu kojom bi apostoli bili oslobođeni dužnosti da dijele sljedovanja siromašnima, ali i sličnih poslova, tako da slobodno propovjedaju Hrista. „Tada Dvanaestorica pozvaše k sebi sve mnoštvo učenika i rekoše: nije razumno da mi ostavljamo Riječ Božju i da služimo kod stolova. I zato, braćo, potražite među sobom sedam ljudi poštenih i uglednih, punih Svetoga Duha i mudrosti, kojima ćemo moći da povjerimo ovaj posao. A mi ćemo ostati neprestano u molitvi i u službi Riječi.” (259)

U skladu s ovim riječima Crkva je izabrala sedam ljudi, punih vjere i mudrosti od Duha Božjega, da se staraju o poslovima koji se odnose na to djelo: prvi je bio izabran Stefan, Judejac po rođenju i religiji, koji je govorio grčki i bio upoznat s običajima i ponašanjem Grka. Bio je zato smatran najpogodnijom osobom da stane na čelo posla i da nadgleda raspodjelu sredstava namijenjenih udovicama, siročadi i dostojnim siromasima. Ovaj izbor je bio po volji svima, pa je utihnulo nezadovoljstvo i gundanje.

Sedmorica izabranih ljudi bili su svečano odvojeni za svoju dužnost molitvama i polaganjem ruku. Međutim, oni koji su na taj način bili rukopoloženi nisu bili oslobođeni propovijedanja. Sasvim suprotno tome, zapisano je da je „Stefan, pun vjere i sile, činio velika čuda i znake među ljudima”. Oni su bili savršeno osposobljeni da

poučavaju u istini. Bili su i ljudi smirenog rasuđivanja i razboriti, sposobni da se bave teškim slučajevima sukoba ili nezadovoljstva ili zavisti.

Biranje ljudi da obavljaju crkvene poslove, tako da apostoli ostanu slobodni za svoje posebno djelo poučavanja u istini, Bog je veoma blagoslovio. Crkva je napredovala po broju i snazi. „I Riječ Božja napredovaše; i veoma se umnožavaše broj učenika u Jerusalimu; i veliko mnoštvo sveštenika pokoravaše se vjeri.”

Neophodno je da se isti sistem i isti red održava u Crkvi i sada, kao i u dane apostola. Napredovanje djela u velikoj mjeri zavisi od toga da li će različitim odjeljenjima Crkve upravljati sposobni ljudi, kvalifikovani za svoju dužnost. Oni koje je Bog izabrao da (260) budu starješine u Božjem djelu, da imaju opšti pregled nad duhovnim interesima Crkve, treba da budu oslobođeni, koliko god je to moguće, od briga i neprilika prolazne prirode. Oni koje je Bog pozvao da služe u Riječi i nauci moraju imati vremena za razmišljanje, molitvu i proučavanje Pisma. Njihovo jasno duhovno rasuđivanje će potamnjeti ukoliko se budu upuštali u manje važne pojedinosti poslovne prirode, ako se budu bavili raznim tempermen-tima onih koji je okupljaju da rješavaju crkvene poslove. Sva pitanja prolazne prirode treba da se iznose pred odgovarajuće službenike da ih oni rješavaju. Međutim, ako su tako teškog karaktera da nadmašuju njihovu mudrost, treba da se iznesu pred odbor onih koji vode nadzor nad cijelom Crkvom.

Stefan je bio veoma vrijedan saradnik u Božjem djelu i smjelo je objavljivao svoju vjeru. „I tada ustadoše neki iz sinagoge koja se zvaše sinagoga Lebertinska, i Kirenijska i Aleksandrijska i oni iz Kilikije i iz Azije, i raspravljahu se sa Stefanom. I ne mogahu nasuprot stati mudrosti i duhu kojim on govoraše.” Ovi učenici velikih rabina osjećali su se sposobni da u javnoj raspravi postignu potpunu pobjedu nad Stefanom, jer su ga smatrali neobrazovanim. Međutim, on je govorio, ne samo u sili Svetoga Duha, već je odmah postalo jasno cijelom nepreglednom skupu da je i on proučavalac proročanstava i obrazovan u svim pitanjima zakona. On je uspješno branio istinu koju je zastupao i potpuno je porazio svoje protivnike.

Sveštenici i glavari koji su posmatrali prekrasnu manifestaciju sile koja je pratila Stefanovu službu bili su puni ogorčene mržnje. Umjesto da popuste pod teretom dokaza koje je on iznio, odlučili su da utišaju njegov glas, time što će ga ubiti.

Uhvatili su zato Stefana i izveli ga pred vijeće Sanhedrina na suđenje.

Učeni Jevreji iz okolnih zemalja bili su pozvani da pobiju dokaze (262) optuženoga. Saul, koji se istaknuo kao vatreni protivnik Hristove nauke, i kao progonitelj svih koji su vjerovali u Njega, bio je prisutan. Taj učeni čovjek preuzeo je vodeću ulogu u parnici protiv Stefana. Poslužio se rječitošću i logikom rabina da dobije proces i da uvjeri narod da Stefan propovjeda prevarne i opasne nauke.

Međutim, Saul je u Stefanu našao protivnika jednako obrazovanog kao i on sam, čovjeka koji je imao puno razumijevanje za Božju namjeru da se evanđelje propovijeda i drugim narodima. Stefan je vjerovao u Boga Abramova, Isakova i Jakovljeva, potpuno svjestan prednosti koje uživaju Jevreji; ali je njegova vjera bila široka, znao je da je došlo vrijeme da istinski vjernici slave Boga ne samo u crkvama koje su rukom načinjene, već da po cijelome svijetu služe Njemu u Duhu i istini. Veo je pao sa očiju Stefana i on je sve do kraja shvatio sve što je Hrist ukinuo svojom smrću.

Sveštenici i glavari nisu uspijevali da se u bilo čemu suprotstave njegovoj jasnoj, smirenoj mudrosti, ali su ipak bili žestoki u svom protivljenju. Bili su odlučni da od Stefana načine primjer, i da osim toga, iako će na taj način zadovoljiti svoju osvetničku mržnju, spriječe i druge da, navedeni strahom, odbace njegova vjerovanja. Optužbe protiv njega su bile pripremljene na veoma nametljiv način. Lažni svjedoci bili su najmljeni da posvjedoče da su ga čuli da izgovara hulne riječi protiv hrama i zakona. Govorili su: „Jer smo ga čuli kako govori da će Isus iz Nazareta razoriti ovo mjesto i promijeniti običaje koje nam je Mojsije ostavio.”

Dok je Stefan stajao licem u lice sa svojim sudijama da se odbrani od optužbe za zločin hule, sveti sjaj je obasjavao njegovo lice. „I svi koji seđahu u vijeću, pogledaše u njega i vidješe lice njegovo kao lice anđela.” Mnogi od onih koji su gledali sjajno Stefanovo lice zadrhtali su i pokrili svoje lice, ali se njihovo tvrdokorno nevjerovanje i predrasude nisu predavali.

Stefanova odbrana

Stefan je morao da odgovori na pitanje da li su optužbe protiv njega istinite, pa je svoju odbranu započeo jasnim, zvonkim glasom koji je odjekivao sudskom dvoranom. Krenuo je pričom o istoriji izabranoga Božjega naroda riječima koje su svi prisutni bez daha slušali. Pokazao je svoje temeljito poznavanje jevrejskog sistema i njegovog duhovnog tumačenja koje je izašlo na vidjelo preko Hrista. Počeo je od Abrama, pa je pratio tokove istorije od naraštaja do naraštaja, navodeći događaje zapisane u nacionalnim izraelskim izvještajima do Solomona, naglašavajući najvažnije misli da njima opravda svoj slučaj.

Istakao je svoju odanost Bogu i jevrejskoj vjeri, pokazujući istovremeno da zakon na koji su se ljudi oslanjali da steknu spasenje nije bio u stanju da sačuva Izrael od idolopoklonstva. Povezivao je Isusa Hrista s cjelokupnom jevrejskom istorijom. Spomenuo je građenje Solomonovog hrama i riječi koje su izrekli i Solomon i Isaija: „Uza sve to, Svemogući ne stanuje u hramovima koji su rukama načinjeni!” „Nebo je prijesto moj, a Zemlja podnožje nogama mojim: koju kuću biste mi vi mogli sazidati? - govori Gospod: ili, na kojemu mjestu bih ja mogao počinuti? Zar nisu ruke

moje načinile sve to?” Mjesto najuzvišenijeg uzdizanja Boga nalazi se na Nebu.

Kada je Stefan u svom izlaganju stigao do toga mjesta, došlo je do bune u narodu. Zatvorenik je mogao da pročita svoju sudbinu na licima pred sobom. Primijetio je otpor s kojim su se suočile njegove riječi, koje su bile izgovorene (264) po diktatu Svetoga Duha. Znao je da sada izgovara svoje posljednje svjedočanstvo. Samo neki među onima koji čitaju Stefanov govor mogu da ga pravilno ocijene. Prilike, vrijeme i mjesto se moraju imati na umu da bi se ocijenilo pravo značenje njegovih riječi.

Kada je povezo Isusa Hrista s proročanstvima i kada je progovorio o hramu onako kao što je to učinio, veliki sveštenik, praveći se da je užasnut, razderao je svoj plašt. To djelo je Stefanu bilo znak da će njegov glas uskoro biti zauvijek ućutkan. Iako je bio tek u sredini svoga izlaganja, užurbano ga je završio, neočekivano prekidajući navođenje historijskih podataka, pa je, okrenuvši se svojim sudijama, uzviknuo: „Vi tvrdovrati i neobrezanih srca i ušiju, koji se neprestano protivite Svetome Duhu: onako kako su to činili oci vaši, tako i vi činite! Kojega od proroka nisu progonili oci vaši? Pobili su one koji su unaprijed govorili o dolasku Pravednika; kojemu vi danas izdajnici i ubice postadoste; vi koji preko anđela zakon dobiste, ali ne održaste!”

Smrt mučenika

Na ove riječi, sveštenici i glavari su od gnjeva izgubili vlast nad sobom. Postali su sličniji divljim krvožednim zvijerima nego ljudskim bićima. Oborili su se na Stefana, škrgučući zubima. Ali se on nije uplašio; očekivao je tako nešto. Njegovo lice je ostalo smireno, zablistalo je anđeoskom svjetlošću. Razbješnjeli sveštenici i uzbuđeno mnoštvo nisu mogli da ga ispune užasom. „Ali on, pun Duha Svetoga, pogledavši nepokolebljivo prema nebu, ugleda slavu Božju i Isusa kako stoji s desne strane Boga, i reče: gle, vidim nebo otvoreno i Sina čovječjega kako stoji s desne strane Boga!”

Sve ono što se dešavalo oko njega, odjednom je nestalo s njegovih očiju; (265) vrata Neba širom su se otvorila i Stefan je, pogledavši unutra, vidio slavu Božjega dvora, i Hrista, koji kao da je tek ustao sa svoga prijestolja, spreman da pomogne svome sluzi kojemu

[198]

je neposredno predstojalo da pretrpi mučeništvo imena Njegova radi. Kada je Stefan objavio slavni prizor koji se ukazao pred njime, bilo je to više nego što su njegovi protivnici mogli da izdrže. Zatisnuli su svoje uši, da ne čuju njegove riječi, i, uz glasnu viku, složni i puni bijesa bacili se na njega. „I zasipahu kamenjem Stefana, koji prizivaše Boga i govoraše: Gospode Isuse, primi duh moj! I kleče i povika velikim glasom: Gospode, nemoj im pripisati grijeh ovaj. I kada to reče, zaspa.”

Usred agonije ove najsirovije smrti vjerni mučenik se, kao i njegov božanski Učitelj, molio za svoje ubice. Od svjedoka, koji su optuživali Stefana, zahtijevalo se da prvi bace kamen na njega. Ti ljudi su stavili svoje plašteve kraj nogu Saula, koji je aktivno učestvovao u raspravi i pristao na zatvorenikovu smrt.

Stefanovo mučeništvo je ostavilo neizbrisiv utisak na sve koji su posmatrali taj prizor. Bio je to gorak ispit za Crkvu, ali je doveo do Saulovog obraćenja. Vjera, nepokolebljivost i proslavljanje mučenika nikako mu nisu odlazili iz sjećanja. Pečat Božji na njegovom licu, njegove riječi, koje su prodrle do dubine duše svima koji su ih čuli, osim onih koji su otvrdnuli zbog protivljenja svjetlosti, ostali su u sjećanju gledalaca, i svjedočile za istinitost onoga što je on objavljivao.

Stefanu nije bila izrečena nikakva zakonita presuda, ali su rimske vlasti bile potkupljene visokim svotama novca da ne istražuju taj slučaj. Izgleda kao su Saula prizori Stefanovog suđenja i smrti nadahnuli nekom očajničkom revnošću. Kao da se(266) ispunio nekim žestokim gnjevom zato što je potajno bio uvjeren da je Stefan uživao visoku čast u Božjim očima dok je istovremeno bio prezren od ljudi.

[199] Nastavio je da progona Božju Crkvu, progoneći vjernike, hvatajući ih po kućama i predajući ih sveštenicima i glavarima da budu bačeni u tamnicu ili pobijeni. Njegova revnost u nastavljanju progona stva užasnula je hrišćane u Jerusalmu. Rimske vlasti nisu ulagale nikakve posebne napore da zaustave to surovo djelo, pa su čak potajno pomagale Jevrejima da bi ih primirile i pridobile njihovu naklonost.

Učeni Saul je bio samo oruđe u rukama Sotone da nastavi njegovu pobunu protiv Božjega Sina; ali je moćniji od Sotone izabrao Saula da zauzme mjesto mučenika Stefana i da radi i da trpi imena

Njegova radi. Saul je kao čovjek uživao visok ugled u očima Jevreja, i zbog svog obrazovanja i zbog revnosti u progonjenju vjernika. On nije bio član Sanhedrina sve do smrti Stefana, ali je tada izabran za člana tog vijeća zbog uloge koju je odigrao tom prilikom.

[200]

Trideset i sedmo poglavlje—Saulovo Obraćente

Saulove misli su bile u velikoj mjeri uznemirene pobjedonosnom Stefanovom smrću. Bio je uzdrman u svojim predrasudama; ali su ga mišljenja i dokazi sveštenika i glavara konačno ubijedili da je Stefan bio samo hulnik; da je Isus Hrist kojega je Stefan propovjedaio bio samo varalica i da ljudi koji zauzimaju visoke položaje moraju biti u pravu. Pošto je bio čovjek odlučnog uma i snažnih namjera, postao je posebno ogorčen u svom protivljenju hrišćanstvu, nakon što je konačno prihvatio ideju da su zamisli sveštenika i glavara uredu. Njegova revnost ga je navela da se dragovoljno uključi u gonjenje vjernika. On je svete ljude vukao pred vijeće, da budu bačeni u tamnicu ili osuđeni na smrt bez ikakvih dokaza o nekoj krivici, osim njihove vjere u Isusa. Sličnog karaktera, ali sasvim suprotnog smjera, bila je i revnost Jakova i Jovana kada su poželjeli da pozovu oganj s neba da padne na one koji su se rugali njihovom Učitelju i odbacivali ga.

Saul se spremao da otputuje u Damask po nekom svom poslu; ali je bio odlučan da dostigne još jedan cilj, naime, da pronade, dok se tamo nalazi, sve sljedbenike Isusa Hrista. U tu svrhu je dobio pisma od visokog sveštenika da se pročitaju u sinagogama; pisma koja su mu davala pravo da uhvati sve one na koje padne sumnja da vjeruju u Isusa i da ih uz oružanu pratnju (268) pošalje u Jerusolim, da budu osuđeni i kažnjeni. Krenuo je na svoj put pun snage, muževnog oduševljenja i revnosti da postigne svoj pogrešni cilj.

Kada su se umorni putnici približili Damasku, Saulove oči su zadovoljno počivale na plodnoj zemlji, na prekrasnim vrtovima, plodnim voćnjacima i prohladnim potocima koji su tekli žuboreći kroz svijetlo zelene grmove. Djelovalo je osvježavajuće posmatrati te prizore poslije dugog, napornog putovanja kroz bezvodnu pustoš. I dok je Saul, zajedno sa svojim pratiocima, gledao i dok se divio,

[201]

iznenada je svjetlost s neba, sjajnija od Sunca, obasjala grupu i „on je pao na zemlju i čuo glas koji mu je govorio: Saule, Saule, zašto

me progoniš? I on reče: ko si ti, Gospode? I Gospod reče: ja sam Isus kojega progoniš! Teško ti je protiv ostana udarati nogama!”

Videnje o Hristu

Prizor je djelovao veoma zbunjujuće. Saulovi pratioci su bili okamenjeni od straha i skoro zaslijepljeni jačinom svjetlosti. Čuli su glas, ali nikoga nisu vidjeli i njima je sve izgledalo nerazumljivo i tajanstveno. Ali Saul, koji je ležao na zemlji, uspio je da razumije izgovorene riječi i da jasno pred sobom vidi Božjega Sina. Jedan pogled na to slavno Biće zauvijek je strahovitom silinom utisnuo Njegov lik u njegovo srce. Poplava svjetlosti upravljena prema zatamnjenim odajama njegovog uma otkrila mu je njegovo neznanje i njegovu zabludu. Uvidio je da je, varajući sebe da revnosno služi Bogu progoneći Hristove sljedbenike, ustvari obavljao Sotonino djelo.

Vidio je svoju ludost što je svoju vjeru oslonio (269) na uvjeravanja sveštenika i glavara, kojima je njihovo sveto zvanje davalo veliki uticaj na njegov um i učinilo da povjeruje da je priča o uskrsnuću samo vješta izmišljotina Isusovih učenika. Sada kada se Isus pokazao Saulu, Stefanova propovijed snažno mu se vratila u sjećanje. Iste riječi koje su sveštenici proglasili za hulu, sada su se pojavile pred njime kao istina i pravda. U tom trenutku prekrasnog prosvjetljenja, njegov um je radio neobično brzo. U mislima je pratio unazad proročku istoriju i vidio da su proroci unaprijed prorekli da će Jevreji odbaciti Isusa, da će ga raspeti, da će On ustati iz groba i uznijeti se na Nebo i sve ga je to uvjerilo da je On obećani Mesija. Sjetio se i Stefanovih riječi: „Vidim nebo otvoreno i Sina čovječjeg kako stoji s desne strane Boga!” (Djela 7,56) i znao da je umirući svetac bacio svoj pogled na carstvo slave.

Kakvo li je to bilo otkrivenje ovom progonitelju vjernika! Jasna iako strašna svjetlost prodrila je u njegovu dušu. Hrist mu se otkrio kao Onaj koji je došao na Zemlju da ispuni svoju misiju, da bude odbačen, zlostavljen, osuđen, i raspet, da sve to doživi od onih koje je došao da spase, i da onda ustane iz mrtvih i da se uzdigne na Nebo. U tom strašnom trenutku, sjetio se da je sveti Stefan postao mučenik uz njegov pristanak, i da su njegovim nastojanjem mnogi

„I on drhteći od straha i čuđenja reče: Gospode, šta hoćeš da činim? I Gospod mu reče: ustani i uđi u grad i biće ti rečeno šta treba da činiš!” Nikakva sumnja se nije uvukla u Saulove misli da li je to zaista bio istinski Isus iz Nazareta koji mu je progovorio i da li je On zaista dugočekani (270) Mesija, Utjeha i Otkupitelj Izraela.

Kada se blistava svjetlost povukla i Saul ustao sa zemlje, otkrio je da mu potpuno nedostaje sposobnost vida. Sjaj Hristove slave bio je suviše jak za njegove smrtne oči i kada se ona povukla, noćna tama je obuhvatila njegov svijet. Došao je do zaključka da je gubitak vida Božja kazna što je surovo progonio Isusove sljedbenike. Teturao se u užasnoj tami, pa su ga pratioci, u strahu i zbunjenosti, uhvatili za ruke i odveli u Damask.

Usmjeren prema crkvi

Na svoje pitanje dobio je sljedeći odgovor: „Ustani i uđi u grad i biće ti rečeno šta treba da činiš!” Isus je ovog Jevrejina, punog pitanja, poslao svojoj Crkvi, da od nje dobije obavještenje o svojoj dužnosti. Hrist je obavio djelo otkrivenja i osvjedochenja, i sada je pokajnik bio u položaju da uči od onih koje je Bog izabrao da propovjedaju Njegovu istinu. I tako je Isus potvrdio autoritet svoje organizovane Crkve i doveo Saula u vezu sa svojim predstavnicima na Zemlji. Svjetlost nebeskog prosvjetljenja lišila je Saula čula vida, ali Isus, veliki Ljekar, nije požurio da mu ga odmah vrati. Svi blagoslovi dolaze od Hrista, ali je On sada uspostavio svoju Crkvu kao svog predstavnika na Zemlji, pa je njoj povjerio dužnost da pokajane grešnike usmjerava prema putu života. Oni isti ljudi koje je Saul namjeravao da pobije trebalo je da postanu njegovi učitelji u religiji koju je prezirao i progonio.

Saulova vjera je bila stavljena na surovu probu u toku tri dana posta i molitve u domu Jude u Damasku. Bio je potpuno slijep, u potpunom neznanju (271) šta treba da čini. Bilo mi je rečeno da uđe u Damask i da će tamo dobiti uputstva šta treba da čini. U svojoj neizvjesnosti i očajanju iskreno se obratio Bogu. „I bješe u Damasku neki učenik po imenu Ananija, kojemu reče Gospod u viđenju: Ananija! I on reče: gle, ovdje sam, Gospode! I reče mu Gospod: ustani i idi u ulicu koja se zove Prava i potraži u domu nekoga Jude čovjeka koji se zove Saul iz Tarsa: jer, gle, on se moli

Bogu. On je u viđenju vidio čovjeka po imenu Ananija kako dolazi k njemu da stavi ruke na njega da progleda.”

Ananija je vrlo teško prihvatio riječi anđeoskog vesnika, jer su se glasovi o Saulovom ogorčenom gonjenju svetih u Jerusalimu proširili i blizu i daleko. Usudio se da prigovori, pa je rekao: „Gospode, od mnogih sam slušao o tom čovjeku koliko je zla učinio Tvojim svetima u Jerusalimu. A i ovde ima vlast od glavara sveštenečkih da veže sve koji prizivaju ime Tvoje!” Međutim, zapovijest upućena Ananiji bila je stroga: „Idi svojim putem, jer mi je on sud izabrani da objavi ime moje pred neznabošcima i carevima i sinovima Izraelovim!”

Učenik, poslušan anđelovim uputstvima, potražio je čovjeka koji je sve do nedavno disao prijetnjama protiv svih koji vjeruju u ime Isusovo. Pozdravio ga je: „Brate Saule, Gospod Isus, koji ti se pokazao na putu kojim si došao, posla mene da primiš vid i da se napuniš Duha Svetoga. I smjesta padoše s očiju njegovih kao krljušti; i odmah mu se vrati vid, pa ustane i krsti se.”

Hrist nam je ovde pružio primjer svog načina rada (272) na spasavanju ljudi. On je mogao da cjelokupno djelo oko Saula obavi neposredno; ali to ne bi bilo u skladu s Njegovim planom. Trebalo je da se Njegovi blagoslovi izlivaju preko ljudi koje je On odredio. Saul je morao da obavi posebno djelo priznanja onima koje je namislio da uništi; a Bog je imao odgovorno djelo za one koje je ovlastio da djeluju u Njegovo ime.

Saul je postao učenik Isusovih učenika. U svjetlosti zakona on je sebe gledao kao grešnika. Sada je shvatio da Isus, kojega je u svom neznanju smatrao varalicom, predstavlja Začetnika i Temelj religije Božjega naroda od Adamovih dana; i da je On sada Svršitelj vjere koja je postala tako jasna njegovim prosvijetljenim očima; Branitelj istine i Izvršitelj proročanstava. On je smatrao Isusa čovjekom koji ukida Božji zakon, ali kada je njegov duhovni vid bio dodirnut prstom Božjim, naučio je da je Isus Začetnik cjelokupnog jevrejskog sistema prinošenja žrtava; da je došao na ovaj svijet s izričitom namjerom da odbrani čast zakona svoga Oca; i da su se [204] U svjetlosti moralnog zakona, za koji je mislio da ga revnosno drži, Saul je prepoznao sebe kao grešnika nad grešnicima.

Od progonitelja do apostola

Ananija je krstio Saula u rijeci koja protiče kroz Damask. Onda se Saul okrijepio hranom, i smjesta počeo da propovjeda Isusa vjernicima u gradu, onim istim vjernicima koje je namjeravao da uništi kada je krenuo iz Jerusalima. Osim toga, propovjedao je i u sinagogi da je raspeti Isus zaista Božji Sin. Njegovi dokazi na temelju proročanstva bili su tako ubjedljivi, njegovi naponi u takvoj mjeri praćeni Božjom silom da su njegovi protivnici Judejci bili zbunjeni (273) i nesposobni da mu odgovore. Pavlovo rabinsko i farisejsko obrazovanje sada je bilo upotrijebljeno u dobru svrhu, u propovijedanje evanđelja i podržavanje ideje koju je nekada progonio, ulažući krajnje napore.

Jevreji su bili potpuno iznenađeni i zbunjeni Pavlovim obraćenjem. Bili su svjesni njegovog položaja u Jerusalimu, znali s kojom je osnovnom namjerom došao u Damask, da je bio opunomoćen pismom velikog sveštenika, ovlašćen da pohvata Isusove sljedbenike i da ih kao zatvorenike pošalje u Jerusalem; a sada ga vide kako propovjeda evanđelje Isusovo, podržavajući one koji su već postali Njegovi sljedbenici i stalno zadobijajući nove obraćenike za vjeru koju je nekada tako revnosno progonio. Pavle je svima koji su ga slušali pokazivao da njegova promjena vjere nije pitanje trenutnih pobuda niti fanatizma, već da je do nje došlo nakon ubjedljivih dokaza.

Dok je tako djelovao po sinagogama, njegova vjera je rasla; njegova revnost u propovijedanju da je Isus zaista Božji Sin jačala je iako suočena s oštrim protivljenjem Judejaca. Nije mogao da ostane dugo u Damasku, jer su Jevreji, pošto su se oporavili od iznenađenja zbog njegovog prekrasnog obraćenja i kasnijeg djelovanja, odlučno odbacili ubjedljive dokaze u korist nauke Isusa Hrista. Njihovo zaprepašćenje zbog Pavlovog obraćenja bilo je zamijenjeno izrazitom mržnjom prema njemu, sličnoj onoj koji su pokazivali prema Isusu Hristu.

[205]

Priprema za službu

Pavlov život je bio u opasnosti, pa je dobio naređenje od Boga da privremeno napusti Damask. Otišao je u Arabiju i tamo, u priličnoj

usamljenosti, imao je dovoljno prilike da razgovara sa Bogom i da razmišlja. Želio je da bude sam s Bogom, da (274) ispita svoje srce, da produbi svoje pokajanje, da se pripremi, uz molitvu i proučavanje, da započne djelo koje mu je izgledalo suviše veliko i suviše važno da bi ga mogao uspješno obaviti. Bio je apostol, nisu ga izabrali ljudi, nego Bog, i bilo mu je jasno rečeno da će raditi među neznabošcima.

Dok je bio u Arabiji nije održavao vezu s apostolima; ozbiljno je tražio Boga svim svojim srcem, odlučan da ne posustane sve dok ne bude siguran da je njegovo pokajanje prihvaćeno i njegov veliki grijeh oprosteno. Nije htio da prekine borbu dok ne dobije obećanje da će Isus biti s njime u njegovoj predstojećoj službi. Uvijek će morati da nosi na sebi, na svom tijelu, znake Hristove slave, naime, na svojim očima koje su bile oslijepljene nebeskom svjetlošću, pa je poželio da uvijek nosi i obećanje da će ga Hrist podržavati svojom blagodaću. Pavle je uspostavio usku vezu s Nebom; Isus je razgovarao s njime i učvršćivao ga u vjeri, dajući mu svoju mudrost i svoju blagodat.

Pavle se zatim vratio u Damask i smjelo propovjeda u ime Isusa Hrista. Jevreji se nisu mogli suprotstaviti mudrosti njegovih dokaza, pa su se dogovorili da silom učutkaju njegov glas - da ga ubiju. Apostol je saznao za njihov dogovor. Oni su budno čuvali gradska vrata, i danju i noću, da spriječe njegovo bjekstvo. Zabrinutost je navela učenike da se obrate Bogu u molitvi; jedva da su mogli da spavaju, zaokupljeni iznalaženjem puteva i načina da izabranom apostolu omoguće begstvo. Konačno su načinili plan po kojemu će ga spustiti s prozora na zidu u korpi po noći. I na taj ponižavajući način Pavle je pobjegao iz Damaska.

Krenuo je tada za Jerusalim, želeći da se upozna s apostolima, a posebno s Petrom. Bio je posebno željan da se upozna s tim galilejskim ribarom koji je živio, i molio se i razgovarao sa Hristom na Zemlji. Željnoga srca čeznuo je da se upozna sa starješinom apostola. Kada je ušao u Jerusalim, imao je potpuno promijenjene poglede prema gradu i hramu. Znao je sada da nad njima lebdi osvetnički Božji sud.

Bol i gnjev Jevreja zbog Pavlovog (276) obraćenja nisu imali granica. Međutim, on je bio čvrst kao stijena, ali se zanosio neopravdanom nadom da će njegovi prijatelji, kada im bude ispričao svoje prekrasno iskustvo, promijeniti svoje vjerovanje kao što je to on učinio i povjerovati u Isusa. On se strogo povodio za zahtjevima svoje savjesti u svom protivljenju Hristu i Njegovim sljedbenicima, ali kada je bio zaustavljen i osvjedočen u svoj grijeh, smjesta je odbacio svoje zle puteve i prihvatio vjeru u Isusa. Sada je bio potpuno uvjeren da će njegovi prijatelji i nekadašnji saradnici, kada saznaju okolnosti pod kojima je došlo do njegovog čudesnog obraćenja, kada budu vidjeli koliko se promijenio oholi farisej koji je progonio i predavao na smrt one koji vjeruju u Isusa kao Božjeg Sina, i oni postati svjesni svoje greške i pridružiti se redovima vjernika.

Pokušao je da se pridruži svojoj braći, učenicima; ali su veliki bili njegov bol i njegovo razočaranje kada je ustanovio da ga ne

primaju kao jednoga od svojih. Oni su se sjećali kako ih je nekada progonio i sumnjali da glumi da bi ih prevario i uništio. Istina, čuli su o njegovom čudesnom obraćenju, ali kada se on smjesta povukao u Arabiju i kada poslije toga nisu o njemu čuli ništa određeno, nisu mogli da vjeruju glasinama o njegovoj velikoj promjeni.

Susret sa Petrom i Jakovom

Barnaba, koji je velikodušno prilagao svoj novac za širenje Hristovog djela i za podmirivanje potreba siromašnih, poznavao je Pavla iz vremena kada se on još protivio vjernicima. Sada je pristupio i obnovio poznanstvo, saslušao je Pavlovo iskustvo o njegovom čudesnom obraćenju i iskustva koje je stekao poslije toga. On je potpuno povjerovao Pavlu i primio ga, uzeo za ruku i doveo (277) apostolima. Ispričao im je njegovo iskustvo koje je upravo čuo - da se Isus sam pokazao Pavlu na putu u Damask; da je razgovarao s njime, da je Pavle ponovo stekao svoj vid kao odgovor na molitvu Ananije, i da je poslije toga propovjedao u sinagogama toga grada da je Isus zaista Božji Sin.

Apostoli poslije toga nisu više oklijevali; nisu se mogli protiviti Bogu. Petar i Jakov, koji su u to vrijeme bili jedini apostoli u Jerusalimu, pružili su desnu ruku zajedništva tom nekada vatrenom progonitelju svoje vjere; i njega su sada isto toliko voljeli i poštovali koliko su ga nekada izbjegavali i koliko su ga se plašili. Ovde su se sreli dvojica velikana nove vjere - Petar, jedan od izabranih Hristovih pratilaca dok je bio na Zemlji, i Pavle, farisej, koji se poslije Hristovog uznesenja sreo s Njime licem u lice, razgovarao s Njime, koji ga je vidio u viđenju i upoznao prirodu Njegovog rada na Nebu.

Prvi razgovor je bio veoma značajan za oba apostola, ali je potrajao veoma kratko, jer je Pavle bio željan da se prihvati posla svoga Učitelja. I uskoro je isti glas koji je nekada tako žestoko raspravljao sa Stefanom odjeknuo u istoj sinagogi neustrašivo objavljujući da je Isus zaista Božji Sin - zastupajući isti pogled za koji je Stefan umro da ga odbrani. Govorio je o svom prekrasnom iskustvu, i sa srcem koje je gorjelo ljubavlju prema svojoj braći i nekadašnjim saradnicima, iznosio dokaze proročanstva, kao što je to i Stefan činio, da je raspeti Isus zaista Božji Sin.

Međutim, Pavle je pogrešno procijenio duh svoje jevrejske braće. Isti žestoki gnjev koji je nekada buknuo protiv Stefana sada se sručio na njega. Vidio je da se mora odvojiti od svoje braće i žalost je ispunila njegovo srce. (278) Osjećao je da bi rado žrtvovao svoj život kada bi na taj način uspio da im objavi istinu. Jevreji su počeli da kuju planove da mu oduzmu život, pa su ga učenici pozivali da napusti Jerusalim; ali, on je oklijevao, nespreman da ode odatle, željan da još malo poradi na spasenju svoje jevrejske braće. On je tako aktivno učestvovao u mučeništvu Stefana da je bio duboko zainteresovan da opere mrlju smjelo svjedočeći za istinu za koju je Stefan položio svoj život. Izgledalo mu je kukavički da pobjegne iz Jerusalima.

Odlazak iz Jerusalima

I dok se Pavle, smjelo prkoseći svim posljedicama takvog koraka, ozbiljno molio Bogu u hramu, Spasitelj mu se pojavio u viđenju, govoreći: „Požuri se i izađi brzo iz Jerusalima: jer oni neće primiti tvoje svjedočenje za mene!” Pavle je i tada oklijevao da napusti Jerusalim prije nego što osvjedoči uporne Jevreje u istinitost svoje vjere; mislio je da će, čak i da svoj život položi za svoju vjeru, samo podmiriti strašni dug koji je načinio učestvujući u Stefanovoj smrti. Odgovorio je: „Gospode, oni znaju da sam zatvarao i tukao u svakoj sinagogi one koji su vjerovali u Tebe; da sam prisustovao kada se prolivala krv Tvoga mučenika Stefana, da sam pristao na njegovu smrt i da sam čuvao odjeću onih koji su ga ubijali!” Međutim, zapovijest je bila mnogo odlučnija nego prije toga: „Odlazi, jer želim da te pošljem daleko među neznabošce!”

Kada su braća saznala za ovo Pavlovo viđenje, i za brigu koju Bog vodi o njemu, povećala se njihova zabrinutost, jer su shvatili da je on zaista izabrano Gospodnje oruđe, koje će evanđelje odnijeti neznabošcima. Ubrzali su njegov potajni odlazak (279) iz Jerusalima, plašeći se da će ga Jevreji ubiti. Pavlov odlazak je za neko vrijeme ublažio nasilničko protivljenje Jevreja, pa je Crkva doživjela razdoblje odmora, kada su mnogi svojim pristupanjem uvećali broj vjernika.

Trideset i deveto poglavlje—Petrova Služba

[209]

U toku svoga rada Petar je posjetio vjernike u Lidi. Tamo je izliječio Eneju, koji je osam godina ležao oduzet u svojoj postelji. „I reče mu Petar: Eneja, Isus Hrist čini da budeš zdrav: ustani i spremi svoju postelju. I on odmah ustade. I svi koji življahu u Lidi i Saronu vidješe ga i obratiše se Gospodu.”

Jopa je grad u blizini Lide, i dogodilo se da je tamo u to vrijeme umrla Tabita - u grčkom prijevodu Dorka, što znači gazela. Ona je bila vjerna učenica Isusa Hrista, i njen život je bio obilježen djelima dobročinstva i ljubaznosti prema siromašnima i žalosnima i revnošću u djelu istine. Njena smrt je predstavljala veliki gubitak; novonastala Crkva se teško mogla odreći njenih plemenitih napora. Kada su vjernici čuli za čudesna izlječenja koja je Petar učinio u Lidi, iz cijelog srca su poželjeli da dođe k njima u Jopu. Poslali su k njemu glasnike da ga zamole da ih posjeti.

„I ustade Petar i pođe s njima. I kada dođe, odvedoše ga u gornju sobu; i sve udovice stajahu oko njega plačući i pokazujući ogrtače i odjeću koju je Dorka načinila dok je još bila s njima.” Petar je zatim prijatelje koji su plakali i naricali poslao iz sobe. Onda je sam kleknuo i vatreno se pomolio Bogu da vrati život i zdravlje (281) beživotnom Dorkinom tijelu; „i okrenuvši se tijelu, reče: Tabita, ustani! I ona otvori oči svoje, i kada vidje Petra, sjede. I on joj dade ruku i podiže je i pošto pozva svete i udovice, pokaza je živu.” Ovo veliko djelo vraćanja umrle u život obratilo je mnoge stanovnike u Jopi Isusovoj vjeri.

Centurion

„I bješe neki čovjek u Cezareji po imenu Kornelije, kapetan u četi koja se zvaše Italijanska, čovjek pobožan, koji se bojaše Boga sa svim domom svojim i davaše mnogu milostinju narodu i stalno se moljaše Bogu.” Iako je Kornelije bio Rimljanin, poznao je pravoga Boga i odrekao se idolopoklonstva. Bio je poslušan Božjoj

[210]

volji i služio je Bogu cijelim srcem. Nije se još priključio Jevrejima, ali je znao moralni zakon i držao ga. Nije se dao obrezati niti je učestvovao u obredima prinošenja žrtava, pa su ga Jevreji i dalje smatrali nečistim. Međutim, podržavao je Jevreje dragovoljnim priložima i bio na sve strane poznat po djelima dobročinstva i velikodušnosti. Njegov pravedni život je učinio da uživa dobar ugled i među Jevrejima i među neznabošcima.

Kornelije još nije uspijevaio da pravilno shvati vjeru u Isusa Hrista, iako je vjerovao u proročanstva i očekivao Mesiju da dođe. Svojom ljubavlju prema Bogu i poslušnošću Njegovoj volji približio se Bogu i pripremio da prihvati Spasitelja kada mu se bude otkrio. Prokletstvo dolazi kao posljedica odbacivanja pokazane svjetlosti. Centurion je poticao iz plemićke porodice i zauzimao veoma povjerljiv i ugledan položaj; ali te okolnosti nisu imale moći da potisnu plemenite (282) osobine njegovog karaktera. Istinska dobrotu i veličina zajedno načinile su od njega čovjeka velike moralne vrijednosti. Njegov uticaj bio je na korist svima s kojima je dolazio u dodir.

Vjerovao je u jednoga Boga, Stvoritelja neba i zemlje. Obožavao ga je, priznavao Njegov autoritet i tražio od Njega savjete na svim područjima svoga života. Bio je vjeran u svojim domaćim dužnostima kao i u svojim službenim odgovornostima, pa je čak podigao i oltar Bogu u svom domu. Nije se usuđivao da ostvaruje svoje planove, niti da nosi terete svoje velike odgovornosti bez Božje pomoći; zato se molio mnogo i iskreno za pomoć. Vjera je obilježavala sve njegove postupke, i Bog ga je cijenio zbog neporočnosti njegovih djela i njegove velikodušnosti, pa mu se približio i riječima i Duhom.

Anđeo posjećuje Konnelija

Dok se Kornelije molio, Bog mu je poslao nebeskog vjesnika koji ga je pozvao po imenu. Centurion se uplašio, ali je znao da je anđeo došao od Boga da ga pouči, pa je rekao: „Što je, Gospode? A on mu reče: molitve tvoje i milostinje tvoje spomenuše se pred Bogom. Zato sada pošalji ljude u Jopu i pozovi nekoga po imenu

[211]

Simon, kojega nazivaju i Petar: on stanuje kod nekoga Simona

kožara, čija je kuća pored morske obale: on će ti kazati šta treba da činiš!”

Ovdje je Bog ponovo pokazao svoje staranje o evanđeoskoj službi i o svojoj organizovanoj Crkvi. Nije trebalo da Njegov anđeo ispriča Korneliju istoriju o krstu. Čovjek, koji je kao i on podložan ljudskim slabostima i iskušenjima, trebalo je da ga pouči o raspetom, uskrsлом Spasitelju, koji se uznio na Nebo. Nebeski glasnik je bio poslan s izričitom svrhom da poveže (283) Kornelija sa Božjim slugom, koji će ga poučiti kako mogu da se spasu on i sav dom njegov.

Kornelije je radosno poslušao poruku, pa je odmah poslao glasnike da potraže Petra, prema uputstvima anđela. Izričitost tih uputstava, u kojima je čak bilo spomenuto i zanimanje čovjeka kod kojega je Petar našao dom, pokazuje da je Nebo dobro poznato s istorijom i poslom ljudi svakoga položaja u životu. Bog zna svakodnevnne poslove skromnih radnika, kao i one kojima se bavi kralj na svom prijestolju. Lakomstvo, surovost, potajna zlodjela, kao i ljudska sebičnost poznati su Njemu, kao i njihova dobra djela, milostinje, velikodušnost i ljubaznost. Ništa nije sakriveno od Boga.

Petrovo viđenje

Odmah poslije razgovora s Kornelijem anđeo je otišao Petru, koji se, umoran i gladan poslije dugog putovanja, molio na ravnom kućnom krovu. Dok se molio, dobio je viđenje, „i vidje nebo otvoreno, i neki sud kako se spušta prema njemu, kao neko veliko platno, vezano na sva četiri ugla, i silazi na zemlju; u njemu bijahu sve vrste četvoronožnih kopnenih životinja, i divljih zvijeri, i svega što puzi po zemlji ili leti po vazduhu.”

„I on ču glas kako mu govori: ustani, Petre; pokolji i pojedi! Ali Petar reče: nemoj, Gospode, jer nikada ne jedoh ništa nesveto ili nečisto. I glas mu progovori ponovo po drugi put: što je Bog očistio ti ne nazivaj nesvetim. I to se dogodi tri puta. I sud se onda uze na nebo.”

Ovdje možemo prepoznati djelovanje Božjega plana da se pokrene proces kojim će se Njegova volja ispuniti (284) na Zemlji kao što se ispunjava na Nebu. Petar do tada nikada nije propovjedao evanđelje neznabošcima. Mnogi među bi bili vrlo zainteresovani za

[212] istinu koju je on propovjedao; ali taj zid razdvajanja među njima, koji je oborila Hristova smrt, i dalje je postojao u mislima apostola i uskraćivao neznabošcima prednosti evanđelja. Grčki Jevreji su već iskusili blagodati rada apostola i mnogi među njima su cijenili njihove napore i prihvatili Isusovu vjeru; ali je obraćenje Kornelija trebalo da bude prvo važno obraćenje među neznabošcima.

Viđenje o sudu, koji se spustio s neba, i o njegovoj sadržini trebalo je da oslobodi Petra njegovih duboko ukorijenjenih predrasuda protiv neznabožaca; da mu pomogne da shvati da su, u Hristu, i neznabožački narodi postali učesnici u blagoslovima i prednostima Jevreja i da se i oni mogu služiti njima zajedno s pripadnicima izabranog naroda. Neki smatraju da ovo viđenje treba da pokaže da je Bog ukinuo svoju zabranu upotrebe mesa životinja koje je nekada proglasio nečistima; i da je zato svinjsko meso pogodno za hranu. Ovo je veoma usko i zato potpuno pogrešno tumačenje, koje se jasno suprotstavlja biblijskom izvještaju o viđenju i njegovim posljedicama.

Viđenje o svim vrstama životinja, koje su se nalazile u sudu, za koje je Petru bilo rečeno da treba da ih pokolje i pojede i zatim objašnjeno da ono što je Bog očistio ne smije da naziva nesvetim ili nečistim, bilo je jednostavno slika da se njegovom umu predstavi istinski položaj neznabožaca; naime, da su oni Hristovom smrću postali sunasljednici sa Božjim Izraelom. Viđenje je Petru prenijelo i ukor i preporuku. Njegov rad je do tada bio ograničen isključivo na Jevreje; on je neznabošce smatrao nečistim rodом; uskraćivao im je učešće u obećanjima (285) Božjim. Njegov um je sada bio naveden da shvati globalnu širinu Božjega plana.

I dok je Petar još razmišljao o viđenju, ono mu je bilo objašnjeno: „I onda, dok se Petar još premišljao šta znači viđenje koje je dobio, gle, ljudi koje je poslao Kornelije raspitaše se za kuću Simonovu i stajahu pred vratima i pozivahu i pitahu da li Simon, koji se zove i Petar, ovde stanuje. I dok Petar još razmišljaše o viđenju, kaza mu Duh: gle, tri čovjeka traže te! Ustani, stoga, i siđi i pođi s njima, ne sumjajući ništa, jer sam ih ja poslao:”

Bila je to teška zapovijest za Petra; ali je nije usudio da postupa u skladu sa svojim osjećanjima, već je sišao iz svoje sobe i pozdravio glasnike koje mu je poslao Kornelije. Oni su prenijeli svoju čudnu poruku apostolu; i, u skladu s uputstvima koja je upravo dobio od

Boga, on se odmah složio da pođe s njima ali tek sutradan. Ljubazno ih je ugostio te noći, a u rano jutro pošao je s njima prema Cezareji, zajedno sa šestoricom braće koju je poveo da budu svjedoci svega što će kazati ili učiniti dok se bude nalazio u domu neznabošca. Dobro je znao da će biti pozvan na odgovornost zbog tako neposrednog kršenja jevrejske vjere i učenja.

[213]

Prošla su skoro dva dana dok se putovanje nije završilo i dok Kornelije nije dobio radosnu prednost da otvori svoja vrata propovjedniku evanđelja, koji će, po Božjem obećanju, njega i njegov dom naučiti kako da se spasu. Dok su glasnici još bili na putu da obave svoj zadatak, centurion je okupio sve dostupne rođake da i oni, zajedno s njime, budu poučeni putu istine. Kada je (286) Petar stigao, bilo je već okupljeno veliko mnoštvo, željno čekajući da čuje njegove riječi.

Posjeta Korneliju

Kada je Petar ušao u dom ovog neznabošca, Kornelije ga nije pozdravio kao običnog posjetioca, već kao čovjeka koji uživa čast Neba, kao osobu koju mu je Bog poslao. Na Istoku vlada običaj da se domaćin pokloni knezu ili nekom drugom visokom dostojanstveniku, i da se djeca poklone svojim roditeljima koji su počašćeni nekim odgovornim položajem. Međutim, Kornelije, ispunjem strahopoštovanjem pred apostolom kojega mu je poslao Bog, pao je na lice svoje i poklonio mu se.

Petar je ustuknuo užasnut ponašanjem centuriona, i podigao ga na noge, govoreći: „Ustani, i ja sam samo čovjek!” Onda je počeo da s njime razgovara neusiljeno da bi uklonio osjećanja strahopoštovanja i izuzetne smjernosti s kojima ga je centurion dočekao.

Da je Petar zaista uživao autoritet i položaj koje mu pripisuje Katolička crkva, on bi zatražio, a ne odbio Kornelijevo ponašanje. Takozvani Petrovi nasljednici zahtijevaju od kraljeva i careva da im se poklone do nogu, dok je sam Petar tvrdio da je samo pogrešivi i grešni čovjek.

Petar je s Kornelijem i onima koji se okupili u njegovom domu razgovarao o običajima Jevreja; da se među njima smatra pogrešnim svako društveno miješanje s neznabošcima i da ono dovodi do ceremonijalnog oskvruća. Takvo ponašanje nije bilo zabranjeno

[214]

po Božjem zakonu, ali ga je ljudska tradicija pretvorila u obavezan običaj. Kazao im je: „Vi znate da je zabranjeno čovjeku Jevrejinu da se druži, ili da posjećuje pripadnike drugih naroda; ali je meni Bog pokazao da (287) nikoga ne nazivam nesvetim ili nečistim. I zato dođoh k vama bez oklijevanja, čim sam bio poslan; pitam vas zato zašto ste poslali po mene?”

Na to mu je Kornelije ispričao svoje iskustvo i prenio mu riječi anđela koji mu se pokazao u viđenju. Na kraju je rekao: „I odmah po tome poslah po tebe; i dobro si učinio što si došao. I zato smo se svi ovdje pokazali pred Bogom da čujemo sve što ti je Bog zapovjedio. Onda Petar otvori usta svoja i reče: sada vidim da Bog zaista ne gleda ko je ko, i da u svakome narodu prihvata one koji ga se boje i čine što je pravo.” Iako je Bog uzdizao Jevreje iznad svih ostalih naroda, ako oni budu odbacivali svjetlost i ne budu živjeli u skladu sa svojom vjerom, neće u Njegovim očima biti ništa bolji od drugih naroda. One među neznabošcima, koji se, kao Kornelije, boje Boga i čine ono što je pravo Bog će ljubazno primiti i prihvatiti njihovu iskrenu službu.

Međutim, vjera Kornelijeva, odnosno njegova pravednost, ne bi mogla dostići savršenstvo bez poznavanja Hrista; i zato mu je Bog poslao ovu svjetlost i ovo znanje da bi usavršio njegov pravedni karakter. Mnogi odbijaju da prihvate svjetlost koje im šalje Božje providenje i kao izgovor navode riječi koje je Petar uputio Korneliju i njegovim prijateljima: „Ali u svakom narodu prihvata one koji ga se boje i čine ono što je pravo!” Tvrde da nije važno šta čovjek vjeruje, sve dok su njegova djela dobra. Takvi sigurno nisu u pravu: vjera mora da se sjedini s njihovim djelima! Oni moraju da napreduju u skladu sa svjetlošću koju su primili. Kada ih Bog dovede u dodir sa svojim slugama koji su primili novu svjetlost (288) istine, utemeljenu sa Božjoj Riječi, treba da je radosno prihvate. Istina ide naprijed. Istina se razvija. Sa druge strane, oni koji tvrde da će se spasti samo zahvaljujući svojoj vjeri, oslanjaju se na tragove na pijesku, jer vjera samo zahvaljući djelima postaje jača i savršenija.

[215]

Neznabošci dobijaju Svetoga Duha

Petar je propovjedaao Isusa ovoj grupi pažljivih slušalaca; govorio im je o Njegovom životu, službi, čudima, hvatanju, raspeću,

uskrsnuću, i uznesenju, o Njegovoj službi na Nebu u svojstvu čovjekovog Predstavnika i Zastupnika, koji se moli za grešnike. Dok je apostol govorio, njegovo srce je gorjelo revnošću za božansku istinu koju je objavljivao narodu. Njegovi slušaoci su bili zadivljeni naukom koju su slušali, jer su njihova srca bila pripremljena da prime istinu. Apostola je u izlaganju prekinulo izlivanje Svetoga Duha, slično onome na dan Pedesetnice. „I zadiviše se oni od obrezanja koji povjerovali, svi koji dođoše s Petrom, što se i na neznabošce izli dar Svetoga Duha. Jer ih čuše da govore jezicima i da veličaju Boga. I tada odgovori Petar: može li iko zabraniti vodi da se u njoj krste oni koji su kao i mi primili Svetoga Duha? I zapovjedi im da se krste u ime Gospodnje. I onda ga namoliše da ostane s njima još koji dan.”

Izlivanje Svetoga Duha na neznabošce nije predstavljalo zamjenu za krštenje. Neophodni koraci prilikom obraćenja u svakom slučaju su vjera, pokajanje i krštenje. I tako se istinska krišćanska Crkva sjedinjuje u jednom Gospodu, jednoj vjeri i jednom krštenju. Različiti temperamenti se usklađuju blagodeti koja posvećuje, pa ista karakteristična načela uređuju život svih njih. Petar se pokorio zahtjevima obraćenih neznabožaca (289) i ostao s njima još neko vrijeme, propovjedajući evanđelje svim okolnim neznabošcima.

Kada su braća u Judeji čula da je Petar propovjedao neznabošcima, da se susretao s njima i jeo s njima u njihovim domovima, bili su iznenađeni i uvrijeđeni tim njegovim čudnim ponašanjem. Pobjali su se da će on takvim ponašanjem, koje je njima izgledalo suviše smjelo, potkopati istinu koju je propovjedao. I čim se Petar pojavio u njihovoj sredini, odmah su ga dočekali s oštrim prijekorima, govoreći: „Ulazio si u domove neobrezanih i jeo si s njima!”

Viđenje o širenju Crkve

[216]

Onda je Petar otvoreno iznio pred njih cijeli problem. Govorio im je o iskustvu koje je stekao u toku viđenja, tvrdio da mu je glas preporučilo da više ne poštuje ceremonijalno odvajanje između obrezanih i neobrezanih, niti da gleda na neznabošce kao na nečiste, jer Bog ne gleda ko je ko. Obavijestio ih je o Božjem naređenju da pođe da posjeti neznabošce, o dolasku glasnika, i o susretu s Kornelijem i sa grupom koja se okupila u njegovom domu. Njegova

braća su jasno sagledala njegovo oklijevanje da posjeti dom jednog neznabošca, iako je od samoga Boga dobio takvu zapovijest, po tome što je poveo sa sobom šestoricu učenika koji će poslužiti kao svjedoci svega što će kazati ili učiniti dok se bude tamo nalazio. Ispričao im je i sadržaj svog razgovora s Kornelijem, koji mu je govorio o viđenju koje je dobio, i o naredbi da pošalje glasnike u Jopu da dovedu Petra koji će mu kazati riječi na temelju kojih će se spasti on i sav dom njegov.

Naveo je i događaje koji su se zbili u toku tog njegovog prvog susreta s neznabošcima i kazao: „I kada počeh govoriti, Sveti Duh pade na njih, kao i na nas u početku. (290) I tada se sjetih reči Gospodnje koju izreče. On sam kaza: Jovan je zaista krštavao vodom, ali ćete vi krštavati Duhom Svetim. I zato, kada im Bog dade istoga dara kao i nama, koji vjerovasmo u Gospoda Isusa Hrista, ko sam ja da se usprotivim Bogu?”

Učenici, kada su čuli taj izvještaj, ostali su bez riječi, duboko osvjedočeni da je Petrovo ponašanje predstavljalo neposredno ispunjenje Božjega plana i da njihove stare predrasude i njihova isključivost moraju ustuknuti pred evanđeljem Isusa Hrista. „A kada oni ovo čuše, umiriše se i proslavljahu Boga, govoreći: onda je, dakle, Bog i neznabošcima udijelio pokajanje na život.”

Četrdeseto poglavlje—Petrovo Oslobođenje Iz Tamnice

[217]

Herod je bar za javnost bio obraćenik u jevrejsku vjeru i naizgled vrlo revnosta u održavanju zakonskih ceremonija. Vlast u Judeji bila je u njegovim rukama, i on je pod Klaudijem, rimskim imperatorom, zauzimao i položaj tetrarha Galileje. Posebno se trudio da stekne naklonost Jevreja, nadajući se da će tako osigurati svoj položaj i svoje časti. Nastavio je zato da ispunjava želje Jevreja i da progoni Hristovu Crkvu. Započeo je ovo svoje djelo time što je oduzimao kuće i imanja vjernicima; ali i zatvaranjem uglednih hrišćana. Uhvatio je tako Jakova i bacio ga u tamnicu, a onda je poslao krvnika da ga pogubi mačem, kao što je jedan drugi Herod to učinio s Jovanom Krstiteljem. Onda je postao još smjeliji, videći da su Jevreji vrlo zadovoljni njegovim ponašanjem, pa je i Petra bacio u tamnicu. Sva ova surova djela događala su se u toku svetih pashalnih svečanosti.

Narod je odobravao Jakovljevo pogubljenje, iako su neki prigovarali što je to bilo učinjeno potajno. Smatrali su da bi javno pogubljenje bilo mnogo uspješnije u zastrašivanju vjernika i simpatizera hrišćanstva. Zato je vladar zadržavao Petra u tamnici želeći da zadovolji Jevreje (292) javnim prizorom njegove smrti. Međutim, bilo mu je rečeno da ne bi bilo sigurno izvoditi starog apostola na pogubljenje pred očima sveg naroda koji se okupio u Jerusalimu za Pashu. Starješine su se plašile da bi dostojanstveno držanje apostola moglo probuditi saučešće i poštovanje naroda; osim toga, bojali su se da bi on mogao uputiti okupljenima jedan od svojih snažnih poziva da ispituju život i karakter Isusa Hrista, čemu se oni, uprkos svoj svojoj lukavosti, nisu mogli suprotstaviti. U takvom slučaju, pribojavali su se Jevreji, narod bi mogao zahtijevati od vladara da Petar bude pušten na slobodu.

I dok je tako Petrovo pogubljenje bilo odlagano pod raznim izgovorima za vrijeme poslije P Ashe, vjernici Hristove Crkve su imali vremena da duboko ispituju svoje srce i da se iskreno mole.

[218]

Vatrenim molbama, suzama i postom bio je ispunjen njihov dan. Molili su se bez prestanka za Petra; osjećali su da je on nenadoknativ u radu za Hrista, i da su se kao Hristova Crkva našli u opasnosti, ukoliko im Bog na poseban način ne pomogne, da budu istrijebljeni sa lica zemlje.

Konačno je bio određen i dan Petrovog pogubljenja; ali su se molitve vjernika i dalje uzdizale k Nebu. I dok su se sve njihove snage i osjećanja sjedinjavali u vatrenim molitvama, Božji anđeli su čuvali zatvorenog apostola. Čovjekova nevolja je i prilika za Boga. Petar je bio stavljen između dva vojnika, vezan sa dva lanca, od kojih je svaki bio pričvršćen za ruku jednog od njegovih stražara. Nije se mogao ni pokrenuti bez njihovog znanja. Tamnička vrata bila su čvrsto zatvorena, i jaka straža je stajala pred njima. Tako je bila uklonjena svaka mogućnost izbavljenja ili bježanja, bar po ljudskim mjerilima.

Apostola nisu uplašile okolnosti u kojima se nalazio. Otkako je bio ponovo primljen pošto se odrekao Hrista, on je (293) smjelo prkosio opasnostima, pokazujući plemenitu hrabrost i smjelost u propovijedanju rassetog, uskrslog Spasitelja, koji se uznio na Nebo. Sam je vjerovao da je sada došlo vrijeme da položi svoj život za Hrista.

Noć prije zakazanog pogubljenja, Petar je kao i obično, vezan lancima, spavao između dvojice stražara. Herod je, sjećajući se kako su Petar i Jovan pobjegli iz tamnice u koju su bili bačeni zbog svoje vjere, ovom prilikom udvostručio mjere opreznosti. Vojnici na straži, da bi se osigurala njihova pojačana budnost, sami su bili odgovorni za čuvanje zatvorenika. On je bio vezan, kao što je već opisano, u ćeliji isklesanoj u stijeni, čija su vrata bila zatvorena bravama i prevornicama. Šesnaest vojnika je bilo određeno da čuva ćeliju, izmjenjujući se u redovnim razmacima. Po četvorica su bila na straži u svakoj smjeni. Međutim, brave i prevornice i rimska straža, kojima je zatvoreniku bila spriječena svaka mogućnost ukazivanja ljudske pomoći, samo su uvećale i upotpunile Božju pobjedu prilikom oslobađanja Petra iz tamnice. Herod je podigao svoju ruku na Svemogućega i zato je morao da doživi krajnje poniženje i poraz u svojim naporima da oduzme život Božjem sluzi.

Anđeo oslobađa Petra

[219]

Te posljednje noći prije pogubljenja, jedan moćni anđeo, poslan s Neba, sišao je da mu pomogne. Jaka vrata, iza kojih je ležao sveti Božji sluga, sama su se otvorila bez pomoći ljudskih ruku; anđeo Najvišega je ušao i ona su se bešumno zatvorila za njime. Anđeo je ušao u ćeliju, isklesanu u živoj stijeni, i zatekao Petra kako spava blaženim, mirnim nevinim snom savršenog povjerenja u Boga, iako vezan uz stražare sa svake svoje strane. (294) Svjetlost koja okružuje anđela obasjala je tamnicu, ali nije probudila zaspalog apostola. Spavao je zdravim snom koji oživljava i obnavlja snagu, snom kojim spavaju samo ljudi čiste savjesti.

Petar se nije budio sve dok nije osjetio dodir anđelove ruke i dok nije čuo njegov glas, koji mu je govorio: „Ustani brzo!” Pogledao je svoju ćeliju, koja nikada nije bila obasjana sunčevim zracima, kako blista nebeskom svjetlošću, i anđela velike slave kako stoji pred njime. Mehanički je poslušao glas anđela; kada je podigao svoje ruke vidio je da su lanci spali s njegovih zglavaka. I ponovo se čuo glas anđela: „Opaši se i veži obuću svoju!”

I ponovo je Petar mehanički poslušao, ne skidajući svoj zadržani pogled sa svog nebeskog posjetioca, vjerujući da sanja ili da je dobio viđenje. Naoružani vojnici ostaju nepomični kao da su isklesani od mermera, a anđeo ponovo zapovijeda: „Ogrni ogrtač svoj oko sebe i pođi za mnom!” Nebesko biće polazi prema vratima i obično vrlo razgovorljivi Petar kreće za njime, čuteći i obuzet divljenjem. Prekoračuju preko nepokretnih stražara stižu do zaključanih, prevornicama osiguranih vrata, koja se sama otvaraju i odmah ponovo zatvaraju; dok stražari pred njima i iza njih ostaju nepokretni na svojim mjestima.

Stižu do drugih vrata, ispred kojih i iza kojih stoji straža; ona se otvaraju kao i prva, bez cviljenja šarki ili zveketa gvozdениh prevornica; izlaze i ona se iza njih ponovo bešumno zatvaraju. Prolaze i kroz treća vrata na isti način i konačno se nalaze na otvorenom prostoru, na ulici. Ne čuje se nijedna riječ; nema zvuka koračanja; anđeo lebdi pred njime, okružen zasljepljujuće blistavom svjetlošću, a Petar slijedi svog izbavitelja, zbunjen, i dalje vjerujući da sanja. Ulica za ulicom ostaje (295) za njima, i onda, pošto je završio svoju misiju, anđeo iznenada nestaje.

[220]

I dok nebeska svjetlost blijedi, Petar ostaje u mrkloj tami; ali se tama naizgled postepeno povlači, kako se njegove oči polako privikavaju na nju; Petar je sam na opustjeloj ulici, izložen hladnom noćnom povjetarcu. Sada shvata da ne sanja, da nije dobio viđenje. Slobodan je, u poznatom dijelu grada; prepoznaje mjesto kojim je često prolazio; to je isti ugao kojim je očekivao da će sutradan posljednji put proći na putu prema mjestu svoga pogubljenja. Pokušava da se podsjeti na događaje koji su se zbili u toku posljednjih nekoliko minuta. Sjeća se kako je zaspao, okovan između dva vojnika, skinuvši prethodno obuću i ogrtač. Sada se ponovo ispituje i vidi da je opasan i ogrnut plaštom.

Njegovi zglavci na rukama, nabrekli od nošenja surovih lanaca, sada su slobodni; shvata da njegova sloboda nije prividna, već stvarna, da je to blažena stvarnost. Trebalo je da toga jutra bude poveden da umre, a gle, anđeo ga je oslobodio iz tamnice i od smrti. „I kada Petar dođe k sebi, reče: sada zna sigurno da je Gospod poslao anđela svojega i da me je izbavio iz ruke Herodove i od sveg očekivanja naroda jevrejskoga.”

Odgovor na molitvu

Apostol je sada krenuo pravo prema kući u kojoj su se njegova okupljena braća i dalje iskreno molila za njega. „I Petar pokuca na vrata kućna i neka djevojka dođe da mu otvori, a ime joj bješe Roda. I kada prepozna glas Petrov, od radosti mu ne otvori (296) vrata, već utrča i reče da Petar stoji pred vratima. A oni joj rekoše: ti nisi pri sebi! Ali ona im potvrđivaše da istinu govori. Onda oni rekoše: to je njegov anđeo! Ali Petar nastavljaše da kuca, i kada mu otvoriše vrata, i kada ga vidješe, zaprepastiše se. A on, mahnuvši im rukom da budu mirni, kaza kako ga je Gospod izveo iz tamnice. Onda im reče: idite i kažite sve to Jakovu i braći. I izišavši otide na drugo mjesto.”

Radost i zahvalnost je preplavila srca vjernika, koji su postili i molili se Bogu, zato što je Bog čuo i uslišio njihove molitve i izbavio Petra iz Herodovih ruku.

[221] Toga jutra narod se okupio da prisustvuje pogubljenju apostola. Herod je poslao svoje sluge da izvedu Petra iz tamnice, uz veliku pratnju vojnika i oružja, da bi se osigurao da mu Petar ne pobjegne,

da bi zaplašio sve simpatizere i da bi pokazao svoju moć. I straža je stajala na ulazima u tamnicu, brave i prevornice na vratima bile su i dalje isto tako čvrste i jake kao i uvijek, straža je stajala i unutra, lanci su bili pričvršćeni na zglavke dvojice vojnika, ali je zatvorenik nestao.

Herodova osveta

Kada je izvještaj o svemu tome stigao do Heroda, bio je ozlojeđen, pa je čuvare tamnice optužio za nemarnost. Osudio ih je i pogubio zbog nametnute krivice da su zaspali na straži. U isto vrijeme, Herod je dobro znao da nikakva ljudska moć nije izbacila Petra, ali je bio odlučan da ne prizna da se božanska sila umiješala da osujeti njegove niske namjere. Nije htio da se izloži poniženju, već se drsko usprotivio Bogu. (297)

Kratko vrijeme poslije Petrovog oslobođenja iz tamnice, Herod se preselio iz Judeje u Cezareju i tu se nastanio. Organizovao je veliki svečanost s namjerom da izazove divljenje naroda i da zadobije njegovo odobravanje. Ljubitelji uživanja okupili su se sa svih strana, bilo je mnogo gozbi i uživanja u piću. Herod se pred narodom pojavio u najblistavijem obliku. Bio je odjeven u svečano ruho, koje je blistalo zlatom i srebrom, tako da je odbijalo sunčeve zrake i zasljepljivalo oči posmatrača. Sa velikom pompom i uz velike ceremonije stao je pred mnoštvo i održao vrlo rječitu besjedu.

Veličanstvenost njegove pojave i uticaj njegovih pažljivo odabranih riječi zadivili su okupljeno mnoštvo. Njihova osjećanja su već bila poremećena mnogim gozbama i pićem; bili su zasljepljeni sjajem njegove odjeće i zadivljeni njegovim gospodstvenim držanjem i biranim riječima; i, puni oduševljenja, obasuli su ga pohvalama, proglasili su ga za boga, govoreći da smrtni čovjek ne može tako izgledati niti pokazati takvu rječitost u govoru. Izjavljivali su da su ga uvek cijenili kao vladara, ali da će ga od sada poštovati kao boga.

Herod je dobro znao da ne zaslužuje nijednu od tih pohvala i nijedan od tih izraza poštovanja; ali nije ukorio narod zbog idolopoklonstva, već ga je prihvatio kao da mu zaista pripada. Sjaj zado voljene oholosti pokazao se na njegovom licu dok je slušao

glas boga!” Isti glasovi koji su sada veličali pokvarenog grešnika samo nekoliko godina prije toga su se udruživali u zapjenušenom vikanju: dole Isus! Raspnite ga! Raspnite ga! Herod je ovo laskanje i obožavanje primao s velikim zadovoljstvom i njegovo srce se širilo od pobjedničke radosti; ali se iznenada na njemu pokazala brza i strašna promjena. Njegovo lice (298) je samrtnički preblijedjelo i zgrčilo se u agoniji straha; velike kapljice znoja potekle su niz njegove obraze. Stajao je jedan trenutak kao okamenjen od bola i užasa; a onda, okrenuvši svoje preblijedjelo i izobličeno lice prema svojim prijateljima, povikao je muklim, očajničkim glasom: onaj kojega ste uzvisili kao boga pao je u ruke smrti!

Našao se u stanju teške strepnje, iako je samo trenutak prije toga uživao u prizorima pokvarene raskalašenosti, veselja i pompe, koji su mu odjednom postali odvratni. Trenutak prije toga bio je oholi primalac slavljenja i obožavanja tog nepreglednog mnoštva - sada je osjećao da se nalazi u rukama Vladara mnogo moćnijeg od sebe. Obuzela ga je grižnja savjesti; sjetio se svoje surove zapovijesti da se pogubi nevini Jakov; sjetio se svojih neumornih nastojanja da pohvata Isusove sljedbenike, svoga plana da ubije apostola Petra, kojega je Bog izbavio iz njegove ruke; sjetio se sada u svojoj pretsmrtnoj borbi i gnjevu punom razočaranja kako je iskalio svoju nerazumnu osvetoljubivost na tamničkim stražarima i kako ih je bez milosti pobio. Osjetio je da Bog, koji je apostola izbavio od smrti, sada ima svoj obračun s njime, neumornim progoniteljem. Nije nalazio nikakvog olakšanja za svoje tjelesne boli i duševne patnje, a nije ga ni očekivao. Herod je poznao Božji zakon, koji kaže: „Nemoj imati drugih bogova uza me!” Znao je da je prihativši obožavanje naroda prepunio čašu svoga bezakonja i da je na sebe navukao pravedni gnjev Božji.

[223] Isti anđeo koji je ostavio carske dvorove na Nebu da izbavi Petra od sile njegovih progonitelja, postao je glasnik gnjeva i suda Herodu. Anđeo je udario Petra da ga probudi iz sna; ali bio je to sasvim drukčiji udarac od onoga kojim je (299) uzdrmao pokvarenog vladara, donoseći mu smrtonosnu bolest. Bog je izlio prijezir na Herodovu oholost; njegovo tijelo koje je predstavio odjeveno u sjajnu odjeću, bilo je izjedeno od crva, raspadalo mu se još za života. Herod je umro u strašnoj agoniji uma i tijela, izložen Božjoj osvetničkoj pravdi.

Ovo prikazivanje božanskog suda imalo je moćan uticaj na narod. Dok je Hristov apostol bio na čudesan način izbaavljen iz tamnice i od smrti, njegov progonitelj je bio udaren Božjim prokletstvom. Novost se proširila po svim zemljama, i postala sredstvo da mnogi povjeruju u Hrista.

[224] Četrdeset i prvo poglavlje—U Dalekim Područtima

Apostoli i učenici koji su napustili Jerusolim u toku surovog progonstva koje je bjesnilo poslije Stefanovog mučeništva propovjedali su Hrista u gradovima u koje su dolazili, ograničavajući svoj rad na Jevreje i na helenizovane Jevreje. „I ruka Gospodnja bješe s njima; i veliko mnoštvo povjerova i obrati se Gospodu.” (Dela 11,21)

Kada su vjernici u Jrusalimu čuli za tu dobru vijest, obradovali su se, i Barnaba „čovjek dobar, i pun Duha Svetoga i vjere” bio je poslan u Antiohiju, glavni grad Sirije, da pomogne tamošnjoj crkvi. Radio je u tom gradu s velikim uspjehom. Kada se djelo razvilo, zatražio je i dobio Pavlovu pomoć; ova dvojica učenika radila su u tom gradu godinu dana, poučavajući ljude i povećavajući broj vjernika Hristove Crkve.

U Antiohiji je živjelo mnogobrojno jevrejsko i neznabožačko stanovništvo; bilo je to pravo utočište za ljubitelje opuštanja i zadovoljstava, svakako zbog zdravog položaja, prekrasne okoline, bogatstva, kulture i civilizacije koja je vladala u mjestu. Razgranata trgovina učinila je od Antiohije važno mjesto i u njemu su se mogli sresti pripadnici svih naroda. Bio je to zato i grad obilja i poroka. Božja odmazda je konačno stigla Antiohiju zbog bezakonja njenih stanovnika. (301)

Upravo su ovdje učenici prvi put nazvani hrišćanima. To ime im je bilo dato zato što je Hrist bio glavna tema njihovog propovijedanja, učenja i razgovora. Oni su neprestano govorili o događajima iz Njegovog života kada su Njegovi učenici uživali blaženu prednost da se druže s Njime. Bavili su se neumorno Njegovim učenjima, Njegovim čudesnim liječenjima bolesnika, istjerivanjima demona, podizanja umrlih u život. Drhtavih usana i suznih očiju pričali su o Njegovoj predsmrtnoj borbi u Getsemaniji, o Njegovom hvatanju, suđenju i raspeću, o strpljenju i o poniznosti s kojima je pretrpio ruganje i mučenje kojemu su ga izložili Njegovi neprijatelji, ali i

[225]

O božanskoj samilosti s kojom se molio za one koji su ga zlostavljali. Njegovo uskrsnuće i uznesenje i Njegovo posredničko djelo

na Nebu za grešne ljude predstavljali su za njih radosne teme za razgovor. Neznabošci su ih zaista dobro nazvali hrišćanima, jer su propovijedali Hrista i upućivali svoje molitve Bogu preko Njega.

Pavle je u velikom gradu Antiohiji našao izvanredno polje rada, u kojemu su njegova velika učenost, mudrost i revnost imali snažan uticaj na stanovnike i posjetioce tog kulturnog središta.

U međuvremenu su apostoli svoj rad usredsredili na Jerusalem, u koji su Jevreji svih jezika i zemalja dolazili da prisustvuju bogoslužjenju u hramu u vreme uobičajenih praznika. U takvim prilikama apostoli su propovjedali Hrista s neukrotivom hrabrošću, iako su znali da čineći to izlažu svoj život neprekidnim opasnostima. Mnogi ljudi su se obraćali vjeri i oni su, vraćajući se svojim domovima u raznim dijelovima zemlje, sijali sjeme istine po svim narodima i svim društvenim slojevima.

Petar, Jakov i Jovan su bili sigurni da ih je Bog (302) odredio da propovijedaju Hrista među svojim sunarodnicima kod kuće. Međutim, Pavle je svoj zadatak primio od Boga, dok se molio u hramu, i njegovo široko misionarsko polje bilo mu je predstavljeno s velikom tačnošću. Da bi ga pripremio za to veliko i važno djelo, Bog ga je doveo u blisku vezu sa sobom i pokazao njegovom zadivljenom pogledu ljepotu i slavu Neba.

Rukopoloženje Pavla i Barnabe

Bog se otkrivao preko odanih proroka i učitelja u crkvi u Antiohiji. „I dok služahu Gospodu i pošćahu, reče im Duh Sveti: odvojte mi Barnabu i Saula za djelo na koje sam ih pozvao.” (Dela 13,2) Ovi apostoli su, prema tome, posvećeni Bogu na najsvečaniji način, postom i molitvom i polaganjem ruku; i poslani u svoje polje rada među neznabošcima.

I Pavle i Barnaba su radili kao Hristovi propovjednici i Bog je obilno blagosiljao njihove napore, ali nijedan od njih nije prije toga bio formalno rukopoložen za evanđeosku službu molitvom i polaganjem ruku. Sada ih je Crkva ovlastila ne samo da poučavaju u istini, već i da krštavaju i da organizuju crkve, dajući im puni crkveni autoritet. Bila je to važna era za Crkvu. Iako je zid razdvajanja između Jevreja i neznabožaca bio srušen Hristovom smrću, stavljaajući neznabošcima na raspolaganje sve prednosti evanđelja,

veo još nije bio skinut sa očiju mnogih obraćenih Jevreja i oni nisu uspijevali da sagledaju do kraja šta je sve bilo ukinuto smrću Božjega Sina. Sada je trebalo da se djelo među neznabošcima snažno započne (303) i da se Crkva ojača velikim prilivom obraćenih duša.

U ovom svom posebnom djelu apostoli su morali da budu izloženi sumnjičenjima, predrasudama i zavisti. Pošto su odbacili jevrejsku isključivost, bilo je potpuno prirodno da se njihova učenja i gledišta proglašavaju za jeres; da mnogi revnosni obraćenici iz jevrejstva posumnjaju u njihovo pravo da djeluju kao propovjednici evanđelja. Bog je predvidio sve ove teškoće s kojima će se suočavati Njegove sluge i, u svom mudrom providenju, učinio da im organizovana Božja Crkva dodeli bezuslovan autoritet tako da njihovo djelovanje bude neosporno.

Posvećenje putem polaganja ruku se, u kasnijim vremenima, veoma zloupotrebljavalo, neopravdana važnost se pripisivala samome činu, kao da se sila smjesta dodijeljivala onome koji je dobio takvo posvećenje, koje ga je odmah osposobljavalo za bilo koje i svako propovjedničko djelo, kao da se zasluga može pripisati samome djelu polaganja ruku. Mi imamo, u istoriji ove dvojice apostola, samo jednostavan izvještaj o polaganju ruku i o uticaju toga čina na njihov rad. I Pavle i Barnaba već su dobili svoj zadatak od samoga Boga; ceremonija polaganja ruku im nije dodala nikakvu novu karakteristiku niti neko novo osposobljenje. Bilo je to jednostavno stavljanje pečata Crkve na djelo koje im je Bog povjerio - priznat oblik postavljanja u određenu službu.

Prva Generalna konferencija

Neki Jevreji iz Judeje izazvali su opštu zbunjenost među obraćenim neznabošcima kada su pokrenuli raspravu o problemu obrezanja. Tvrđili su, s velikim samopouzdanjem, da niko ne može da bude spašen ukoliko ne bude (304) obrezan i ne drži cjelokupni ceremonijalni zakon.

[227]

Bilo je to važno pitanje, pitanje koje je u veoma velikoj mjeri uticalo na stanje u Crkvi. Pavle i Barnaba su se smjesta uhvatili u koštac s problemom, protiveći se pokretanju tog pitanja među neznabošcima. Međutim, naišli su na protivljenje obraćenih Jevreja iz Antiohije, koji su podržavali gledište svoje braće iz Judeje. Pitanje

je izazvalo mnoge rasprave i u Crkvi je došlo do nesuglasica, pa je crkva u Antiohiji, plašeći se da bi svaka dalja rasprava o tom pitanju mogla da dovede do podjele među vjernicima, odlučila da pošalje Pavla i Barnabu, zajedno s još nekim odgovornim ljudima iz Antiohije, u Jerusalem da problem iznesu pred apostole i starješine. Tamo je trebalo da se sretnu i s delegatima drugih crkava, ali i onima koji će doći da prisustvuju godišnjim praznicima. U međuvremenu trebalo je da prestane svaka rasprava sve dok odgovorni ljudi u Crkvi ne donesu konačnu odluku. Trebalo je da ova odluka bude sveopšte prihvaćena u svim crkvama po cijeloj zemlji.

Pošto su stigli u Jerusalem, delegati iz Antiohije su pred okupljenim delegatima svih crkava govorili o uspjehu koji je pratio njihovu službu u tim krajevima, ali i o zbunjenosti koja je nastala kada su neki obraćeni fariseji govorili da se obraćenici iz neznaboštva moraju obrezati i držati Mojsijev zakon da bi se spasli.

Jevreji su se ponosili svojim od Boga propisanim obredima i smatrali da je nemoguće da bi Bog, jednom odredivši posebni jevrejski način bogoslužnja, ikada mogao potvrditi promjenu bilo kojeg njegovog djela. Mislili su da se hrišćanstvo mora usaglasiti s jevrejskim zakonima i ceremonijama. Bili su spori da prepoznaju kraj onoga što je bilo ukinuto Hristovom (305) smrću, i da shvate da su sve njihove ceremonijalne žrtve bile samo simbol smrti Božjega Sina, u kojoj se simbol sreo sa svojim originalom, i tako učinio bezvrijednim božanski uspostavljene ceremonije i žetve jevrejske religije.

Pavle se ponosio svojom farisejskom strogošću; ali, pošto mu je Hrist pokazao na putu prema Damasku, njemu je postala jasna misija Spasitelja i njegovo učešće u obraćenju neznabožaca, savršeno je shvatio razliku između žive vjere i mrtvog formalizma. Pavle je i dalje tvrdio da spada među sinove Avramove, i dalje je držao Deset zapovijesti po slovu i po duhu isto onako vjerno kao što je to činio prije svoga obraćenja u hrišćanstvo. Međutim, dobro je znao da se simboličke ceremonije uskoro moraju potpuno ukinuti, jer je ono što su simbolički predstavljale moralo da prođe, da svjetlost evanđelja mora da obasja jevrejsku religiju i da udahne novo značenje prastarim obredima.

Dokazi na temelju Kornelijeve iskustva

Pitanja koja su na taj način bila iznesena saboru na razmatranje, predstavljala su naizgled nepremostivu teškoću, bez obzira na svjetlost u kojoj će se rješavati. Međutim, Sveti Duh je u stvarnosti već razriješio ovaj problem, od čijeg je rješavanja zavisio napredak, pa čak i opstanak hrišćanske Crkve. Bog je apostolima darovao blagodat, mudrost i posvećeno rasuđivanje da bi mogli da razriješe ovaj složeni problem.

Petar je zaključio da je sam Bog razriješio ovo pitanje kada je istu silu izlio i na neobrezane neznabošce i na obrezane Jevreje. Sjetio se svoga viđenja, kada mu je Bog pokazao platno puno svih vrsta četveronožnih (306) životinja i rekao da ih pokolje i pojede; i kada je odbio, govoreći da nikada nije jeo ništa pogano ili nečisto, da mu je Bog odgovorio: „Ono što je Bog očistio, nemoj ti nazivati nečistim!”

Izjavio je: „Bog, koji poznaje srca, posvjedočio je za njih, dajući im Svetoga Duha, kao što je to učinio i nama; i nije načinio nikakve razlike između nas i njih, čisteći vjerom srca njihova. I sada, zašto kušate Boga, stavljajući jaram na vrat učenika koji ni mi ni naši oci nismo bili u stanju da nosimo?”

Ovaj jaram nije bio zakon od Deset zapovijesti, kao što tvrde oni koji se protive obaveznim zahtjevima zakona; već je Petar govorio o ceremonijalnom zakonu koji je bio ukinut i poništen Hristovim raspećem. Ovo Petrovo izlaganje je na saboru stvorilo atmosferu u kojoj se razumno mogao saslušati izveštaj Pavla i Barnabe, koji su iznosili svoje iskustvo u radu među neznabošcima.

Odluka

[229] Jakov je objavio svoje svjedočanstvo i zaključak - da je Bog odlučio da odobri neznabošcima da uživaju sve prednosti Jevreja, da je Sveti Duh našao za dobro da ne nameće ceremonijalni zakon obraćenicima iz neznaboštva; pa su apostoli i starješine, poslije pažljivog razmatranja pitanja, sagledali problem u istoj svjetlosti i uskladili svoje misli s mislima Svetoga Duha. Jakov je predsjedavao saboru i ovako je objavio njegovu konačnu odluku: „I zato moja

odluka glasi da ne mučimo one koji su se među neznabošcima obratili Bogu!”

Njegova je odluka glasila da se ceremonijalni zakon, a posebno obred obrezanja, ni na koji način ne nameće neznabošcima, niti da im se preporučuje (307). Jakov je pokušao da svojoj braći usadi pomisao da su neznabošci, obrativši se Bogu i odbacivši idolopoklonstvo, već učinili veliku promjenu u svojoj vjeri; i da se mora uložiti veliki trud da se njihov um ne zaokuplja pitanjima koja bi ih zbunjivala ili navodila na sumnju, tako da se obeshrabre u svom hodanju za Hristom.

Neznabošci, međutim, nisu smjeli da krenu putem koji bi se stvarno sukobljavao s pogledima njihove jevrejske braće ili bi mogao da u njihovim mislima stvori predrasude protiv njih. Zato su se apostoli i starješine dogovorili da jednim pismom pouče neznabošce da se uzdržavaju od mesa žrtvovanog idolima, od nemorala, od mesa udavljenih životinja, i od jedenja krvi. On njih se zahtijevalo da drže zapovijesti i da žive posvećenim životom. Neznabošcima je poslato uvjeravanje da ljudi koji su od njih zahtijevali da se obrežu nisu za to dobili ovlaštenje od apostola.

Preporučili su im Pavla i Barnabu kao ljude koji su svoj život izložili opasnosti radeći za Gospoda. Juda i Sila su se pridružili apostolima da usmeno, riječima, objave neznabošcima odluke sabora. Ova četvorica Božjih slugu bila su poslana u Antiohiju s poslanicom i porukom, koja je učinila kraj svakom sukobu; bio je to glas najvišeg autoriteta na zemlji.

Sabor koji je odlučivao u ovom slučaju bio je sačinjen od osnivača hrišćanskih crkava među Jevrejima i među neznabošcima. Bile su prisutne starješine iz Jerusalima i delegati iz Antiohije, a bile su predstavljene i najuticajnije crkve. Sabor nije proglasio nepogrešivost svojih odluka, ali je polazio od mišljenja prosvijetljenih umova i od dostojanstva Crkve uspostavljene u skladu s božanskom voljom. Shvatili su da je sam Bog riješio pitanje izlivajući na neznabošce (308) Svetoga Duha, i da je njima jedino preostalo da slijede uputstva Duha. [230]

Cjelokupno tijelo hrišćanske Crkve nije bilo pozvano da glasa o ovom pitanju. Apostoli i starješine - ljudi od uticaja i zdravog razuma - oblikovali su i objavili dekret koji je poslije toga bio sveopšte prihvaćen u hrišćanskim crkvama. Nisu svi bili zadovoljni

ovom odlukom; bila je tu i grupa lažne braće koja je odlučila da na svoju odgovornost radi svoj posao. Oni su se upustili u gundanje i prigovaranje, u predlaganje novih planova u nastojanju da obore djelo iskusnih ljudi kojima je Bog povjerio dužnost da šire Hristovu nauku. Crkva se od samog početka morala suočavati s takvim preprekama i suočavaće se s njima sve do kraja vremena

Četrdeset i drugo poglavlje—Godine Pavlove Službe [231]

Pavle je bio neumoran radnik. Stalno je putovao iz mjesta u mjesto, ponekad kroz negostoljubive predjele, ponekad vodom, kroz vjetrove i oluje. Ničemu nije dozvoljavao da ga zaustavi u radu. Bio je Božji sluga i morao je da izvršava Njegovu volju. Riječju svojih usta i svojim pismima upućivao je poruke koje su od tada donosile pomoć i snagu Božjoj Crkvi. Nama, koji živimo pri kraju istorije ove zemlje, vijest koju je objavljivao jasno govori o opasnostima koje će prijetiti Crkvi, i o lažnim naukama s kojima će Crkva morati da se suoči.

Iz zemlje u zemlju, iz grada u grad Pavle je putovao, propovjedajući Hrista i osnivajući crkve. Gdje god je nalazio one koji su bili spremni da ga slušaju, trudio se da onemogući zablude i da noge ljudi i žena usmjeri prema putu pravednosti. One koji su njegovim radom bili navedeni da prihvate Hrista, organizovao je u mjesne crkve. Bez obzira koliko ih je malo bilo, uvijek je to činio. I Pavle nije zaboravljao crkve koje je organizovao. Bez obzira koliko je mala bila crkva, uvijek je bila predmet njegovog staranja i interesa.

Pavlov poziv zahtijevao je od njega službu različitih oblika - da radi svojim rukama da bi zaradio za život, da osniva crkve, da piše poslanice već organizovanim crkvama. Međutim, ako opterećen svim tim različitim (310) dužnostima, ipak objavljuje: „Samo ovo jedno činim!” (Filibljanima 3,13) Jedan cilj je neprestano imao pred sobom u svem svojem radu - da bude vjeran Hristu, koji mu se otkrio dok je još hulio na Njegovo ime i dok se još služio svim sredstvima koja su mu stajala na raspolaganju da i druge navede da hule na Njega. Jedna jedina velika svrha njegovog života bila je da služi i veliča Onoga čije ga je ime nekada ispunjavalo prezrenjem. Njegova jedina želja je bila da zadobija duše za Spasitelja. Jevreji i neznabošci su mogli ustajati na njega, mogli su ga progoniti, ali ga ništa nije moglo odvratiti od njegove namjere.

[232]

Pavle razmatra svoje iskustvo

Pišući poslanicu Filibljanima, Pavle opisuje svoje iskustvo prije i poslije svog obraćenja. Kaže: „Ako bilo koji čovek misli da ima nešto zbog čega bi se mogao pouzdati u tijelo, ja još više: obrezan osmoga dana, od roda Izraelova, od plemena Venijaminova, Jevrejin od Jevreja; što se zakona tiče farisej; što se revnosti tiče progonih Crkvi; što se pravednosti tiče koja je od zakona, bez mane.” (Filibljanima 3,4-6)

Poslije njegovog obraćenja, njegovo svjedočanstvo glasi:

„Da, zaista, na sve drugo gledam kao na gubitak kada se radi o savršenstvu u poznavanju Hrista Isusa, Gospoda mojega: zbog kojega pretrpjem da izgubim sve, i zaista sve smatram za trice, samo da Hrista zadobijem i da se nađem u Njemu, ne imajući svoje pravednosti, niti one koja je od zakona, već one koja dolazi vjerom u Hrista, pravednosti koja je od Boga vjerom.” (Filibljanima 3,8.9)

Pravednost koju je do tada smatrao tako dragocijenom poslala je bezvrijedna u njegovim očima. Čežnja njegove duše bila je: „Da upoznam Njega, i silu uskrsnuća Njegova, i zajedništvo u Njegovim stradanjima, da postanem sličan Njemu u smrti Njegovoj; da bih na bilo koji način dostigao do uskrsnuća mrtvih. Ne kao da sam već dostigao ili da sam već savršen; nego idem za time ne bih li ga dostigao kao što je mene Hristos Isus dostigao, ali, samo ovo jedno činim, zaboravljajući ono što je iza mene, sežući se za onim što je ispred mene, žurim prema cilju, prema nagradi visokoga zvanja Božjega u Hristu Isusu.” (Filibljanima 3,10-14)

Prilagodljiv radnik

Pogledajte ga u tamnici u Filibi, u kojoj, uprkos bolnom tijelu, njegova pjesma hvale razbija ponoćnu tišinu! Pošto je zemljotres otvorio tamnička vrata, ponovo se čuje njegov glas s riječima ohrabrenja neznaočačkom tamničaru: „Ne čini sebi nikakvu štetu, jer smo mi svi ovdje!” - svaki čovjek na svome mjestu, obuzdan prisutnošću jednog jedinog zatvorenika. I tamničar, osvjedočen u stvarnost vjere koja je održavala Pavla, pita za put spasenja i sa cijelim svojim domom ujedinjuje se s progonjenom četom Hristovih učenika.

Pogledajte ga u Atini pred saborom na Areopagu, kada na nauku odgovara naukom, na logiku logikom, na filozofiju filozofijom. Vidite kako, s taktičnošću koja se temelji na božanskoj ljubavi, ukazuje na Gospoda kao na „Boga nepoznatoga” kojega su njegovi slušaoci u neznanju obožavali; kako riječima njihovog pjesnika opisuje Boga kao Oca čija smo svi djeca. Slušajte ga, u to doba podijele na klase, kada su prava čovjeka kao čovjeka bila potpuno nepriznata, kako naglašava veliku istinu o ljudskom bratstvu, objavljujući da je Bog „učinio da od jedne krvi sav rod čovječji živi na cijelom licu zemlje”! A kako onda pokazuje (312) da se kroz sve postupke Božje prema čovjeku kao zlatna nit provlači Njegova namjera blagodat i milosti. On je „unaprijed odredio vremena i međe njihovim stanovima, da traže Gospoda ne bi ga kako osjetili i našli, iako nije daleko ni od jednoga od nas”.

[233]

Slušajte ga na sudu Festovu, kada je car Agripa, osvjedočen u istinu evanđelja, uzviknuo: „Skoro da si me osvjedočio da postanem hrišćanin!” Sa kakvom je otmjenom uljudnošću, pokazujući na svoje okove, odgovorio: „Želio bih u Bogu da ne samo ti, već i svi koji me danas slušaju, budu što sam ja, osim ovih okova!”

I tako je prolazio njegov život, opisan njegovim vlastitim riječima, „u putovanju mnogome, u opasnosti na vodama, u opasnosti od razbojnika, u opasnosti od mojih zemljaka, u opasnosti od neznabožaca, u opasnosti u gradu, u opasnosti u pustinji, u opasnosti na moru, u opasnosti među lažnom braćom, u iscrpljenosti i bolu, u stalnom nespavanju, u gladi i žeđi, u čestim postovima, u hladnoći i golotinji.” (2. Korinćanima 11,26.27)

Nastavio je: „Kada nas ruže, mi blagosiljamo, kada nas progone, trpimo; kada nas kleveću, molimo se za njih!” „Iako smo žalosni, uvijek se radujemo; iako smo siromašni, mnoge obogaćujemo; nemajući ništa, ipak sve imamo.” (1. Korinćanima 4,12.13; 2. Korinćanima 6,10)

Služba u okovima

[234]

Iako je bio zatvoren dugo vremena, Gospod je preko njega ipak vodio naprijed svoje posebno djelo. Njegovi okovi su poslužili kao sredstvo da se proširi znanje o Hristu i da se tako proslavi Bog. Dok je bio vođen iz grada u grad na suđenje, njegovo (313) svjedočenje o

Isusu i o zanimljivim događajima povezanim s njegovim obraćenjem, o kojima je pričao pred carevima i namjesnicima, činili da više nemaju izgovora kada se radilo o Isusu. Hiljade su povjerovala u Njegovo ime i radovali se u Njegovo ime.

Vidjela sam da se Božja posebna namjera ispunila na Pavlovom putovanju morem; Bog je poželio da brodska posada bude svjedok pokazivanja Njegove sile preko Pavla, pa da i neznabošci mogu čuti za ime Isusovo, tako da se mnogi od njih obrate Pavlovim propovijedanjem i doživljavanjem čuda koja je on činio. Carevi i namjesnici su bili očarani njegovim dokazivanjem, i dok je revnosno i silom Svetoga Duha propovjedaio Isusa i pričao o zanimljivim događajima iz svog iskustva, bili su osvjedočeni da je Isus zaista Božji Sin.

Četrdeset i treće poglavlje—Mučeništvo Pavla I Petra

[235]

Apostoli Pavle i Petar mnogo godina su bili daleko jedan od drugoga u svom radu, jer je Pavlov zadatak bio da nosi evanđelje neznabošcima, dok je Petar radio posebno s Jevrejima. Međutim, po Božjem providenju, trebalo je da obojica posvjedoče za Hrista u metropoli svijeta, i da obojica na njenom tlu proliju svoju krv kao sjeme koje će donijeti bogatu žetvu svetaca i mučenika.

Nekako u vrijeme Pavlovog drugog zatvaranja i Petar je bio uhvaćen i bačen u tamnicu. Apostol je postao posebno nepodnošljiv vlastima zbog svoje revnosti i uspjeha u otkrivanju prijevara Simona Maga, vračara, i njegovih zavjera protiv hrišćanstva. Simon je pratio Petra sve do Rima sa željom da se bori protiv djela evanđelja i da ga ometa. Neron je vjerovao u magiju, pa je štitio Simona. To je bio i razlog što je ustajao protiv apostola i što je izdao naredbu da se Petar zatvori.

Imperatorovu mržnju protiv Pavla pojačala je i činjenica da su se neki pripadnici njegovog doma, ali i druge ugledne ličnosti, obratili na hrišćanstvo u toku Pavlovog prvog boravka u tamnici. To ga je navelo da ovaj drugi boravak u tamnici učini mnogo surovijim od prvoga, tako da apostol dobije malo prilika da propovjeda evanđelje; i da mu se oduzme život čim se nađe dobar izgovor za to (315). Neronove misli su bile pod tako snažnim uticajem apostolovih riječi prilikom njegovog posljednjeg suđenja da je odlagao da donese odluku o njegovom slučaju, bilo da ga oslobodi, bilo ga da osudi. Ipak, presuda je bila samo odložena. Nije dugo potrajalo i bila je objavljena odluka kojom je Pavle bio određen da završi u grobu kao mučenik. Pošto je bio rimski građanin, bio smio da bude izložen mučenju, pa je zato osuđen da mu se odrubi glava.

Petar, kao Jevrejin i kao stranac, bio je osuđen da bude bičevan i raspet. Suočen sa tom strašnom smrću, apostol se sjetio svog velikog grijeha kada se odrekao svoga Gospoda u času kušanja, i njegova jedina misao je bila da nije dostojan da umre na isti način kao i

[236]

njegov Učitelj. Petar se iskreno pokajao zbog svog grijeha i Hrist mu je oprostio, kao što se pokazalo kada je dobio uzvišeni nalog da pase ovce i jaganjce stada. Ali on nije mogao da oprostí sebi. Čak ni pomisao na agoniju onog posljednjeg strašnog prizora nije mogla da umanjí gorčinu njegove žalosti i njegovog kajanja. Kao posljednju uslugu izmolio je od svojih krvnika da bude prikovan na krst sa glavom okrenutom prema zemlji. Njegova molba je bila uslišena i na taj način je umro veliki apostol Petar.

Pavlovo završno svjedočanstvo

Pavle je bio potajno odveden na mjesto pogubljenja. Njegovi progonitelji, uplašeni veličinom njegovog uticaja, pobjali su se da bi čak i prizor njegove smrti mogao navesti ljude da prihvate hrišćanstvo. Zato je samo nekolicini gledalaca bilo dozvoljeno da budu prisutni. Međutim, otvrdnuli vojnici, određeni da ga čuvaju, slušali su njegove riječi, i zadivljeno ga gledali kako se raduje, čak veseli takvoj smrti. Njegov duh opraštanja svojim ubicama i njegovo nepokolebljivo povjerenje u Hrista sve do kraja postali su miris života na (316) život nekima od onih koji su posmatrali njegovo mučeništvo. Nekolicina među njima uskoro su prihvatili Spasitelja kojega je Pavle propovjedao i neustrašivo zapečatili svoju vjeru svojom krvlju.

Pavlov život, sve do posljednjega trenutka, svjedoči o istinitosti njegovih riječi u drugoj poslanici Korinćanima: „Jer Bog, koji zapovjedi da svjetlost zasija iz tame, zablista u našim srcima da bi nam dao svjetlost poznanja slave Božje u licu Isusa Hrista. Ali, mi držimo to blago u zemljanim sudovima, da bi savršenstvo sile bilo od Boga, a ne od nas. U nevoljama smo sa svih strana, a ipak ne očajavamo; zbunjeni smo, ali ne gubimo nadu; progonjeni, ali ne i zaboravljeni; oboreni, ali ne i uništeni; jednako noseći na tijelu svom umiranje Gospoda Isusa; da bi se i život Isusov mogao pokazati na tijelu našem.” (2. Korinćanima 4,6-10) Njegova valjanost se nije krila u njemu samome, već u prisutnosti i djelovanju Svetoga Duha koji je ispunjavao njegovu dušu i dovodio svaku pomisao u pokornost Hristovoj volji. Činjenica da je svojim životom prikazivao istinu koju je objavljivao davala je snagu uvjerljivosti i njegovom propovijedanju i njegovom držanju. Kaže prorok: „Onoga koji se

tebe drži čuvaš u savršenome miru, jer se u tebe uzda!” (Isaija 26,3) Upravo je taj nebeski mir, koji se izražavao na njegovom licu, mnogo duša zadobio za Gospoda.

Apostol je gledao na ono što ga očekuje poslije smrti ne sa nesigurnošću ili sa strahom, već sa radosnom nadom i čežnjivim iščekivanjem. I dok je stajao na mjestu svoga mučeništva, nije vidio blistavi mač svoga krvnika ili zelenu zemlju koja će uskoro upiti njegovu krv; on je iza smirenog plavog neba tog ljetnjeg dana ugledao prijesto Svemogućega. Njegova duša je uzviknula: O, Gospode, Ti si moja utjeha i moj dio. Kada ću te zagrliti? Kada ću te (317) ugledati bez mračnog vela koji te je sakrivao?

U toku svog života na zemlji Pavle je uvijek širio oko sebe istinsku atmosferu neba. Svi koji su se sretali s njime osjećali su uticaj njegove povezanosti sa Hristom i njegovog druženja s anđelima. U tome se krila tajna istine. Neusiljeni, nesvjesni uticaj posvećenog života predstavlja najubjedljiviju propovijed koja bi se mogla izreći u korist hrišćanstva. Dokazi, čak i kada su neoborivi, samo izazivaju protivljenje, dok pobožni primjer ima snagu kojoj se niko ne može potpuno oduprijeti.

Dok je apostol gubio iz vida svoje skoro mučeništvo, osjećao je duboko saučešće prema učenicima koje će uskoro ostaviti da se suočavaju sa predrasudama, mržnjom, i progonstvima. Trudio se da ojača i ohrabri ono nekoliko hrišćana koji su ga pratili do mjesta pogubljenja, ponavljajući izuzetno dragocjena obećanja data onima koji trpe progonstvo pravednosti radi. Uvjeravao ih je da ništa neće izostati od svega što je Gospod izgovorio o svojim izmučenim vjernim sljedbenicima. Oni će ustati i zablistati, jer će ih obasjati svjetlost od Gospoda. Oni će staviti na sebe prekrasnu odjeću kada se bude pokazala slava Gospodnja. Još samo malo i oni će biti opterećeni mnogostrukim iskušenjima, biće im uskraćena svaka zemaljska udobnost, ali treba da ohrabre svoje srce govoreći: znam onoga u kojega sam povjerovao! On je u stanju da sačuva ono što sam mu povjerio na čuvanje. Njegovi prijekori će doći kraju, i svanuće radosno jutro mira i savršenoga dana!

Zapovjednik našega spasenja pripremio je svoga slugu za posljednji veliki sukob. Otkupljen Hristovom žrtvom, opran od grijeha Njegovom krvlju, (318) odjeven u Njegovu pravednost, Pavle je u sebi nosio osvjedočenje da je njegova duša dragocjena u očima

[238]

njegovog Otkupitelja. Njegov život je sakriven sa Hristom u Bogu, i on je bio duboko uvjeren da je Onaj koji je pobijedio smrt sposoban da sačuva ono što mu je povjereno na čuvanje. Njegov um se uhvatio za Spasiteljevo obećanje: „I ja ću ga podignuti u posljednji dan!” (Jovan 6,40) Njegove misli i nade su se usredsredile na drugi dolazak njegovog Gospoda. I kada se mač krvnika spustio i sjenka smrti potamnila dušu mučenika, njegova posljednja misao je pohitala, kao i njegova prva misao poslije velikog buđenja, da se sretne s velikim Darodavcem života koji će ga pozdraviti u radosti blagoslovljenih.

Stoljeća su prohujala otkako je ostarjeli Pavle svojom krvlju posvjedočio za Riječ Božju i za svjedočanstvo Isusa Hrista. Nijedna odana ruka nije za naraštaje koji će doći zabilježila posljednje prizore u životu ovog posvećenog čovjeka; ali je nadahnuće sačuvalo za nas njegovo predsmrtno svjedočenje. Kao zvuk trube odjekuje njegov glas kroz sve vjekove, podižući svojom hrabrošću hiljade svjedoka za Hrista; budeći u hiljadama žalošću pogođenih srca odjek svoje pobjedonosne radosti: „Spreman sam da budem žrtvovan, i vreme moga odlaska je pred vratima. Borio sam se u dobroj borbi, završio sam svoju trku, održao svoju vjeru: zato mi je pripremljena kruna pravednosti, koju će mi Gospod, pravedni sudija, dati u taj dan, ali ne samo meni, već i svima koji vole Njegov dolazak.” (2. Timotiju 4,6-8)

Četrdeset i četvrto poglavlje—Veliki Otpad

[239]

Kada je Isus svojim učenicima nagovještavao sudbinu Jerusalema i opisivao prizore svog drugog dolaska, prorekao je i iskustva svoga naroda od vremena kada će se uzeti od njih pa sve do njegovog povratka u slavi i veličanstvu da ih izbavi. S Maslinske gore Isus je gledao oluje koje su se spremale da napadnu apostolsku Crkvu i, prodirući još dublje u budućnost, svojim očima posmatrao surove, uništavajuće vjetrove koji će udarati Njegove sljedbenike u budućim vremenima tame i progonstva. U nekoliko kratkih rečenica sa strašnim značenjem, najavio je dio koji će upravitelji ovoga svijeta dodijeliti Božjoj Crkvi. Isusovi sljedbenici će morati da gaze istim putem poniženja, prijekora i patnji kojim je prošao njihov Učitelj. Neprijateljstvo koje se podiglo protiv Otkupitelja svijeta biće upravljeno i protiv svih onih koji vjeruju u Njegovo ime.

Istorija prve Crkve svjedoči da su se ispunile ove Spasiteljeve riječi. Sile zemlje i pakla svrstale su se u bojne redove nasuprot Hristu u liku Njegovih sljedbenika. Neznaboštvo je shvatilo da će evanđelje pobijediti, da će njegovi hranovi i oltari biti uništeni, da je pribralo sve svoje snage da uništi hrišćanstvo. Vatre progonstva su se raspalile. Hrišćanima su bila oduzeta sva njihova imanja i oni su bili istjerani iz svojih domova. Oni su „pretrpjeli veliki oganj (320) nevolja.” A „drugi ruganje i bičevanje podnesoše, pa još i okove i tamnice”. (Jevrejima 11,36) Veliki broj hrišćana je svoje svjedočanstvo zapečatio svojom krvlju. Plemići i robovi, bogati i siromašni, učeni i neobrazovani, bili su jednako pobijeni bez milosti.

Uzaludni su ipak bili naponi Sotone da Hristovu Crkvu uništi silom. Velika borba u kojoj su Isusovi učenici davali svoj život nije prestala kada su ovi veliki zastavnici popadali na svojim mjestima. Iako poraženi, oni su pobijedili. Božji radnici su bili pobijeni, ali je Njegovo djelo postojano išlo napred. Evanđelje je nastavilo da se širi, i da se povećava broj njegovih pripadnika. Ono je prodrlo u područja koja su izgledala nepristupačna, čak i do orlova Rima. Neki hrišćanin je rekao, odgovarajući na optužbe vladara koji su

[240]

podupirali progonstvo: „Vi nas možete pobiti, mučiti, osuđivati... vaša nepravda je dokaz da smo nevini...niti će vam vaša surovost biti od koristi.” Bio je to samo snažan poziv drugima da prihvate njihov put. „Što nas češće kosite, to više brojčano rastemo; krv hrišćana je sjeme!”

Hiljade su bile bačene u tamnicu i pobijene; ali su odmah ustajali drugi da popune njihova mjesta. A oni koji su postali mučenici bili su sigurni u Hristu, On ih je načinio kao pobjednike. Borili su se u dobroj borbi, pa je trebalo da prime krunu slave u dan Hristovog dolaska. Patnje koje su hrišćani podnijeli približavale su ih jedne drugima i njihovom Otkupitelju. Njihov živi primjer i riječi koje su pred smrt izgovarali predstavljali su stalno svjedočanstvo za istinu; i kada se to najmanje očekivalo, Sotonini podanici su napuštali služenje njemu i stajali pod zastavu Isusa Hrista. (321)

Nagodba sa neznaboštvom

Zato je Sotona skovao plan da se uspješnije bori protiv Božje vladavine time što će pokušati da svoju zastavu podigne usred hrišćanske Crkve. Ukoliko bude uspio da prevari Hristove sljedbenike i da ih navede da ožaloste Boga, onda će njihova snaga, istrajnost i čvrstina opasti i oni će postati njegov lak plijen.

Veliki protivnik je sada pokušao da lukavstvom postigne ono što nije uspio da postigne nasiljem. Progonstva su prestala, i umjesto njih su se pojavile opasne zamke u obliku zemaljskog blagostanja i svjetovnih počasti. Idolopoklonici su pristali da prihvate dio hrišćanske vjere, iako su odbijali druge životno važne istine. Govorili su da vjeruju u Isusa kao u Božjeg Sina, da vjeruju u Njegovu smrt i uskrsnuće, ali nisu mogli da budu osvjedočeni u svoju grešnost, nisu osjećali potrebu za pokajanjem ili promjenom srca. Pristajali su na neke ustupke sa svoje strane, ali su tražili da i hrišćanstvo izađe njima u susret, tako da se svi mogu sjediniti na temelju vjere u Hrista.

[241] I tako se Crkva našla u strašnoj opasnosti. Tamnice, mučenja, oganj, i mač predstavljali su blagoslov u poređenju s njom. Neki među hrišćanima su ostali čvrsti, izjavljujući da ne žele nikakve nagodbe s neznaboštvom. Drugi su mislili da će, ukoliko budu prilagodili ili promijenili neke karakteristike svoje vjere, ukoliko

se budu ujedinili s onima koji su prihvatili makar dio hrišćanstva, uspjeli da ih navedu da se potpuno obrate Bogu. Bilo je to vrijeme dubokih strepnji među iskrenim Hristovim sljedbenicima. Pod plaštem navodnog hrišćanstva, Sotona se uvlačio u Crkvu, da izopači vjeru Hristovih učenika i da odvoji njihove misli od Riječi istine.

Na kraju je pretežni dio hrišćana spustio svoju zastavu, pa se oblikovalo zajedništvo između hrišćanstva i idolopoklonstva. Iako su poštovaoci (322) idola tvrdili da su se obratili i sjedinili s Crkvom, i dalje su prianjali uz svoje idolopoklonstvo; samo su promijenili objekte svoga obožavanja, umjesto svojih božanstava klanjali su se slikama i kipovima Isusa Hrista, čak i Marije i svetaca. Pokvareni kvasac idolopoklonstva, ušavši na taj način u Crkvu, nastavio je svoje zlokobno djelo. Nezdrave nauke, sujeverni obredi, idolopokloničke ceremonije su bile uključene u vjeru i bogosluženje Crkve. Kada su se Hristovi sljedbenici sjedinili s idolopoklonicima, hrišćanska religija se pokvarila i Crkva je izgubila svoju snagu i svoju neporočnost. Međutim, bilo je i nekih koji nisu bili zavedeni ovim zabludama. Oni su i dalje sačuvali svoju vjernost Začetniku istine i klanjali se jedino Bogu.

Uvijek su postojale dvije vrste među onima su tvrdili da slijede Hrista. Dok je jedna vrsta proučavala Isusov život i iskreno se trudila da ispravi svoje greške i da se usaglasi s velikim Uzorom, druga vrsta je odbijala jasne, praktične istine koje su otkrivale njihove zablude. Čak ni u svojim najboljim danima Crkva nije bila sačinjena isključivo od istinskih, neporočnih i iskrenih hrišćana. Naš Spasitelj je govorio da oni koji se dragovoljno odaju grijehu ne smiju da budu primljeni u Crkvu; ali se ipak družio s ljudima koji su bili nesavršeni i pružao im prednosti svoga učenja i primjera da bi dobili priliku da sagledaju i isprave svoje nedostatke.

Međutim, nema jedinstva između Kneza svjetlosti i kneza tame, i ne može biti ni jedinstva između njihovih sljedbenika. Kada su hrišćani pristali da se sjedine s onima koji su se tek polovično odrekli idolopoklonstva, stupili su na stazu koja ih je vodila sve dalje i dalje od istine. Sotona je likovao što je uspio da prevari tako veliki dio Hristovih sljedbenika. Onda je svoju moć još više pokazao nad njima, tako što ih je naveo da progone (323) one koji su ostali vjerni Gospodu. Niko nije u stanju da se tako uporno protivi istinskoj hrišćanskoj vjeri kao oni koji nekada bili njeni branitelji; i ti otpali

hrišćani, sjedinivši se sa svojim poluidolopokloničkim saveznicima, usmjerili su svoje napore protiv najbitnijih karakteristika Hristove nauke.

Oni koji su željeli da ostanu vjerni Bogu morali su da vode ogorčenu borbu sa samima sobom da bi uspjeli da se odbrane od prijevara i odvratnih običaja, prerušenih u posvećeno ruho i unesenih u Crkvu. Biblija više nije bila prihvaćena kao mjerilo istine i vjere. Učenje o vjerskoj slobodi je bilo proglašeno za jeres i njegovi podržavaoci su bili omrznuti i progonjeni.

Povlačenje vjernih

Poslije dugog i oštrog sukobljavanja manjina vjernih je odlučila da prekine svaku vezu s otpalom Crkvom ukoliko ona odbije da se oslobodi zabluda i idolopoklonstva. Smatrali su da je odvajanje apsolutna potreba ukoliko žele da ostanu poslušni Božjoj Riječi. Nisu se usuđivali da trpe zablude koje bi se pokazale kao fatalne za njihovo spasenje i da tako pruže primjer kojim bi ugrozili vjeru svoje djece i djece njihove djece. Da bi sačuvali mir i jedinstvo bili su spremni na svaki ustupak koji ne bi narušavao njihovu vjernost Bogu; ali su osjećali da bi čak i sam mir bio preskupo plaćen ukoliko bi išao na štetu načela. Ako bi se jedinstvo moglo sačuvati samo nagodbom, samo odbacivanjem istine i pravde, onda neka ne bude jedinstva i neka bude rat! Bilo bi zaista dobro za Crkvu i za svijet kada bi načela koja su zastupali ovi nepokolebljivi hrišćani ponovo oživjela u srcima onih koji sebe smatraju iskrenim Hristovim sljedbenicima.

Apostol Pavle je izjavio da će „svi koji žive pobožno u Hristu Isusu biti gonjeni”. (2. Timoteju 3,12) Zašto su, onda, progonstva u velikoj mjeri prestala? Jedini razlog je u tome što se Crkva prilagodila mjerilima svijeta i zato ne izaziva protivljenje. Religija koja postoji u naše vrijeme nema onaj čisti i sveti karakter koji je

[243] obilježavao hrišćansku vjeru u dane Hrista i Njegovih apostola. I samo zbog duha nagodbe s grijehom, samo zbog toga što se velike istine Božje Riječi tako ravnodušno posmatraju, samo zbog toga što ima tako malo životvorne pobožnosti u Crkvi, hrišćanstvo je postalo tako popularno u svijetu. Neke samo ponovo oživi vjera i sila prve Crkve, i duh progonstva će se ponovo roditi i oživjeće lomače i pokrenuti se sprave za mučenje.

Četrdeset i peto poglavlje—Misterita Bezakonta

[244]

Apostol Pavle, u svojoj drugoj poslanici Solunjanima, proriče veliki otpad koji će dovesti do uspostavljanja papinske moći. Izjavljuje da Hristov dan neće osvanuti „dok prvo ne dođe do otpada, dok se ne pokaže čovjek grijeha, sin propasti, koji se protivi i uzdiže iznad svega što se zove Bog ili se obožava; tako da će sjediti u crkvi Božjoj, pokazujući sebe kao da je Bog.” I čak što više, apostol upozorava svoju braću da se „već radi misterija bezakonja” (2. Solunjanima 2,3.4.7) Čak i u to rano vrijeme, apostol je vidio da se u Crkvu već uvlače zablude koje će pripremiti put za razvoj ustanove papinstva. Malo po malo, isprva nevidljivo i nečujno, a onda sve otvorenije kako je sticalo snagu i vlast nad umovima ljudi, misterija bezakonja ostvaruje svoje prevarno i bogohulno djelo. Skoro neprimjetno, neznabožački običaji prodiru u hrišćansku Crkvu. Duh nagodbe i usaglašavanja bio je zaustavljen neko vrijeme zbog surovih progona kojima je Crkva bila izložena u vrijeme prevlasti neznabožaca. Međutim, čim je progono prestalo i hrišćanstvo ušlo u palate i dvorove careva, odložilo je skromnu jednostavnost Hrista i Njegovih apostola i prihvatilo pompu i oholost paganskog (326) sveštenstva i vladara; i umjesto božanskih zahtjeva ono je uzdiglo ljudske teorije i tradicije. Formalno obraćenje Konstantina u prvom dijelu četvrtoga stoljeća izazvalo je veliku radost; i svijet, odjeven u ruho pravednosti, ušetao je u Crkvu. I onda je djelo kvarenja počelo brzo da napreduje. Paganstvo, koje je naizgled izgubilo bitku, ustvari je pobijedilo. Njegov duh je zavladao Crkvom. Njegove nauke, ceremonije i sujeverja uvršteni su u vjeru i bogoslužjenje takozvanih Hristovih sljedbenika.

I tako je nagodba između paganstva i hrišćanstva dovela do pojave čovjeka grijeha, prorečenog u proročanstvima, koji se uzdigao iznad Boga. Ovaj divovski sistem lažne religije predstavlja remek-djelo sotonske sile - spomenik njegovim naporima da stavi sebe na prijesto i da upravlja zemljom po svojoj volji.

[245]

Da bi sebi osigurala svjetovne dobitke i počasti, Crkva je bila navedena da traži naklonost i podršku velikih ljudi na zemlji, i pošto je tako odbacila Hrista, morala je da prihvati pokornost predstavniku Sotone - rimskom biskupu.

Jedna od vodećih doktrina romanizma glasi da je papa vidljivi poglavar sveopšte Hristove Crkve, koji ima vrhovnu vlast nad biskupima i pastirima u svim dijelovima svijeta. Ali i više od toga, papa je sebi prisvojio i prave titule Božanstva.

Sotona dobro zna da Sveto pismo osposobljava ljude da prepoznaju njegove prijevare i da se odupru njegovoj moći. Upravo se uz pomoć Riječi i sam Spasitelj odbranio od njegovih napada. Na svaki napad, Hrist je podizao štit vječne istine, govoreći: „Stoji napisano!” Od svakog prijedloga protivnika On se branio mudrošću i silom Riječi. Da (327) bi zadržao svoju vlast nad ljudima i uspostavio autoritet papinskog uzurpatora, morao je da ljude zadrži u neznanju Božje Riječi. Biblija uzdiže Boga i stavlja smrtne ljude na njihovo pravo mjesto, pa zato njene posvećene istine moraju ostati prikrivene i potisnute. Ovu logiku je prihvatila rimska Crkva. Stotinama godina širenje Biblije je bilo zabranjeno. Ljudima je bilo zabranjeno da je čitaju, ili da je imaju u svojim domovima, a nesavjesni sveštenici i prelati su tumačili njena učenja tako da podrže svoje ciljeve. I tako se dogodilo da je papa bilo skoro sveopšte prihvaćen kao suvladar Božji na zemlji, koji ima vrhovnu vlast nad Crkvom i državom.

Promjena vremena i zakona

Pošto je tako bio uklonjen otkrivač zablude, Sotona je djelovao u skladu sa svojom voljom. Proročanstvo je najavilo da će papinstvo „pomišljati da promijeni vremena i zakone”. (Danilo 7,25) I nije bilo velikog oklijevanja da se ovo djelo započne. Da bi obraćenicima iz neznaboštva dala neku zamjenu za obožavanje idola, i da bi na taj način poduprla njihovo formalno prihvatanje hrišćanstva, Crkva je postepeno uvela obožavanje kipova i relikvija u hrišćanski način bogoslužjenja. Odluke opštih sabora Crkve konačno su potvrdile [246] ovaj sistem papinskog idolopoklonstva. Da bi se zaokružilo ovo bogohulno djelo, Rim se usudio da izbacii iz Božjeg zakona drugu zapovijest Dekaloga, koja zabranjuje služenje kipovima i da podijeli desetu zapovijest da bi se začuvala dobro poznati broj.

Duh dodvoravanja neznaboštvu otvorio je put još većem nepoštovanju nebeskog autoriteta. Sotona je izvršio neovlašćene promjene i u četvrtoj zapovijesti, odlučio je, naime, da ukloni prastaru subotu, dan koji je sam Bog blagoslovio i posvetio i da umjesto nje uzdigne praznik koji su neznabošci svetkovali kao (328) „časni dan Sunca”. Ova promjena isprva nije pokušavana otvoreno. U toku prvog stoljeća, istinsku subotu su svetkovali svi hrišćani. Oni su revnovali za Božji zakon i, vjerujući da je Njegov zakon nepromjenljiv, ljubomorno su čuvali svetost njegovih opisa. Međutim, s velikim lukavstvom, Sotona je djelovao preko svojih oruđa da postigne svoj cilj. Da bi se pažnja ljudi privukla na nedjelju, ona je pretvorena u praznik u čast Hristovog uskrsnuća. Toga dana su se održavale vjerske službe; međutim, smatrana je za dan rekreacije, dok je subota i dalje bila svečano poštovana.

Imperator Konstantin, dok je još bio neznabožac, izdao je naredbu da se nedjelja generalno svetkuje kao javni praznik po cijeloj Rimskoj imperiji. Poslije svog obraćenja, ostao je čvrsti zagovornik nedjelje, pa je njegov neznabožački proglas bio ponovo objavljen u interesu njegove nove religije. Međutim, počast ukazana tom danu nije još do tada bila dovoljna da spriječi hrišćane da ne svetkuju istinski dan odmora, subotu, kao dan posvećen Gospodu. Morao se preduzeti novi korak; lažni dan odmora se morao uzdignuti da postane ravnopravan s pravim. Nekoliko godina poslije objavljivanja Konstantinovog dekreta, rimski biskup je nedjelji dodijelio titulu Gospodnjeg dana. I tako su ljudi postepeno bili navođeni da na nedjelju gledaju kao na dan koji ima izvjesnu mjeru svetosti. Međutim, ljudi su i dalje svetkovali subotu.

Veliki varalica još nije završio svoje prijevarno djelo. On je bio odlučan da okupi hrišćanski svijet pod svojom zastavom i da svoju moć pokazuje preko svoga zamjenika, ohologa pontifeksa koji je tvrdio da deluje kao Hrist zamjenik. Preko poluobraćenih neznabožaca, častoljubivih prelata, posvetovljenih ljudi u Crkvi, on je ostvario svoju namjeru. Održavani su veliki sabori, s vremena na vrijeme, na kojima su zasijedali velikodostojnici Crkve (329) iz cijeloga svijeta. Na skoro svakom saboru je subota, dan koji je Bog uspostavio i posvetio, bila obarana malo niže. I tako je neznabožački praznik konačno bio slavljen kao božanska ustanova,

[247]

dok je biblijski dan odmora, subota, proglašen za ostatak judaizma, i njeno svetkovanje bilo prokleta i zabranjeno.

Veliki otpadnik je uspio da uzdigne sebe „iznad svega što se zove Bog i što se obožava” (2. Solunjanima 2,4). On se usudio da promijeni jedini propis božanskog zakona koji je nepogrješivo ukazivao čovjeku na pravog i živog Boga. U četvrtoj zapovijesti Bog se otkriva kao Stvoritelj neba i zemlje, i na taj način se razlikuje od svih ostalih lažnih bogova. Upravo je kao spomenik djelu stvaranja sedmi dan bio posvećen i namijenjen čovjeku kao dan odmora. Trebalo je da njegovo svetkovanje neprekidno podsjeća čovjeka na živoga Boga kao na izvor njegovog postojanja i kao na objekt njegovog poštovanja i obožavanja. Sotona se trudi da čovjeka odvraća od njegove odanosti Bogu i od poštovanja Njegovog zakona; i upravo zato usmjerava svoje napore posebno protiv te zapovijesti koja ukazuje na Boga kao na Stvoritelja.

Protestanti sada tvrde da je Hristovo uskrsnuće u nedjelju učinilo od nje hrišćanski dan odmora. Međutim, tome tvrđenju nedostaju biblijski dokazi. Takvu počast tome danu nisu ukazivali ni Hrist ni Njegovi apostoli. Svetkovanje nedjelje kao hrišćanske ustanove ima svoje porijeklo u onoj „misteriji bezakonja” koja je počela da djeluje još u Pavlove dane. Gde je i kada Gospod prihvatio to dijete papinstva? Kakvi se valjani razlozi mogu dati u korist promjene o kojoj Biblija ne kaže ni riječi?

[248] U šestom stoljeću papinstvo se veoma učvrstilo. Njegovo sjedište moći bilo je postavljeno u imperijalnom (330) gradu, a biskup Rima je proglašen za poglavara cjelokupne Crkve. Paganstvo je ustupilo svoje mjesto papinstvu. Zmija je dala Zvijeri „svoju moć i svoj prijesto i vlast veliku” (Otkrivenje 13,2). I sada je započelo 1260 godina papinskog tlačenja koje je nagoviješteno u proročanstvima Danila i Jovana (Danilo 7,25; Otkrivenje 13,5-7). Hrišćani su bili primorani da biraju, ili da se odreknu svoga poštenja i da prihvate papinske ceremonije i bogoslužjenje, ili da provedu svoj život u tamničkim ćelijama, ili da umru na točku za mučenje, ili na lomači, ili od sjekire krvnika. Tako su se ispunile Isusove riječi: „I izdaće vas roditelji, i braća, i rođaci, i prijatelji; i neke od vas će predati na smrt. I svi će vas omrznuti mene radi.” (Luka 21,16.17) Progonstvo se razbukalo nad vjernima s većom žestinom nego ikada prije toga, i svijet je postao ogromno bojno polje. Stotinama godina Crkva

Hristova je nalazila utočište u usamljenosti i skrivenosti. Kaže prorok: „I žena pobježe u pustinju gdje imaše mjesto pripravljeno od Boga da se onde hrani hiljadu i dvije stotine i šezdeset dana.” (Otkrivenje 12,6)

Mračna vremena

Početak mračnog doba obilježen je povećanjem moći rimske Crkve. Što se njena moć povećavala, to je i tama postajala sve gušća. Vjera je premještena sa Hrista, njenog istinskog temelja, na papu u Rimu. Umjesto da se oslanjaju na Božjeg Sina i da od Njega traže oproštenje grijeha i vječno spasenje, ljudi su pogled upravljali prema papi i sveštenicima i prelatima na koje je on prenio svoju vlast. Bili su poučavani da je papa njihov posrednik i da se niko ne može približiti Bogu osim preko njega, i da, osim toga, (331) on pred njima stoji umjesto Boga i mu zato pripada njihova neoporeciva poslušnost. Nezadovoljavanje njegovih zahtjeva predstavljalo je dovoljan razlog za najsuroviju kaznu, koja je pogađala i tijelo i dušu prijestupnika.

I tako su misli ljudi bile okrenute od Boga i upravljene prema pogrešivim, grešnim i surovim ljudima - ali i dalje, prema samome knezu tame, koji je izražavao svoju moć preko njih. Grijeh je bio zaognut plaštem svetosti. Kada je Biblija potisnuta, kada čovjek sebe počne smatrati najvišom vlašću, možemo očekivati samo podvale, prevare i odvratno bezakonje. Uz dizanje ljudskih zakona i tradicija bilo je obilježeno pokvarenošću koja se uvijek javlja kada se potisne Božji zakon.

Dani opasnosti

[249]

Bili su to opasni dani za Hristovu Crkvu. Zaista je ostalo malo vjernih ljudi koji su uz dizali Hristovu zastavu. Iako istina nije bila ostavljena bez svjedoka, ipak je ponekad izgledalo da će zabluda i sujeverje potpuno preovladati, i da će istinska religija biti protjerana sa lica zemlje. Ljudi su izgubili iz vida evanđelje, dok su se umnožavala formalna ispoljavanja religije, i vjernici savijali pod teretom strogih zahtjeva.

Učili su ih ne samo da na papu gledaju kao na svoga posrednika pred Bogom već i da se oslanjaju na svoja djela kao na žrtvu pomirenja za grijeh. Dugačka hodočašća, djela pokore, obožavanje relikvija, podizanje crkava, svetišta i oltara, davanje velikih svota novca Crkvi - ta i mnoga druga djela bila su im nametana da bi se umilostivio Božji gnjev i osigurala Njegova naklonost; kao da je Bog sličan čovjeku, koji se ljuti za svaku sitnicu ili umiruje darovima ili djelima pokore.

Sljedeća stoljeća su svjedočila o stalnom umnožavanju doktrinalnih zabluda, koje su se širile iz Rima. (332) Čak i prije samog uspostavljanja papinstva, učenja neznabožičkih filozofa su primana s pažnjom i širila su svoj uticaj u Crkvi. Mnogi od onih koji su se izdavali za obraćene ljude prijavili su uz načela svoje paganske filozofije i nisu samo nastavljali da je proučavaju, već su i druge nagovarali na to, proglašavajući njeno poznavanje sredstvom za širenje uticaja među neznabošcima. I tako su se ozbiljne zablude uvlačile u hrišćansku vjeru. Najistaknutija među njima bila je teorija o urođenoj besmrtnosti ljudske duše i o njenom svjesnom postojanju poslije smrti. Ova doktrina je postavila temelj na kojemu je Rim izgradio zazivanje svetaca i obožavanje Djevice Marije. Odatle potiče i zabluda o vječnim paklenim mukama nepokajanih, koja je vrlo rano ugrađena u rimsku vjeru.

Time je pripremljen put za uvođenje još jedne izmišljotine paganstva, koju je Rim nazvao čistilištem, i kojom se služio da zatrašuje lakovjerno u sujevjerno mnoštvo. Ova jeres je služila i kao potvrda da postoji mjesto mučenja, u kojemu duše onih koji nisu zaslužili vječno prokletstvo treba da pretrpe kaznu za svoje grijeha i iz kojega će, kada budu očišćene od svakog bezakonja, biti primljene u nebo.

[250] Bila je potrebna još jedna izmišljotina da bi se omogućilo Rimu da iskoristi strahovanja i pogreške svojih pripadnika. Ovu prazninu popunilo je učenje o oprostajnicama. Potpuno oprostjenje grijeha, prošlih, sadašnjih i budućih, oslobađanje od svih muka i nametnutih kazni, bilo je obećano onima koji se priključe pontifeksovim ratovima za širenje njegove zemaljske teritorije, za kažnjavanje njegovih neprijatelja, za istrebljenje onih koji su se usuđivali da odbace njegovu duhovnu vrhovnu vlast. Ljude su učili da plaćanjem novčanih priloga Crkvi mogu sebe osloboditi grijeha ili svoju dušu

(333) ili dušu umrlih prijatelja izvući iz čistilišta. Ovakvim sredstvima je Rim punio svoje riznice i održavao svoju raskoš, obilje i poroke takozvanih predstavnika Onoga koji nije imao gdje glavu svoju položiti.

Biblijski obred Gospodnje Večere bio je zamijenjen idolopokloničkim obredom mise. Sveštenici su tvrdili da svojim nemuštim mrmljanjem mogu pretvoriti obični hljeb i vino u stvarno tijelo i u stvarnu krv Isusa Hrista. Sa bogohulnom drskošću oni su otvoreno tvrdili da imaju vlast „da stvaraju svoga Stvoritelja”. Od svih hrišćana se zahtijevalo, pod prijetnjom smrtne kazne, da izražavaju vjeru u tu užasnu, bogohulnu jeres. Oni koji su to odbijali bili su prepuštani lomačama.

Podnevna svjetlost papinstva bila je istovremeno i moralna ponoć svijeta. Sveto pismo je bilo skoro nepoznato, ne samo vjernicima, već i sveštenicima. Kao i nekadašnji fariseji, prelati su mrzili svjetlost koja bi otkrila njihove grijehove. Božji zakon, mjerilo pravednosti, bio je uklonjen, pa su mogli da koriste svoju moć bez ikakvih ograničenja, pa su se bez ograničenja i predavali porocima. Prevare, lakomstvo, raskalašnost su preovladavali. Ljudi se nisu ustručavali ni od kakvog zločina kojim bi mogli da steknu bogatstvo ili položaj. Palate papa i prelata bile su poprište najraskalašnijih gozbi i najstrašnijeg razvrata. I neki od vladajućih pontifeksa bili su krivi za zločine tako odvratne da su i svjetovni vladari pokušavali da te crkvene velikodostojnike skinu s prijestolja kao monstrume nedostojne da na njemu ostanu. Stoljećima nije bilo nikakvog napretka u obrazovanju, umjetnosti ili civilizaciji. Moralna i intelektualna paraliza zahvatila je hrišćanstvo.

Četrdeset i šesto poglavlje—Rani Reformatori

Usred tame koja se spustila na zemlju u toku dugačkog razdoblja papinske prevlasti, svjetlost istine ipak nije mogla biti potpuno ugašena. U svim vremenima bilo je svjedoka za Boga - ljudi koji su gajili vjeru u Isusa kao jedinog posrednika između Boga i čovjeka, koji su držali Bibliju kao jedino pravilo života, i koji su svjetkovali biblijski dan odmora, subotu. Koliko svijet duguje tim ljudima, potomstvo nikada neće saznati! Oni su bili žigosani kao jeretici, njihove pobude odbacivane, njihovi karakteri klevetani, njihovi spisi suzbijani, pogrešno tumačeni ili uništavani. Ipak, ostajali su čvrsti, iz stoljeća u stoljeće predavali vjeru u svoj njezinoj neporočnosti, kao sveto naslijeđe naraštajima koji su dolazili.

Tako je ogorčeno bjesnio rat oko Biblije da je u nekim razdobljima postojalo samo po nekoliko primjeraka; ali Bog nije dozvoljavao da Njegova Riječ bude potpuno uništena. Njene istine nisu smjele da budu zauvijek sakrivene. On je mogao isto tako lako da proširi Riječ života kao što je otvarao tamnička vrata i skidao teške prevornice sa gvozdениh dveri da oslobodi svoje sluge. U raznim zemljama Evrope, Sveti Duh je pokretao ljude da traže istinu kao sakriveno blago. Duhom providenja dovedeni do Svetih pisama, oni su proučavali svete stranice s dubokim interesom. Bili su spremni da prihvate svjetlost bez obzira na njenu cijenu. Iako nisu uspijevali da sve činjenice jasno sagledaju, dobili su sposobnost da shvate (335) mnoge dugo sakrivane istine. Kao nebeski vjesnici krenuli su u svijet, kidajući okove zablude i sujeverja, pozivajući one koji su tako dugo bili zarobljeni da ustanu i da se bore za svoju slobodu.

Došlo je vrijeme da Pismo bude prevedeno i dato ljudima različitih zemalja na njihovom maternjem jeziku. Svijet je prevalio polovinu mračne noći u kojoj se tako dugo nalazio. Sati tame su isticali, i u mnogim zemljama pojavljivali su se predznaci dolazeće zore.

Jutarnja zvijezda Reformacije

[252]

U četrnaestom stoljeću zasijala je u Engleskoj „jutarnja zvijezda Reformacije” Džon Viklif je bio vjesnik reformi, ne samo u Engleskoj, već i u cjelokupnom hrišćanstvu. On je bio osnivač puritanaca; njegova era je bila kao oaza u pustinji.

Gospod je našao za dobro da djelo reforme povjeri čovjeku čija će intelektualna sposobnost dati karakter i dostojanstvo njegovom radu. Tako je bio ućutkan glas prijezira, a protivnici istine spriječeni u pokušaju da potkopaju vjerodostojnost njegovog djela ismijavajući se neznanju njegovih pobornika. Kada je završio svoje obrazovanje u školama, Viklif se bacio na proučavanje Biblije. U Bibliji je našao ono za čime je do tada uzaludno tragao. Našao je otkriven plan spasenja, i Hrista koji je predstavljen kao jedini zastupnik ljudi. Vidio je da je Rim odbacio biblijske puteve i krenuo putem ljudskih tradicija. Predao se zato u službu Hristu, i odlučio da objavljuje istinu koju je otkrio.

Najveće djelo njegovog života bilo je prevođenje Biblije na engleski jezik. Bio je to prvi potpuni engleski prijevod koji je ikada načinjen. Pošto je vještina štampanja još bila neotkrivena, samo su se polaganim i napornim radom mogli umnožavati prijepisi (336) ovog prijevoda; ipak, to je bilo učinjeno i narod u Engleskoj je dobio Bibliju na svom jeziku. I tako je svjetlost Božje Riječi počela da baca svoje blistave zrake u tamu. Božanska ruka je pripremala put velikoj Reformaciji.

Poziv na služenje razumom je pokrenuo ljude iz njihove slijepe poslušnosti papinskim dogmama. Najviši krugovi su s naklonošću primali Bibliju, jer su u to vreme jedino pripadnici viših slojeva znali da čitaju. Viklif je počeo da širi doktrine svojstvene protestantizmu - spasenje vjerom u Isusa Hrista, nauku da je jedino Biblija nepogrješiva. Mnogi sveštenici su mu se pridružili u širenju Biblije i u propovjedanju evanđelja; i tako je veliki bio uticaj toga rada i Viklifovih spisa da je novu vjeru prihvatila skoro jedna polovina engleskog stanovništva. Carstvo tame se zatreslo.

Napori njegovih protivnika da zaustave njegov rad i da unište njegov život bili su neuspješni. U šezdeset prvoj godini svoga života on je umro u miru i u službu oltaru.

[253]

Reformacija se širi

Preko Viklifovih spisa Jan Hus iz Češke je bio naveden da odbaci mnoge zablude romanizma i da se prihvati djela reforme. Kao i Viklif, Hus je bio plemeniti hrišćanin, obrazovan čovjek i neograničeno odan istini. Njegovo pozivanje na Pismo i njegovo smjelo optuživanje skandaloznog i nemoralnog života klera pobuđivali su opšti interes i hiljade su radosno prihvatile čistiju vjeru. To je izazvalo bijes pape i prelata, sveštenika i monaha, i Hus je bio pozvan da se pojavi pred Saborom u Konstanci i da odgovori na optužbu da širi jeres. Bila mu je garantovana sloboda od progona ukazom njemačkog cara, (337) i poslije dolaska u Konstancu sam papa je obećao da mu neće biti učinjena nikakva nepravda.

Poslije dugog suđenja, na kojemu je on ostao na strani istine, stavljen je pred izbor ili da se odrekne svojih učenja ili da bude osuđen na smrt. On je izabrao mučeničku smrt i pošto je gledao kako su njegove knjige bačene u plamen, i on sam je izgorio na lomači. U prisutnosti okupljenih crkvenih i državnih dostojanstvenika ovaj Božji sluga je izrekao svečani i vjerni protest protiv pokvarenosti papinske hijerarhije. Njegovo pogubljenje, sramno kršenje najsvetijeg javnog obećanja o zaštiti, pred cijelim svijetom je objelodanilo podmuklu surovost Rima. Neprijatelji istine, iako to nisu ni znali, unaprijedili su djelo koje su uzaludno pokušavali da unište.

Bez obzira na žestinu progonstva, smireni, vatreni, ozbiljni, strpljivi protesti protiv sveopšte pokvarenosti na području religije nastavili su da se izriču i poslije Viklifove smrti. Kao i vjernici iz apostolskih vremena, mnogi su spremno žrtvovali svoje zemaljske posjede da bi unaprijedili djelo Hristovog evanđelja.

[254] Ozbiljni naponi su bili ulagani da se ojača i proširi moć papinstva, ali, iako je papa i dalje tvrdio da je Hristov predstavnik na zemlji, život visokih dostojanstvenika Crkve je bio toliko pokvaren da je izazivao odbojnost naroda. Uz pomoć pronalaska vještine štampanja broj primjeraka Biblije je postajao sve veći i mnogi njeni čitaoci su uviđali da papinske dogme nemaju potvrdu Božje Riječi.

Kada bi jedan svjedok bio prisiljen da ispusti baklju istine, drugi bi je preuzimao iz njegove ruke i ponovo je uzdizao s nezadrživom hrabrošću. Počela je borba koja će dovesti do slobode, ne samo pojedinaca i crkava, već i samih država. Preko (338) provalije od stotinu

godina ljudi su pružali ruke da se rukuju s Lolardima iz Viklifovih vremena. Pod Luterom je počela Reformacija u Njemačkoj; Kalvin je propovjedaio evanđelje u Francuskoj, Cvingli u Švajcarskoj. Svijet se probudio iz vjekovnog sna, dok su od zemlje do zemlje odjekivale čarobne riječi: „Vjerska sloboda!”

Četrdeset i sedmo poglavlje—Luter I Velika Reformacita

Najistaknutiji među onima koji su bili pozvani da vode Crkvu iz tame otpada u svjetlost čistije vjere bio je Martin Luter. Revnostaan, iskren, odan, ne poznavajući drugoga straha osim straha Božjega, ne priznavajući nikakvog drugog temelja vjere osim Svetog pisma, Luter je bio čovjek za svoje vrijeme; preko njega Bog je obavio veliko djelo reforme Crkve i prosvijetljenja svijeta.

Dok je jednoga dana pregledavao knjige u biblioteci svoga univerziteta, Luter je otkrio latinsku Bibliju. Prije toga je već slušao dijelove Evanđelja i Poslanica na javnom bogoslužju, pa je mislio da je to sve što sadrži Božja Riječ. Sada, prvi put, imao je pred sobom cijelu Bibliju. S pomiješanim osjećanjima strahopoštovanja i divljenja listao je svete stranice; ubrzanog pulsa i uzbuđenog srca sam je čitao riječi života, zaustavljajući se s vremena na vrijeme da uzvikne: „O, kada bi mi Bog dao takvu knjigu da bude moja!” Nebeski anđeli su bili uz njega, i zraci svjetlosti s Božjeg prijestolja otkrivali su njegovom shvaćanju riznice istine. On se uvijek plašio da ne uvrijedi Boga, ali je sada duboko osvjedočenje o sebi kao grešniku javilo u njemu kao nikada prije toga. Iskrena želja da se oslobodi od grijeha i da nađe mir (340) s Bogom naveli su ga konačno da uđe u manastir i da se posveti monaškom životu.

Svaki trenutak koji mu je preostajao poslije svakodnevnih dužnosti, upotrebljavao je za proučavanje, uskraćujući sebi san, gundajući čak i zbog trenutaka koje je provodio uzimajući svoje skromne obroke. Iznad svega drugoga uživao je u proučavanju Božje Riječi. Pronašao je Bibliju, vezanu koncem za jedan od zidova manastira, i njoj se često vraćao.

Luter je bio rukopoložen za sveštenika i bio pozvan da izađe iz manastira u da se prihvati profesorske dužnosti na univerzitetu u Vitenbergu. Ovde se posvetio proučavanju Biblije na originalnim jezicima. Počeo je da drži predavanja o Bibliji; i knjige Psalama, Evanđelja i Poslanica postale su dostupne mnoštvu oduševljenih

slušalaca. Bio je moćan u tumačenju Pisma, i Božja blagodet je počivala na njemu. Njegova rječitost je očaravala njegove slušaocce, jasnoća i sila s kojom je predstavljao istinu, osvjedočavala je njihove misli, a njegova iskrena revnost dirala njihova srca.

Predvodnik u reformama

Po providenju Božjemu Luter je odlučio da posjeti Rim. Papa je obećao oprostajnicu svima koji se na koljenima popnu uz stepenice poznate kao Pilatove stepenice. Jednoga dana Luter je obavljao to djelo, kada se iznenada začuo glas kao grmljavina koji mu je govorio: „A pravednik će od vjere svoje živ biti!” Skočio je na noge postišen i užasnut i pobjegao sa mjesta svoje ludosti. Ovaj tekst nikada nije izgubio svoj uticaj na njegovu dušu. Od toga vremena, vidio je jasnije nego ikada prije toga ludost oslanjanja na ljudska djela za spasenje i potrebu stalne vjere u Hristove zasluge. Oči su mu se otvorile da se više nikada ne zatvore za sotonske prijekare (341) Rima. I kada je odvratio svoje korake od Rima, odvratio je od njega i svoje srce, pa je od toga vremena odvajanje postajalo sve veće, sve dok nije prekinuo sve veze s papinskom Crkvom.

Kada se vratio iz Rima, Luter je od univerziteta u Vitenbergu dobio titulu doktora teologije. Sada je bio slobodan da se više nego ikada posveti Bibliji koju je volio. Dao je sebi svećanu zakletvu da pažljivo proučava i da vjerno propovjeda Božju Riječ, a ne izreke i doktrine papa, u sve dane svoga života. Više nije bio samo obični monah ili profesor, već ovlašćeni vjesnik Biblije. Bio je pozvan kao pastir da pase stado Božje, koje je bilo gladno i žedno istine. Odlučno je izjavio da hrišćani ne treba da primaju nijednu doktrinu osim one koja počiva na autoritetu Svetog pisma. Te riječi su udarile u sam temelje papinske prevlasti. One su postale životno načelo Reformacije.

Luter je sada smjelo krenuo na posao kao zagovornik istine. Njegov glas je odjekivao s propovjedaonice kao ozbiljna, svećana opomena. Ljudima je predstavljao uvredljivi karakter grijeha, i učio ih da ljudima nije moguće da svojim djelima umanje teret krivice ili da izbjegnju kaznu koja im prijete. Ništa osim pokajanja pred Bogom i vjere u Hrista ne može da spase grešnika. Hristova blagodet se ne može kupiti; to je besplatni dar od Boga. Savjetovao je ljudima

da ne kupuju oprostajnice, već da se vjerom oslone na raspetog Otkupitelja. Govorio je o svom žalosnom iskustvu kako je uzaludno pokušavao da poniznošću i pokorama osigura spasenje, i uvjeravao svoje slušaoce da je samo zaboravljajući sebe i vjerujući u Hrista našao mir i radost. (342)

Luterova učenja su privukla pažnju razumnih umova po cijeloj Nemačkoj. Iz njegovih propovijedi i spisa blistali su zraci svjetlosti koji su razbudili i prosvijetlili hiljade. Živa vjera je zauzimala mjesto mrtvog formalizma u kojemu je Crkva tako dugo vremena bila držana. Svakoga dana ljudi su sve više gubili povjerenje u sujevjerja romanizma. Barijere predrasuda su popuštale. Božja Riječ, kojom je Luter isprobavao svaku doktrinu i svaki zahtjev, bila je kao dvosjekli mač, probijajući svoj put do srca ljudi. Na sve strane se budila želja za duhovnim napredovanjem. Na sve strane se osjećala takva glad i žeđ za pravednošću kakva se nije osjećala stoljećima. Oči naroda, tako dugo upravljene prema ljudskim ritualima i ljudskim posrednicima, sada su se obraćale, u pokajanju i vjeri, Hristu i to raspetome.

Spisi reformatora i njegova učenja dopirali su do svih hrišćanskih naroda. Djelo se proširilo do Švajcarske i Holandije. Prijepisi njegovih djela su prodirali u Francusku i u Španiju. U Engleskoj su njegova učenja primana kao riječi života. Istina se proširila i do Belgije i Italije. Hiljade su se budile iz svog smrtonosnog drijemeža u radost i nadu života u vjeri.

Luterov raskid sa Rimom

Rim je odlučio da uništi Lutera, ali je Bog bio njegova odbrana. Njegova učenja su se čula svugdje - u manastirima, u kolibama, u zamkovima plemića, na univerzitetima, u palatama kraljeva; i plemići su ustajali na sve strane da podupru njegove napore.

[258] U jednom pozivu imperatoru i plemićima Njemačke da stanu na strani reforme u hrišćanstvu, (343) Luter je pisao o papi: „Strašno je posmatrati čovjeka koji tvrdi za sebe da je Hristov zamjenik, kako pokazuje veličanstvenost s kojom se ne može uporediti nijedan imperator. Da li to biće liči na siromašnog Isusa ili na skromnog Petra? On je, kažu oni, gospodar svijeta. Međutim, Hrist, čiji zamjenik se on oholo naziva, ovako je rekao: ‘Moje carstvo nije od

ovoga svijeta!’ Mogu li se područja vlasti zamjenika prostirati dalje od područja njegovog nadređenog vladara?’”

Ovako je pisao o univerzitetima: „Veoma se plašim da će se univerziteti pokazati kao velika vrata pakla, ukoliko se ne budu marljivo potrudili da objasne Sveta pisma i da ih urežu u srca mladih. Nikome ne savjetujem da svoje dijete pošalje na mjesto na kojemu Pismo nema vrhovnu vlast. Svaka ustanova u kojoj ljudi nisu neprestano zaokupljeni Božjom Riječju mora postati pokvarena.”

Ovaj poziv se brzo proširio po cijeloj Njemačkoj i veoma snažno je uticao na ljude. Cijela nacija se podigla da podrži zastavu reforme. Luterovi protivnici, gonjeni željom da se osvete, nagovorili su papu da preduzme odlučne mjere protiv njega. Donesena je odluka da se njegove doktrine odmah osude. Šezdeset dana je bilo stavljeno na raspolaganje reformatoru i njegovim sljedbenicima da ih se odreknu, ukoliko to ne budu učinili biće isključeni iz Crkve.

Kada je papinska bula stigla do Lutera, on je rekao: „Ja je prezirem i napadam kao bezbožnu i lažnu... Njome je osuđen sam Hrist...Radujem se što moram da podnesem takva zla zastupajući najbolje od svih djela. Već osjećam još veću slobodu u svom srcu; jer na kraju, ja znam da je papa antihrist i da je njegov prijesto prijesto samoga Sotone.”

Međutim, riječ rimskog pontifeksa je i dalje imala svoju snagu. Tamnice, mučenja, i mač, to su bila oružja (344) sposobna da nametnu pokornost. Izgledalo je kao da sve ukazuje da se djelo reformatora približava svom kraju. Slabi i sujeverni su drhtali pred papinim dekretom, i iako je Luter uživao sveopšte simpatije, mnogi su smatrali da je život suviše dragocijen da bi izlagao opasnosti zbog djela reforme.

Četrdeset i osmo poglavlje—Napredovante Reformacite

Novi imperator, Karlo V, stupio je na prijesto u Njemačkoj i rimski poslanici su požurili da mu izraze svoje čestitanje, i da navedu monarha da svoju moć upotrijebi u borbi protiv Reformacije. Sa druge strane, izborni knez Saksonije, kojemu je Karlo u velikoj mjeri dugovao svoju krunu, zatražio je od njega da ne preduzima nikakve korake protiv Lutera sve dok mu ne pruži priliku da bude saslušan. Pažnja svih stranaka bila je onda upravljena na sabor svih njemačkih država koji se okupio u Vormsu kratko vrijeme poslije stupanja Karla na prijesto. Trebalo je da se na tom nacionalnom savjetu raspravlja o važnim političkim pitanjima i interesima; ali je izgledalo da su ona izgubila svaku važnost kada su se uporedila s predmetom monaha iz Vitenberga.

Karlo je već ranije zatražio od izbornog kneza da dovede Lutera sa sobom na sabor, uvjeravajući ga da će reformator biti zaštićen od svakog nasilja, i da će mu biti dozvoljeno da o spornim pitanjima slobodno raspravlja s nekom ovlašćenom osobom. I sam Luter je bio željan da se pojavi pred imperatorom.

Luterovi prijatelji su bili uplašeni i zbunjeni. Poznavajući predrasude i neprijateljstvo koje su protivnici gajili protiv Lutera, plašili su se da čak ni carska garancija neće biti poštovana, pa su ga preklinjali da ne dovodi u opasnost svoj život. On je odgovorio: „Papisti ne žele da dođem (346) u Vorms, oni traže moju osudu i moju smrt. Meni to nije važno. Nemoje se moliti za mene, već se molite za Božju Riječ!”

Luter pred Saborom

I konačno se Luter našao pred Saborom. Imperator je sjedio na prijestolju. Bio je okružen najuglednijim ličnostima u imperiji. Nikada se nijedan čovjek nije pojavio pred veličanstvenijim skupom

od ovoga pred kojim je Martin Luter morao da odgovara za svoju vjeru.

Već je i sama činjenica da je uspio da se pojavi značila pobjedu vjere. Da čovjek kojega je papa prokleo treba da se pojavi na sudu pred drugim tribunalom stvarno je značila odbacivanje pontifeksove vrhovne vlasti. Reformator, stavljen pod prokletstvo, čovjek kojemu je papa oduzeo pravo da pripada ljudskom društvu, dobio je carsku zaštitu i priliku da bude saslušan pred najvišim dostojanstvenicima nacije. Rim mu je zapovjedio da učuti, a on se spremao da progovori u prisutnosti hiljada ljudi okupljenih sa svih strana, iz cijelog hrišćanstva. Smiren i spokojan, a ipak veličanstveno hrabar i plemenit, stajao je kao Božji svjedok pred velikanima ove zemlje. Luter je dao odgovor smirenim i skromnim glasom, bez vikanja ili uzbuđenja. Njegov nastup je bio uzdržan i pun poštovanja, ali je pokazivao sigurnost i radost kojima je iznenadio okupljene. [260]

Oni koji su tvrdoglavo zatvarali svoje oči pred svjetlošću, odlučni da se ne daju osvjedočiti istinom, bili su bijesni zbog siline Luterovih riječi. Kada je prestao da govori, predstavnik Sabora mu je ljutito prigovorio: „Niste dali odgovor na pitanje koje vam je bilo postavljeno...Od vas se zahtijeva da date jasan i precizan odgovor... Hoćete li se ili se nećete odreći?”

Reformator je odgovorio: „Pošto vaše najuzvišenije veličanstvo i vaše visoko dostojanstvo zahtijevaju od mene (347) jasan, jednostavan i precizan odgovor, ja ću vam ga dati i on glasi ovako: ja ne mogu podrediti svoju vjeru ni papi ni saborima, jer je jasno kao dan da su često griješili i suprotili se jedni drugima. Ukoliko, dakle, nisam osvjedočen svjedočanstvom Pisma ili najjasnijim rasuđivanjem, ukoliko nisam osvjedočen uz pomoć tekstova koje sam citirao, i ukoliko oni ne pokažu da moja savjest ostaje vezana uz Riječ Božju, ja se ne mogu i neću odreći, jer nije sigurno za hrišćanina da govori nasuprot svojoj savjesti. Tu ja stojim i ne mogu drukčije; tako mi Bog pomogao. Amin!”

I tako je ovaj pravedni čovjek ostao na sigurnom temelju Božje Riječi. Nebeska svjetlost je obasjavala njegovo lice. Njegova veličina i neporočnost njegovog karaktera, njegova smirenost i radost u srcu, sve se to pokazalo pred svima dok je on svjedočio protiv sila zablude i o nadmoćnosti vjere koja je pobedila svijet.

Čvrst kao stijena je stajao, dok su se najsnažniji talasi svjetovne [261]

sile nemoćno odbijali od njega. Jednostavna snaga njegovih riječi, njegovo neustrašivo držanje, njegovo smireno, rječito izražavanje, neukrotiva odlučnost koja se pokazivala u svakoj riječi i djelu, sve je to ostavilo dubok utisak na cijeli skup. Bilo je očigledno da ga niko ne može nagovoriti, ni obećanjima ni prijetnjama, da se pokori vlasti Rima.

Hrist je progovorio preko Luterovog svjedočenja sa siliom i veličinom koja je za neko vrijeme i prijatelje i neprijatelje ispunjavala strahopoštovanjem i divljenjem. Božji Duh je bio prisutan na tom saboru, utičući na srca velikana cijele imperije. Nekoliko knezova je otvoreno priznalo pravednost Luterovog djela. Mnogi su bili osvjedočeni u istinu, ali je kod nekih to osvjedočenje bilo kratkotrajne (348) prirode. Postojala je i jedna grupa koja u to vrijeme nije otkrila svoje osvjedočenje, ali koja je, proučivši sama za sebe Sveto pismo, kasnije u budućnosti s velikom smjelošću stala na stranu Reformacije.

Izborni knez Fridrih s velikim strahovanjem je gledao na Luterovo pojavljivanje pred saborom, i sa dubokim uzbuđenjem je slušao njegovo izlaganje. Radovao se doktorovoj hrabrosti, čvrstini i samopouzdanju i bio je ponosan što igra ulogu njegovog zaštitnika. Uporedio je strane u sukobu i vidio da mudrost papa, kraljeva i prelata ništa ne vrijedi pred silom istine. Romanizam je doživio poraz koji će se osjećati među svim narodima i u sva vremena.

Da je reformator ustuknuo u samo jednom pitanju, Sotona i njegove vojske bi postigli pobjedu. Međutim, njegova nepokolebljiva čvrstina je bila sredstvo da se Crkva oslobodi i da počne nova i bolja era. Uticaj toga jednoga čovjeka, koji se usudio da razmisli i da djeluje samostalno u vjerskim pitanjima, trebalo je da djeluje na Crkvu i na svijet, ne samo u njegovo vrijeme, već i u svim budućim naraštajima. Njegova čvrstina i vjernost će hrabriti ostale sve do kraja vremena, koji će prolaziti kroz slična iskustva. Moć i veličanstvo samoga Boga uzdigli su se iznad sabora ljudi, iznad Sotonine moćne sile.

[262] Vidjela sam da je Luter bio vatren i revnistan, neustrašiv i smion u ukoravanju grijeha i u zastupanju istine. Nije obraćao pažnju na zle ljude ili na demone; znao je da na svojoj strani ima Onoga koji je moćniji od svih njih. Luter je imao revnosti, hrabrosti, smjelosti, ali je ponekad bio u opasnosti da ide u krajnost. Međutim, Bog je

podigao Melanhtona, koji je po karakteru bio njegova suprotnost, da pomogne Luteru u usmjeravanju djela Reformacije. Melanhton je bio plašljiv, stidljiv, oprezan i imao je (349) veliko strpljenje. Bio je veoma mio Gospodu. Njegovo poznavanje Pisma bilo je veliko, njegovo rasuđivanje i mudrost na visokom nivou. Njegova ljubav prema Božjem djelu bila je ista kao i Luterova. Srca ove dvojice ljudi Bog je povezao, bili su nerazdruživi prijatelji. Luter je bio od velike pomoći Melanhtonu kada je ovaj bio u opasnosti da bude strašljiv ili polagan, a Melanhton je sa svoje strane priskakao u pomoć Luteru kada je ovaj bio u opasnosti da djeluje suviše brzo i nepromišljeno.

Melanhtonova dalekosežna opreznost često je odvrćala nevolje koje bi zadesile djelo reforme da je odluka bila prepuštena samo Luteru; a često djelo ne bi ni išlo naprijed da je Melanhton imao priliku da sam odlučuje. Mudrost Božja se pokazala kada je izabrao tu dvojicu ljudi da obavljaju i unapređuju delo Reformacije.

Prosvjetljenje Engleske i Škotske

Dok je Luter otvarao zatvorenu Bibliju njemačkom narodu, Tindal je bi naveden Božjim Duhom da to isto djelo obavi u Engleskoj. On je bio revnosta proučavalac Biblije, i neustrašivo je objavljivao svoje osvjedočenje o istini, tražeći da se sva učenja podlože probi Božje Riječi. Njegova revnost nije mogla drugo nego da probudi protivljenje romanista. Učeni katolički doktor koji se upustio u raspravu s njime, onako je uzviknuo: „Bilo bi bolje za nas da ostanemo bez Božjeg zakona, nego bez papinog!” Tindal je odgovorio: „Ja prkosim i papi i svim njegovim zakonima; i ako mi Bog bude produžio život, neće proći mnogo godina i ja ću učiniti da dječak koji ide za plugom bolje poznaje Bibliju od tebe!”

Namjera koju je počeo da gaji, naime, da narodu ponudi Novi zavjet na njegovom jeziku, bila je potvrđena i on se smjesta bacio na posao da je ostvari. Cijela Engleska (350) je naizgled ustala protiv njega, pa je odlučio da utočište potraži u Nemačkoj. Ovde je počeo da štampa Novi zavjet na engleskom jeziku. Uskoro je bilo dovršeno tri hiljade primjeraka Novoga zavjeta, a iste godine izašlo je još jedno izdanje.

On je konačno posvjedočio za svoju vjeru mučeničkom smrću, ali je oružje koje je pripremio omogućilo drugim vojnicima da se bore i biju bitke u toku svih stoljeća sve do naših dana.

U Škotskoj je evanđelje našlo svog pobornika u liku Džona Noksa. Ovaj iskreni reformator se nikoga nije plašio. Plamen mučeništva, koji je buktao oko njega, mogao je samo da oživi njegovu revnost i da je podstakne još više. Dok se sjekira tiranina prijeteći podizala nad njegovom glavom, on se nije povlačio, zadajući snažne udarce čas na lijevu, čas na desnu stranu, da uništi idolopoklonstvo. I tako se držao svoga cilja, moleći se i bijući bitke Gospodnje, sve dok Škotska nije stekla slobodu.

U Engleskoj, Latimer je s propovjedaonice podržavao pomisao da se Biblija mora čitati na jeziku naroda. Začetnik Svetoga pisma, govorio je on, „je sam Bog” i njegovo Pismo učestvuje u moći i trajnosti svoga autora. „Jer nema kralja, imperatora, vlastodršca ili upravitelja ...koji nije obavezan da sluša ...Njegovu svetu Riječ.” „Nemojmo tražiti druge puteve, nego neka nas usmjerava Božja Riječ. Nemojmo se ravnati prema našim precima, niti se truditi da činimo ono što su oni činili, već ono što je trebalo da čine.”

Barns i Frit, vjerni Tindalovi prijatelji, ustali su da brane istinu. Ridli i Kranmer su pošli za njima. Ovi prvaci engleske Reformacije su bili obrazovani ljudi, i većina od njih je bila visoko cijenjena i u rimskim krugovima zbog svoje revnosti i pobožnosti. Njihovo protivljenje papinstvu bilo je posljedica (351) njihovog poznavanja zabluda Svete stolice. Njihovo poznavanje misterija Vavilona davalo je još veću snagu njihovom svjedočenju protiv njega.

Veliko načelo koje su podržavali Tindal, Frit, Latimer i Ridli bilo je načelo Božjeg autoriteta i dovoljnosti svetih Pisama. Oni su odbacivali navodni autoritet papa, koncila, otaca i kraljeva i njihovo pravo da vladaju savješću u vjerskim pitanjima. Biblija je bila njihovo mjerilo, i njime su odmjeravali sve doktrine i sve zahtjeve. Vjera u Boga i u Njegovu Riječ održavala je te posvećene ljude dok su davali svoj život na lomači.

Četrdeset i deveto poglavlje—Zastot U Napredovantu

[264]

Reformacija se nije, kao što mnogi pretpostavljaju, zaustavila s Luterom. Trebalo je da se nastavi i razvija sve do kraja svjetske historije. Luter je imao zadatak da drugima prenese svjetlost kojom ga je Bog u svom providenju obasjao; ali on ipak nije primio cjelokupnu svjetlost koja je bila namijenjena svijetu. Od njegovog vremena do sada, nova svjetlost je neprestano obasjavala Pismo, i nove istine su se neprestano otkrivale.

Luter i njegovi saradnici su obavili plemenito djelo za Gospoda; ali, odrastajući u krilu rimske Crkve, vjerujući u njene doktrine i braneći ih, nisu mogli, niti se moglo od njih očekivati, da proniknu u sve njene zablude. Njihov zadatak je bio da raskinu okove Rima i da Bibliju ponude svijetu; ali je ostalo još mnogo važnih istina koje su propustili da otkriju i teških zabluda koje nisu odbacili. Većina od njih je nastavila da svetkuje nedjelju kao sveopšte prihvaćeni dan sedmičnog odmora i bogoslužjenja. Međutim, bilo je među njima i nekih, koji su svjetovali dan odmora po četvrtoj zapovijesti. Među reformatorima Crkve časno mjesto treba dati onima koji su ustali da brane istine koje su uglavnom od svih, čak i od protestanata, bile zanemarene (353) - onima koji su podržavali obaveznost četvrte zapovijesti, obaveznost biblijskog dana odmora. Kada je Reformacija prognala tamu koja je pokrivala cjelokupno hrišćanstvo, u mnogim zemljama su poštovaoci subote izašli na svjetlost dana.

Oni koji su primili velike blagoslove Reformacije nisu nastavili da idu naprijed putem kojim je tako plemenito krenuo Luter. Neko-liko vjernih ljudi je ustajalo s vremena na vrijeme da objave neke nove istine i da razotkriju dugogajene zablude, ali je većina, slično Judejcima iz Hristovog vremena, ili romanistima iz Luterovog doba, bila zadovoljna da vjeruje onako kako su vjerovali njihovi očevi, i da živi kako su oni živjeli. I zato se religija ponovo izopačila u formalizam; zablude i sujevjerja koja bi bila odbačena da je Crkva nastavila da korača u svjetlosti Božje Riječi, ponovo su se vratila

[265]

i zavladała životom ljudi. I tako je duh, nadahnut Reformacijom, postepeno izumirao, sve dok nije zavladała skoro isto tako velika potreba za reformom u protestantskim Crkvama kakva je bila u katoličanstvu u Luterovo doba. Vladala je tako velika duhovna otupljenost, isto poštovanje mišljenja ljudi, isti duh svjetovnosti, isto zamjenjivanje učenja Božje Riječi ljudskim teorijama. Oholost i neuravnoteženost su se podupirale pod maskom religije. Crkve su se pokvarile sjedinjujući se sa svijetom. I tako su bila oborena upravo ona velika načela za koja su Luter i njegovi saradnici toliko mnogo učinili i zbog koji su toliko pretrpjeli.

Kada je Sotona uvidio da nije uspio da skrši istinu nasiljem i progonstvima, ponovo se vratio istom planu nagodbi koji je doveo do velikog otpada i do stvaranja rimske Crkve. Naveo je hrišćane da se udruže, ali ne s neznabošcima, (354) već s onima koji su se, svojim obožavanjem boga ovoga svijeta, pokazali kao isto tako veliki idolopoklonici.

Sotona više nije uspijevaó da Bibliju zadrži daleko od ljudi, ona je bila stavljena nadohvat ruke svima. Međutim, naveo je hiljade da prihvate njena lažna tumačenja i nezdrave teorije o njoj, i da se ne potrude da istražuju Pisma i da sami saznaju istinu. On je izopačio biblijske doktrine, pa su tradicije, koje će upropastiti milione, pustile duboko korjenje. Crkva je uzdizala i branila te tradicije, umjesto da se trudi oko istina koje su jednom bile date svetima. I iako potpuno nesvjesni svoga stanja i opasnosti koje im prijete, Crkva i svijet su se brzo približavali najsvečanijem i najvažnijem razdoblju istorije ove zemlje - razdoblju otkrivenja Sina čovječjeg.

Pedeseto poglavlje—Vitest Prvoga Anđela

[266]

Proročanstvo o vijesti prvoga anđela, objavljeno u 14. poglavlju Otkrivenja, našlo je svoje ispunjenje u adventističkom pokretu 1840-44. godine. I u Evropi i u Americi, ljudi vjere i molitve bili su duboko uzbuđeni kada je njihova pažnja bila usmjerena prema proročanstvima i kada su, prateći nadahnute izvještaje, našli ubjedljive dokaze da je kraj svemu pred vratima. Božji Duh je nadahnuo svoje sluge da upute opomenu. Blizu i daleko širila se vijest vječnog evanđelja: „Bojte se Boga i podajte mu slavu, jer dođe čas suda njegovah (Otkrivenje 14,7)

Kuda god da su misionari odlazili, odjekivala je i radosna vijest O Hristovom skorom dolasku. U raznim zemljama nailazili su na usamljene grupe hrišćana, koji su, samo zahvaljujući proučavanju Pisma, došli do uvjerenja da je Spasiteljjev dolazak blizu. U nekim dijelovima Evrope, u kojima su zakoni bili tako strogi da su zabranjivali propovijedanje doktrine o Hristovom dolasku, mala djeca su bila pokrenuta da je objavljuju, pa su mnogi imali priliku da čuju svečanu opomenu.

Vilijamu Mileru i njegovim saradnicima bilo je povjereno da tu vijest objave u Americi i svjetlost zapaljena njihovim radom zasijala je i u udaljenim zemljama. Bog je poslao svoga anđela da djeluje na srce tog farmera koji nije vjerovao u Bibliju i da ga navede (356) da pretražuje proročanstva. Anđeli Božji su stalno posjećivali tog izabranika da bi usmjerili njegove misli i prosvjetlili njegovo razumijevanje proročanstava koja su uvijek bila nejasna Božjem narodu. Početak lanca istine je bio stavljen u njegove ruke i on je bio naveden da istražuje kariku za karikom, sve dok nije počeo da sa divljenjem i strahopoštovanjem prilazi Božjoj Riječi. Vidio je u njoj savršeni lanac istine. Ta Riječ, koji je on nekada proglašavao nenadahnutom, sada se otvarala pred njegovim očima u svoj svojoj ljepoti i slavi. Vidio je da jedan tekst Pisma objašnjava drugi i kada bi jedan tekst bio zatvoren njegovom razumijevanju, nalazio bi u drugim dijelovima Riječi tekstove koji bi ga objašnjavali.

[267]

Prilazio je zato svetoj Božjoj Riječi s radošću, s dubokim obzirom i strahopoštovanjem.

I dok je slijedio proročanstva, vidio je da stanovnici ove zemlje žive u završnim trenucima istorije ovoga svijeta, a ne znaju da je tako. Gledao je Crkve, i vidio da su pokvarene; da su svoja osjećanja uskratili Hristu i usmjerile ih prema svijetu; da traže svjetovne časti umjesto časti koja im se ukazuje odozgo. Težile su za svjetovnim bogatstvima umjesto da sabiru sebi blago na Nebu. Mogao je da vidi licemjerstvo, tamu i smrt na sve strane. I njegov duh se uzbunio u njemu. Bog ga je pozvao da ostavi svoju farmu, kao što je pozvao Jelisija da ostavi volove i svoje područje rada i da pođe za Ilijom.

Drhteći, Vilijam Miler je počeo da objašnjava narodu misterije carstva Božjega, vodeći svoje slušaoce kroz proročanstva o drugom Hristovom dolasku. Svjedočanstva Biblije koja su ukazivala na Hristov dolazak u toku 1843. godine probudila su sveopšti interes. Mnogi su bili osvjedočeni da su dokazi na temelju proročkih razdoblja vjerodostojni (357) i, odbacujući svoja dotadašnja mišljenja, radosno prohvatali istinu. Neki pastori su mijenjali svoja posebna uvjerenja i osjećanja, ostavljali svoje dohotke i svoje crkve, i zajedno s njime počeli da objavljuju drugi Isusov dolazak.

Bilo je, međutim, samo malo pastora koji su prihvatili ovu vijest; pa je ona najvećim dijelom bila prepuštena skromnim vjernicima. Farmeri su napuštali svoja polja, mehaničari svoje alate, trgovci svoje radnje, profesionalci svoje položaje; ali je ipak broj radnika bio mali kada bi se uporedio s veličinom posla koji se morao obaviti. Stanje bezbožne Crkve i svijeta koji je ogrezao u bezakonju opterećivalo je duše ovih istinskih stražara i oni su spremno trpjeli napore, odricanja i patnje samo da bi mogli da pozovu ljude da se pokaju za spasenje. Iako mu se Sotona protivio, djelo je istrajno napredovalo, i mnoge hiljade ljudi i žena su prihvatale vijest o Hristovom drugom dolasku.

[268]

Veliko vjersko buđenje

Na sve strane se čulo prodorno svjedočanstvo koje je opominjalo grešnike, i svjetovne ljude i vjernike, da bježe od gnjeva koji dolazi. Slično Jovanu Krstitelju, Hristovom preteči, propovjednici su stavljali sjekiru na korijen drvetu i tražili od svih da donose rodove

dostojne pokajanja. Njihovi uzbuđeni pozivi izrazito su se razlikovali od uvjeravanja u mir i sigurnost sa velikih propovjedaonica, i gdje god bi vijest bila objavljena, pokretala bi srca ljudi.

Jednostavno, neposredno svjedočanstvo Pisma, praćeno silom Svetoga Duha, imalo je osvjedočavajući moć kojoj su se samo rijetki mogli oduprijeti. Formalno religiozni ljudi bili su trgnuti iz svoje lažne sigurnosti. Vidjeli su svoj otpad, svoju svjetovnost, i nevjerovanje, svoju oholost i sebičnost. Mnogi su tražili Gospoda s pokajanjem i poniznošću. Osjećanja (358) koja su tako dugo bila posvećena zemaljskim poslovima sada su bila upravljena prema Nebu. Božji Duh je počivao na njima, i sa srcima koja su bila omekšana i pokorena Bogu, i oni su se pridruživali upućivanju poziva: „Bojte se Boga i podajte mu slavu, jer dođe čas suda njegova!” (Otkrivenje 14,7)

Grešnici su se pitali sa suzama u očima: „Šta treba da činim da se spasem?” Oni čiji su životi bili obilježeni nepoštenjem bili su željni da poprave učinjeno. Svi koji su našli svoj mir u Hristu, čeznuli su da i drugi podijele s njima blagoslove. Srca roditelja okretala su se prema djeci i srca djece prema njihovim roditeljima. Barijere oholosti i uzdržanosti bile su obarane. Dolazilo je do iskrenih priznanja učinjenih zala i članovi domaćinstva su se trudili oko spasenja onih koji su im bili najbliži i najdraži.

Često su se čuli glasovi iskrenog posredovanja pred Bogom. Na sve strane je bilo duša koje su se u velikom duševnom strahu borile s Bogom. Mnogi su se borili po cijele noći u molitvi da steknu sigurnost da su im grijesi oprošteni ili za obraćenje svojih rođaka i susjeda. Ta iskrena, odlučna vjera postizala je svoje ciljeve. Da je Božji narod nastavio da bude toliko istrajan u svojim molitvama, šaljući svoje molbe prema prijestolju blagodeti, stekao bi daleko bogatija iskustva od onih koja sada ima. Ima suviše malo molitava, suviše malo iskrenog osvjedočenja u grijeh; pa nedostatak žive vjere ostavlja mnoge lišene blagodeti koji nam je naš milostivi Otkupitelj tako bogato stavio na raspolaganje.

Pripadnici svih društvenih slojeva dolazili su na adventističke sastanke. Bogati i siromašni, ponositi i skromni, bili su, iz različitih razloga, željni da sami čuju doktrinu o drugom Hristovom dolasku. Gospod je zauzdavao duh protivljenja dok su Njegove sluge objašnjavale razloge svoje vjere. Ponekad su dokazi bili slabi; ali (359)

je Božji Duh davao sili božanskoj istini. Na tim sastancima jednostavno se osjećala prisutnost svetih anđela, i mnogi su svakoga dana pristupali društvu vjernika. Dok su se dokazi o Hristovom skorom dolasku ponavljali, beskrajno mnoštvo je slušalo bez daha ove svečane poruke. Činilo se kao da se Nebo i zemlja približavaju jedno drugome. Božja sila kao da se osjećala na starima i mladima, ali i na onima srednjih godina. Ljudi su odlazili svojim domovima s hvalom na usnama, i radosni glasovi su odjekivali kroz tihu noćnu atmosferu. Niko među onima koji su posjećivali te sastanke nikada neće zaboraviti te prizore pune najdublje predanosti.

Protivljenje

Objavljivanje određenog vremena Hristovog drugog dolaska izazvalo je veliko protivljenje mnogih pripadnika svih društvenih slojeva, od pastora na propovjedaonici do najnemirnijeg grešnika koji je ustajao protiv Neba. „Niko ne zna ni dana ni časa!” - čulo se jednako i iz usta licemjernih pastora i drskih rugača. Oni su zatvorili svoje uši za jasno i skladno objašnjenje tekstova kojima su oni koji su ukazivali na završetak proročkog razdoblja i na znake koje je sam Hrist prekao kao dokaze svog dolaska.

Mnogi koji su tvrdili da vole Spasitelja govorili su da nemaju ništa protiv propovijedanja Njegovog dolaska, već da se samo protive utvrđivanju vremena. Božje svevideće oko je čitalo njihova srca. Oni nisu htjeli da čuju o Hristovom dolasku da sudi svijetu po pravdi. Oni su bili nevjerne sluge, njihova djela nisu mogla izdržati pregled Boga koji ispituje srca, pa su se plašili da sretnu svoga Gospoda. Slično Judejcima u vrijeme Isusovog prvog dolaska, nisu bili spremni da radosno dočekaju Isusa. Sotona i njegovi anđeli su likovali i izricali uvrede (360) u lice Hristu i njegovim anđelima da ljudi koji se izdaju za Njegov narod imaju tako malo ljubavi prema Njemu da ni ne žele Njegov dolazak.

Nevjerni stražari su ometali napredovanje Božjeg djela. Kada se narod podigao i počeo da se raspituje za put spasenja, te starješine su se postavile između naroda i istine, trudeći se da stišaju njegov strah time što su mu lažno tumačili Božju Riječ. U tom naporu sjedinili su se Sotona i neposvećeni pastori, vičući: mir, mir, kada Gospod nije najavljavao mir. Slično farisejima iz Hristovog doba, mnogi su sami

odbijali da uđu u carstvo Božje, dok su istovremeno sprječavali da uđu one koji su htjeli da se spasu. Krv tih duša tražiće se iz njihovih ruku.

Gdje god se objavljivala vijest istine, najskromniji i najodaniji su je prvi prihvatili. Oni koji su sami za sebe proučavali Bibliju nisu mogli da ne vide nebiblijski karakter popularnog tumačenja proročanstava, i kada god narod nije bio zaveden naporima sveštenstva da pogrešno protumači i izopači istinu, kada god je sam za sebe proučavao Bibliju, trebalo je da doktrinu o drugom Hristovom dolasku samo uporedi s Biblijom da bi se potvrdio njen božanski autoritet.

Mnoge su progonila njihova neobraćena braća. Da bi zadržali svoj položaj u Crkvi, neki su pristali da ćute o svojoj nadi, ali su drugi smatrali da im odanost Bogu ne dozvoljava da sakrivaju istinu koju im je Bog povjerio. Mnogi su bili isključeni iz zajedništva Crkava bez ikakvog razloga, osim što su glasno govorili o svojoj nadi u drugi Hristov dolazak. Onima koji su podnosili nevolje zbog svoje vjere veoma dragocijene su postale riječi proroka: „Braća vaša koja omrznuše na vas i koja vas istjeraše imena mojega radi, rekoše: neka se Gospod poslavi, (361) ali će se On pojaviti vama na radost i oni će se posramiti.” (Izaija 66,5)

Božji anđeli su s najdubljim interesovanjem pratili rezultate objavljivanja opomene. Kada su Crkve kao cjelina odbacile poruku, anđeli su žalosno odvrtili svoje lice od njih. Međutim, u Crkvama je bilo mnogo onih koji do tada nisu bili stavljeni na probu hoće li prihvatili ili odbaciti vijest o drugom dolasku. Mnoge su prevarili muževi, žene, roditelji, ili djeca, i naveli ih da povjeruju da je grijeh i samo slušati jeresi koje propovjedaju adventisti. Anđeli su dobili zadatak da vjerno paze na takve duše; jer je trebalo da ih još jedna svjetlost obasja s Božjeg prijestolja.

Pripremi se da sretnoš Gospoda

[271]

S neizrecivom željom su oni koji su prihvatili vijest iščekivali dolazak svoga Spasitelja. Vrijeme kada su smatrali da će doći bilo je pred vratima. Očekivali su taj trenutak sa smirenim dostojanstvom. Počivali su u slatkom zajedništvu s Bogom, uživajući unaprijed u miru koji će biti njihov dio u svijetloj budućnosti. Nijedan od

onih koji su iskusili tu nadu i to povjerenje, ne može da zaboravi te dragocijene trenutke očekivanja. Svjetovni poslovi su najvećim dijelom bili zanemareni tih posljednjih sedmica. Vjernici su pažljivo ispitivali svaku misao i svaku naklonost svoga srca kao da se nalaze na samrtničkoj postelji i da će za nekoliko sati zatvoriti svoje oči za sve što je zemaljsko. Niko se nije potrudio da načini posebnu „odjeću za uznesenje”, ali su svi osjećali potrebu za unutrašnjim osvjedochenjem da su spremni za susret s Spasiteljem; njihova bijela odjeća bila je neporočnost njihove duše, karaktera očišćenog od grijeha posredničkom Hristovom krvlju.

Bog je odlučio da stavi na probu svoj narod. Njegova ruka je prekrila pogrešku u izračunavanju proročkih razdoblja. Čekaoci nisu otkrili pogrešku, niti su je (362) otkrili njihovi najobrazovaniji protivnici. Takvi su govorili: „Vaše izračunavanje proročkih razdoblja je pravilno. Neki veliki događaj treba da se dogodi, ali se neće dogoditi ono što gospodin Miler nagovještava; biće to obraćenje svijeta, a ne drugi Hristov dolazak.”

Očekivano vrijeme je prošlo, a Hrist se nije pojavio da izbavi svoj narod. Oni koji su s iskrenom vjerom i ljubavlju očekivali svoga Gospoda doživjeli su gorko razočaranje. Međutim, Gospod je izvršio svoju namjeru; on je isprobao srca onih koji govorili da očekuju Njegov dolazak. Među njima je bilo mnogo onih koji nisu bili pokrenuti nikakvom uzvišenijom pobudom osim strahom. Njihovo ispovijedanje vjere nije uticalo na njihova srca ili na njihov život. Kada se očekivani događaj nije zbio, te osobe su izjavile da se nisu razočarale; nikada nisu ni vjerovale da će Hrist doći. Bile su među prvima koji su se rugali žalosti iskrenih vjernika.

Ipak, Isus i svi nebeski anđeli s ljubavlju i saučešćem su gledali okušane i vjerne, a ipak razočarane vjernike. Da se veo koji je odvajao vidljivo od nevidljivoga mogao ukloniti, vidjeli bi se anđeli kako stoje pored ovih nepokolebljivih duša i štite ih od Sotoninih strijela.

Pedeset i prvo poglavlje—Vijest Drugog Anđela

[272]

Crkve koje su odbile da prime vijest prvog anđela odbacile su svjetlost s Neba. Ta vijest im je bila upućena u milosti da ih podigne da uvide svoje pravo stanje svjetovnosti i otpada i da se pripreme da sretnu svoga Gospoda.

Poruka prvog anđela bila je objavljena da bi se Hristova Crkva odvojila od pokvarenog uticaja svijeta. Međutim, veze, koje su, čak i one koji su se izdavali za hrišćane, povezivale sa svijetom bile su mnogo čvršće od onih koje su ih vukle prema Nebu. Oni su odlučili da slušaju glasove svjetovne mudrosti, i da se odvrte od vijesti istine koja je stavila na probu njihova srca.

Bog upućuje svoju svjetlost da bi je ljudi prihvatili i poslušali, a ne da bi je prezreli i odbacili. Svjetlost koju On šalje postaje tama za one koji je ne poslušaju. Kada Božji Duh prestane da upisuje istinu u srce čovjeku, onda svako slušanje postaje uzaludno, i svako propovijedanje bez rezultata.

Kada su Crkve odbacile Božji savjet time što su odbile vijest o drugom dolasku, i Gospod je njih odbacio. Poslije prvog anđela došao je drugi, koji je objavljivao: „Pade, pade Vavilon, grad veliki, jer je učinio da svi narodi piju od vina gnjeva zbog bluda njegova.” (Otkrivenje 14,8) Čekaoci drugog dolaska su shvatili da ova vijest najavljuje (364) moralni pad crkava zbog njihovog odbacivanja prve vijesti. Poruka: „Pade, pade Vavilon...” bila je objavljena u ljeto 1844. godine, i imala je kao posljedicu da se oko pedeset hiljada ljudi povuklo iz tih Crkava.

Oni koji su propovijedali prvu vijest nisu namjeravali niti očekivali da će doći do podjele u Crkvama ili do obrazovanja novih nezavisnih organizacija. Kaže Vilijam Miler: „U cjelokupnom svom radu nikada nisam imao želju ili pomisao da uspostavim neku odvojenu grupu izvan postojećih denominacija, ili da ukažem prednost nekoj od njih na račun drugih. Želio sam da budem na blagoslov svima. Smatrajući da će se svi hrišćani radovati mogućnosti Hristovog dolaska, i da oni koji ne gledaju onako kako ja gledam neće zato

[273]

ništa manje voljeti one koji prihvate ovu doktrinu, nisam ni pomišljao da će se ikada pokazati potreba za nekim zasebnim sastancima. Moj cjelokupni cilj bila je želja da obraćam duše Bogu, da obavijestim svijet o sudu koji se približava, i da pokrenem svoje bližnje da obave onu pripremu srca koja će ih osposobiti da dočekaju svoga Boga u miru. Velika većina onih koji su se obratili mojim radom priključila se postojećim Crkvama. Kad bi se pojedinci obratili meni da me upitaju kakva je njihova dužnost, uvijek sam im govorio da idu tamo gdje će se osjećati kao kod kuće; i, upućujući takve, nikada nisam nijednoj Crkvi davao prednost.”

Neko vrijeme mnoge Crkve su odobravaće njegov rad, ali kada su se odlučile protiv istine o drugom dolasku, poželjele su da suzbiju svaku raspravu o toj temi. Oni koji su prihvatili doktrinu bili su na taj način stavljeni na veliku probu i bili su zbunjeni. Voljeli su svoje Crkve, oklijevali da se odvoje od njih; ali, izloženi ruganju i pritisku, bez prava da govore o svojoj nadi, ili da (365) prisustvuju propovijedima o Gospodnjem dolasku, mnogi su konačno ustali i odbacili jaram koji im je bio nametnut.

Čekaoci, videći da Crkve odbacuju svjedočanstvo Božje Riječi, nisu ih više mogli smatrati dijelom Hristove Crkve, „stubom i tvrđom istine”; i kada je poruka „pade, pade Vavilon” počela da se propovijeda, smatrali su da je opravdano da raskinu svoje dotadašnje veze.

Poslije odbacivanja vijesti prvog anđela, u Crkvama je došlo do žalosne promjene. Kada se istina odbaci, zabluda se prihvata i njeguje. Ljubav prema Bogu i vjera u Njegovu Riječ se hladi. Crkve su ožalostile Gospodnjega Duha i On se u velikoj mjeri povukao iz njihove sredine.

Vrijeme odlaganja

[274] Kada je 1843. godina potpuno prošla neobilježena Isusovim dolaskom, oni koji su u vjeri očekivali Njegov dolazak bili su neko vrijeme prepušteni sumnji i zbunjenosti. Ali, bez obzira na svoje razočaranje, mnogi su nastavili da istražuju Pisma, ispitujući ponovo dokaze svoje vjere, pažljivo proučavajući proročanstva da bi stekli dalju svjetlost. Svjedočenje Biblije u korist njihovog vjerovanja izgledalo im je jasno i nesumnjivo. Znaci koji se nisu mogli pogrešno

protumačiti ukazivali su na blizinu Hristovog dolaska. Vjernici nisu mogli da objasne svoje razočaranje; iako su osjećali da ih je Bog vodio u njihovom iskustvu iz prošlosti.

Njihova vjera je bila veoma ojačana neposrednom i snažnom primjenom onih tekstova koji su govorili vremenu odlaganja. Još 1842. godine Božji Duh je pokrenuo Čarlsa Fiča da sačini proročku kartu, koju su čekaoci Hristovog dolaska svesrdno prihvatili kao ispunjenje zapovijesti date (366) proroku Avakumu da „zapiše viđenje i da ga objasni na tablicama” Međutim, niko nije obratio pažnju na vrijeme odlaganja koje je najavljivalo to proročanstvo. Poslije razočaranja, puno značenje ovog teksta postalo je očigledno. Ovako je govorio prorok: „Zapiši viđenje i objasni ga na tablicama da razumije onaj koji ga čita. Jer je viđenje za određeno vrijeme, približava se svome ispunjenju i neće prevariti: iako će okasniti, sigurno će doći i neće se zadržati.” (Avakum 2,2.3)

Čekaoci Hristovog dolaska su se radovali što je Onaj koji je od početka znao kraj gledao unaprijed kroz vjekove, što je vidio njihovo razočaranje i što im je uputio riječi ohrabrenja i nade. Da nije bilo tih tekstova u Bibliji koji su pokazivali da se nalaze na pravom putu, njihova vjera bi se ugasila u tom teškom trenutku.

U paraboli o deset djevojaka, Evanđelje po Mateju 25, iskustvo ovih čekalaca je bilo opisano događajima na jednoj istočnjačkoj svadbi. „I onda će carstvo nebesko biti kao deset djevojaka koje uzeše žiške svoje i iziđoše u susret ženiku.” „I kada ženik zakasni, zadržjemaše sve i pozaspashe.”

Široko rasprostranjeni pokret za vrijeme objavljivanja vijesti prvog anđela odgovarao je izlasku djevojaka, dok je istek vremena očekivanja, razočaranje, i odlaganje dolaska predstavljeno kašnjenjem ženika. Pošto je određeno vrijeme isteklo, istinski vjernici su i dalje ostali sjedinjeni u vjeri da je kraj svemu pred vratima; ali je uskoro postalo očigledno da gube, bar u izvjesnoj mjeri, svoju revnost i odanost, i da zapadaju u stanje koje je u paraboli bilo navedeno kao vrijeme drijemanja i spavanja djevojaka u toku čekanja. (367)

Nekako u to vrijeme počeo je da se pojavljuje i fanatizam. Neki, koji su se izdavali za vatrene pobornike vijesti, odbacili su Božju Riječ kao jedinog nepogrešivog vodiča, i prepustili se vođstvu svojih osjećanja, utisaka i zamisli. Bilo je nekih koji su pokazivali slijepu i

licemjernu revnost, optužujući sve koji se nisu povodili za njihovim zamislima. Njihove fanatičke ideje i ponašanje nisu nailazili na povlađivanje najvećeg dijela čkalaca; ali su poslužile da navuku sramotu na djelo istine.

Propovijedanje vijesti prvog anđela 1843. godine i ponoćne vike 1844. godine, neposredno su djelovali na suzbijanju fanatizma i podjele. Oni koji su učestvovali u tim svečanim pokretima bili su složni; njihova srca su bila ispunjena međusobnom ljubavlju i ljubavlju prema Isusu kojega su očekivali da uskoro ugledaju. Jedna vjera, jedna blažena nada, uzdizali su ih iznad domašaja bilo kakvog ljudskog uticaja i pokazali se kao štit protiv svih napada Sotone.

„I kada ženik zakasni, zadrijemaše sve i pozaspaše. Ali u pola noći ču se vika: gle, evo ženika da dolazi, izađite mu u susret! I tada ustadoše sve djevojke one i urediše žiške svoje.” (Matej 25,5-7)

U ljeto 1844. godine čekaoci Hristovog dolaska su otkrili pogrešku u svom ranijem izračunavanju proročkog razdoblja i prihvatili pravilno gledište. Dvije hiljade i tri stotine dana i noći iz Danila 8,14. za koje su svi vjerovali da se potežu do Hristovog drugog dolaska i mislili da se završavaju u proljeće 1844. godine, po novom tumačenju su se protezale do jeseni iste godine, pa su se i misli čekalaca usredsredile na to vreme kao vrijeme Gospodnjeg dolaska. Objavljivanje poruke o tom vremenu predstavljalo je sljedeći korak u ispunjavanju parabole o svadbi, čija se primjena na iskustvo čekalaca već jasno vidjela.

Kao što je u parabolli vika odjeknula u pola noći, najavljujući dolazak ženika, tako je i u stvarnosti, na pola puta između proljeća 1844. godine, kada se isprva smatralo da će se završiti 2300 dana i noći, i jeseni 1844. godine, kada se nešto kasnije ustanovilo da treba stvarno da se završe, odjeknula takva vila upravo po riječima Pisma: „Gle, evo ženika da dolazi, izađite mu u susret!” (369)

Kao talas plime, pokret je preplavio cijelu zemlju. Od grada do grada, od sela do sela, sve do najzabačenijih krajeva je prodirao, sve dok se Božji narod nije potpuno probudio. Pred tim objavljivanjem fanatizam se gubio kao što se slana topi pred zracima Sunca na izlasku. Vjernici su još jednom ustanovili šta očekuju i nada i hrabrost su ispunile i oživjele njihova srca.

Djelo se oslobodilo krajnosti koje se uvijek pokazuju kada se ljudsko uzbuđenje ne pokorava usmjeravajućem uticaju Riječi i Božjega Duha. Bilo je po karakteru slično onim trenucima poniznosti i vraćanja Gospodu kroz koje je prolazio nekadašnji Izrael poslije poruka ukora i opomene preko Njegovih slugu. Imalo je karakteristike koje obilježavaju Božje djelo u sva vremena. Bilo je malo zanosnog radovanja, ali umjesto toga dubokog ispitivanja srca,

priznavanja grijeha, okretanja od svijeta. Pripremanje za susret sa Gospodom bilo je na srcu svim dušama koje su se borile s Bogom. Bilo je istrajnih molitava i neograničenog posvećenja Bogu.

Ponoćna vika se nije objavljivala dokazima, iako su dokazni tekstovi Pisma bili jasni i sigurni. Nju je pratila neka osvjedočavajuća sila koja je pokretala duše. Nije bilo sumnji, ni ispitivanja. Prilikom Hristovog pobjedonosnog ulaska u Jerusalem, narod koji se okupljao iz svih krajeva zemlje na praznik, žurio je prema Maslinskoj gori i dok se pridruživao mnoštvu koje je pratilo Isusa, bivao je ponesen nadahnućem trenutka i pomagao da se razlegne uzvik: „Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!” (Matej 21,9) Na sličan način su i nevjernici koji su masovno dolazili na sastanke čekalaca Hristovog dolaska - neki iz radoznalosti, neki samo da se narugaju - osjećali osvjedočavajući silu koja je pratila poruku: „Gle, evo ženika da dolazi!” (370)

Upravo u to vrijeme vjera je počela davati odgovore na molitvu - vjera koja je cijenila obećanu nagradu. Kao pljusak kiše na žednu zemlju, Duh blagodati se spuštao na iskrene tražioce. Oni koji su očekivali da se uskoro sretnu licem u lice sa svojim Otkupiteljem osjećali su svečanu i neizrecivu radost. Sila Svetoga Duha, koja pokorava i omekšava dušu, topila je srca dok se talas za talasom Božje slave spuštao na vjerne i odane Hristove sljedbenike.

Pažljivo i svečano, oni koji su prihvatili poruku, približavali su se trenutku kada su očekivali da se sretnu sa svojim Gospodom. Svakoga jutra smatrali su svojom prvom dužnošću da se uvjere da su prihvaćeni pred Gospodom. Njihova srca su bila usko povezana, često su se molili jedni s drugima i jedni za druge. Mnogo puta su se sastajali na usamljenim mjestima da razgovaraju s Bogom, i glas posredničkih molitava uzdizao se prema Nebu sa polja i šumaraka. Obećanje Svetoga Duha bilo im je dragocijenije od svakodnevne hrane, i kada bi se dogodilo da neki oblak pomrači njihove misli nisu počivali sve dok ga ne bi protjerali. I dok su osjećali svjedočenje blagodeti koja oprašta, čeznuli su da ugledaju Onoga kojega je voljela njihova duša.

Razočarani, ali ne i odbačeni

[278]

Međutim, kao da su opet bili osuđeni na razočaranje. Očekivano vrijeme je prošlo, a njihov Spasitelj se nije pojavio. S nepokolebljivim povjerenjem očekivali su Njegov dolazak, a sada su se osjećali kao Marija kada je došla na Spasiteljev grob i uzviknula oblivena suzama: „Odneseš moga Gospoda i ne znam gdje ga položiše!” (Jovan 20,13)

Osjećanje strahopoštovanja, strah da bi poruka ipak mogla biti istinita, za neko vrijeme je poslužila kao smetnja (371) nevjerničkom svijetu. Poslije isteka očekivanog vremena nije odjednom nestala; niko se nije usuđovao da likuje nad razočaranim čekaocima, ali, kada se nije vidio nikakav znak Božjega gnjeva, oporavili su se od straha i prihvatili se svojih ukora i poruga. Velika grupa onih koji su tvrdili da vjeruju u skori Gospodnji dolazak, odbacila je svoju vjeru. Neki, koji su bili puni povjerenja, bili su tako duboko povrijeđeni u svojem ponosu da su smatrali da treba da pobjegnu sa svijeta. Slično Joni, prigovarali su Bogu, i birali smrt umjesto života. Oni koji su svoju vjeru temeljili na mišljenju drugih, a ne na Božjoj Riječi, bili su sada i više nego spremni da ponovo promijene svoje poglede. Rugači su u svoje redove privukli slabe i strašljive, i svi su se sjedinili u izjavama da više nema ni straha ni očekivanja. Očekivano vrijeme je prošlo, Gospod nije došao, i svijet se neće mijenjati ni u sljedećih nekoliko hiljada godina.

Ozbiljni, iskreni vjernici su se svega odrekli Hrista radi, osjećali su Njegovu prisutnost kao nikada prije toga. Oni su, bar tako su vjerovali, uputili svetu Njegovu posljednju opomenu i očekivali da će vrlo skoro biti primljeni u društvo svog nebeskog Učitelja i nebeskih anđela; i zato su se, u velikoj mjeri, povukli iz društva nevjerničkog mnoštva. S neizrecivom čežnjom su se molili: „Dođi, Gospode Isuse, dođi skoro!” Ali On nije došao. I sada, da uzmu ponovo na sebe teške terete životnih briga i nevolja, da izdrže izazove i podsmijehe podrugljivog svijeta, zaista je stavljalno na strašnu probu njihovu vjeru i strpljenje.

Ipak, ovo razočaranje nije bilo tako veliko kao ono koje su iskusili učenici u vrijeme Hristovog prvog dolaska. Kada je Isus pobjedonosno ujahao u Jerusolim, Njegovi sljedbenici su povjerovali da će se uskoro popeti na Davidov prijesto i izbaviti Izraela iz

[279]

ruke (372) njegovih ugnjetača. Ispunjeni čvrstom nadom i radosnim očekivanjem, takmičili su se međusobno u iskazivanju počasti svome vladaru. Mnogi su prostirali svoju odjeću kao tepih na Njegovom putu, posipali lisnate palmove grane putem kojim će On proći. U radosnom oduševljenju sjedinjavali su svoje glasove u veselim usklikima: „Osana sinu Davidovu!”

Kada su farizeji, bijesni i smeteni tom provalom oduševljenja, tražili od Isusa da ukori svoje učenike, On je odgovorio: „Kada bio ovi prestali da govore, kamenje bi smjesta progovorilo!” (Luka 19,40) Proročanstvo se moralo ispuniti. Učenici su ispunjavali Božju namjeru; ali su ipak bili osuđeni na gorko razočaranje. Samo ih je nekoliko dana djelilo od Spasiteljeve mučeničke smrti i Njegovog polaganja u grob. Njihova očekivanja se nisu ispunila ni u jednoj jedinosti, i njihove nade su umrle zajedno s Isusom. Sve dok njihov Gospod nije pobjedonosno ustao iz groba nisu shvatali da je sve to bilo prorečeno u proročanstvima i „da je trebalo da Hrist pretrpi i da ustane iz mrtvih”. (Dela 17,3) Na sličan način proročanstvo se ispunilo i prilikom poruke prvog i drugog anđela. One su bile objavljene u pravo vrijeme i obavile su djelo koje je Bog predvidio da obave.

Svijet je posmatrao, očekujući da će se cijeli sistem očekivanja Hristovog dolaska raspasti kada vrijeme bude prošlo i Hrist se ne bude pojavio. Ali, iako su mnogi, izloženi tako strašnom iskušenju, odbacivali svoju vjeru, bilo je i nekih koji su ostali čvrsti. Nisu mogli da otkriju nikakvu grešku u svom izračunavanju proročkih razdoblja. Ni najsposobniji među njihovim protivnicima nisu uspijevali da potkopaju njihova gledišta. Da, pokazalo se da postoji neka greška u odnosu na očekivani događaj, ali ni to nije moglo da poljulja njihovu vjeru u Božju Riječ. (373)

Bog nije odbacio svoj narod; Njegov Duh je i dalje ostao s onima koji nisu naglo odbacili svjetlost koju su primili i nisu napustili pokret čekalaca Hristovog dolaska. Apostol Pavle, gledajući unaprijed kroz vjekove, napisao je riječi ohrabrenja i opomene okušanim čekaocima u tom trenutku krize: „Ne odbacujte zato svoje povjerenje, koje donosi veliku nagradu. Jer vam je strpljenje neophodno da biste, ispunivši Božju volju, mogli da primite obećanje. Jer još samo malo i doći će Onaj koji treba da dođe i neće zakasniti. A za sada će pravednik od vjere svoje živjeti; ali, ako se neko povuče,

duša moja neće biti zadovoljna njime. Međutim, mi nismo od onih koji se povlače na svoju propast, već od onih koji vjeruju na spasenje svoje duše.” (Jevrejima 10,35-39)

Njihova jedina sigurnost je bila u tome da se drže svjetlosti koju su već primili od Boga, da se oslone na Njegova obećanja, da nastave da istražuju Pisma i da strpljivo čekaju, da ostanu budni dok ne prime dalju svjetlost.

Tekst koji je više od svih drugih predstavljao temelj i glavni stub vjere u Hristov drugi dolazak glasio je ovako: „Do dvije hiljade i tri stotine dana i tada će se svetilište očistiti.” (Danilo 8,14) Ovo su bile poznate riječi svim čekaocima Gospodnjeg skorog dolaska. Usne hiljada vjernika ponavljale su ove riječi kao lozinku svoje vjere. Svi su osjećali da od događaja koje one opisuju zavisi ispunjenje njihovih najblistavijih očekivanja i najdražih nadanja. Bilo im je pokazano da se ovi proročki dani završavaju u jesen 1844. godine. Zajedno s ostatkom hrišćanskog svijeta i čekaoci Hristovog dolaska su vjerovali da Zemlja, ili neki njen dio, predstavlja svetilište i da čišćenje svetilišta označava čišćenje Zemlje ognjem posljednjeg velikog dana. Mislili su da će se sve dogoditi prilikom drugog Hristovog dolaska. Odatle i zaključak da će se Hrist vratiti na Zemlju 1844. godine.

Međutim, određeno vrijeme je došlo i Gospod se nije pojavio. Vjernici su znali da Božja Riječ ne može pogriješiti; prema tome, njihovo tumačenje proročanstva je moralo biti pogrešno; ali, gdje se krije pogreška? Mnogi su naglo presjekli nerazmrsivi čvor tvrdeći da se 2300 dana i noći ne završavaju 1844. godine. To mišljenje nije iza sebe imalo nikakav (375) razumni dokaz, osim činjenice da Hrist zaista nije došao u očekivano vrijeme. Tvrđili su da bi Hrist stvarno došao na Zemlju da očisti svetilište čisteći cijelu Zemlju ognjem; i pošto nije došao, ni dani se tada nisu mogli završiti.

Iako je većina čekalaca Hristovog dolaska odbacila svoje prvobitno tumačenje i izračunavanje proročkih razdoblja i u skladu s time poricala i vjerodostojnost pokreta utemeljenog na njemu, nekolicina se ipak ustručavala da odbaci načela vjere i iskustva utemeljenog na Pismu i na posebnom svjedočanstvu Svetoga Duha. Vjerovali su da su se držali zdravih načela tumačenja u svom proučavanju Pisma i da im je zato dužnost da se drže istina koje su već otkrili i da nastave da Bibliju istražuju na isti način. Upućujući iskrene molitve ponovo su razmotrili svoje vjerovanje da bi otkrili u čemu su pogriješili.

Kada nisu uspjeli da otkriju neku grešku u svom tumačenju proročkih razdoblja, bili su navedeni da još jednom pažljivije razmotre problem svetilišta.

Zemaljsko i nebesko svetilište

Prilikom svog istraživanja ustanovili su da je zemaljsko svetilište, koje je Mojsije podigao na Božju zapovijest po planu koji mu je bio pokazan na gori samo „slika za tadašnje vrijeme u kojemu su se prinosele žrtve i prinosi”; da su njegova dva odjeljenja „slika onoga što je na Nebu”; da je Hrist, naš veliki poglavar sveštenički, sluga „u svetilištu, u istinskom šatoru, koji je podigao Gospod, a ne čovjek”; da „Hrist ne uđe u sveta mjesta rukama načinjena, koja su samo slika pravih; već u samo nebo, da bi (376) se pokazao u prisutnosti Božjoj za nas.” (Jevrejima 9,9.23; 8,2; 9,24)

Svetilište na Nebu, u kojemu Isus služi nama na blagoslov, predstavlja veliki original, kojemu je svetilište, koje je Mojsije podigao, samo kopija ili slika. Pošto je svetilište na Zemlji imalo dva odjeljenja, svetinju i svetinju nad svetinjama, onda i u svetilištu na Nebu postoje dva odjeljenja. Osim toga, kovčeg u kojemu su se čuvale Božje zapovijesti, kadioni oltar, i drugi bogoslužbeni instrumenti u zemaljskom svetilištu morali su imati i svoj original u nebeskom svetilištu. U svetom viđenju apostol Jovan je dobio dozvolu na uđe u Nebo, i on je tamo vidio svijećnjak i kadioni oltar, a kada se „otvorila crkva Božja” vidio je i „kovčeg zavjeta Njegova”. (Otkrivenje 4,5; 8,3; 11,19)

U vrijeme isteka 2300 dana i noći 1844. godine, već mnogo stoljeća nije na Zemlji postojalo svetilište; prema tome, proročanstvo je moralo imati u vidu svetilište na Nebu kada je najavilo: „Do dvije hiljade i tri stotine dana, i tada će se svetilište očistiti!” Ali, zašto bi nebeskom svetilištu bilo potrebno čišćenje? Obrativši se ponovo Pismu, proučavaoci proročanstava su shvatili da čišćenje ne označava uklanjanje fizičke nečistoće, jer se ono moralo obaviti krvlju, pa je, prema tome, moralo označavati čišćenje od grijeha. Evo šta kaže apostol: „Bilo je stoga neophodno da se slika onoga što je na Nebu očisti njima (krvlju životinja), dok se ono što je na Nebu (377) moralo čistiti nečim boljim od toga (dragocijenom krvlju Isusa Hrista).” (Jevrejima 9,33)

Da bi stekli potpunije znanje o čišćenju na koje proročanstvo ukazuje, bilo je neophodno da shvate službu u nebeskom svetištu. To znanje se moglo steći samo proučavanjem službe u zemaljskom svetištu; jer Pavle objavljuje da su sveštenici, koji su služili u njoj, služili samo „simbolu i sjenci onoga što je na Nebu”. (Jevrejima 8,5)

Čišćenje svetilišta

I kao što su grijesi naroda bili u staro vrijeme simbolički prenošeni u zemaljsko svetište krvlju žrtava za grijeh, tako se i naši grijesi stvarno prenose u nebesko svetište Hristovom krvlju. I kao što se simboličko čišćenje zemaljskog svetilišta postizalo uklanjanjem grijeha kojima je ona bila uprljana, tako se i stvarno čišćenje nebeskog svetilišta postiže uklanjanjem ili brisanjem grijeha koji su u njoj zapisani. To zahtijeva istraživanje knjiga izvještaja da bi se ustanovilo ko je putem pokajanja zbog grijeha i vjerom u Hrista dobio pravo na blagodeti Njegove službe pomirenja. Čišćenje svetilišta, prema tome, obuhvata i rad istražnog suda. Ovo djelo treba da se obavi prije nego što Hrist bude došao drugi put da izbavi svoj narod; jer kada On bude došao nagrada će već biti s Njime da bi dao svakome po djelima njegovim (Otkrivenje 22,12).

I tako su oni koji su slijedili sve veću svjetlost koja je blistala iz proročke riječi shvatili da je Hrist, umjesto da se pojavi na Zemlji poslije isteka 2300 dana i noći 1844. godine, ušao u svetinju nad svetinjama nebeskog svetilišta, u prisutnost svoga Oca, da obavi završno djelo pomirenja, kojim će pripremiti put za svoj dolazak.

Kada je Hrist ušao u svetinju nad svetinjama nebeskog svetišta da obavi završno djelo pomirenja, svojim slugama je povjerio da posljednju poruku milosti objave svijetu. To je sadržaj opomene koju upućuje treći anđeo u Otkrivenju 14. Neposredno poslije njenog objavljivanja, prorok vidi Sina čovečjega kako dolazi u slavi da požanje žetvu zemaljsku.

Kao što je prorečeno u Bibliji, Hristova služba u svetinji nad svetinjama započela je istekom proročkog razdoblja 1844. godine. Na to vrijeme se odnose riječi pisca Otkrivenja: „I otvori se crkva Božja na Nebu i pokaza se u crkvi Njegovoj kovčeg zavjeta Njegova.” (Otkrivenje 11,19) Kovčeg zavjeta Božjega nalazi se u drugom odjeljenju svetišta. I kada je Hrist ušao u drugo odjeljenje da služi u korist grešnika, otvorio se unutrašnji dio svetišta i pokazao se kovčeg Božji. Onima koji su u vjeri pratili Spasitelja u Njegovom djelu posredovanja, pokazalo se Božje veličanstvo i Njegova moć. I kada je sjaj Njegove slave ispunio svetište, svjetlost iz svetinje nad svetinjama izlila se na Njegov čekalački narod na Zemlji.

On su u vjeri slijedili svoga velikog Poglavara sveštenečkoga iz svetinje u svetinju nad svetinjama i vidjeli ga kako se u ime svoje krvi moli pred Božjim kovčegom. U tom svetom kovčegu nalazi se Očev zakon, isti zakon koji je izgovorio (379) sam Bog usred grmljavine gromova na Sinaju i napisao svojim prstom na kamenim tablicama. Nijedna jedina od tih zapovijesti nije ukinuta; nijedna jota ili titla nije promijenjena. Dok je Bog Mojsiju dao prijepis svoga zakona, sačuvao je veliki original u nebeskom svetištu. Istražujući njene svete propise, tražitelji istine su pronašli u samom središtu Dekaloga četvrtu zapovijest, onakvu kakva je bila kada je prvi put proglašena: „Sjećaj se dana odmora da ga posvjećuješ. Šest dana treba da radiš, i da obaviš sve svoje djelo, ali sedmi dan je dan odmora Gospoda Boga tvojega; tada nemoj obavljati nijednoga posla, ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni stoka tvoja, niti stranac koji se nalazi među vratima tvojim: jer je

za šest dana stvorio Gospod nebo i zemlju, more i sve što je u njima, a u sedmi dan je počinio: zato je blagoslovio Gospod dan subotnji i posvetio ga.” (2. Mojsijeva 20,8-11)

Božji Duh je uticao na srca ovih istražitelja Njegove Riječi. Osvjedočio ih je da su u neznanju kršili četvrtu zapovijest ne poštujući dan odmora svoga Stvoritelja. Počeli su da istražuju razloge za svetkovanje prvoga dana u sedmici umjesto dana koji je Bog posvetio. U Bibliji nisu mogli da nađu nikakav dokaz da je četvrtu zapovijest ukinuta ili da je dan odmora promijenjen; blagoslov koji je od samog početka pratio sedmi dan nikada nije bio uklonjen. Oni su zaista pošteno pretraživali Bibliju da upoznaju Božju volju i da je čine; i sada, kada su vidjeli sebe kao prijestupnike Božjeg zakona, žalost je ispunila njihovo srce. Odmah su potvrdili svoju odanost Bogu odlučivši da svetkuju Njegov dan odmora, subotu.

Mnogi i ozbiljni naponi su bili učinjeni da se potkopa njihova vjera. Svako je mogao da vidi, ukoliko je (380) zemaljsko svetište samo slika nebeskog svetišta, i zakon stavljen u kovčeg zavjeta na Zemlji samo tačan prijepis zakona u kovčegu na Nebu; da prihvatanje istine o nebeskom svetištu obuhvata i prihvatanje zahtjeva Božjeg zakona i obavezu svetkovanja dana odmora iz četvrte zapovijesti, odnosno subote.

Oni koji su prihvatili svjetlost o Hristovoj posredničkoj službi I o trajnosti Božjeg zakona, ustanovili su da upravo te istine naglašava I poruka trećeg anđela. Anđeo je izjavljivao: „Ovo su oni koje drže zapovijesti Božje i vjeru Isusovu!” (Otkrivenje 14,12) Ovoj izjavi je prethodila svečana i strašna opomena: „Ako se iko pokloni zvijeri i njezinoj slici i primi žig na čelo svoje ili na ruku svoju, on će piti od vina gnjeva Božjega, koje je nepomiješano izliveno u čašu negodovanja Njegova.” (Otkrivenje 14,9.10) Da bi se razumjela ova poruka bilo je neophodno protumačiti upotrijebljene simbole. Šta je predsvajeno simbolom zvijeri, slike njezine i žiga njezina? I ponovo su se tražitelji istine morali vratiti proučavanju proročanstvava.

[286]

Zvijer i njezina slika

Ova prva zvijer simbolički predstavlja rimsku Crkvu, ekleziastičko tijelo koja ima građansku vlast, pravo da kažnjava sve otpadnike. Slika zvijeri predstavlja drugo vjersko tijelo koje ima

sličnu vlast. Obrazovanje te slike predstavlja djelo one zvijeri čije je miroljubivo pojavljivanje i blage izjave obilježavaju kao izrazit simbol Sjedinjenih Država. Ovde treba tražiti i sliku romanizma. Kada Crkve u našoj zemlji, sjedinjene oko onih tačaka vjere koje su im zajedničke, budu (381) uticale na državu da ozakoni njihove dekrete i da podrži njihove ustanove, onda će protestantska Amerika predstavljati sliku rimske hijerarhije. Onda će istinska Crkva biti suočena s progonstvom, kao i nekadašnji Božji narod.

Zvijer s rogovima kao u jagnjeta zapovjeda „svima, malima i velikima, bogatima i siromašnima, slobodnjacima i robovima, da prime žig na desnu ruku svoju ili na čelo svoje; i da niko ne može ni kupovati ni prodavati osim onih koji imaju žig, ili ime zvijeri ili broj imena njezina.” (Otkrivenje 13,16.17) Ovo je žig protiv kojega treći anđeo izriče svoju opomenu. To je žig prve zvijeri ili romanizma, pa ga zato treba tražiti među karakteristikama koje obilježavaju tu silu. Prorok Danilo kaže da će rimska Crkva, simbolički predstavljena malim rogom, pomišljati da promijeni vremena i zakone (Danilo 7,25), dok apostol Pavle istu silu naziva čovjekom grijeha (2. Solunjanima 2,3.4), koji će pokušavati da se uzdigne iznad Boga. Samo mijenjanjem Božjeg zakona romanizam bi mogao da se uzdigne iznad Boga; i ko god bi po svojoj slobodnoj volji odlučio da drži tako promijenjeni zakon, ukazivao bi time vrhovnu čast sili koja je odlučila da unese tu promjenu.

Četvrta zapovijest koju je Rim pokušao da ukloni, predstavlja jedinu zapovijest Dekaloga koja ukazuje na Boga kao na Stvoritelja neba i zemlje, i tako ističe razliku između pravog Boga i svih lažnih bogova. Dan odmora, subota, bio je ustanovljen kao podsjetnik na djelo stvaranja, da misli ljudi usmjeri na istinskog i živog Boga. Činjenica da jedino On ima stvaralačku silu navodi se po cijelom Pismu kao dokaz da je Bog Izraelaca iznad svih neznabožičkih božanstava. Da je subota uvijek bila poštovana, čovjekove misli i osjećanja bi se usmjeravali prema Stvoritelju kao prema objektu poštovanja i obožavanja (382), i nikada se ne bi pojavio ni jedan jedini idolopoklonik, ni ateista, ni nevjernik.

[287]

Ta ustanova, koja ukazuje na Boga kao na Stvoritelja predstavlja znak Njegovog zakonitog autoriteta ili vlasti nad bićima koja je stvorio. Promjena dana odmora, subote, predstavlja znak ili žig autoriteta rimske Crkve. Oni koji iako razumiju zahtjeve četvrte

zapovijesti, odluče da svetkuju lažni umjesto pravog dana odmora, ukazuju time podaničku pokornost sili koja je provela tu promjenu.

Svečana poruka

Najstrašnja prijetnja ikada upućena smrtnom čovjeku sadržana je u poruci trećeg anđela. Grijeh, koji je izazvao Božji gnjev nepomiješan s milošću, mora da je strašan! Ljudi nisu mogli da budu ostavljeni u tami kada se radilo o tako važnom pitanju, upozorenje na taj grijeh moralo se upututu svijetu prije izlivanja Božjih sudova, tako da svi mogu saznati šta im prijeti i da bi dobili priliku da izbjegnu kaznu.

U toku velikog sukoba između dobra i zla nastale su dvije izrazite, međusobno suprotne grupe. Jedna grupa „se klanja zvijeri i slici njezinoj i prima žig njezin” i na taj način navlači na sebe strašne sudove o kojima govori poruka trećeg anđela. Druga grupa, koja se potpuno razlikuje od svijeta, „drži zapovijesti Božje i vjeru Isusovu”. (Otkrivenje 14,9.12)

I to su bile znamenite istine, objavljene onima koji su prihvatili poruku trećeg anđela. I dok su oni ponovo razmatrali svoje iskustvo od prvog objavljivanja blizine Hristovog drugog dolaska pa sve do isteka vremena 1844. godine, shvatili su kako je došlo do njihovog velikog razočaranja, i ponovo su nada i radost ispunile njihovo srce. Svjetlost sa svetišta obasjala je prošlost, sadašnjost (383) i budućnost, i oni su shvatili da ih je Bog vodio svojim nepogrešivim providenjem. I onda su se, s novom hrabrošću i još čvršćom vjerom, ujedinili u objavljivanju opomene trećeg anđela. Još od 1844. godine, kao ispunjenje proročanstva o poruci trećeg anđela, pažnja svijeta je bila usmjerena na pravi dan odmora, subotu, i stalno sve veći broj vjernika vraćao se svetkovanju Božjeg svetog dana.

Pedeset i peto poglavlje—Čvrsta Platforma

[288]

Vidjela sam grupu koja je stajala budna i čvrsta, ne pružajući podršku onima koji su pokušavali da potkopaju njenu zajedničku vjeru. Bog je na njih gledao s odobravanjem. Bila su mi pokazana i tri koraka: prva, druga i treća anđeoska poruka. Moj anđeo pratilac mi je objasnio: „Teško onome koji bi pokušao da pokrene kamen ili da ukloni neku jotu iz tih poruka. Pravo razumijevanje tih poruka je od vitalne važnosti. Budućnost duše zavisi od načina na koji je primila te poruke.”

I ponovo sam bila provedena kroz istoriju tih poruka i vidjela kako je skupo Božji narod platio svoje iskustvo. Ono je bilo stečeno uz mnogo patnji i oštrih sukoba. Bog je svoje sljedbenike vodio korak po korak, sve dok ih nije doveo do nepromjenljive platforme. Vidjela sam pojedince kako je približavaju platformi i kako ispituju njene temelje. Neki su radosno smjesta stupali na nju. Drugi su počeli da nalaze mane njenim temeljima. Željeli su da unesu neka poboljšanja, tako da platforma postane savršenija i da ljudi budu srećniji.

Neki su silazili s platforme da bi je ispitali, pa su izjavljivali da je pogrešno postavljena. Međutim, vidjela sam da su skoro svi ostali čvrsto na platformi i da su pozivali one koji su sišli s nje da prestanu da prigovaraju; jer je Bog njen vrhovni Graditelj, tako da se bore protiv Njega. Oni su se prisjećali prekrasnog Božjeg djela koje ih je dovelo do čvrste platforme, zajednički su podizali svoje oči prema nebu i glasno hvalili Boga. Ovo je uticalo da neke od onih koji su prigovarali i sišli s platforme i navelo ih da se ponizno vrate na nju.

Ponavlja se jevrejsko iskustvo

Ponovo mi je ukazano na objavljivanje prvog Hristovog dolaska. Jovan Krstitelj je bio poslan u duhu i u sili proroka Ilije da pripremi put Isusu. Oni koji su odbacili Jovanovo svjedočenje nisu imali koristi ni od Isusovog učenja. Njihovo protivljenje vijesti koja je najavljivala Njegov dolazak stavilo ih je u položaj da postanu nespremni da prihvate i najsnažnije dokaze da je On zaista Mesija.

[289]

Sotona je naveo one koji su odbacili Jovanovu poruku da načine još jedan korak dalje i da odbace i razapnu Isusa. Čineći to sami su sebe stavili u položaj da ne mogu da prime blagoslove dana Pedesetnice, što bi im pokazalo put prema nebeskom svetištu.

Razdiranje zavjese u hramu pokazalo je da se jevrejske žrtve i obredi više neće primati. Velika Žrtva je bila prinesena i prihvaćena, a Sveti Duh, koji se izlio na dan Pedesetnice, usmjerio je misli učenika sa zemaljskog na nebesko svetište, u koje je Isus ušao sa svojom krvlju da bi svojim učenicima osigurao blagodeti svoje posredničke službe. Međutim, Jevreji su ostali u potpunoj tami. Oni su izgubili svaku svjetlost koju su mogli da imaju o planu spasenja, pa su se i dalje uzdali u svoje nekorisne žrtve i prinose. Nebesko svetište je zauzelo mjesto zemaljskog svetišta, a oni nisu imali nikakvog znanja (386) o toj promjeni. Zato nisu mogli da imaju nikakvog blagoslova od Hristove posredničke službe u svetinji.

Mnogi sa užasavanjem gledaju na ponašanje Jevreja koji su odbacili i raspeli Hrista; i dok čitaju istoriju tog sramotnog ponašanja, misle da oni sami vole Isusa, da ga se nikada ne bi odrekli kao Petar, da ga nikada ne bi raspeli kao Jevreji. Međutim, Bog koji čita svako srce, stavio je na probu tu ljubav prema Isusu za koju su govorili da je osjećaju.

Cijelo nebo je sa najdubljim interesovanjem posmatralo primanje poruke prvog anđela. Ali, mnogi koji su tvrdili da vole Isusa i koji su prosipali suze dok ću čitali izveštaj o krstu, ismijavali su se radosnoj vijesti o Njegovom dolasku. I umjesto da radosno prihvate vijest, govorili su da se radi u prijevari. Omrznuli su one koji su se radovali Njegovom dolasku i isključivali ih iz svojih Crkava. Oni koji su odbacili vijest prvog anđela nisu mogli imati nikakve koristi od druge; niti od ponoćne vike, koja je bila objavljena da bi ih pripremila da zajedno sa Isusom vjerom uđu u svetinju nad svetinjama nebeskog svetišta. Odbacujući dvije prethodne poruke, tako su potamnili svoje rasuđivanje da nisu mogli da vide nikakve svjetlosti u poruci trećeg anđela, koja im je pokazivala put prema svetinji nad svetinjama.

Sotona je započeo svoje prijevarno djelo u Edenu. Rekao je Evi: „Sigurno je da nećete umrijeti!” To je bilo Sotonino prvo predavanje o neumrlosti duše i on je nastavljao to svoje prijevarno djelo od tog vremena pa sve do naših dana i nastavljaće ga sve dok se Božja djeca ne budu oslobodila iz ropstva. To je bilo otkriveno Adamu i Evi u Edenu. Oni su uzeli ploda sa zabranjenog drveta i onda je plameničak bio postavljen oko drveta života; oni su bili istjerani iz vrta da ne bi uzeli i ploda s drveta života i tako postali besmrtni grešnici. Trebalo je da plod toga drveta donese trajnu besmrtnost. Čula sam jednog anđela kako pita: „Koji pripadnik Adamove porodice je prošao pored plamenog mača i ubrao plod drveta života?” Čula sam drugog anđela kako mu odgovara: „Nijedan pripadnik Adamove porodice nije prošao pored plamenog mača niti je jeo ploda sa drveta života; zato i nema besmrtnih grešnika!” Duša koja sagriješi, umrijeće vječnom smrću - smrću poslije koje više nema nade u uskrsnuće i tako će se umiriti gnjev Božji.

Bilo mi je čudno što je Sotona tako dobro uspio da osvjedoči čovjeka da Božje riječi: „Duša koja sagriješi, umrijeće!” (Jezekilj 18,4) - znače da duša koja sagriješi neće umrijeti, već vječno živjeti u bijedi. Anđeo je rekao: „Život je život, bez obzira (388) da li se provodi u bijedi ili u sreći. Smrt je bez bola, bez radosti, bez mržnje.”

Sotona je rekao svojim anđelima da ulože posebne napore da prošire prvu laž ponovljenu Evi u Edenu: „Sigurno je da nećete umrijeti!” I kada su ljudi prihvatili zabludu, i kada su bili navedeni da povjeruju da je čovjek besmrtan, Sotona ih je naveo da povjeruju da će grešnici nastaviti da vječno žive u mukama. I tako je bio pripravljen put da Sotona djeluje preko svojih predstavnika i da pred ljudima Boga predstavi kao osvetoljubivog tiranina - biće koje baca u pakao sve one koji su propustili da mu ugode i da učini da vječno osjećaju Njegov gnjev; i dok tako budu trpjeli neizrecive muke, dok se budu previjali u vječnom plamenu, On će ih s visine posmatrati

sa zadovoljstvom. Sotona je znao da će mnogi, ukoliko ova zabluda bude prihvaćena, omrznuti Boga umjesto da ga vole i obožavaju; da će drugi bili navedeni da povjeruju da se prijetnje Božje Riječi neće doslovce ispuniti, jer bi se protivilo Njegovom dobrotvornom karakteru i Njegovoj ljubavi da osudi na vječne muke bića koja je stvorio.

Druga krajnost na koju je Sotona naveo ljude bila je da potpuno zanemare Božju pravednost i prijetnje Njegove Riječi i da ga predstavi kao svemilostivo biće koje neće dozvoliti da bilo ko propadne i da će svi, i pravednici i grešnici, na kraju krajeva biti primljeni u Njegovo carstvo.

U skladu s omiljenom zabludom o besmrtnosti duše i o beskrajnim mukama, Sotona koristi priliku da se približi drugoj grupi i da je navede da Bibliju proglasi nenadahnutom knjigom. Oni govore da ona sadrži mnogo dobrih ideja, ali da se na nju ne mogu osloniti niti je voljeti, zato što im je rečeno da sadrži i učenje o vječnim mukama. (389)

Drugu grupu Sotona odvodi još jedan korak dalje i navodi je da odbaci postojanje Boga. Njeni pripadnici ne uspijevaju da vide neku dosljednost u Božjem karakteru, opisanom u Bibliji, ukoliko On želi da baci na užasne vječne muke jedan dio ljudske porodice. Upravo zato odbacuju i Bibliju i njenog Autora i proglašavaju smrt vječnim snom.

Postoji još jedna grupa ljudi koja je puna straha i užasa. Njih Sotona navodi na grijeh, i pošto sagriješe, podsjeća ih da plata za grijeh nije smrt već život u užasnim mukama, koje će morati da trpe u toku svih beskrajnih vjekova vječnosti. Uvećavajući tako pred ovim jadnim dušama užase beskrajnog pakla, uzima pod svoje njihov um, tako da gube razum. I onda Sotona i njegovi anđeli likuju, dok ateisti i nevjernici zajednički bacaju krivicu na hrišćanstvo. Oni tvrde da su sva ta zla samo prirodna posljedica vjerovanja u Bibliju i njenog Autora, dok su ona rezultat prihvatanja omiljene zablude.

[292]

Biblija kao zaštita

Vidjela sam da su nebeske čete bile ispunjene ogorčenjem zbog tog drskog Sotoninog djelovanja. Pitala sam zašto Bog dozvoljava da sve te prijekare utiču na misli ljudi iako su Božji anđeli tako moćni;

kada bi im naredio, mogli bi lako da skrše neprijateljevu moć. Onda sam vidjela da je Bog znao da će Sotona upotrijebiti sva sredstva da uništi čovjeka; i da je zato učinio da se zapiše Njegova Riječ i da se u njoj Njegove namjere prema ljudskom rodu tako jasno objave da se ni najslabiji ne bi morao prevariti. Pošto je svoju Riječ dao čovjeku, On se postarao da spriječi Sotonu i njegove anđele, ili njegove sluge i predstavnike, da je unište. Iako druge knjige mogu da propadnu, ova je morala da ostane besmrtna. I pri kraju (390) vremena, kada se Sotonine prijevare budu umnogostručile, i ona će se tako umnožiti da će svaki, koji to želi, moći da dobije primjerak za sebe i tako se naoruža u borbi protiv prijevara i lažnih čudesa velikog varalice. Vidjela sam da je Bog posebno čuvao Bibliju; ali, dok je njenih primjeraka bilo malo, neki obrazovani ljudi su u nekim prilikama mijenjali neke njene riječi, misleći da time objašnjavaju njihovo značenje, iako ustvari samo činili da ono što je jednostavno postane zagonetno, jer su ga usklađivali s opšteprihvaćenim gledištima, koja su se oslanjala na tradiciju. Međutim, vidjela sam da Božja Riječ, kao cjelina, sačinjava savršeni lanac, u kojemu se jedna karika naslanja na drugu, objašnjavajući njeno značenje. Istinski tražitelji istine ne moraju da lutaju, jer ne samo da je Božja Riječ jasna i jednostavna u objašnjavanju puta koji vodi u život, već nam je Sveti Duh stavljen na raspolaganje kao vodič u razumijevanju puta u život koji je u njoj pokazan.

Vidjela sam da Božji anđeli nikada ne kontrolišu čovjekovu volju. Bog stavlja pred čovjeka život i smrt. On ima slobodu da bira. Mnogi žele život, ali i dalje nastavljaju da idu širokim putem. Odlučuju se da ustanu protiv Božje vladavine, iako je On po svojoj velikoj milosti i saučešću dao svoga Sina da umre za njih. Oni koji se odluče da ne prihvate tako skupo plaćeno spasenje, moraju da budu kažnjeni. Međutim, vidjela sam da ih Bog neće zatvarati u pakao da trpe beskrajne muke, niti će ih uzeti na Nebo; jer bi ih dovođenje u društvo nepokvarenih i svetih stavilo na velike muke. Umjesto toga, On će ih potpuno uništiti i učiniti da bude kao da nikada nisu ni postojali; i onda će Njegova pravednost biti zadovoljena. On je oblikovao čovjeka od praha zemaljskoga, pa će neposlušni i nesveti biti uništeni ognjem i ponovo se vratiti u prah. Vidjela sam da će Božja dobrotu (391) i Njegovo saučešće u tom slučaju navesti sve ljude da se dive Njegovom karakteru i da obožavaju Njegovo sveto

ime. Pošto bezakonici budu uklonjeni sa zemlje, sve nebeske vojske će uzviknuti: „Amen!”

Sotona sa velikim zadovoljstvom posmatra one koji i dalje nose Hristovo ime, iako se čvrsto drže zabluda koje je on sam pustio u opticaj. Njegovo je djelo da i dalje izmišlja nove zablude, tako da se njegova moć i vještina na tom području stalno uvećavaju. On navodi svoje predstavnike, sveštenike i prelate, da uzdižu sebe, da podbunjuju narod da ogorčeno progoni i uništava one koji nisu spremni da prihvate njegove prijevare. O, kakve samo patnje i samrtne muke moraju da izdrže dragocijeni Hristovi sljedbenici! Anđeli vode vjerne zapise o svemu tome. Sotona i njegovi zli anđeli s velikim zadovoljstvom su govorili anđelima koji pomažu tim napaćenim svetima da će oni svi biti pobijeni; tako da na Zemlji neće preostati nijedan istinski Hristov sljedbenik. Vidjela sam da je Božja Crkva na zemlji ostala čista. Nije bilo opasnosti da bi ljudi pokvarenoga srca mogli da uđu u nju, ali su istinski hrišćani, koji bi se usudili da izraze svoju vjeru navlačili na sebe opasnost da budu mučeni na točku, na lomači, da budu izloženi svim mukama koje bi Sotona i njegovi zli anđeli mogli da izmisle ili da nadahnu čovjekov um da ih primijeni. (392)

Pedeset i sedmo poglavlje—Spiritizam

[294]

Nauka o urođenoj besmrtnosti duše pripremila je put savremenom spiritizmu. Ako bi mrtvima bilo dozvoljeno da se nađu u društvu Boga i svetih anđela, ako bi oni uživali prednost da steknu znanje koje daleko nadmašuje ono koje su nekada imali, zašto se ne bi mogli vraćati na zemlju da prosvijetle i pouče žive? Kako bi oni koji vjeruju u čovjekovo svjesno stanje poslije smrti mogli da odbace ono što im dolazi kao božanska svjetlost preko proslavljenih duhova? To je kanal koji se predstavlja kao svet i preko kojega Sotona radi da bi ostvario svoje namjere. Pali anđeli koji ispunjavaju njegove naredbe pojavljuju se kao vjesnici iz svijeta duhova. Dok tvrdi da žive dovodi u vezu s mrtvima, Sotona širi svoj očaravajući uticaj na misli ljudi.

On ima vlast da pred ljude izvodi likove njihovih umrlih prijatelja. Plagijat je savršen; poznati izgled, riječi, zvuk glasa, sve je to izvedeno s čudesnom tačnošću. Mnogi se tješe obećanjima da njihovi mili i dragi uživaju u slavi Neba, i uopšte ne sumnjajući da im prijete neka opasnost oni slušaju zavodničke duhove i đavolska učenja.

I kada budu navedeni da vjeruju da se mrtvi zaista vraćaju da razgovaraju s njima, Sotona čini da se pred njima pojavljuju i oni koji su u grob otišli nespremni. (393) Takvi tvrde da su srećni na Nebu, čak i da zauzimaju visoke položaje; i tako se širi zabluda da nema nikakve razlike između pravednika i bezakonika. Navodni posjetioci iz svijeta duhova izriču ponekad opomene i savjete koji se pokazuju kao tačni. I onda, kada se uspostavi povjerenje, oni iznose doktrine koje neposredno potkopavaju vjeru u Pismo. Prividno pokazujući duboki interes prema blagostanju svojih prijatelja na zemlji, oni podmeću najopasnije zablude. Činjenica da govore i poneku istinu, da su ponekad u stanju da predvide buduće događaje, da je njihovim izjavama privid vjerodostojnosti; i mnoštvo ljudi prihvata njihova lažna učenja isto tako spremno i vjeruje im isto tako neograničeno kao da se radi o najsvetijim istinama iz Biblije. Božji zakon se

[295]

odbacuje, Duh blagodeti prezire, krv zavjeta proglašava nesvetom. Duhovi odbacuju božanstvenost Isusa Hrista i stavljaju čak i samog Stvoritelja na istu ravan sa samima sobom. I tako veliki buntovnik pod novom maskom i dalje vodi svoju bitku protiv Boga, koju je započeo na Nebu i koju već skoro šest hiljada godina nastavlja da vodi na Zemlji.

Mnogi pokušavaju da objasne spiritističke pojave potpuno ih pripisujući prijevarama i trikovima medijuma. Iako je istina da su obmane često bile proglašavane za istinske pojave, bilo je ipak i značajnih manifestacija natprirodne sile. Tajanstveno kucanje s kojim je započeo savremeni spiritizam nije bilo posljedica ljudske prijekare ili lukavstva, već predstavlja neposredno djelo zlih anđela, koji su na taj način unijeli jednu od najuspješnijih i najrazornijih zabluda. Mnogi će biti zavedeni vjerovanjem da je spiritizam samo ljudska izmišljotina, ali će kada budu suočeni s pojavama kojima neće moći da odreknu natprirodnu silu (394) ponovo biti prevareni da ih prihvate kao djelovanje velike Božje sile.

Takve osobe zanemaruju svjedočanstvo Pisma o čudima koja će činiti Sotona sa svojim slugama. Upravo su uz pomoć Sotone Faraonovi vračari bili osposobljeni da se usprotive Božjem djelu. Apostol Jovan, opisujući silu koja čini čuda i koja će se pokazati u posljednje dane, izjavljuje: „On čini velika čuda, tako da i oganj s neba pada na zemlju pred očima ljudi i vara one koji žive na zemlji čudima koja ima vlast da čini.” (Otkrivenje 13,13.14) Ne radi se ovde samo o prijevarama! Ljudi bivaju prevareni čudima koje Sotonini predstavnici imaju vlast da čine, a ne čudima za koja se samo prave da ih čine!

Čaranje u savremenom obliku

Sam pojam čaranja je danas izložen prijeziru. Tvrđenje da ljudi mogu da vode razgovore sa zlim duhovima proglašava se sred-njovekovnim bajkama. Dok spiritizam, koji broj svojih poklonika izražava brojkama koje se penju na stotine hiljada, da, čak i miliona, koji je pronašao put u naučne krugove, koji je uspio da prodre u Crkve i da zadobije naklonost zakonodavnih skupština, pa čak i vladarskih dvorova - ta mamutska prijevara, nije ništa drugo nego

zabranjeno od starine!

Sotona vara ljude danas, kao što je nekada varao Evu u Edenu, budeći u njima želju da steknu zabranjeno znanje. On objavljuje: „I bićete kao bogovi, znajući šta je dobro i šta je zlo!” (1. Mojsijeva 3,5) Međutim, mudrost koju daje spiritizam ovako je opisao apostol Jakov: „Ovo nije mudrost koja dolazi s neba, nego zemaljska, tjelesna, đavolska!” (Jakov 3,15) (395)

Knez tame ima vrhunski um, i on vješto prilagođava svoja kušanja čovjeku u svim okolnostima i u svim kulturama. On djeluje „sa svakom prijevarom nepravde” da bi stekao vlast nad sinovima ljudskim, ali on može da postigne svoj cilj jedino ako se oni dragovaljno pokore njegovim kušanjima. Oni koji sebe stave pod njegovu vlast, gajeći zle strane svoga karaktera, uopšte ne slute kuda će ih odvesti njihovo ponašanje. Kušać uspijeva da prouzrokuje njihovu propast, a onda se služi njima da preko njih upropasti i druge.

Niko ne mora da bude prevaren

Međutim, niko ne mora da bude prevaren lažnim tvrđenjima spiritizma. Bog je svijetu dao dovoljno svjetlosti da bi ga osposobio da razotkrije zamku. Kada i ne bilo drugih dokaza, za hrišćanina bi već bilo dovoljno što duhovi ne prave razliku između pravednosti i grijeha, između najplemenitijih i najneporočnijih Hristovih apostola i najpokvarenijih sotonskih slugu. Predstavljajući najpodlije ljude kao stanovnike Neba, kao nosioce visokih časti, Sotona ustvari objavljuje svijetu: nije važno koliko ste pokvareni; nije važno da li vjerujete ili ne vjerujete u Boga i u Bibliju. Živite kako vam odgovara, Nebo je vaš dom!

I više od toga, apostoli, odnosno lažni duhovi koji se pojavljuju u njihovom obliku, daju izjave koje se potpuno suprote riječima koje su napisali po nadahnuću Svetoga Duha dok su bili na zemlji. Oni odbacuju božansko porijeklo Biblije, i na taj način ruše temelje hrišćanske nade i gase svjetlost koja pokazuje put prema Nebu.

Sotona navodi svijet da povjeruje da je Biblija samo bajka ili bar knjiga koja odgovara djetinjstvu ljudskog roda i na koja sada treba gledati kao nedostojnu pažnje ili je odbaciti kao zastarjelu. I umjesto Biblije, umjesto Božje Riječi, on sada uzdiže spiritističke pojave. (396) To je kanal koji se nalazi potpuno u njegovoj vlasti;

tim sredstvom može da navede svijet da povjeruje sve što on želi. Knjigu koja će suditi njemu i njegovim sljedbenicima on gura u sjenku; i želi da tamo i ostane; Spasitelja svijeta predstavlja kao biće koje nije više od običnog čovjeka. I kao što je rimska straža koja je čuvala Hristov grob širila lažne izvještaje kojima su ih naučili sveštenici i starješine, da bi odbacila istinu o Njegovom uskrsnuću; tako se i poklonici natprirodnih spiritističkih pojava trude da prikažu da nije bilo ništa čudesno u događajima u životu našeg Spasitelja. Pokušavajući tako da Spasitelja potisnu u pozadinu, skreću pažnju na svoja čuda, izjavljujući da ona daleko nadmašuju sve ono što je Isus činio.

Prorok Izaija kaže: „Kada vam kažu, idite i pitajte one koji prizivaju duhove, pitajte čarobnjake i one koji gledaju i koji mrmljaju; zar ne bi trebalo da narod pita Boga svojega? Ili žive umjesto mrtvih? Zakonu i svjedočanstvu se vratite: ako oni ne govore u skladu s ovom rječju, onda je to zato što nema svjetlosti u njima.” (Izaija 8,19.20) Da su ljudi bili spremni da prihvate istinu koja je tako jasno prikazana u Pismu, naime, da mrtvi ne znaju ništa, onda bi u tvrđenjima i pojavama spiritizma vidjeli samo djelovanje Sotone sa silom i znacima i lažnim čudima. Međutim, umjesto da se odreknu slobode tako drage tjelesnom srcu, i da odbace grijehе koje toliko vole, mnogi zatvaraju svoje oči za svjetlost i srljaju naprijed, ne obazirući se na opomene, dok Sotona plete svoje mreže oko njih i oni postaju njegov plijen. „Pošto ne primiše ljubavi prema istini da bi se mogli spasti” „Bog će im poslati silu prijevare da poveruju laži.” (2. Solunjanima 2,10.11)

Oni koji se protive učenjima spiritizma (397) napadaju ne samo ljude, već i Sotonu i njegove anđele. Oni su ušli u sukob sa poglavarstvima i vlastima i duhovima pakosti na visokim mjestima. Sotona se neće povući ni za centimetar, osim ako ne bude natjeran silom nebeskih vjesnika. Božji narod treba da bude u stanju da ga dočeka, kao što je to učinio naš Spasitelj, riječima: „Stoji napisano!” Sotona može da navodi tekstove Pisma i sada kao što je to činio u Hristove dane, i on će izopačivati biblijska učenja da bi potvrdio svoje prijevare. Međutim, jednostavni tekstovi Biblije će predstavljati oružje doraslo svakom sukobu.

[298]

Oni koji će opstati u vrijeme opasnosti moraju da shvate svjedočanstvo Pisma koje se odnosi na prirodu čovjeka i na stanje

mrtvih, jer će u skoroj budućnosti mnogi biti suočeni s duhovima đavolskim koji će se predstavljati kao voljeni rođaci ili prijatelji i objavljivati najopasnije lažne nauke. Ovi posjetioci će se pozivati na naša najnježnija osjećanja i činiće čuda da potvrde svoje zahtjeve. Mi se moramo pripremiti da im se odupremo biblijskom istinom da mrtvi ne znaju ništa i da su oni koji se umjesto njih pojavljuju samo duhovi đavolski.

Već dugo se Sotona pripremao za svoj konačni napor da prevari svijet. Temelj njegovog rada je bio položen obećanjem koje je uputio Evi u Edenu: „Sigurno je da nećete umrijeti...u dan u koji budete jeli od njega, otvoriće vam se oči i bićete kao bogovi i znati šta je dobro i šta je zlo!” (1. Mojsijeva 3,4.5) Malo po malo, on je pripremio put za svoje remek-djelo prijevare, za razvitak spiritizma. On još do sada nije potpuno ostvario svoje planove, ali će se oni ostvariti u posljednjem djelu vremena i svijet će biti privučen u redove ove prijevare. Da, svijet se brzo uljuljkuje u sudbonosnu sigurnost, da bi se probudio jedino izlivanjem sudova Božjeg gnjeva.

Pedeset i osmo poglavlje—Glasna Vika

Vidjela sam anđele kako žure tamo-amo po nebu, kako se spuštaju prema Zemlji i ponovo uzdižu prema Nebu, obavljajući pripreme za neki važan događaj. A onda sam ugledala drugog moćnog anđela koji je dobio nalog da se spusti na Zemlju, da svoj glas sjedini s glasom trećeg anđela i da ulije snagu i silu njegovoj poruci. Ovom anđelu je bila data velika sila i slava i kada se spustio, zemlja se zasvijetlila od slave njegove. Svjetlost koja je pratila ovog anđela prodrila je u sva mjesta i on je snažno povikao, govoreći velikim glasom: „Pade, pade, Vavilon veliki i postade stan đavolima, i tamnica svakome duhu nečistome, i zatvor svakoj nečistoj i gadnoj ptici.” (Otkrivenje 18,2)

Poruka o padu Vavilona, onako kako ju je objavio drugi anđeo, sada se ponavlja s dodatnim spominjanjem pokvarenosti koja je ušla u Crkve poslije 1844. godine. Djelovanje ovog anđela počinje upravo u vrijeme kada treba da se pridruži posljednjem velikom djelovanju poruke trećeg anđela koja se pojačava i prelazi u glasnu viku. Božji narod je na taj način pripremljen da opstane u času iskušenja sa kojim će se uskoro suočiti. Vidjela sam veliku svjetlost koja počiva na njegovim pripadnicima koji su se sjedinili u neustrašivom objavljivanju poruke trećeg anđela.

Anđeli su bili poslani da pomognu moćnom anđelu sa neba i ja sam čula glasove za koje mi se činilo da odjekuju sa svih strana: „Izađite iz njega, narode moj, da ne biste učestvovali u grijesima njegovim i da ne biste imali (399) djela u zlima njegovim. Jer grijesi njegovi dostigoše do neba i Bog se opomenu bezakonja njegovih.” (Otkrivenje 18, 4.5) Ova poruka je izgledala kao dodatak vijesti trećeg anđela, pridruživala joj se kao što se ponoćna vika pridružila poruci drugog anđela 1844. godine. Božja slava je počivala na strpljivim svetim čekaocima i oni su neustrašivo objavili posljednju svečanu vijest, govoreći da je pao Vavilon i pozivajući Božji narod da izađe iz njega da bi izbjegao njegovu strašnu sudbinu.

Svjetlost koja je obasjala čekaće prodirala je svuda; i oni vjernici koji u svojim Crkvama nisu imali nikakve svjetlosti i koji nisu ni čuli ni odbacili poruke trojice anđela, poslušali su poziv i napustili pale Crkve. Mnogi su dorasli do zrelih godina otkako su te poruke bile objavljene, pa je svjetlost i njih obasjala i oni su dobili prednost da biraju između života i smrti. Neki su izabrali život i svrstali se među vjernike koji su očekivali svoja Gospoda i držali sve Njegove zapovijesti. Poruka trećeg anđela je morala da obavi svoje djelo; ona je predstavljala probu kroz koju su svi morali da prođu; trebalo je da se dragocijene duše pozovu da izađu iz svojih vjerskih zajednica.

Sila jača od njih pokretala je poštene, dok je pokazivanje Božje moći ulivalo strah i zadržavalo njihove nevjerne rođake i prijatelje tako da se nisu usuđivali, niti su imali snage, da zaustave one koji su na sebi osjećali djelovanje Božjega Duha. Posljednji poziv je bio objavljen i jadnim robovima; i pobožni među njima su pjesmama svesrdne radosti izražavali nadu u svoje skoro izbavljenje.* Njihovi gospodari ih nisu (400) mogli zaustaviti; strah i čuđenje su ih natjerali da ćute.

*Primjedba - Da će i u vrijeme drugog dolaska biti robova jasno objavljuje Jovan u Otkrivenju 6,15.16 kada govori da će „svaki rob i svaki slobodnjak” pozivati planine i stijene da padnu na njih i da ih sakriju „od lica onoga koji sjedi na prijestolju”. - izdavači

Događala su se velika čuda, bolesni su ozdravljali, znaci i čudesa su pratili vjernike. Bog je bio na djelu i svaki posvećeni vjernik, ne obazirući se na posljedice, slijedio je osvjedočenje svoje savjesti, sjedinjavao se s onima koji su držali sve Božje zapovijesti; i snažno objavljivao poruku trećeg anđela po svoj zemlji. Vidjela sam da će ta poruka biti na kraju objavljena sa silom i snagom koja će daleko nadmašiti ponoćnu viku.

Božje sluge, ojačane silom s visine, blistavih lica koja su sijala svetim posvećenjem, izašle su da objave poruku s Neba. Duše, rasijane po svim vjerskim zajednicama, odazvale su se i dragocijene među njima su bile izvedene iz osuđenih Crkava kao što je i Lot bio izveden iz Sodoma pre njegovog uništenja. Božji narod je bio ojačan savršenom slavom koja je obilno počivala na njemu i pripremila ga da opstane u času iskušenja. Slušala sam glasove mnoštva sa svih strana kako govore: „Ovde je trpljenje svetih: ovde su oni koji drže zapovijesti Božje i vjeru Isusovu.” (Otkrivenje 14,12)

[302] **Pedeset i deveto poglavlje—Kraj Vremena Probe**

Ukazano mi je na vrijeme kada će se završavati objavljivanje poruke trećeg anđela. Božja sila je počivala na pripadnicima Njegovog naroda; oni su obavili svoje djelo i pripremali se za teška vremena koja su ih očekivala. Primili su pozni dažd ili osvježenje od lica Gospodnjega, i njihovo živo svjedočanstvo je dobilo novu snagu. Posljednja velika opomena je odjeknula po svim krajevima i ona je pokrenula i razbjesnila stanovnike zemlje koji nisu željeli da prihvate poruku.

Vidjela sam anđele koji su žurili tamo-amo po nebu. Jedan anđeo s opremom pisarskom pripasanom uz pojas vratio se sa Zemlje i javio Isusu da je završio svoj posao i da su sveti izbrojani i zapečaćeni. Onda sam vidjela Isusa, koji je služio pred kovčegom u kojemu su se čuvale Deset zapovijesti, kako baca svoju kadionicu. Podigao je svoje ruke, i velikim glasom uzviknuo: „Svršeno je!” I sva anđeoska vojska je skinula svoje krune dok je Isus davao svečanu izjavu: „Onaj koji je nepravedan neka i dalje bude nepravedan; i onaj koji je prljav, neka i dalje bude prljav; i onaj koji je pravedan, neka i dalje bude pravedan, i onaj koji je svet, neka i dalje bude svet!” (Otkrivenje 22,11)

O svakom slučaju je bila donesena presuda, ili na život ili na smrt. Dok je Isus još služio u svetištu, sud je zasjedao i donosio odluke o umrlim pravednicima, (402) a onda i o živim pravednicima. Hrist je primio svoje carstvo, pošto je obavio službu pomirenja za svoj narod i izbrisao njegove grijehe. I lista podanika Njegovog carstva bila je sačinjena; svadba Jagnjetova održana. I carstvo, i veličina carska pod cijelim nebom bila je dana Isusu i onima koji su naslijedili spasenje i trebalo je da Isus vlada kao Car nad carevima i Gospodar nad gospodarima.

[303] Dok j Isus izlazio iz svetinje nad svetinjama, čula sam zvonjavu zvonaca na Njegovoj odjeći; i kada je On otišao, oblak tame je pokrio stanovnike zemlje. Nije više bilo nijednog posrednika između krivog čoveka i uvrijeđenog Boga. Dok je Isus još stajao između Boga i

krivog čovjeka, ograda je bila podignuta oko naroda; ali, kada je On prestao da stoji između čovjeka i Oca, ograda je bila uklonjena i Sotona je stekao potpunu vlast nad konačno nepokajanima.

Bilo je nemoguće da zla budu izlivena sve dok je Isus služio u svetištu; ali, kada je Njegovo djelo tamo bilo dovršeno, kada se završilo Njegovo posredovanje, ništa više nije zadržavalo Božji gnjev, i on se obrušio sa silinom na nezaštićene glave krivih grešnika, koji su potcjenjivali spasenje i mrzili ukore. U to strašno vrijeme, poslije završetka Isusovog posredovanja, i sveti su živjeli pred licem svetog Boga bez posrednika. Svaki slučaj je već bio odlučan, svaki dragulj pobrojan. Isus se zadržao jedan trenutak u spoljnom odjeljenju nebeskog svetišta i grijesi koji su bili priznati dok se On još nalazio u svetinji nad svetinjama bili su stavljeni na Sotonu, začetnika grijeha, koji je morao da pretrpi njihove patnje.* (403)

*Primjedba - Sotonine patnje ni u kojem smislu ne predstavljaju neku posredničku službu pomirenja. Kao što je ukazano u prethodnom poglavlju: „Bezakonja čovjekova su bila položena na Isusa kao na čovjekovog zamjenika i jemca.” (Vidi 225. stranicu originala) Međutim, pošto su oni koji su prihvatili Hristovu žrtvu bili otkupljeni, svakako da je bilo pravedno da Sotona, koji je začetnik svakog zla, pretrpi konačnu kaznu. Kao što je Duh proroštva već rekao na drugom mjestu: „Kada bude bilo dovršeno djelo pomirenja u nebeskom svetištu, onda će u prisutnosti Boga i nebeskih anđela, i sve vojske spašenih, grijesi Božjeg naroda biti stavljeni na Sotonu; on će biti proglašen krivim za sva zla koja ih je naveo da učine.” (GC 658) - izdavači

Suviše kasno! Suviše kasno!

Onda sam vidjela Isusa kako odlaže svoju sveštenu odjeću i oblači svoje svečano carsko ruho. Na Njegovoj glavi bilo je mnogo kruna; sve kruna u kruni. Okružen anđeoskim četama, napustio je Nebo. Zla su padala na stanovnike Zemlje. Neki među njima su optuživali Boga i proklinjali ga. Drugi su trčali pripadnicima Božjeg naroda i preklinjali ih da im kažu kako mogu da izbjegnu Božje sudove. Međutim, sveti nisu imali šta da im kažu. Posljednja suza za grešnike je već bila prolivena, posljednja očajnička molitva izrečena, posljednji teret ponesen, posljednja opomena upućena.

Slatki glas milosti nije ih više mogao pozvati. Kada su sveti, i cijelo Nebo, bili zainteresovani za njihovo spasenje, oni sami nisu imali nikakvog interesa da se spasu. Život i smrt su bili stavljeni pred njih. Mnogi su poželjeli život, ali nisu uložili nikakvog napora da ga steknu. Oni nisu uzabrali život, i sada više nije bilo krvi pomirenja da očisti njihovu krivicu, nije bilo sažaljivog Spasitelja da se moli za njih i da govori: „Poštedi, poštedi grešnike bar još malo!” Cijelo Nebo se sjedinilo sa Isusom, kada su odjeknule strašne riječi: „Sve je učinjeno! Sve je završeno!” Plan spasenja je bio ostvaren, ali su samo rijetki odlučili da ga prihvate. I kada je ućutao slatki glas milosti, strah i užas su obuzeli bezakonike. Sa strašnom jasnoćom su čuli riječi: „Suviše kasno! Suviše kasno!”

Oni koji nisu cijenili Božju Riječ trčali su tamo i amo, lutali su od mora do mora, i od sjevera do istoka, tražeći Gospodnju Riječ. (404) Anđeo mi je rekao: „Neće je naći! Glad vlada u zemlji, ali ne glad hljeba ni žeđ vode, već slušanja Riječi Gospodnje. Šta bi oni sada dali za samo jednu riječ odobravanja od Boga! Iz dana u dan su odbacivali spasenje, cijeneći zemaljska blaga i zemaljska uživanja više od svakog nebeskog blaga ili poziva. Oni su odbacili Isusa i prezirali Njegove svete. Ono što je prljavo ostaće prljavo dovijeka!” Mnogi među bezakonicima su bili vrlo ljuti što su morali da trpe posljedice zala. Odigravali su se prizori strašne agonije. Roditelji su ogorčeno prigovarali svojoj djeci, a djeca svojim roditeljima, braća sestrama, i sestre braći. Glasni, plačni uzvici čuli su se sa svih strana: „Ti si me spriječio da ne prihvatim istinu koja bi me spasla u ovom strašnom trenutku!” Ljudi su se okretali svojim duhovnicima sa ogorčenom mržnjom i prigovarali im, govoreći: „Vi nas niste opomenuli! Govorili ste nam da cijeli svijet treba da se obrati i vikali: mir, mir, da utišate naš probuđeni strah. Niste nam govorili o ovom trenutku; a one koji su nas upozoravali vi ste proglašavali fanaticima i zločincima koji će nas upropastiti!” Međutim, vidjela sam da ni duhovnici nisu izbjegli Božji gnjev. Njihove patnje su bile deset puta teže od patnji njihovog naroda.

Vidjela sam svete kako napuštaju gradove i sela i kako se udružuju u čete i žive na vrlo usamljenim mjestima. Anđeli su im donosili hranu i vodu, dok su bezakonici trpjeli glad i žeđ. Onda sam vidjela rukovodeće ljude na Zemlji kako se savjetuju, dok se Sotona i njegovi anđeli užurbano vrte oko njih. Vidjela sam spis, čiji su prijepisi bili rasprostranjeni po svim dijelovima zemlje, koji je naređivao da svete, ukoliko se ne odreknu svoje posebne vjere i ne odustanu od subote, ukoliko ne prihvate da svetkuju prvi dan u sedmici, poslije određenog vremena, ljudi mogu slobodno pobiti. Međutim, u ovom času nevolje sveti su ostali smireni i spokojni, uzdajući se u Boga i u Njegovo obećanje da će se uvijek otvoriti neki put spasenja za njih.

Na nekim mjestima, prije nego što je ovaj dekret stupio na snagu, bezakonici su požurili da pobiju svete; ali su se anđeli u obliku vojnika borili za njih. Sotona je želio da uživa prednost da pobije svece Najvišega, ali je Isus naredio svojim anđelima da stražare nad njima. Bog se proslavio time što je sklopio zavjet s onima koji su održali Njegov zakon pred očima neznabožaca oko sebe; i Isus će se proslaviti kada one koji su tako dugo vjerno čekali na Njega bude prenio na Nebo ne dozvolivši da okuse smrt. (406)

Uskoro sam ugledala svete kako trpe velike duševne muke. Bili su, bar naizgled, opkoljeni pokvarenim stanovnicima Zemlje. Sve se okrenulo protiv njih. Neki su počeli da se plaše da ih je Bog ipak na kraju ostavio da izginu od ruke bezakonika. Ali, da su se njihove oči mogle otvoriti, vidjeli bi da su Božji anđeli svuda oko njih. Onda se pojavilo mnoštvo gnjevnih bezakonika, a za njima mnoštvo zlih anđela, podbunjujući bezakonike da pobiju svete. Međutim, prije nego što su uspjeli da se približe Božjem narodu, bezakonici su morali da se probiju kroz redove moćnih, svetih anđela. To im je ipak bilo nemoguće. Božji anđeli su ih natjerali da se povuku, ali su zajednio s njima morali da se povuku i zli anđeli koji su ih podstrekavali.

[306]

Molbe za izbavljenje

Bio je to čas strašne, užasne agonije za svete. Dan i noć su vikali ka Gospodu da ih izbavi. Prema svemu što se moglo vidjeti, nije bilo nikakvog izgleda da se izbave. Bezakonici su se već počeli da likuju, vičući: „Zašto vas vaš Bog ne izbavi iz naših ruku? Zašto se ne uznesete i spasete svoje živote?” Ali ih sveti nisu slušali. Kao nekada Jakov, oni su se borili s Bogom. Anđeli su čeznuli da ih izbave, ali su morali da pričekaju neko vrijeme; Božji narod je morao da ispije čašu i da se krsti krštenjem. Anđeli, vjerni svome zadatku, nastavili su da stražare. Bog neće dozvoliti da se huli na Njegovo ime među neznabošcima. Skoro je došlo vrijeme da On pokaže svoju moćnu silu i da slavno izbavi svoje vjerne. Zbog slave svoga imena, On će izbaviti svakoga koji je strpljivo čekao na Njega, svakoga čije je ime zapisano u knjizi.

Bilo mi je ukazano na vjernoga Noja. Kada se (407) spustila kiša i došao Potop, Noje i njegova porodica su ušli u kovčeg i Bog je zatvorio vrata za njima. Noje je vjerno opominjao stanovnike pretpotopnog svijeta, iako su mu se rugali, iako su mu se smijali. Ali, kada se voda počela podizati na zemlji, i kada su se jedan za drugim počeli utapati, ugledati su kovčeg, kojemu su se tako dugo rugali, kako sigurno plovi po talasima, čuvajući vjernog Noja i njegovu porodicu. Vidjela sam da će isto tako biti izbavljen i Božji narod koji je tako vjerno opominjao svijet o dolasku Božjega gnjeva. Bog neće dozvoliti da bezakonici unište one koji očekuju da budu uzeti na oblake i koji se neće pokoriti dekretu zvijeri da prime njezin žig. Kada bi bezakonicima bilo dozvoljeno da pobiju svete, onda bi Sotona i cjelokupno njegovo zlo mnoštvo, ali i svi koji mrze Boga, bili zadovoljni. O, kakva bi to bila pobjeda za njegovo sotonsko veličanstvo da stekne vlast, u toku posljednje završne borbe, nad onima koji su tako dugo čekali da ugledaju Onoga kojega su voljeli! Oni koji su se rugali i samoj pomisli da bi sveti mogli biti uzeti na oblake, moraće da gledaju kako se Bog brine o svom narodu, moraće da budu svjedoci njihovog slavnog izbavljenja.

Kada su sveti napuštali gradove i sela, za njima su pošli bezakonici, želeći da ih pobiju. Ali, mač koji se podizao da pobije pripadnike Božjeg naroda lomio se i padao na zemlju kao slamka.

Božji anđeli su štitili svete. I dok su i dan i noć vikali i tražili izbavljenje, njihova vika je doprla do Gospoda.

Otkucala je ponoć i Bog je odlučio da izbavi svoj narod. Dok su se bezakonici okupljali svuda oko njih i upućivali im svoje poruge, iznenada se pojavilo Sunce, blistajući svom silinom, a Mjesec se zaustavio. Bezakonici su začuđeno posmatrali prizor dok su sveti, puni svečane radosti, gledali ove dokaze svoga izbavljenja. Znaci i čuda redali su se brzo jedno za drugim. Sve je, bar je tako izgledalo, prestalo da ide svojim prirodnim tokom. Potoci su prestali da teku. Mračni, teški oblaci su se pojavili i međusobno se sudarali. Međutim, ipak je postojalo jedno vedro mjesto obasjano slavom, odakle se čuo Božji glas sličan hujanju mnogih voda, potresajući nebo i zemlju. Došlo je i to snažnog zemljotresa. Grobovi su se otvorili i oni koji su umrli u vjeri u vrijeme poruke trećeg anđela i koji su svetkovali sedmi dan, subotu, ustali su iz svojih prašnjavih postelja, proslavljeni, da čuju najavljivanje zavjeta mira koji je Bog želio da sklopi sa onima koji su održali Njegov zakon.

Nebo se haotično otvaralo i zatvaralo. Planine su se tresle kao trska na vjetru i razbacivale oštro kamenje na sve strane. More je ključalo kao voda u kotlu i bacalo kamenje na tlo. I kada je Bog nagovijestio dan i čas Isusovog dolaska i uručio vječni zavjet svome narodu, izgovorio je samo jednu rečenicu i onda zastao, dok su riječi odjekivale zemljom. Božji (409) Izrael je stajao očiju upravljenih prema nebu, slušajući riječi koje su izlazile iz Gospodnjih usta i tutnjale zemljom kao odjek najsnažnije grmljavine. Sve je izgledalo i strašno i svečano. Na kraju svake rečenice, sveti su uzvikivali: „Slava! Aleluja!” Njihova lica su bila obasjana Božjom slavom, i blistala kao i Mojsijevo lice kada se vratio sa Sinaja. Bezakonici ih nisu mogli ni gledati zbog slave. I kada je bio izrečen beskrajni blagoslov nad onima koji su proslavili Boga svetkujući Njegov sveti dan odmora, odjeknuo je snažni uzvik pobjede nad zvijeri i njenom slikom.

Onda je počela oprosna godina, vrijeme kada se i zemlja morala odmarati. Vidjela sam pobožne robove kako ustaju pobjedonosno,

triumfalno, i odbacuju lance kojima su bili vezani, dok je njihov pokvareni gospodar stajao zbunjeno i nije znao šta da čini, jer bezakonici nisu mogli da razumiju riječi koje je izgovarao Božji glas.

Drugi Hristov dolazak

Uskoro se pojavio veliki bijeli oblak, na kojemu je sjedio Sin čovječji. Kada se prvi put pojavio u daljini, oblak je izgledao vrlo mali. Anđeli su objasnili da je to znak Sina čovječjega. Dok se približavao Zemlji, mogli smo gledati beskrajnu slavu i veličanstvo Isusovo koji je dolazio na pobjedi. Povorka svetih anđela, sa svijetlim, blistavim krunama na glavi, pratila ga je putem.

Nijedan jezik ne može opisati slavu ovog prizora. Živi oblak veličanstva i neprevaziđene slave dolazio je sve bliže, i mi smo jasno mogli da prepoznamo prekrasni Isusov lik. On nije nosio vijenac od trnja, već je kruna slave počivala na Njegovom svetom čelu. Na Njegovom ogrtaču i na stegnu bilo je napisano ime: (410) Car nad carevima i Gospodar nad gospodarima. Njegovo lice je bilo blistavo kao podnevno sunce. Njegove oči su sijale kao plamen ognjeni, a Njegove stope su imale izgled uglačane bronzne. Njegov glas je zvučao kao zvuk mnogih muzičkih instrumenata. Zemlja je drhtala pred Njime, nebo se savilo kao svitak kada se savije i svaka planina i svako ostrvo pokrenilo se sa svoga mjesta. „I carevi zemaljski, i velikani i bogataši i vojvode i moćnici i svaki rob i svaki slobodnjak sakriše se u pećinama i po stijenama planinskim i govoriše planinama i stijenama: padnite na nas i sakrijte nas od lica Onoga koji sjedi na prijestolju i od gnjeva Jagnjetova: jer dođe veliki dan gnjeva njegova i ko može opstati?” (Otkrivenje 6,15-17)

Oni koji su samo kratko vrijeme pre toga htjeli da pobiju Božju vjernu djecu na zemlji, sada su morali da gledaju Božju slavu koja je počivala na njima. I usred sveg tog užasa slušali su glasove svetih koji su govorili: „Gle, ovo je Bog naš, njega čekasmo i on će nas spasti!” (Izaija 25,9)

Prvo uskrснуće

[309]

Zemlja je snažno zadrhtala kada je glas Božjega Sina pozvao zaspale svete. Oni su se odazvali na poziv i izašli odjeveni u slavnu

besmrtnost, govoreći: „Pobjeda, pobjeda, nad smrću i grobom. O, smrti, gdje ti je začac, o, grobe, gdje ti je pobjeda?” (Vidi 1. Korinćanima 15,55) A onda su živi i uskrsnuli sveti podigli svoje glasove u dugom oduševljenom uzviku pobjede. Tijela koja su legla u grob noseći znake bolesti i smrti izašla su iz njega obilježena besmrtnim zdravljem i snagom. Živi sveti su se preobrazili u tren oka, uzdigli su se zajedno s uskrslima i pridružili se svome Gospodu na oblacima. O, kakvog li slavnog susreta! Prijatelji koje je smrt rastavila ponovo su se sreli da se više nikada ne rastanu.

Sa svake strane kola od oblaka pružala su se krila, a ispod njih su se vidjeli živi točkovi; i dok su se kola uzdizala, točkovi su pjevali: „Svet!” - a krila, krećući se, uzvikivala: „Svet!” I povorka svetih anđela oko oblaka je govorila velikim glasom: „Svet, svet, svet Gospod Bog Svemogući!” I sveti na oblaku su vikali: „Slava! Aleluja!” Kola su se uzdizala prema Svetome gradu. Prije nego što će ući u grad, sveti su obrazovali savršeni četvorougao sa Isusom u sredini. On je stajao, glavom i ramenima iznad svetih i iznad anđela. Njegov veličanstveni lik i prekrasno lice mogli su vidjeti svi sveti u četvorouglu.

Šezdeset i drugo poglavlje—Nagrada Spasenih

[310]

Onda sam vidjela veoma veliki broj anđela kako donose iz grada prekrasne krune - po jednu za svakog spasenog, s njegovim imenom urezanim na njoj. Kada je Isus zatražio krune, anđeli su mu ih pružili i svojom desnom rukom ljubazni Isus je stavio krune na glave svojih svetih. Na isti način anđeli su doneli i harfe, a Isus ih je podijelio svetima. Zapovjednici anđeoskih četa su prvi dodirnuli strune, a onda su se svi glasovi podigli u zahvalnoj, srećnoj hvali i sve ruke su vješto prelazile preko struna, izvodeći melodičnu muziku bogatih i savršenih tonova.

Onda sam vidjela Isusa kako vodi otkupljenu četu prema gradskim vratima. Uhvatio je vrata, pokrenuo ih na njihovim blistavim šarkama i otvorio, pozivajući narode koji su sačuvali istinu da uđu u grad. Sve u gradu je predstavljalo uživanje za oči. Bogata slava vidjela se na sve strane. Onda je Isus pogledao svoje otkupljene svete; njihova lica su blistala slavom; i dok ih je gledao očima punim ljubavi, progovorio je bogatim, muzikalnim glasom: „Pogledao sam muku duše svoje i zaista sam zadovoljan! Ova bogata slava pripada vama da je uživate vječno. Sve vaše tuge su prestale. Više neće biti smrti, ni žalosti, ni plača, niti će više biti ikakvog bola!” Vidjela sam kako se otkupljeno mnoštvo klanja i stavlja svoje krune kod Isusovih (413) nogu, i onda, kada ih je Njegova ljubazna ruka podigla, kako prelaze preko struna svojih zlatnih harfi i ispunjavaju cijelo Nebo bogatom muzikom i pjesmama u slavu Jagnjeta.

Zatim sam vidjela Isusa kako vodi svoj narod prema drvetu života i ponovo se čuo Njegov ljubazni glas, bogatiji od svake muzike koja je ikada doprla do ušiju smrtnika, kako govori: „Lišće ovoga drveta služi za izlječenje narodima. Uzmite svi i jedite!” Drvo života bilo je puno prekrasnog ploda u kojemu su sveti mogli obilno uživati, dok se u gradu uzdizao najslavniji prijesto od kojega je tekla čista rijeka vode života, bistra kao kristal. Sa svake strane rijeke života raslo je drvo života, a uzduž obala ove rijeke nalazilo se i drugo prekrasno drveće čiji je plod bio dobar za jelo.

[311]

Jezik je suviše slab i da samo pokuša da opiše Nebo. Dok su se ovi prizori pokazivali pred mojim očima, bila sam nijema od divljenja. Oduševljena neizrecivim sjajem i savršenom slavom, spustila sam svoje pero i uzviknula: „O, kakve li ljubavi! Kakve li čudesne ljubavi!” Ni najuzvišeniji jezik nije dovoljan da opiše slavu Neba ili nenadmašne dubine Spasiteljeve ljubavi.

Pažnja mi je ponovo bila usmjerena prema Zemlji. Bezakonici su bili uništeni, i njihova mrtva tijela su ležala na njenoj površini. Božji gnjev u obliku sedam posljednjih zala pohodio je stanovnike Zemlje, natjerujući ih da grizu jezike svoje od bola i da proklinju Boga. Lažni pastiri su predstavljali poseban cilj Gospodnjega gnjeva. Njihove oči su bile duboko upale u svoje rupe i njihovi jezici u njihova usta dok su još stajali na svojim nogama. I pošto su sveti bili izbavljeni Božjim glasom, bezakoničko mnoštvo je usmjerilo svoj gnjev prema grešnicima oko sebe. Zemlja je naizgled bila preplavljena krvlju i mrtva tijela su ležala od jednog do drugog njenog kraja.

Zemlja je izgledala kao zapuštena pustinja. Gradovi i sela, razdrmani zemljotresom, ležali su u ruševinama. Planine su se pokrenule sa svojih mjesta, ostavljajući iza sebe prostrane udubine. Grube stijene, izbačene iz mora ili istrgnute iz same zemlje, bile su razbacane po cijeloj njenoj površini. Veliko drveće, iščupano iz korijena, ležalo je na sve strane. I to će biti dom Sotone i njegovih zlih anđela u toku sljedećih hiljadu godina. Ovdje će biti zatvoren da luta tamo i amo po opustošenoj površini Zemlje i da posmatra posljedice svoje pobune protiv Božjeg zakona. U toku jedne hiljade godina moraće da uživa u rodovima prokletstva koje je sam prouzrokovao. (415)

Ograničen samo na ovu zemlju, neće imati prednost da obilazi druge planete, da kuša i uznemirava one koji nisu pali. Za vrijeme tog razdoblja Sotona će preživljavati strašne patnje. Još od njegovog pada njegove zle karakteristike su bile u stalnoj upotrebi. Međutim, sada će biti lišen svoje moći i ostavljen da razmišlja o ulozi koju je igrao od vremena svoga pada i da gleda unaprijed s drhtanjem i užasom u svoju zastrašujuću budućnost, kada će morati da plati za sva zla koja je učinio i da bude kažnjen za sve grijehe na koje je naveo ljude da ih učine.

Čula sam pobjedonosne uzvike anđela i otkupljenih svetih koji su zvučali kao glasovi desetak hiljada muzičkih instrumenata, zato što ih Sotona više neće ni kušati ni uznemiravati, ali i zato što su

stanovnici drugih svjetova oslobođeni njegove prisutnosti i njegovih iskušenja.

Onda sam vidjela prijestolje; Isus i otkupljeni su sjedili na njima; i sveti su vladali kao carevi i sveštenici Bogu. Hrist, zajedno sa svojim narodom, sudio je mrtvim bezakonicima, upoređujući njihova djela s Knjigom pravila, Božjom Rječju, i rješavao svaki slučaj u skladu s djelima koja su činili za života. Onda su bezakonicima odmjerili i kaznu koju će morati da pretrpe u skladu sa svojim djelima; i to je bilo zapisano pored njihovog imena u knjizi smrti. Isus i sveti su, dakle, sudili Sotoni i njegovim anđelima. Sotonina kazna je morala da bude daleko veća od kazne dosuđene onima koje je on prevario. Njegove patnje su morale da budu daleko veće od njihovih i nisu se mogle ni uporediti s njihovima. I pošto izginu svi koje je on prevario, Sotona će i dalje biti živ i stradati mnogo duže od njih.

Pošto je bilo završeno suđenje mrtvim bezakonicima pri kraju razdoblja od hiljadu godina, Isus (416) je napustio grad, a sveti i povorka anđeoske vojske posli su za Njime. Isus se spustio na veliku planinu, koja se, čim je svojom nogom stupio na nju, raspala i pretvorila u veliku ravnicu. Onda smo pogledali prema gore i ugledali veliki, prekrasni grad sa dvanaest temelja i dvanaest vrata, po tri na svakoj strani, sa po jednim anđelom na svakim vratima. Povikali smo: „Grad! Grad veliki! Silazi od Boga s nebesa!” I on se zaista spustio u svem svojem sjaju i blistavoj slavi na veliku ravnicu koju mu je Isus pripremio.

Šezdeset i četvrto poglavlje—Drugo Uskrsnuće

[314]

Onda je Isus, zajedno s povorkom svetih anđela i sa svim otkupljenim svetima, izašao iz grada. Anđeli su okružili svoga zapovjednika i pratili ga na Njegovom putu, a za njima je išla povorka otkupljenih. A zatim, sa strašnim, užasavajućim dostojanstvom, Isus je pozvao mrtve bezakonike; i oni su izašli s istim slabim, bolesnim tijelima s kojima su otišli u grob. Kakvog li prizora! Prilikom prvog uskrsnuća svi su izašli iz grobova u cvijetu besmrtnosti, a prilikom drugog pečat prokletstva bio je vidljiv na svima. Carevi i plemići sa zemlje, bijedni i jadni, obrazovani i nenaučeni, zajedno su se pojavili. Svi su ugledali Sina čovječjega, i upravo oni koji su ga prezirali, koji su mu se rugali, koji su stavili vijenac od trnja na Njegovu svetu glavu, koji su ga udarali trskom, morali su da ga vide u svom Njegovom carskom veličanstvu. Oni koji su ga pljuvali u času Njegovog suđenja sada su se okretali od Njegovog prodornog pogleda i od slave Njegovog lica. Oni koji su zabijali klinove u Njegove ruke i noge gledali su sada ožiljke, znake Njegovog raspeća. Oni koji su zaboli koplje u njegovu slabinu gledali su znake svoje surovosti na Njegovom tijelu. I dobro su znali da je On upravo onaj kojega su raspeli, kojemu su se rugali u času Njegove agonije. I onda je odjeknuo produženi jecaj agonije i oni su pobjegli da se sakriju (418) od lica Cara nad carevima i Gospodara nad gospodarima.

Svi su pokušavali da se sakriju među stijenama, da se zaštite od strašne slave Onoga kojega su nekada prezirali. I savladani i povrijeđeni Njegovim veličanstvom i nenadmašnom slavom, oni jednoglasno podižu svoje glasove i sa strašnom izvjesnošću uzvikuju: „Blagoslovljen onaj koji dolazi u ime Gospodnje!”

Tada Isus i sveti anđeli, praćeni svima svetima, ponovo odlaze u grad, a gorke žalopojke i jauci osuđenih bezakonika ispunjavaju vazduh. Vidjela sam tada kako Sotona ponovo započinje svoje djelo. On prolazi kroz redove svojih podanika i čini da slabi i nejaki postanu snažni, govori im da su on i njegovi anđeli i dalje moćni. Pokazuje bezbrojne milione uskrslih grešnika. Među njima su i

[315]

moćni ratnici i carevi, vješti ratu, koji su pokorili mnoga carstva. Tu su i strašni divovi i junaci koji nikada nisu izgubili nijednu bitku. Tu je i oholi, častoljubivi Napoleon, čija pojava je činila da zadrhte carstva. Tu su ljudi visoka rasta i dostojanstvenog držanja, koji su pali u borbi, čeznući za pobjedom.

Kada su ustali iz svojih grobova, nastavili su da se bave istim mislima kojima su se bavili kada ih je dostigla smrt. Puni su iste želje za osvajanjem koja ih je ispunjavala dok su ginuli. Sotona se savjetuje sa svojim anđelima, a onda i s carevima, osvajačima i moćnicima. Zatim baca pogled na beskrajno mnoštvo i govori mu da je četa u gradu mala i nejaka, da mogu krenuti i osvojiti grad, da mogu istjerati njegove stanovnike, zadobiti njegovo bogatstvo i njegovu slavu.

Sotona je uspio da ih prevari i svi su se smjesta počeli pripremati za bitku. Ima mnogo vještih boraca u toj nepreglednoj vojsci, i oni (419) izmišljaju svakovrsne bojne sprave. I onda, sa Sotonom na čelu, mnoštvo kreće naprijed. Carevi i ratnici idu neposredno za Sotonom, a mnoštvo ih slijedi podijeljeno u čete. Svaka četa ima svog zapovjednika, svi se drže reda dok koračaju preko opustošene površine zemlje prema Svetog gradu. Isus zatvara gradska vrata, i beskrajna vojska opkoljava grad i svrstava se u bojne redove, očekujući oštar sukob.

Šezdeset i peto poglavlje—Hristovo Krunisante

[316]

Poslije toga se Hrist ponovo pojavio pred očima svojih neprijatelja. Visoko iznad grada, na podnožju od uglačanog zlata, nalazio se prijesto, visok i uzvišen. Na prijestolju je sjedio Božji Sin, a oko Njega bili su podanici Njegovog carstva. Moć i veličanstvo Isusa Hrista nijedan jezik ne može izraziti, nijedno pero opisati. Slava vječnog Oca obavija Njegovog Sina. Sjaj Njegove prisutnosti ispunjava Božji grad i prostire se i izvan njegovih vrata, preplavljujući cijelu zemlju svojim sjajem.

Najbliži prijestolju su oni koji su nekada revnosno podupirali Sotonino djelo, ali koji su, kao grane izvučene iz ognja, slijedili svoga Spasitelja s dubokom, posebnom odanošću. Pored njih su oni koji su usavršili svoj hrišćanski karakter usred dvoičnosti i nevjerstva, koji su poštovali Božji zakon kada ga je hrišćanski svijet proglašavao ukinutim i milioni, iz svih vremena, koji su pretrpjeli mučeničku smrt za svoju vjeru. A iza njih je „veliko mnoštvo, koje niko ne može izbrojati, iz svih naroda i plemena i koljena i jezika... pred prijestoljom i pred Jagnjetom, odjeveni u bijele haljine, s palmama u svojim rukama.” (Otkrivenje 7,9) Njihovo ratovanje je završeno, pobjeda postignuta. Oni su istrčali svoju trku i dobili nagradu. Palmove grane u njihovim rukama su simbol njihove (421) pobjede, bijela odjeća znak neokaljane Hristove pravednosti, koja je sada i njihova.

Otkupljeni pjevaju pjesmu hvale koja odjekuje i ponovo odjekuje kroz svodove neba: „Spasenje Bogu našem koji sjedi na prijestolju i Jagnjetu!” I anđeli i serafimi sjedinjuju svoje glasove u obožavanju. Kao što su otkupljeni vidjeli moć i zloćudnost Sotone, tako su vidjeli, kao nikada do tada, da ih nikakva sila osim Hristove nije mogla učiniti pobjednicima. U svem tom blistavom mnoštvu nema nikoga koji bi spasenje pripisao sebi, kao da je pobijedio zahvaljujući svojoj snazi i dobroti. Uopšte se nije govorilo o tome šta su učinili ili šta su pretrpjeli; već je tema svake pjesme, osnovna misao svake himne bila: „Spasenje Bogu našem... i Jagnjetu!” (Otkrivenje 7,10)

[317]

U prisutnosti okupljenih stanovnika zemlje i neba obavlja se konačno krunisanje Božjega Sina. I onda, dobivši vrhovno veličanstvo i silu, Car nad carevima proglašava presudu nad onima koji su se pobunili protiv Njegove vladavine, izriče pravdu nad onima koji su prekršili Njegov zakon i tlačili Njegov narod. Kaže Božji prorok: „I vidjeh veliki bijeli prijesto i Onoga koji na njemu sjedaše; od čijeg lica pobježe i nebo i zemlja; jer se ne nađe mjesta za njih. I vidjeh i mrtve, male i velike, kako stoje pred Bogom; i knjige se otvoriše, i druga se knjiga otvori, koja je knjiga života; i sud primiše mrtvaci prema onome što je zapisano u knjizi, po djelima svojim.” (Otkrivenje 20,11.12)

Čim su se otvorile knjige izvještaja i čim je Isusovo oko pogledalo bezakonike, oni su postali svjesni svakoga grijeha koji su ikada učinili. Vidjeli su tačno mjesto na kojemu je njihova noga skrenula s puta (422) neporočnosti i svetosti, vidjeli su koliko daleko su ih njihova oholost i buntovništvo odveli u kršenju Božjeg zakona. Zavodljiva iskušenja koja su prizivali svojom popustljivošću prema grijehu, zloupotrebljeni blagoslovi, talasi milosti koje su odbacivali zbog tvrdovratosti, nepokajanosti svojih srca - sve se to vidjelo kao da je napisano ognjenim slovima.

Panorama velikog sukoba

Iznad prijestolja se pokazao krst; i u nečemu što je izgledalo kao panoramski prikaz pojavljivali su se prizori Adamovog iskušenja i pada; i uzastopni koraci u velikom planu spasenja. Spasiteljevo skromno rođenje; Njegov rani život u jednostavnosti i poslušnosti; Njegovo krštenje u Jordanu; post i kušanje u pustinji; Njegova javna služba; objavljivanje ljudima najdragocijenijih blagoslova neba; dani ispunjeni djelima ljubavi i milosti; noći na molitvi i razmišljanju u planinskoj usamljenosti; zavjere zavisti, mržnje i zlobe kojima su mu plaćali Njegove blagoslove; užasna tajanstvena agonija u Getsemaniji pod teretom grijeha cijeloga svijeta pod kojim se lomio; izdajnička predaja u ruke krvoločne svjetine; strašna zbivanja u noći užasa; nemoćni zatvorenik kojega su odbacili i Njegovi voljeni učenici; surovo gonjen ulicama Jerusalima; Božji Sin prezrivo izložen podcjenjivanju Ane i onih koji su se okupili u palati velikog sveštenika; u sudnici kod Pilata, pred kukavičkim i surovim

Herodom, prezren, ismijavan, zlostavljan, osuđen da umre - sve je to bilo živo prikazano.

A onda su se pred očima ustalasanog mnoštva pokazali završni prizori: strpljivi Paćenik kako korača prema Golgoti; Knez Neba kako visi na krstu; bahati sveštenici i bučna gomila koja se ruga Njegovoj agoniji; natprirodna (423) tama, uskovitlana zemlja, razbacane stijene, otvoreni grobovi, sve ono što je obilježavalo trenutke kada je Otkupitelj svijeta završavao svoj život.

Strašni prizori su prikazivani upravo onakvi kakvi su zaista i bili. Sotona, njegovi anđeli, i njegovi podanici nisu imali snage da odvrte pogled od slike svoga rada. Svaki učesnik se sjećao onog djela u kojemu je učestvovao. Herod, koji je pobio nevinu decu u Vitlajemu da bi uništio Cara Izraelova, niska Herodijada, na čijoj pokvarenoj savjesti počiva krv Jovana Krstitelja; slabi, povodljivi Pilat, vojnici koji su se rugali; sveštenici i starješine i izbezumljeno mnoštvo koje je vikalo: „Njegova krv na nas i našu djecu!” - svi posmatraju veličinu svoje krivice. Uzaludno pokušavaju da se sakriju od božanskog veličanstva Njegovog lica, koje sjajem nadmašuje slavu Sunca, dok otkupljeni stavljaju svoje krune pred Spasiteljeve noge, uzvikujući: „On je umro za mene!”

Među otkupljenim mnoštvom nalaze se i Hristovi apostoli, herojski Pavle, vatreni Petar, voljeni Jovan pun ljubavi, i njihova iskrena i poštena braća, a sa njima i nepregledno mnoštvo mučenika; dok se izvan zidina grada, zajedno sa svakim poganim i odvratnim stvorenjem, nalaze oni koji su progonili, zatvarali, i ubijali vjernike. Tu je Neron, čudovište od surovosti i poroka, koji posmatra radost i uzbuđenje onih koje je nekada mučio i u čijim je strašnim patnjama nalazio svoje sotonsko uživanje. Njegova majka je tu da vidi posljedice svoga djela; da vidi kako su se zle osobine karaktera prenijele i na njenog sina, kako su strasti podsticane i razvijane pod njenim uticajem i primjerom, donijele plod zločina i učinile da cijeli svijet zadrhti.

Tu su i romanistički sveštenici i prelati, koji su tvrdili da su Hristovi poslanici, a ipak su se služili lomačama, (424) tamnicama, i spravama za mučenje da bi zavladao savješću Božjeg naroda. Tu su i oholi pontifeksi koji su sebe uzdizali iznad Boga i usudili se da promijene zakon Svemogućega. Ti takozvani crkveni oci moraće da polože obračun pred Bogom, obračun od kojega bi tako rado

bili oslobođeni. Suviše kasno su mogli da vide da Sveznajući Bog ljubomorno bdi nad svojim zakonom i da nikada i ni na koji način neće osloboditi krivoga. Oni sada shvataju da je Hrist izjednačio svoje interese s interesima svoga napaćenog naroda; i osjećaju silinu Njegovih riječi: „Sve što učinite jednome od moje najmanje braće, meni učinite!” (Matej 25,40)

Za sudijskim stolom

Pripadnici cijelog bezakoničkog svijeta stoje svrstani pred Božjim sudijskim stolom, optuženi za izdaju nebeske vlasti. Nemaju nikoga da zastupa njihov slučaj; nemaju ni izgovora; i izrečena im je kazna na vječnu smrt.

Sada je postalo jasno svima da kazna za grijeh nije otmjena nezavisnost i vječni život, već robovanje, propast i smrt. Bezakonici vide šta su propustili da steknu svojim buntovničkim životom. Oni su prezreli vječnu i od svega pretežniju slavu kada im je bila ponuđena; a kako im poželjna danas izgleda? „Sve to” - viču izgubljene duše - „mogli smo da imamo, ali smo odlučili da sve to odbacimo daleko od sebe! O, čudne li omamljenosti! Zamijenili smo mir, sreću i čast za bijedu, sramotu i očajanje!” Svi uviđaju da je njihovo isključenje sa Neba pravedno. Oni su svojim životom objavljivali: ne želimo da Isus stekne vlast nad nama!

Kao u zanosu, bezakonici posmatraju krunisanje Božjega Sina. Vide u Njegovim rukama ploče božanskog zakona, kodeksa koji su (425) prezirali i kršili. Gledaju provalu divljenja, ushićenja i obožavanja u redovima spašenih; i dok talasi melodija preplavljaju mnoštvo izvan grada, svi jednoglasno uzvikuju: „Čudesna su djela tvoja, Gospode Bože Svemogućí, pravedni i istiniti putevi tvoji, Care svetih!” (Otkrivenje 15,3) i padajući na lice svoje, obožavaju Kneza života.

Sotona stoji naizgled paralizovan dok posmatra slavu i veličanstvo Isusa Hrista. On, koji je nekada bio heruvim zaklanjač, sjeća se odakle je pao. Blistavi serafim, „sin jutra”, kako se promijenio, kako je duboko pao!

Sotona vidi da ga je njegova namjerna pobuna onesposobila za Nebo. On je iskoristio svoje sposobnosti da započne rat protiv Boga; za njega bi neporočnost, mir i sklad Neba predstavljali najteže mučenje. Njegove optužbe protiv Božje milosti i pravednosti sada su utihnule. Prijekori koje je pokušavao da uputi Gospodu, sada u potpunosti počivaju na njemu. I zato se Sotona klanja Bogu i priznaje pravednost kazne koja mu je dosuđena.

Svako pitanje o istini i zabludi koje se pojavilo u toku vjekovnog sukoba sada je objašnjeno. Božja pravednost je potpuno odbranjena. Pred cijelim svijetom je jasno predstavljena velika žrtva koju su Otac i Sin prinijeli za čovjeka. Došao je čas da Hrist zauzme svoje pravo mjesto, da se proslavi više od poglavarstava i vlasti i svakog imena koje se daje ljudima.

Iako je Sotona bio primoran da prizna Božju pravednost, da se pokori Hristovoj nadmoćnoj vlasti, njegov karakter je ostao nepromijenjen. Duh buntovništva, slično moćnoj rijeci, ponovo provaljuje. Obuzet bjesnilom, on odlučuje da ne prekine veliku borbu. Došlo je vrijeme za posljednju (427) veliku bitku protiv Cara Neba. On žurno odlazi u sredinu svojih okupljenih podanika, pokušava da ih nadahne svojim bijesom i da ih pokrene da smjesta krenu u bitku. Međutim, od svih bezbrojnih miliona koje je naveo na pobunu, niko više ne priznaje njegovu vlast. Njegova moć je došla kraju. Bezakonici su ispunjeni istom mržnjom prema Bogu koja nadahnjuje Sotonu; ali oni vide da je njihov slučaj postao beznadežan, da nemaju izgleda da pobijede Gospoda. Njihov gnjev se raspaljuje protiv Sotone i protiv onih koji su bili njegovi predstavnici u prijeveri. Ispunjeni demonskim bijesom oni se okreću protiv njega i dolazi do prizora sveopšteg sukoba.

[321]

Oganj se Neba

I onda se ispunjavaju riječi proroka: „Srdžba Gospodnja sustiže sve narode; i gnjev njegov sve vojske njihove; uništio ih je potpuno, predao ih je da se pobiju.” (Izaija 34,2) „Pustiće na bezakonike kišu raspaljenoga ugljevlja, ognja i sumpora i strašnu oluju; i to će im biti dio njihov u čaši njihovoj.” (Psalam 11,6) Oganj pada od Boga s Neba. Zemlja je uništena. Oružja sakrivena u njenoj dubini se oslobađaju. Proždirući plamenovi provaljuju iz svake razvaljene pukotine. I same stijene su se zapalile. Došao je dan koji će „gorjeti kao peć” (Malahija 4,1). Elementi se tope na užarenoj vrelini, i zemlja i djela koja su na njoj gore (2. Petrova 3,10). Oganj Tofeta pripremljen je za vladara, glavaru pobune; gomila njegova je duboka i prostrana, i „dah Gospodnji, kao potok sumporni, raspaliće ga” (Isaija 30,33). Površina zemlje izgleda kao istopljena masa - ogromno, uzavrelo ognjeno jezero. Vrijeme je suda i propasti bezakonih ljudi - (328) „dan osvete Gospodnje, godina Zastupnika sionskoga da plati što je učinjeno.” (Izaija 34,8)

Bezakonici primaju svoju platu na zemlji. Oni će biti „kao strnjika, i spaliće ih dan koji dolazi, kaže Gospod nad vojskama.” (Malahija 4,1) Neki su uništeni za tren oka, dok se drugi muče danima. Svi dobijaju kaznu prema svojim djelima. Grijesi pravednika prebačeni su na Sotonu, začetnika zla, koji je morao da pretrpi i njihovu kaznu. I tako je on morao da pretrpi, ne samo kaznu za svoju pobunu, već i za sve grijehе na koje je naveo pripadnike Božjega naroda. Njegova kazna će biti daleko veća od kazne onih koje je prevario. Pošto budu uništeni svi koji su pali kao žrtve njegovih prijevара, on će i dalje živjeti i patiti. Plamenovi očišćenja će konačno uništiti sve bezakonike, korijenje i grane - Sotonu kao korijen, njegove sljedbenike kao grane. Božja pravednosti će biti zadovoljena, i sveti i sve anđeoske vojske uzviknuće velikim glasom: amen!

I dok je zemlja obavijena ognjem Božje osvete, pravednici ostaju sigurni u Svetom gradu. Nad onima koji su imali dio u prvom uskrsnuću, druga smrt nema moći (Otkrivenje 20,6). Dok je Bog bezakonicima oganj koji proždire, svom narodu On je i sunce i štit (Psalam 84,11).

Šezdeset i sedmo poglavlje—Nova Zemlja

[322]

„I vidjeh novo nebo i novu zemlju, jer prvo nebo i prva zemlja prodoše.” (Otkrivenje 21,1) Oganj koji je progutao bezakonike očistio je zemlju. Uklonjen je svaki trag prokletstva. Nikakav vječno razgorjeli pakao neće pravednicima prikazivati strašne posljedice grijeha. Ostaje samo jedno podsjećanje: naš Otkupitelj će zauvijek nositi ožiljke svoga raspeća. Na Njegovoj ranjenoj glavi, Njegovim rukama i nogama, ostaju jedini tragovi surovog djela koje je grijeh obavio.

„O, kulo stadu, uporište kćeri sionskoj, tebi će doći prva vlast!” (Mihej 4,8) Carstvo, izgubljeno grijehom, Hrist je ponovo stekao i otkupljeni treba da ga uživaju zajedno s Njime. „I pravednik će nasljediti zemlju, i boraviti u njoj do vijeka.” (Psalam 37,29) Božan da će učiniti da nasljedstvo svetih izgleda suviše materijalno, navela je mnoge da duhovno protumače upravo one istine koje su nas navele da gledamo na novu zemlju kao na svoj dom. Hrist je obećao svojim učenicima da odlazi da im pripremi stanove. Oni koji prihvataju učenja Božje Riječi neće biti u potpunom neznanju o svom nebeskom boravištu. A ipak apostol Pavle izjavljuje: „Što oko nije vidjelo, ni uho čulo, niti je u srce čovjeku došlo, ono pripremi Bog onima koji ga vole.” (1. Korinćanima 2,9) Ljudski (430) jezik je nesposoban da opiše nagradu pravednika. Ona će biti poznata jedino onima koji je budu vidjeli. Nijedan smrtni um ne može da shvati slavu raja Božjega.

U Bibliji se nasljedstvo svetih naziva zemljom (Jevrejima 11,1416). Tu će veliki Pastir voditi svoje stado na izvore žive vode. Drvo života će davati svoje rodove svakoga mjeseca, a lišće drveta služiti za iscijeljenje narodima. Tamo su potoci koji vječno teku, bistri kao kristal, a pored njih povjetarcem zaljuljano drveće baca svoje sjenke na puteve pripremljene za otkupljene Gospodnje. Tamo prostrane ravnice prelaze u prekrasna brdašca, a planine Božje uzdižu svoje ponosne vrhunce. Na tim spokojnim ravnicama, pored tih živih potoka, pripadnici Božjeg naroda, tako dugo primorani da

[323]

lutaju kao hodočasnici i putnici, naći će svoj dom.

Novi Jerusalem

Tu je i Novi Jerusalem, koji „imaše slavu Božju”, „a svjetlost njegova bješe jaspis kamen, čist kao kristal.” (Otkrivenje 21,11) Kaže Gospod: „Radovaću se Jerusalmu, veseliću se narodu svojemu!” (Isaija 65,19) „Šator Božji je s ljudima, i On će stanovati s njima i oni će biti Njegov narod i sam Bog biće s njima i biti njihov Bog. I Bog će obrisati svaku suzu s očiju njihovih, i smrti više neće biti, ni žalosti, ni plača, niti će više biti bola: jer ono što je bilo prođe.” (Otkrivenje 21,3.4)

U Božjem gradu „neće više biti noći”. Nikome neće biti potreban odmor niti će ga poželjeti. Niko više neće biti umoran od ispunjavanja Božje volje ili od iskazivanja hvale Njegovom imenu. Uvijek ćemo osjećati svježinu jutra, (431) i nikada se ono neće završavati. „I neće im više biti potrebna svjetiljka, niti svjetlost sunca; jer će im Gospod Bog davati svjetlost.” (Otkrivenje 22,5) Svjetlost sunca će biti zamijenjena sjajem koji neće biti bolno blistav, ali će ipak neizmjerljivo nadmašivati sjaj našeg podneva. Slava Božja i Jagnjetova preplavljuje sveti grad svjetlošću koja neće izbljediti. Otkupljeni će hoditi bez sunca u slavi beskrajnog dana.

„I hrama ne vidjeh u njemu: jer su Gospod Bog Svemogućí i Jagnje hram u njemu.” (Otkrivenje 21,22) Božji narod će imati prednost da otvoreno i slobodno razgovara s Ocem i sa Sinom. Sada gledamo „kao kroz staklo, tamno.” (1. Korinćanima 13,12) Mi gledamo sliku Božju u odrazu, kao u ogledalu, u djelima prirode, i u Njegovom postupanju prema ljudima; ali, onda ćemo ga gledati licem u lice, bez vela koje će ga prikrivati. Stajaćemo u Njegovoj prisutnosti i posmatrati slavu Njegovog lica.

Tamo će besmrtni umovi proučavati s beskrajnim uživanjem čuda stvaralačke sile, tajne otkupiteljske ljubavi. Neće biti nikakvog surovog, prevarljivog neprijatelja da stavlja na probu našu svijest o Bogu. Svaka sposobnost će se razvijati, svaka vještina uvećavati. Sticanje znanja neće umarati um ili iscrpljivati snagu. Tamo će se i najveći poduhvati moći obavljati, najplemenitije želje ostvarivati, najviše ambicije ispunjavati, i opet će se stalno javljati novi vrhunci

treba razumjeti, novi ciljevi koji će tražiti ulaganje svih moći uma, duše i tijela.

I dok godine vječnosti budu prolazile, one će donositi sve bogatija i slavnija otkrivenja o Bogu i o Hristu. Kao što će se znanje umnožavati, tako će se umnožavati i ljubav, poštovanje i sreća. Što više budu saznawali o Bogu, ljudi će se sve više diviti (432) Njegovom karakteru. I kada Isus bude otvarao pred njima bogatstva otkupljenja i zadivljujuća dostignuća u velikom sukobu sa Sotonom, srca otkupljenih će bivati ispunjena sve snažnijom odanošću i oni će sve snažnije udarati u žice zlatnih harfi: i deset hiljada puta deset hiljada i hiljada hiljada glasova sjedinjavaće se u moćnom horu slavljenja.

„I svako stvorenje koje je na nebu i na zemlji i pod zemljom, i ona koja su u moru, i sve što je u njima, čuh kako govore: blagoslov i čast i slava i sila neka bude Onome koji sjedi na prijestolju i Jagnjetu u vijek vjekova.” (Otkrivenje 5,13)

Grijeha i grešnika više nema, cjelokupni Božji svemir je čist, i velika borba je zauvijek završena.